

Riksdagens protokoll

2013/14:48

Tisdagen den 17 december

Kl. 09.00 – 18.51

Protokoll
2013/14:48

1 § Justering av protokoll

Protokollet för den 11 december justerades.

2 § Ansökan om fortsatt ledighet

Förste vice talmannen meddelade att *Josefin Brink* (V) ansökt om fortsatt ledighet under tiden den 18 december 2013–5 februari 2014.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Ali Esbati* (V) skulle fortsätta att tjänstgöra som ersättare för Josefin Brink.

Förste vice talmannen meddelade att *Mikael Sandström* (M) ansökt om fortsatt ledighet under tiden den 1 januari–29 september 2014.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Sedat Dogru* (M) skulle fortsätta att tjänstgöra som ersättare för Mikael Sandström.

3 § Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Vänsterpartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Ali Esbati som suppleant i arbetsmarknadsutskottet under Josefin Brinks ledighet.

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 18 december 2013–5 februari 2014* till

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Ali Esbati (V)

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:195

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:195 Bra och jämställda villkor för alla unga
av Isak From (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 14 januari 2014.

Skälet till dröjsmålet är redan tidigare inbokade engagemang och resor.

Stockholm den 6 december 2013

Utbildningsdepartementet

Maria Arnholm

Interpellation 2013/14:199

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:199 Skolresultaten i PISA
av Jabar Amin (MP)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 23 januari 2014.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade resor och engagemang.

Stockholm den 6 december 2013

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund

5 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2013/14:K6–K8 till konstitutionsutskottet

6 § Ärenden för förnyad bordläggning

Följande dokument bordlades för andra gången:

Finansutskottets betänkanden

2013/14:FiU2, FiU4 och FiU5

Trafikuskottets betänkande 2013/14:TU1

Utgiftsområde 22 Kommunikationer (prop. 2013/14:1 delvis)
föredrogs.

Kommunikationer

Anf. 1 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Riksdagen debatterar och beslutar nu om regeringens sista höstbudget. Så här års är det många som var och en till mans gör bokslut. Nyårsafton och valåret närmar sig. Vad har man gjort bra? Vad har gått mindre bra? Efter åtta höstbudgetar, sju vårbudgetar och snart åtta år med moderatledd regering kan det vara dags att göra detsamma här i riksdagens kammare.

Det började inte så bra. Samtidigt som nyutnämnda ministrar tvingades lämna regeringen i strömhopp på grund av obetalda licensavgifter deklarerade finansministern att Sverige hade överinvesterat i järnväg – överinvesterat i järnväg. Då hördes ingenting om decennier av misskötsel, som nu hörs snart sagt varje gång en infrastrukturminister – eller för den delen en skolminister – får en mikrofon under näsan.

Då skulle skolan bli bättre om bara några år, och den socialdemokratiska regeringens slösaktiga satsningar på överinvesteringar i järnväg skulle vändas i nedskärningar. Det kan vara värt att komma ihåg det en dag som denna, när vi ska göra bokslut över åtta år med en moderatledd regering.

Hur har det då gått med järnvägen? Precis som i skolan har reformtaktan varit hög. Avregleringen, bolagiseringen och marknadsöppningen har accelererat. Enligt regeringen har det lett till hög punktlighet samt effektivt och kostnadseffektivt underhåll. Men hur ser det ut i verkligheten?

I verkligheten har aldrig fler resenärer drabbats av förseningar än i dag. I verkligheten har var tredje medborgare valt bort järnvägen av rädsla för att bli försenad. I verkligheten har antalet allvarliga fel i järnvägen fyrdubblats. I verkligheten har över 700 underhållsarbetare vid järnvägen sagts upp.

Bokslutet över åtta år med moderatledd regering blir tyvärr en ganska enkel historia. Hade Elmsäter-Svärd suttit i skolministerns skolbank hade betyget utan tvekan blivit icke godkänd.

Fru talman! Klimatet är vår tids ödesfråga. Utsläppen från vägtrafiken utgör 30 procent av Sveriges totala utsläpp. Även om lågkonjunkturen och energieffektiviseringen har lett till delvis minskade utsläpp från personbilstrafiken ökar utsläppen från den tunga trafiken.

I går konstaterade regeringens egen utredare att Trafikverkets förslag till nationell plan inte klarar målen och inte bidrar till de miljö- och klimatmål som riksdag och regering har satt upp. Samma sak har tidigare Naturvårdsverket, Riksrevisionen, Energimyndigheten och Transportstyrelsen konstaterat. De menar att det behövs ett alternativt underlag, med en trafikplan som hjälper till och bidrar till att regeringens och riksdagens klimatmål nås.

Om tre månader ska regeringen anta förslaget till ny plan. Jag vill därför ta tillfället i akt att fråga Anna-Karin Hatt, som i går tog emot

utredningen, om ett sådant underlag kommer att tas fram för att möjliggöra ett så bra infrastrukturbeslut som möjligt.

Fru talman! Trots att utsläppen från den tunga trafiken ökar har regeringen inte aviserat en enda verkningsfull åtgärd mot utsläppsökningarna. I stället har regeringen fördubblat banavgifterna på järnvägen och planerar de närmaste åren en femdubbling av järnvägens banavgifter. Det är inte utan att man undrar hur regeringen har tänkt. När utsläppen ökar från lastbilarna vill regeringen femdubbla banavgifterna för järnvägen. Vilken effekt kommer det att få för utsläppen?

Vd:n för ett av Sveriges största tåg företag, Tågkompaniet, går ett steg längre och frågar om regeringen vill ta död på hans företag. Är det detta som är meningen när regeringen femdubblar banavgifterna på järnvägen utan att föreslå ett öres höjning av kostnaderna för att transportera på väg?

Anser regeringen att en femdubbling av banavgifterna är rimlig? Är det rimligt att ta ut avgifter för en infrastruktur som inte fungerar mer än hjälpligt och som har Europas mest missnöjda resenärer? Är det rimligt att inte påföra vägarna ett enda öre i ökade kostnader samtidigt som regeringen väljer att femdubbla banavgifterna för järnvägen?

Fru talman! Medan regeringen jagar järnvägen med en femdubbling av banavgifterna breder den olagliga lastbilstrafiken ut sig på våra vägar. I somras avslutades första delen av cabotagestudien vid Lunds universitet. Det är en skrämmande läsning som visar på att det regelmässigt pågår tusentals olagliga inrikestransporter på våra vägar.

Trots denna kunskap har regeringen inte vidtagit några verkningsfulla åtgärder. I stället har regeringen valt att återigen utreda åtgärder som har utretts flera gånger tidigare och som borde vara enkla att införa. Det handlar om att hindra fortsatt färd genom så kallad klampning. Det handlar om att kräva internationella frakthandlingar vid cabotagekörning. Det handlar om att införa rimliga sanktioner vid regelöverträdelser. Regeringen borde också – utöver de här enklare åtgärderna – pröva att införa den så kallade holländska modellen, det vill säga att chauffören ska vara anställd i det företag som uppbär trafik tillståndet.

Ingen av dessa åtgärder har regeringen vidtagit trots snart åtta år vid makten. Då är det kanske inte så konstigt att den svenska transportministern inte fanns med bland de sju trafikministrar i EU som undertecknade ett brev till EU-kommissionen med krav på tydligare regler kring cabotage och åtgärder mot fusket.

Jag måste fråga statsrådet – även om hon inte har kommit än – och regeringen: Varför vidtas inga åtgärder? Varför är inte regeringen drivande i EU? Varför har inte statsrådet skrivit på brevet, som hennes kolleger har gjort? Belgien, Danmark, Tyskland, Spanien, Finland och Frankrike har skrivit på. Varför är inte den svenska regeringen drivande i EU?

Fru talman! I morse mötte jag några av alla de underhållsarbetare i järnvägen som har varslats om uppsägning under den tid regeringen säger sig ha satsat på järnvägen. Några av dem sitter här i dag på läktaren och följer debatten. Det är Björn, Alexander, Dennis och Eva. Det vore klädsamt om statsrådet och regeringen kunde förklara för dem varför deras jobb försvinner när regeringen påstår sig satsa.

Över 700 underhållsarbetare har varslats om uppsägning under den tid som regeringen har påstått sig ha satsat. Hur är det möjligt?

Riksrevisionens granskning kanske kan bidra till förklaringen. Riksrevisionen riktade nyligen i en avslutad granskning allvarlig kritik mot underhållet av järnvägen:

”Trafikverket har i stor utsträckning haft svårigheter att omsätta extra anslagsmedel i genomtänkta åtgärder vid regeringens tilldelning av extra anslagsmedel.”

Det är helt enkelt så att regeringens så kallade satsningar kan se fina ut på Aftonbladets debattsida och i tabeller och stapeldiagram. De har dock inte lett till bättre underhåll. I stället har ryckigheten i underhålls-anlagen lett till att två underhållsarbetare om dagen har varslats om uppsägning samtidigt som antalet allvarliga fel i järnvägen har fyrdubb-lats.

Sverige har världens mest uppsplittrade underhåll men tyvärr inte världens bästa underhåll. Detta har vi i oppositionen kritiserat under en lång tid, och Riksrevisionens granskning bidrar nu till att stärka den bilden. Riksrevisionen skriver:

”Trafikverkets organisering av myndighetens *underhåll av järnvägs-nätet* fungerar inte ändamålsenligt.” Man fortsätter: ”Till exempel bidrar nuvarande kontraktutformning till att kortsiktigt avhjälpande underhåll genomförs på bekostnad av det förebyggande långsiktiga underhållet.”

Infrastrukturministern verkar dock inte ha tagit intryck av Riksrevis-ionens rapport. På Aftonbladet Debatt påstår ministern att underhållet har blivit 25 procent effektivare. Jag måste därför fråga ministern: Vad byg-ger ministern sitt påstående på? Vilken forskningsrapport har ministern läst som Riksrevisionen missat? Varför framförde ministern inte den siffran eller rapporten när Näringsdepartementet fick möjlighet att fakta-granska och komma med synpunkter på Riksrevisionens rapport?

Om underhållet enligt ministern både har blivit 25 procent effektivare och fått mer resurser, hur kommer det sig då att branschen varslar om uppsägning i stället för att nyanställa?

Sanningen är att underhållet uppvisar sådana brister att såväl Riksre- visionen som konstitutionsutskott har riktat allvarlig kritik mot regering-ens och ministrarnas skötsel av Sveriges järnvägar.

Fru talman! Catharina Elmsäter-Svärd, infrastrukturministern, kom in i riksdagen den 1 mars 1996. Sedan dess har riksdagen fattat beslut om anslag till underhåll av järnvägar 35 gånger – höst och vår. I dag ska riksdagen för 36:e gången sedan infrastrukturministern kom in i riksdag-en fatta beslut i frågan. Vid några av omröstningarna har statsrådet inte varit närvarande då hon en tid tjänstgjorde som landstingsråd i Stock-holms läns landsting.

Men i de 35 omröstningar om anslaget för järnvägsunderhåll som hål-lits här i kammaren sedan infrastrukturministern kom in i riksdagen har inte Moderaterna eller ministern vid något enda tillfälle föreslagit en enda krona mer än Socialdemokraterna. I de allra flesta fall har de före-slagit lägre underhåll. Av de 35 chanserna har noll tagits.

Inte vid en enda omröstning, Catharina Elmsäter-Svärd, har du röstat för en enda krona mer till järnvägen, trots att du har haft nästan 35 chan-ser. Nu har du kanske den sista chansen – inte första gången gillt, inte andra gången gillt, men väl 36:e gången gillt.

Dra tillbaka nedskärningen du nu lagt på riksdagens bord – de 286 miljoner kronor du vill minska underhållet med gentemot förra årets

budget! Vi socialdemokrater vill i stället höja anslagen med 686 miljoner kronor gentemot regeringens förslag. Då skulle de varslade underhållsarbetare som följer debatten – Björn, Alexander, Dennis, Eva och deras kolleger – kanske kunna ha kvar sina jobb och inte behöva sägas upp. Då skulle tågen få en chans att komma i tid. Då skulle vi ta ett viktigt första steg mot en fungerande järnvägstrafik.

Fru talman! Infrastrukturministern! Det är aldrig för sent att bryta en dålig vana. Ta chansen och låt den 36:e omröstningen bli den första på hela din riksdags- och regeringstid där du och Moderaterna röstar för högre anslag än Socialdemokraterna!
(Applåder)

I detta anförande instämde Monica Green, Roza Güclü Hedin, Lars Johansson, Lars Mejern Larsson, Leif Pettersson och Suzanne Svensson (alla S).

Anf. 2 STINA BERGSTRÖM (MP):

Fru talman! I går presenterades regeringens utredning *Fossilfrihet på väg*. Det är fem år efter att regeringen antog sitt mål om en fossiloberoende fordonsflotta till år 2030.

Eftersom det är fem år sedan regeringen antog sitt mål skulle man kunna tycka att det i regeringens budget borde finnas tydliga tecken på att man har bestämt sig för att nå sitt eget mål. Det borde finnas en klar kursändring från decenniernas satsningar på fossildriven vägtrafik till den eldrivna tågtrafiken, till kollektivtrafik och cykel i städerna och till den energieffektiva sjöfarten.

Men i regeringens budget finns inte någon kursändring – här har regeringens eget mål ännu inte lyckats sätta några avtryck.

Då har utredningen lyckats bättre. Jag var och lyssnade på Thomas B Johansson i går när han presenterade sin utredning. Det finns många bra förslag i den, och jag vill här ta upp två viktiga förslag.

Det första handlar om den nationella transportplanen. Så här står det i utredningen:

”Utredningen konstaterar att föreslagen nationell transportplan för åren 2014–2025 inte är framtagen för att stödja utvecklingen mot en fossiloberoende fordonsflotta och klimatmålen. Planen bygger också på en prognos som inte är förenlig med dessa mål.”

Detta är ju, precis som Anders Ygeman sade, något som Miljöpartiet, Riksrevisionen, Naturvårdsverket och många andra redan har påpekat. Vad som är mer intressant är det som utredningen föreslår:

”Utredningen föreslår därför att planen revideras så att åtgärder som krävs för att uppnå en fossiloberoende fordonsflotta prioriteras in på bekostnad av objekt som inte längre kan motiveras.”

Den nationella planen måste med andra ord klimatrevideras. Regeringen och Trafikverket får bakläxa av utredningen. Även jag är mycket intresserad att höra om man tänker göra den läxan till i mars nästa år.

Fru talman! En åtgärd som utredningen vill lyfta in i planen är ett stadsmiljöprogram till en kostnad på 30 miljarder kronor. Det fick mig osökt att tänka på vårt gröna alternativ till det förslag till nationell plan som nu ligger på regeringens bord.

I Miljöpartiets förslag lägger vi 12 miljarder fram till år 2025 på statlig medfinansiering av tunnelbana och spårvägar i städerna. Vi lägger 9 miljarder på statsbidrag till cykelvägar. Och vi använder de pengar som regeringen vill använda till att bygga motorvägen Förbifart Stockholm till kollektivtrafiken i Stockholm. För nästa år innebär det 600 miljoner till spårsatsningar i städerna, 750 miljoner till cykelbanor och 400 miljoner – drygt 1,1 miljard om vi räknar med även trängselpengarna – att använda till kollektivtrafiken i stället för att bygga en motorväg i Stockholm.

Det är ett grönt stadsmiljöprogram. Miljöpartiet har ett särskilt yttrande i detta betänkande där vi presenterar vad som behöver göras för att få den kursändring regeringens egen utredare säger är nödvändig. I yttrandet presenterar vi vår budget för kommunikationer nästa år. Det handlar inte bara om trafiken i våra städer. Det handlar också om en närtids-satsning för att öka kapaciteten för godstransporter på järnväg och sjöfart. Det handlar om mer pengar till att bygga nya spår och till att underhålla de spår vi har. Och det handlar om att höja statsbidraget för att köra persontrafik på mindre banor på landsbygden.

Fru talman! Att tåget är försenat har blivit så vanligt att det börjar upplevas som ett normaltillstånd. Det händer allt oftare att förseningarna på de tåg som jag åker med inte ens ropas ut i högtalaren. Förra månaden var nästan vart fjärde fjärrtåg försenat.

De senaste veckorna har det presenterats skrämmande fakta om hur dåligt vår järnväg mår. Förra veckan presenterade regeringens utredare Gunnar Alexandersson sitt delbetänkande *En enkel till framtiden?*, och en dag senare presenterade Riksrevisionen sin rapport om tåg förseningarna och deras orsaker. Några veckor tidigare spårade ett godståg ur vid Södra station, och SVT presenterade sin granskning av de många tillbudena inom järnvägen.

Trafikverket har även hittat en ny metod för att minska tåg förseningarna vid snökaos – en metod som helt enkelt går ut på att man stänger av spåren och ställer in tågen. Det är att kapitulera. Tågen måste kunna gå även när det snöar och stormar, sade en uppgiven järnvägsman till mig.

Jag kan inte annat än hålla med. Jag köper inte att tågoperatörerna inte får köra tågen för att det är risk att det ramlar ned träd över rälsen. Jag ställer i stället frågan: Varför står det träd vid rälsen – varför har ingen tagit bort dem? Jag köper inte heller att tågen måste ställas in för att det kan bli snö på rälsen och växlarna kan frysa fast. Jag ställer i stället frågan: Varför finns det inte folk som röjer spåren och tinar upp växlarna?

Fru talman! *Ett* svar på mina frågor är självklart brist på pengar. Trafikverket har för lite pengar till banunderhåll. Det finns för lite pengar till att träsäkra, snöröja och byta ut slitna kontaktledningar och gamla växlar. I år får Trafikverket 7,7 miljarder kronor till järnvägsunderhåll från regeringen. När vi fick regeringens budget tidigare i höst såg vi att Trafikverket skulle få 1 miljard mindre nästa år, alltså 6,7 miljarder. Ministern talade om att det har varit en extrasatsning som har gjorts på tågunderhållet och att man därför nu ska sänka det. Man tyckte att det var dags att sluta med extrasatsningen.

Vi har diskuterat frågan mycket vid olika debatter i kammaren i höst, i interpellationsdebatter och vid frågestunder. I dag läser jag i Aftonbla-

det att regeringen har tänkt om – man tänker ändå anslå extra pengar till tågunderhåll nästa år. Det är så jag tolkar det, men vi får väl höra vidare i debatten. Om det skulle vara så att man har tänkt om välkomnar jag det. Vi i Miljöpartiet har i vårt budgetalternativ 600 miljoner mer till järnvägsunderhåll än vad regeringen har.

Fru talman! Det handlar dock inte bara om pengar. Riksrevisionen är tydlig i sin kritik: Precis som Anders Ygeman sade i sitt anförande pekar de bland annat på att med dagens system ägnar sig de som får kontrakt på banunderhåll mer åt kortsiktigt avhjälpande underhåll, på bekostnad av det förebyggande långsiktiga underhållet. Även Alexandersson är inne på samma sak i sin utredning: Att avreglera och stycka upp underhållet av järnvägen har inte varit den framgångssaga regeringen gärna vill påstå att den är.

Alexanderssons utredning är något som drevs igenom av oppositionen för drygt ett år sedan. Det första delbetänkandet kom för några veckor sedan. I morgon ska vi ha ett remissmöte här i riksdagen, och vi riksdagsledamöter kommer då att få lyfta fram vad vi tycker att utredningen ska gå vidare med. Banunderhållets organisering är en viktig punkt. Alexandersson har i sina rekommendationer en väldigt försiktig formulering om vad man bör göra, nämligen ”överväga om Trafikverket, för att klara sin roll som beställare, åtminstone bör ha egna resurser för kännedom om och kontroll av anläggningen”.

Ja, fru talman, det är väl det minsta man kan begära – att Trafikverket ska ha kunskap om sin egen anläggning och hur den mår. Miljöpartiet tror att vi måste gå längre än så. Vi kan inte låta det gå lika långt som i Storbritannien, där det uppstyckade och privatiserade underhållet ledde till allvarliga dödsolyckor innan politikerna drog i nödbromsen och tog tillbaka ansvaret, bildade Network Rail och anställde egna banarbetare.

Fru talman! Detta om järnvägsutredningen och morgondagens aktiviteter – nu vill jag återgå till FFF-utredningen och gårdagens presentation. Utredningen är tydlig med att det vid sidan av banavgifter behövs en motsvarande vägavgift för den tunga trafiken, alltså en kilometerskatt för tunga lastbilar. Det är glädjande och klokt att denna centerpartistiskt styrda utredning har kommit fram till det förslaget.

Jag vill avslutningsvis välkomna att vi nu verkar ha en bred politisk syn på detta viktiga styrmedel för att styra över mer transporter från väg till järnväg och sjöfart. Det är ett styrmedel som kommer att leda till minskade klimatutsläpp från transportsektorn och leda oss närmare målet om en fossiloberoende fordonsflotta.

Fru talman! Självklart ställer jag mig bakom Miljöpartiets samtliga reservationer och vårt särskilda yttrande i detta betänkande, men för tids vinnande yrkar jag bara bifall till reservation nr 1.

I detta anförande instämde Annika Lillemets (MP).

Anf. 3 TONY WIKLANDER (SD):

Fru talman! Jag vill inledningsvis helt kort säga att vi inte har några direkta yrkanden, utan jag bara vill beröra vårt särskilda yttrande när det gäller *Utgiftsområde 22 Kommunikationer*. Det skulle man kunna tala länge om, men det tänker jag inte göra.

Vi har under hela mandatperioden legat över regeringen vad gäller framför allt järnvägssatsningar. Det är naturligtvis grundat på det enorma behov som föreligger och den enorma nonchalans som ligger bakom den svenska politikens sätt att förvalta den gemensamma egendomen. Vi trodde att vi i dag också skulle ha fått behandla vägavgifter och liknande, men det lär dröja till nästa år.

Vi har nu företeelser som medfinansiering, följt av vägavgifter, och vi har en total avreglering av järnvägen. Båda sakerna anser jag vara en tveksam utveckling, och det särskilt i kombination med det enorma behovet av renovering och investeringar. Icke förty går vi på det bestående som är tills vi vet något bättre. Vi anslår alltså totalt drygt 2,8 miljarder mer än regeringen. Vi vill ha en banhållning för Malmbanan. Vi vill också ha en marknadsanpassad pott för investeringar, och den har vi beskrivit i motioner som föreligger i handlingarna. Kort och gott går det ut på att den snabbt ska kunna användas för att bygga bort uppkomna flaskhalsar som står i vägen.

Det vi vet nu är att det ligger 520 miljarder – någonting sådant – i ett långsiktligt projekt med en osäker framtid. Vi kommer att hinna med att byta regering flera gånger under de 15–20 år det handlar om. Det kan naturligtvis medföra nya infallsvinklar på de problem som nonchalerats i många år, som sagt.

Angående medfinansiering menar Sverigedemokraterna att staten ska vara herre över infrastruktursatsningar. Medfinansiering är inte en framtida lösning, utan prioriteringarna ska göras i nationella beslut.

Med det, fru talman, vill jag peka just på vårt särskilda yrkande i frågan.

Anf. 4 BENGT BERG (V):

Fru talman! Först vill jag yrka bifall till reservation 1, som vi har tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet, och reservation 3.

Vänsterpartiet satsar på tur och retur i både tid och rum, det vill säga hållbara kommunikationer för alla och i hela landet, men också på hållbara kommunikationer i framtiden med hänsyn till miljö och klimat – ja, vår överlevnad.

Att bara braka på i gamla hjulspår utan hänsyn till den miljömässiga verkligheten, utan omtanke om kommande generationer och utan insikt om jordklotets belägenhet kräver bara enkel biljett. Men Vänsterpartiet satsar på tur och retur.

Vilka kommunikationssystem vill vi då satsa på? Vi måste och vi kan förflytta oss på ett lika enkelt som miljösamt sätt. Vi kan bygga en bra trafikmiljö för både gångtrafikanter och cyklister. Vi vill lämna plats för människans rum i stadsmiljön. Vi vill stödja investeringar i cykelbanor i kommunerna och en gatuplanering med ordnade banor för gående, cyklande och rullande fordon i städerna. En bra paroll kan vara: Ta bussen och tåget när du kan, och ta bilen när du måste!

Vänsterpartiet vill investera mest av alla riksdagspartier i järnvägen. Vi ser den som ett oöverträffat kommunikations- och transportmedel. Drift och underhåll av järnväg kräver stora men nödvändiga investeringar.

Morgonens nyheter meddelar nya besparingskrav för SJ på 1 miljard inför den totala avregleringen av järnvägen vid nyår – dessa avregleringar som Alliansen drivit igenom och som skapat så stora fördyringar och så mycket försämrade service!

Är det någon som kommer ihåg den vackra parollen ”Hela folkets järnväg”? Innebörden i denna slogan vill vi återupprätta. Vi satsar stort på ett nödvändigt underhåll av järnvägsnätet. Vänsterpartiet vill också satsa mycket på mindre trafikerade banor och så kallade kapillärspår för en folkets järnväg i hela landet.

Fru talman! Sverige behöver en väl fungerande järnväg för både människor och gods. Vi vill satsa på underhåll, säkerhet och punktlighet för att slippa de senaste årens tågkaos, olyckstillbud och förseningar som följt av den borgerliga trafikpolitikens avreglering.

Transporter av varor och tyngre gods bör i större utsträckning gå på järnväg och på vatten för miljöns skull.

Fru talman! De privata resorna runt om i landet kräver också en omställning från fossila bränslen till metanol, biogas eller eldrift. När det handlar om bussens drivmedel vill vi avsätta medel för el- och hybriddrift eller bränsleceller.

Vänsterpartiet vill också göra försök med en så kallad klimattaxa när vi testar avgiftsfri kollektivtrafik i en storstadsregion och ett landsbygds-län. Det handlar om klimat- och miljöpåverkan. Det handlar om regionalpolitiska hänsyn. Det handlar förstås också om trafiksäkerhet men även om tillgänglighet för funktionsnedsatta och om hur en man med barnvagn och en kvinna med matkassar lätt kan använda våra gemensamma färdmedel.

Vänsterpartiet avvisar investeringar i Förbifart Stockholm och övriga vägbyggen med medel från trängselskatten. Vi vill att intäkterna från trängselavgiften ska användas till förbättring och utbyggnad av kollektivtrafiken i Stockholm, i enlighet med folkomröstningsresultatet.

Fru talman! Till Gotland är det svårt att åka bil, men folket på vår största ö ska givetvis ha samma rätt till kommunikation som vi på landbacken. Därför vill vi sänka priset på färjorna för både folk och gods.

Fru talman! Det lackar mot jul, men den riktiga julstämningen i form av snö och kyla lyser med sin frånvaro. Det kan mycket väl ha med klimatförändringarna att göra, de snabba väderkasterna, regnet och plusgraderna i december. Detta tar vi på största allvar också i vår trafikpolitik.

Med framtidens väderkarta och klimathot i handen är det hög tid att ställa in kompassen mot hållbarhet, omställning och sunt förnuft. Det är därför som Vänsterpartiet menar att ett systemskifte är nödvändigt, inte bara i riksdagen utan även i transportsystemet.

Med detta, fru talman, vill jag önska en god jul och ett gott nytt tågår.

Anf. 5 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Det är fantastiskt med den nya tekniken. Även om man inte befinner sig på plats här i kammaren går det att följa vad som sägs via appen i mobilen. Alltså hörde jag vad Anders Ygeman sade när han inledde debatten.

Låt mig börja med frågan som Anders Ygeman ställde: Varför var jag inte med och skrev på utproppet när det gällde initiativet som togs av den franske transportministern Frédéric Cuvillier när vi var i Bryssel? När jag

kom dit fick jag inte ens frågan. Det är i och för sig lite märkligt. Jag läste sedan om uppropet efteråt. Jag har väldigt goda kontakter med min danska kollega, Pia, och hon hade uppenbarligen fått skriva på uppropet. Om det gjordes en värdering av vem som skulle få skriva på låter jag vara osagt.

Den mycket viktiga debatt som vi har i dag handlar om så mycket mer än bara järnvägen, vägen, flyget, sjöfarten, om vi ska kunna gå, cykla eller åka med kollektivtrafik. Den handlar om verktygen för att Sverige som ett avlångt land ska hålla ihop som land men också stå sig starkt i konkurrensen med övriga vänner i Europa. Den handlar också om basen för allt det vi bygger vår livskvalitet och vår välfärd på: förutsättningar för jobb, konkurrenskraft och tillväxt. Det är bara när det fungerar som människor kan känna en trygghet i det som vi kallar just livskvalitet.

Det blir gärna mycket diskussioner om siffror, fru talman, och det är inte så konstigt eftersom det är en budgetdebatt. Men låt mig säga att allt inte bara är siffror.

Sedan alliansregeringen tog vid redan 2006 har den betydligt mycket mer fokuserat på att använda pengarna på ett så effektivt och bra sätt som möjligt. Jag tror att vi alla i grunden strävar efter att få ut så mycket infrastruktur som möjligt. Just därför har fokus varit på att hitta mer förnyade sätt att jobba i till exempel anläggningsbranschen, hur man kan vara mycket mer produktiv och effektiv. Myndigheterna har också ålagts ett uppdrag att jobba med effektivisering för att i sin tur få bort regelkrångel och minska administrationen, sådant som i vardagstal annars blir kostnader för dem som använder sig av myndigheternas tjänster. Det tror jag är oerhört viktigt.

I detta arbete vet vi att i konkurrensen stimuleras förmågan, viljan och ambitionen till innovation. I så många andra sammanhang talar vi om behovet av innovation. Hur kan vi hitta nya tekniska lösningar och nya fantastiska material som vi använder oss av när vi bygger för framtidens infrastruktur? Hur kan vi också bli mycket mer miljösmarta och använda våra resurser på ett bra sätt? Bara genom konkurrensen uppstår denna initiativrikedom. Därför har det varit en fördel att det finns många engagerade företag och entreprenörer som både vill underhålla den infrastruktur vi har och vidareutveckla infrastrukturen.

Fru talman! Detta är alliansregeringens åttonde budget med en gemensam tråd från allianspartierna. Men hur mycket jag än lyssnar på oppositionspartierna finner jag ingen gemensam tråd – förutom att det byggs alldeles för mycket vägar. Något annat kan jag inte hitta.

Två partier talar tydligt om att vi inte ska bygga Förbifart Stockholm, som är en stor investering för att knyta ihop hela Mälardalsregionen och vars syfte är att låta människor ägna sin tid åt annat än att sitta i köer. Det bidrar också till jobb och konkurrenskraft.

Att det rent konkret bidrar till jobb borde intressera oppositionspartierna. Redan i dag jobbar ungefär 600 personer i projektet Förbifart Stockholm, och man räknar med att ungefär 2 500 kommer att jobba med bygget när det är i gång. Vad är det fel på dessa jobb och denna investering?

Fru talman! I fredags hade vi en annan debatt, och då var Anders Ygeman tydlig med att Socialdemokraterna vill ha Förbifart Stockholm.

Om så är fallet frågar jag den så kallade samlade oppositionen: Vad är relevant? Vilket besked tänker ni lämna till väljarna före 2014?

Apropå att lämna besked till väljarna har jag ägnat mig åt att läsa utskottets betänkande och de särskilda yttrandena. Ursäkta, men jag blir lite nyfiken när jag läser Socialdemokraternas särskilda yttrande. Det står att ni vill vänta till efter valet med att tala om vilka satsningar ni vill göra när det gäller till exempel tidigarelägganden av olika järnvägsprojekt.

Varför då? Är det för att Socialdemokraterna inte längre vet vad de vill? Nej, det tror jag inte, för det har inte varit ett sådant starkt statsbärande partis ideal tidigare.

Eller lämnar ni öppet för att ni har en tuff förhandlingssituation eftersom Miljöpartiet redan 2014 helt abrupt skär bort 1 miljard på vägsatsningarna och de kommande tre åren därefter totalt 10 miljarder? Eller handlar det om Vänsterpartiet som redan 2014 tänker dra ned väganlagen med ungefär 1,6 miljarder?

Jag förstår att ni har ett tufft läge, i synnerhet i ett avlångt land där också vägen behövs för att människor ska komma till studier och arbete och för att företag ska kunna transportera och finna rätt arbetskraft. Jag förstår att ni skriver att ni vill vänta till efter valet.

När det gäller de olika transportslagen har jag tillsammans med mina allianskolleger varit tydlig med att infrastruktur måste bygga på ett gränsoverskridande tänk. Till planeringen av infrastruktur knyter vi hela vårt samhällsbygge. Det ska fungera att gå, cykla, åka kollektivtrafik och finna bra bytespunkter så att hela resan blir så bra som möjligt.

På vägsidan annonserade alliansregeringen tidigare att vi åren fram till 2025 behöver satsa i storleksordningen 155 miljarder bara på drift och underhåll. I den nationella planen i vår kommer vi att tala om vilka nya objekt som tillkommer.

Det vore försmädligt om den samlade oppositionen fick för sig att göra de enorma vägneddragningarna. Är det i så fall totalstopp för E20 som gäller? Hur blir det med E22:an upp mot Blekinge? Är det förbifarten i Söderköping som ryker? Eller är det någon annan viktig Europaväg? Det kan vara bra att få veta det.

Lastbilsskatten kommer upp emellanåt. Vi vet vilka konsekvenser den skulle få för inte minst skogsnäringen. Varför skulle vi helt plötsligt inte gilla deras jobbmöjligheter för Sverige?

Luftfarten är viktig. Flyget är viktigt för hela Sverige för att hålla ihop landet men också för att hålla ihop Sverige med Europa och övriga världen.

Här har regeringen tagit ansvar genom till exempel de trafikavtal som finns där det kommersiella inte bär. Inför 2014 är vi tydliga med att flygtrafiken mellan Östersund och Umeå ska vara kvar. Avtalen som Trafikverket har gjort med Torsby och Hagfors ska också finnas kvar.

Jag undrar ibland vad hotet mot flyget är. Är det EU-kommissionens hot om att vi inte längre ska få ge offentliga stöd till regionala flygplatser? Nej, det tror jag att vi kan hantera.

Ett större hot är kanske att det finns oppositionspartier som vill införa flygskatt och tycker att det inte ska finnas flyg söder om Sundsvall. Var står den samlade oppositionen när det gäller behovet av flyg för att klara Sveriges jobb, tillväxt och konkurrenskraft?

Vi ser tydligt behovet hos de regionala flygplatserna att minska sina kostnader. Här måste forskningen få mer resurser, vilket vi också tillför, för att få fjärrstyrda torn eller annat som kan sänka kostnaderna. Även här kan en marknadsökning av tjänsterna leda till minskade kostnader. Det har vi sett till exempel i Västerås.

Sjöfarten är ett trafikslag där det inte finns något som helst kapacitetsproblem. Här har vi också en viktig bas, inte bara som transportslag utan som hel näring som kan sysselsätta i storleksordningen 100 000 människor.

Regeringen har tidigare i år lagt fram den första handlingsplanen för att stärka konkurrenskraften för sjöfarten, vilket högst påtagligt behövs. Ambitionen är också att vi under nästa år ska kunna införa EU:s direktiv om mindre vattenvägar så att vi använder våra inre och kustnära vattenvägar.

I budgetpropositionen är vi tydliga med att anslagen på 45 miljoner kronor per år till den sjö- och flygräddning som finns ska permanentas. På så sätt får vi bort en del av de påfrestningar som handelssjöfarten har.

Vi tillför också 300 miljoner de tre närmaste åren för att bidra via anslag till isbrytning och till vissa kanaler, till exempel till Trollhätte kanal och Säffle kanal och den verksamhet som finns där.

Järnvägen hamnar vi ju oftast vid. Sedan åtta veckor står jag på Stockholms central en gång i veckan. Där möter jag människor som pendlar varje eller varannan dag. De säger att det fungerar ganska bra men att det finns tillfällen när allt – ursäkta mig, fru talman – skiter sig. Det är inte bra för någon, för det vänder upp och ned på hela vardagstillvaron.

Därför har vi sedan flera år tillbaka uttryckt att den järnväg vi har måste vårdas och underhållas eftersom den ska användas också i morgon. Vi har också varit tydliga med att vi för Sveriges konkurrenskraft, förutsättningar för jobb och tillväxt också måste bygga om, bygga till och bygga nytt.

Till skillnad från under den tidigare socialdemokratiskt ledda planperioden har regeringen därför fördubblat anslagen till drift och underhåll, och så ser fortsättningen ut.

Vi har vid olika tillfällen varje år kunnat skjuta till extra pengar. Vi har en bra dialog med Trafikverket som nu, till skillnad från förut, har bättre koll på vad som behöver göras, när det kan göras och vad det kostar. Sedan hjälper vi till att finansiera.

I de regleringsbrev till Trafikverket som ska skrivas i veckan får Trafikverket veta att de för 2014 får ytterligare 600 miljoner kronor för drift och underhåll.

I övrigt är det till våren som regeringen fastställer den nationella planen. Då har vi kommit så långt in på året.

Alliansregeringen tar ansvar för att hela Sverige ska hålla ihop, och infrastrukturen är verktyget för att klara detta.

(Applåder)

Anf. 6 ANDERS YGEMAN (S) replik:

Fru talman! Först vill jag tala om Förbifarten. Jag är glad över att statsrådet hörde mitt stöd för Förbifart Stockholm. Du kanske kan upplysa din pressekreterare, som lyssnade på samma debatt och trumpetade

ut att jag i den debatten ställde mig mot Förbifarten. Ni verkar ha en del att reda ut på departementet.

I 13 minuter och 43 sekunder talade infrastrukturministern. Jag kanske hörde fel, men jag hörde henne inte nämna ordet klimat en enda gång. Hon nämner inte vår tids största utmaning trots att Naturvårdsverket har sagt att Trafikverkets plan inte bidrar till klimatmålen och trots att det är dagen efter Anna-Karin Hatt tog emot en 1 000 sidor lång utredning om fossiloberoende fordonsflotta med en mängd förslag.

Catharina Elmsäter-Svärd ställer en massa frågor till den samlade oppositionen. Ställ dem i stället till Anna-Karin Hatt! Hon och Centerpartiet har föreslagit bonus-malus som du är emot. Hon mottog utredningen där man föreslår kilometerskatt eller avståndsbaserad väglitageavgift som du är emot. Ni kan väl reda ut det själva innan ni kommer till kammaren och ställer frågor till oppositionen.

Huvudpoängen i mitt anförande var regeringens sammanbrott när det gäller underhållet. Jag ställde några frågor om ministrarnas påstående om att underhållet har blivit 25 procent effektivare. Riksrevisionen har kommit fram till motsatt slutsats. Vad känner ministern till som Riksrevisionen inte känner till? Hur kommer det sig att du inte tog upp de siffrorna när du träffade Riksrevisionen? Hur kommer det sig att när regeringen påstår sig storsatsa på järnväg varslas 735 personer om uppsägning? Några av dem – Björn, Alexander, Dennis och Eva – sitter på läktaren. Hur kommer det sig att storsatsning efter storsatsning från regeringen leder till varsel efter varsel i underhållsbranschen?

Tågtilbudet ökar, och Sverige har Europas mest missnöjda tågresenärer.

Anf. 7 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik:

Fru talman! En sådan här debatt blir lustig eftersom vårt område är oerhört brett. Anders Ygeman frågar mig varför jag under den här tiden inte ens nämnde ordet klimat. Jag hade gärna förväntat mig att Anders Ygeman hade nämnt något om flyget, om sjöfarten, om att gå, om att cykla, om kollektivtrafik och om väg när han talade. De är också stora delar av området. Det beror uppenbarligen lite grann på hur man väljer att tolka det hela.

När det gäller järnvägens underhåll kan vi konstatera att det är eftersatt, efter otroligt många års försyndelser. Det tar tid att bygga upp, men det går oerhört snabbt att rasera. När det väl är på en låg nivå blir det ännu mer problematiskt.

Anders Ygeman sade i sitt inledningsanförande att aldrig har så många känt och upplevt att järnvägen fungerar så dåligt eller att punktligheten inte skulle vara bra. Nej, men å andra sidan har inte heller så många rest på järnvägen som de gör nu.

Den utredning som gjordes 2009 – jag ska kontrollera det för säkerhets skull – tittade just på järnvägens organisation och underhåll. Bland andra Trafikverket har haft med den i sina underlag, och den är en del av den skrivelse regeringen lämnade till trafikutskottet när vi skulle titta på om man ska återreglera underhållet eller inte. Den gav vid handen att den marknadsöppning som gjordes på entreprenadsidan har sänkt kostnaderna med 25 procent, lågt räknat, utan att kvaliteten eller säkerheten har förändrats.

När det gäller tillbuden fick Anders Ygeman dessutom besked av Gunnar Malm, Trafikverkets generaldirektör, när han var i riksdagens utskott om att till exempel tågurspårningarna har minskat sedan 2010.

Prot. 2013/14:48
17 december

Kommunikationer

Anf. 8 ANDERS YGEMAN (S) replik:

Fru talman! Jag klagar på att ministern inte nämner klimat när hon håller tal. Ministern svarar med att jag inte nämner promenader. Tittarna får välja vilken storhet som är viktigast för framtiden.

Regeringen säger att det handlar om decennier av försyndelser, men Riksrevisionen pekar på de misstag som har begåtts under de sju åtta år som den här regeringen har varit ansvarig.

Det stämmer att ni har skurit ned på underhållet. Kostnaderna för underhållet har minskat, men ni säger att det inte har gått ut över kvaliteten. Är det vad resenärerna på Stockholms central säger? Säger de att kvaliteten är bra och att de litar på järnvägen? En tredjedel av svenskarna har valt bort järnvägen för att de inte litar på att tågen kommer i tid. Fler än de som röstar på Moderata samlingspartiet har valt bort järnvägen för att tågen inte kommer i tid.

Entreprenadmodellerna som regeringen och Trafikverket nu försvarar, för att de är mer effektiva, säger Riksrevisionen har förskjutit underhållet från det förebyggande till det avhjälpande. De säger också att de ständiga tilläggsatsningar som regeringen har gjort inte kommer ut på rälsen.

Jag kanske ändå får återkomma till min huvudfråga i mitt anförande, eftersom vi har representanter här från alla de underhållsarbetare på järnvägen som har blivit uppsagda under den tid ni påstår er ha storsatsat. Hur kommer det sig att 735 människor har varslats om uppsägning samtidigt som ni påstår er storsatsa? Hur kommer det sig att du säger att kvaliteten är oförändrad när antalet fel har fyrdubblats? Vad har du att säga till alla dem som undrar om de kommer att få lämna sitt jobb samtidigt som det finns så mycket underhållsarbete att göra?

Anf. 9 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik:

Fru talman! Jag hävdar ändå med emfas att Anders Ygeman har fel i sitt påstående att regeringen skulle ha skurit ned på underhållet.

Vi kan gå in och jämföra med hur det såg ut under planperioden 2004–2015 som beslutades av Socialdemokraterna. Om vi ska göra det begripligt kan vi tala om nuvärdespengar. På 2013 års prisnivå var planperioden då 42 miljarder för drift och underhåll. Under den planperiod vi är inne i just nu har det höjts, med det beslut som togs av regeringen 2010, till 68 miljarder. Nu har regeringen i de 522 miljarderna för de kommande åren, 2014 fram till 2025, aviserat att den kommer att ligga på nivån 86 miljarder.

År för år har anslaget till drift och underhåll ökat. Det är inte samma sak som att man skär ned på underhållet.

Det är helt riktigt som Anders Ygeman säger att människors förtroende för järnvägen urholkades rejält för ett tag sedan, särskilt med erfarenheterna efter vintern 2009 och 2010. Även när punktligheten rent statistiskt började bli bättre upplevde människor inte att de hade förtroende för järnvägen på samma sätt som tidigare. Just därför skjuter vi till mer pengar. De ska disponeras för att gå från det dyra, oplanerade och

akuta underhållsarbetet – som ställer till det för så många – till mer förebyggande arbete och större ansvar totalt. Avtalen skrivs om, och inte minst i storstadsområdena, där många människor pendlar, ska man ha kortare inställetider. Bland annat detta har pengarna också gått till och inte minst till den fördubbling av underhållet som har gjorts.

Anf. 10 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru talman! Jag blir både förvirrad och bekymrad när jag lyssnar på infrastrukturministern. Vet ministern om att regeringen har ett mål om fossiloberoende fordonsflotta till år 2030? Känner ministern till att det i går lämnades en utredning, som presenterade en rad olika förslag, till Anna-Karin Hatt? Bland annat presenterades kritiken mot Trafikverkets liggande förslag på nationell plan som regeringen nu ska ta ställning till och besluta om i mars.

Utredningen riktar kritik mot de prognoser som Trafikverket presenterar för utvecklingen av väg- och järnvägstrafiken. Trafikverket menar att biltrafiken kommer att öka mer än den har ökat medan järnvägstrafiken kommer att öka mindre än de senaste åren.

Utredningen föreslår att Trafikverket får i uppdrag att revidera både planen och prognosen. Om infrastrukturministern inte visste om det kan jag berätta det nu för henne. Jag skulle gärna vilja veta hur hon tänker kring de här förslagen.

Jag har också en annan fråga. Jag skulle vilja få det här med underhållet utrett, eftersom det har varit mycket siffror och regeringen i dag, på Aftonbladets debattsida, presenterar en extra satsning på 600 miljoner. När jag läser regeringens budget ser jag att Trafikverket förra året fick 7,7 miljarder. Jag undrar: Vad kommer Trafikverket att få i regeringens budget till banunderhållet 2014?

Anf. 11 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik:

Fru talman! I det som är angivet i budgetpropositionen för 2014 står det att det till drift och underhåll blir 6,7 miljarder. Med de 600 extra miljonerna blir det 7,3 miljarder.

Man ska komma ihåg att vad vi ger i anslag inte alltid är detsamma som Trafikverket sedan de facto disponerar, därför att de dessutom disponerar det som de själva gör i sitt eget effektiviseringsarbete. Det går direkt till järnvägens drift och underhåll. De banavgifter som Stina Bergström förvisso inte tycker att vi ska ta ut går också till drift och underhåll. I slutändan kommer vi upp till kanske närmare 9 miljarder som Trafikverket kommer att disponera för just järnvägens drift och underhåll. Det är långt mer än en fördubbling jämfört med tidigare, till exempel 2006.

På frågan om jag känner till att det lämnades en utredning i går till min kollega Anna-Karin Hatt är svaret ja. Jag vet dessutom att den är på 1 100 sidor och innehåller en mängd olika förslag som regeringen får titta på och se vad man kan gå vidare med eller om det finns saker som man måste titta ytterligare på.

Det som bekymrar mig, om vi har ett intresse av att det här landet har fortsatt konkurrenskraft och fortsatta förutsättningar för jobb och tillväxt, är vilka vägar som Stina Bergström föreställer sig att vi redan nästa år ska sätta stopp för. Ska jag ringa mina kolleger i Västra Götaland och

säga att det inte blir någonting mer på E20? Är det beskedet som jag ska ta med mig från den här debatten? Det kan vara bra att veta.

Prot. 2013/14:48
17 december

Anf. 12 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru talman! Det gläder mig mycket att infrastrukturministern har lyssnat på oss i oppositionen och anslår extra pengar till underhållet. 600 miljoner kronor extra till underhållet är precis vad vi i Miljöpartiet har i vårt budgetförslag.

När det handlar om revideringen av planen måste Trafikverket få nya direktiv från regeringen. Ett steg i den riktningen är att Trafikverket får tillbaka sitt sektorsansvar för miljöfrågor inom trafiksektorn som regeringen tog bort 2011. Vi i Miljöpartiet har en reservation i betänkandet kring det här.

Vi ser också att det behövs ett sektorsmål för transportsektorns klimatutsläpp. Det har vi också en reservation om i dagens betänkande ihop med S och V. 80 procents reduktion till 2030 kan vara ett lämpligt mål, och det är också det som regeringens egen utredning nu föreslår.

Ett annat viktigt förslag som finns i utredningen är att Trafikverket får avsätta pengar till steg 1- och steg 2-åtgärder i fyrstegsprincipen, det vill säga finansiera åtgärder som minskar behovet av ny infrastruktur. Det är ju märkligt som det är i dag att kommunerna och regionerna inte kan få pengar till det här utan bara kan få pengar till att bygga nytt.

Ja, vilka vägar är det vi inte ska bygga? Det hoppas jag att Trafikverket kan tala om för oss. 30 miljarder vill regeringens utredning föra över från den nationella planen till ett stadsmiljöprogram. 30 miljarder vill man ta bort från objekt som inte längre motiveras med hänsyn till klimatmålen och målet om den fossiloberoende fordonsflottan.

Anf. 13 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik:

Fru talman! Det är i och för sig bra att vi är överens om att det är just den här summan som ytterligare ska tilldelas utöver anslagen som redan har angivits till järnvägens underhåll. Det som däremot är lite mer problematiskt är att den här alliansregeringen ju förmår att både ge till Förbifart Stockholm och göra de här satsningarna på järnvägen medan de pengar som Stina Bergströms parti vill finansiera med bygger på att Förbifart Stockholm inte blir av. Vad jag har förstått här i dag är det ingenting som kan upplevas som realistiskt, för det finns uppenbarligen ingen majoritet i Sveriges riksdag för någonting sådant. Men låt så vara.

Det är intressant att fundera på vilka vägar det är som inte ska byggas, med tanke på att Miljöpartiet redan 2014 vill dra bort 1 miljard och de kommande fyra åren vill dra bort 10 miljarder. Jag kan tala om för Stina Bergström att det innebär att alla stora vägprojekt som i dag pågår behöver stoppas och att inga nya kan påbörjas under perioden. Det är konsekvensen, och jag tror att det i sin tur direkt kommer att få konsekvenser för jobb, konkurrenskraft och tillväxt, vilket är grunden för att få in skattepengar som gör att vi kan satsa på miljö, forskning och utveckling. Jag tror att det skulle vara rent kontraproduktivt att göra på det sättet.

När det gäller sektorsansvaret är det riktigt att det togs bort förut. Trafikverket som myndighet var ett resultat av att man ville uppnå mer effektivitet och tänka mer trafikslagsövergripande. I detta har vi också hänsynsmålet och funktionsmålet, som ständigt ska vara med. Man ska

inte tänka miljö bara vid vissa tillfällen, utan man ska alltid tänka miljö, vid alla tillfällen.

Anf. 14 BENGT BERG (V) replik:

Fru talman! Jag har också läst artikeln i Aftonbladet som statsrådet har skrivit. Det är ganska spännande att läsa den, och jag kommer att tänka på Tage Danielssons Harrisburgmonolog om vad som eventuellt och kanske troligtvis är tänkbart.

Jag upplever det som att man vill allt genast men ingenting nu. En passage lyder ungefär: Det akuta underhållet ska ge plats åt förebyggande underhåll. Lite längre in i texten står det att enbart underhållssatsningar inte löser problem med ett historiskt eftersatt järnvägsnät. Då undrar man vad begreppet ”ett historiskt eftersatt järnvägsnät” kan stå för.

En tredje sak som står är att vi måste bygga en ny stambana.

Jag åker inte längs hela landet men tvärs över det varje vecka med järnväg, och jag förstår ju att om det händer något akut måste det göras någonting åt det på en gång. Det är ganska naturligt. Men när det gäller det här första om att det akuta underhållet ska ge plats åt förebyggande underhåll förstår jag inte kopplingen. Jag skulle gärna lära mig varför det är så.

Anf. 15 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik:

Fru talman! Det finns ingenting som är så irriterande som om man är ute och reser – till exempel åker kanske Bengt Berg från Karlstad till Stockholm – och så inträffar plötsligt någonting akut på spåret. Det blir en situation som inte är planerad, och det tar tid att återställa det som hänt. Resenärerna ombord behöver evakueras och kanske få någon form av ersättningstrafik. Det är dyrt att med kort inställetid skicka ut människor för att göra akuta insatser.

Vi säger ingenting om att det inte behöver göras. Det kommer säkert alltid att uppstå situationer där läget är akut. Men det stora skiftet är om man i ett tidigare skede kan se på livscykeln, titta på slitaget och kanske använda teknik på kontaktledningar, på spårväxlar och på rälen i stället för att vänta tills skicket är så dåligt att man hamnar i ett akutläge och måste renovera. Man byter ut och justerar innan någonting händer.

Då kan man i god tid planera med den som opererar och kör, oavsett om det är gods eller människor, och tala om att man behöver sänka farten och möjligtvis ställa in ett tåg så att man ger utrymme för dem som behöver jobba på eller vid spåret och dessutom gör det så säkert som möjligt. Då hinner de ta med sig de verktyg och det material som behövs för att byta ut, och man får en planerad situation.

Det kostar mindre pengar och mindre i tidsåtgång. Tanken är att underhålla och se till att underhållet sköts så förebyggande som möjligt så att man inte hamnar i de akuta situationerna. Det är inte bra för någon.

Anf. 16 BENGT BERG (V) replik:

Fru talman! Om man som jag resonerar lite Tage Danielssonskt tänker man kanske att det akuta måste inträffa först för att man ska sätta i gång med mer långsiktig planering och långsiktigt agerande. Så kan man fundera om man är lite Danielssonsk.

Jag vill ansluta mig till den kritik som Anders Ygeman avfyra de nyss. I artikeln står det att infrastrukturen ska stödja ”en politik för fler jobb, ökad tillväxt och en större tillgänglighet”. Där finns inte en mening eller ett kommatecken om klimat, miljö och den framtida tillvaron här på jorden. De miljösmarta prioriteringarna är en förutsättning för omställningen och en förutsättning inte bara för vårt idylliska liv här i Sverige utan för hela världen.

Jag vill höra statsrådet nämna någon av de miljömässiga fördelar för klimatet som till exempel järnvägen eller de kollektiva transportmedlen bidrar till.

Anf. 17 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik:

Fru talman! Svaret på den första kommentaren från Bengt Berg är att det vore direkt förödande om man alltid skulle gå efter devisen att låta det akuta först inträffa innan man gör det långsiktigt strategiska. Vi behöver göra precis tvärtom.

Den järnväg vi har i dag, som har funnits i 100–150 år, kommer även att behöva användas i morgon. Vi ska naturligtvis se till att den är så bra som möjligt så att människor har möjlighet att göra klimatsmarta val oavsett trafikslag och använda hela kedjan.

Det är viktigt att inse och förstå att infrastruktur i sig inte löser utmaningarna för miljö och klimat. Det är ett verktyg av många andra som måste vara med. I den plan regeringen kommer att anta under våren gäller det att hitta bra och smarta val man kan göra. Hur ser till exempel förutsättningarna ut i storstäder och tätorter när det gäller bra bytespunkter, bra kollektivtrafik och bra infartsparkeringar så att man kan byta under hela resan?

När det gäller att järnvägen är bra, fru talman, hörde jag inledningsvis när jag klev in här Anders Ygeman. Han är inte här nu, men apropå järnvägen, miljö och att regeringen och i synnerhet Anders Borg skulle ha påstått att vi har överinvesterat i järnväg blir det ganska märkligt. Det är alliansregeringen som sedan 2006 har satt järnvägen på kartan när det gäller behovet av upprustning och underhåll men också av att bygga ut och bygga nytt.

Det är regeringen som nu dels tar initiativ till att bygga tunnelbana i Stockholm, för mer jobb och fler bostäder, dels påbörjar byggnationen av stambanan, något som inte heller har gjorts tidigare. Vårda det vi har, bygg ut och bygg nytt! Det tror jag är alldeles riktigt.

Anf. 18 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! För ett par veckor sedan träffade jag mina telekommunikationskolleger i EU på vårt ministerrådsmöte i Bryssel för att diskutera hur vi tillsammans i Europa ska kunna forma en konkurrenskraftig digital och innovativ ekonomi och hur vi kan använda it så att det bidrar till att nya tjänster, jobb och företag skapas.

Det jag tog med mig från det mötet är någonting som jag möter i många internationella sammanhang, nämligen att Norden i allmänhet och Sverige i synnerhet ses som ett stort föredöme när det gäller it och telekom.

Det ligger en hel del i det därför att vi i Sverige bland alla länder i världen är de som använder it och internet allra mest. Vi har jämfört med många andra länder avancerade offentliga e-tjänster. Vi har den högsta andelen snabba och framtidssäkra fiberuppkopplingar av alla EU:s medlemsstater.

Att Sverige fortsätter att ligga i framkant och att vår it- och telekomutveckling verkligen går åt rätt håll bekräftas i olika internationella mätningar, där Sverige regelbundet hamnar i topp. Nu senast placerade organisationen Web Index än en gång Sverige på första plats som det land i världen som är bäst på att dra nytta av digitaliseringens möjligheter.

Det är en utveckling som vi tillsammans har all anledning att vara stolta över och som visar att regeringens it-politik fungerar bra.

För lite drygt två år sedan antog regeringen den digitala agendan för Sverige, och strax därefter slog vi gemensamt här i riksdagen fast Sveriges nya it-politiska mål: att vi ska vara bäst i världen på att dra nytta av digitaliseringens möjligheter.

Sedan ett år tillbaka har Sverige en ny, modern e-förvaltningsstrategi som ska hjälpa oss att forma en öppnare, enklare och mer effektiv offentlig förvaltning. Det är en offentlig förvaltning där vi med moderna e-tjänster kan se till att människor kan utträtta sina ärenden alldeles oavsett var de befinner sig eller vad klockan råkar vara. Det är en förvaltning där våra myndigheter, genom att dela med sig av öppna data, kan bidra till att nya användarvänliga tjänster kan utvecklas och till att fler företag kan bildas som i sin tur kan skapa nya jobb. Det är en offentlig förvaltning som sätter medborgaren i högsätet och använder skattebetalarnas pengar på ett mycket mer effektivt sätt än i dag.

Smarta användarvänliga e-tjänster hör framtiden till. För att fler ska kunna använda dem måste vi fortsätta att bygga ut it-infrastrukturen.

Just nu ökar antalet svenskar som har tillgång till väldigt snabbt fast bredband mycket snabbt. För lite mer än ett år sedan, i oktober 2012, hade 53 procent av alla svenska hushåll och företag tillgång till bredband med en hastighet på minst 100 megabit per sekund. Under det senaste året ökade den andelen med hela 4 procentenheter. Det betyder att 380 000 svenskar, lika många som i hela Malmö och hela Lund tillsammans, bara under det senaste året har fått tillgång till riktigt snabbt fast bredband.

Att det just nu investeras så mycket i att bygga ut bredband runt om i hela Sverige är bra. Faktum är att bredbandsutbyggnaden nu går så snabbt att operatörerna säger sig ha svårt att hinna med att bygga ut bredbandsnäten lika snabbt som människor skulle önska.

Ett av de viktiga skälen till att det ser ut så är regeringens bredbandsstrategi, som pekar ut tydliga mål och ambitioner. Den strategin bidrar nu till att operatörerna investerar mångmiljardbelopp i att bygga ut bredbandsnäten.

Samtidigt fortsätter alliansregeringen att satsa på att medfinansiera bredbandsutbyggnad på landsbygden. Bara under de senaste åren har alliansregeringen satsat hela 2,2 miljarder kronor på att bygga ut snabbt bredband i de delar av landet där operatörernas nät helt enkelt inte räcker till. Det är pengar som gör oerhört stor nytta och som gör det möjligt för entusiaster i byalag att själva vara med och gräva ned kanalisation och fiber.

Samtidigt är staten i sig själv en stor och viktig ägare av bredbandsinfrastruktur via Svenska kraftnät, TeraCom, Trafikverket och Vattenfall. Faktum är att olika statliga aktörer tillsammans förfogar över 23 000 kilometer fiberinfrastruktur. Tänk om vi skulle använda dem, statens egna bredbandsresurser, på ett mer effektivt sätt! Då skulle vi kunna öka tempot i vår bredbandsutbyggnad ännu mer och få ännu bättre förutsättningar att nå våra bredbandsmål. Just därför kommer jag och regeringen att nästa år tillsätta en utredning som ska få i uppdrag att se över hur vi kan samordna statens verksamheter på bredbandsområdet och statens eget innehav av bredbandsinfrastruktur så att den på ett bättre sätt används för att förverkliga de mål som vi satt upp i bredbandsstrategin.

Fru talman! Vår ambitiösa bredbandsstrategi, operatörernas rekordinvesteringar i att bygga ut bredband, regeringens storsatsning på att medfinansiera bredbandsutbyggnaden på landsbygden – allt det gör att vi i Sverige har mycket goda förutsättningar att fortsätta att ligga i topp bland de länder som även framöver kommer att ha en väldigt välutvecklad it-infrastruktur.

Ovanpå allt detta bygger vi i Sverige nu också snabbt ut 4G, den senaste generationens mobiltelefoni, den framtidssäkra mobilteknik som så många av våra smarta telefoner redan är beroende av och som framöver kommer att vara den helt dominerande mobiltekniken.

Tack vare att vi i Sverige var först på bollen, tack vare att regeringen tidigt öronmärkte utrymme för att bygga ut just 4G, har mer än nio av tio svenskar redan i dag tillgång till 4G när de är hemma. Och allra snabbast är utbyggnaden just nu på landsbygden. År 2011 hade bara 10 procent av dem som bor på landsbygden tillgång till 4G hemma. Ett år senare, 2012, hade nästan fyra av fem landsbygdsbor 4G-täckning i hemmet.

Att det sker hos oss i Sverige just nu beror på att alliansregeringen, som den allra första av alla regeringar i hela världen, redan 2007 frigjorde det så kallade 800-bandet för mobiltelefoni. Det var ett beslut som gav marknaden en mycket tydlig signal och en ordentlig skjuts framåt för utvecklingen av den framtida mobiltekniken. Och det är inte allt. När PTS sedan auktionerade ut tillstånden försåg vi just 800-bandet med ett viktigt täckningsvillkor som leder till att hela den svenska landsbygden nu snabbt kommer att få tillgång till 4G.

Fru talman! Sverige ligger i framkant, och många länder vill lära av oss. Men vi har också mycket att lära av andra, och vi har viktiga utmaningar kvar att ta itu med. Vi ligger internationellt sett långt fram i bredbandsutbyggnaden, men vi behöver fortsätta att bygga ut de fasta bredbandsnäten ännu mer. Vi ligger långt fram när det gäller utbyggnaden av mobiltelefonin, men det behövs mobilnät som räcker till i våra städer och som täcker vår landsbygd alltmer. Vi har många avancerade offentliga e-tjänster, men vi behöver fler som utgår från den enskilde medborgarens och den enskilde företagarens behov och verkligen sätter medborgaren i högsätet.

Fru talman! Sverige är och ska vara en framstående it-nation med bredband i världsklass. Vi svenskar har mer än många andra tagit för oss av digitaliseringens fördelar, och många framgångsrika it-tjänster har utvecklats i vårt land. Precis så ska vi fortsätta att utvecklas. Jag och alliansregeringen kommer därför fortsatt att genomföra de reformer som

krävs för att riksdagens it-politiska mål om att Sverige ska vara bäst i världen på att dra nytta av digitaliseringens möjligheter uppnås.
(Applåder)

I detta anförande instämde Anders Ahlgren (C).

Anf. 19 ANDERS YGEMAN (S) replik:

Fru talman! När jag var liten sade man om Amerika: The sun always shines on TV. Det är väl en ganska bra beskrivning av Anna-Karin Hatts anförande. Det var inte ett moln på himlen. Solen sken. Jag kommer ihåg att vi under den socialdemokratiska regeringstiden hade Kina-tv och Stjärnhovssol. Det fanns inga problem. Allt var bra. Och allt gott var regeringens förtjänst. Det är väl ungefär där vi är i dag.

Även om jag instämmer i bilden att mycket är gott tror jag att man gör sig själv en otjänst om man inte ser bristerna. Vi har nästan en miljon som fortfarande inte använder sig av internet regelbundet. Mobiltelefonitäckningen i Sverige är i dag sämre än när regeringen tillträdde. Täckningskartorna för mobiltelefonföretag är överdrivna med mellan 14 och 42 procent. I EU-kommissionens rankning av supersnabbt bredband hamnar vi på plats 19 av 27 i stället för att ligga i topp. Vi sackar efter betänkligt när det gäller it i skolan. Vi har en skolminister som gör sitt bästa för att mota ut it-hjälpmedel ur skolan i stället för att få in dem.

Efter all borgerlig sol kan vi notera att bland alla de kommuner i Sverige som har över 80 procent snabbt bredband finns inte en enda borgerligt styrd kommun. Det kan vara värt att fundera över. Det nämndes heller ingenting om nedskärningen av landsbygdspengarna eller det faktum att det vanligaste skälet till att bredband på landsbygden faktiskt ökar är avflyttning. Men det får ministern säkert tillfälle att återkomma till.

Det jag saknar är svar på min fråga, som var: Är ministern beredd att ta fram ett underlag till trafikbeslutet om en trafikplan som bidrar till att vi når klimatmålen såsom Naturvårdsverket har krävt? I mars ska ju regeringen fatta beslut.

Anf. 20 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik:

Fru talman! Jag lyssnade noga på Anders Ygeman och övriga ledande företrädare för oppositionen när de höll sina huvudanföranden. Jag måste säga att för att vara opposition i ett land där it-utvecklingen spelat så stor roll för vår tillväxt och utveckling är det rätt anmärkningsvärt att inte en enda företrädare, inte ens Anders Ygeman, som företräder det största oppositionspartiet i den här typen av frågor, nämner it, vikten av bra bredband, bra mobiltelefoni och bra it-tjänster. Inte med ett enda ord nämns det under ett budgetanförande på hela tolv minuter. Att säga någonting om det, Anders Ygeman, hade väl varit på sin plats i ett land som fostrat Spotify, som fostrat Ericsson, i ett land där it-utvecklingen enligt EU-kommissionen historiskt kan ha legat bakom så mycket som 40 procent av den svenska tillväxten. Jag hade nog förväntat mig mer av oppositionen på den punkten.

I den här debatten deltar jag som it-minister för att debattera det som utskottet har skrivit om it-politik i sitt betänkande. Nu ställer Anders Ygeman en fråga till mig om en fossiloberoende fordonsflotta och det

utredningsförslag som kom i går. Jag är inte den som är den. Självklart kan jag svara på frågan.

Det som jag å regeringens vägnar tog emot i går var ett digert betänkande på 1 100 sidor från Utredningen om fossilfri fordonstrafik. Den innehåller många förslag, många analyser. Självklart kommer regeringen nu att gå igenom alla förslagen och analyserna och se vad vi kan gå vidare med för att säkerställa att vi till 2030 gör vad vi kan för att ställa om till en fossiloberoende fordonsflotta som ett steg på vägen till ett klimatneutralt samhälle 2050.

Nu väljer Anders Ygeman att lyfta upp några skrivningar i utredningen. Det finns andra förslag i utredningen som är ännu skarpare och som regeringen kommer att gå igenom och sedan återkomma med. Jag ber om ursäkt för att regeringen på mindre än ett dygn inte hunnit göra den analysen.

Anf. 21 ANDERS YGEMAN (S) replik:

Fru talman! Låt mig först säga något om debatten. Jag vet att Anna-Karin Hatt gärna hade hört mig tala om it, men det kommer Monica Green att tala om senare och Roza Güclü Hedin kommer att tala om kollektivtrafik och cykling. Vi har delat upp det mellan oss i partiet. Anna-Karin Hatt kommer att få sitt lystmäte av it.

Sedan gällde det klimatmålen. Det är inte så att det hände i går. Naturvårdsverket kom med sitt remissvar för flera månader sedan. De konstaterar att Trafikverkets förslag till plan inte klarar klimatmålen. Skälet till att jag frågar Anna-Karin Hatt är att hon är energiminister och ansvarig för målet om en fossiloberoende fordonsflotta, en del av det klimatmål som regeringen och riksdagen satt upp.

Jag blir lite orolig. Anna-Karin Hatt ska i mars på regeringens sammanträde vara med och fatta beslut om en nationell trafikplan för tiden fram till 2025. Men regeringens egen utredning och fem av våra expertmyndigheter säger att det saknas underlag för att avgöra vilka åtgärder man ska vidta för att det transportbeslutet ska kunna bidra till det klimatmål som regering och riksdag satt upp.

Därför tror jag inte att man kan vänta till efter helgerna, julafton och nyårsafton. Man måste redan nu fundera ut hur man ska se till att man har det underlag som krävs när man i mars ska fatta detta viktiga framtidsbeslut. Jag menar inte att man måste ha tagit ställning till alla delar av utredningen. Jag har med förlov sagt förståelse för att ministern vill ta sig tid att läsa detta och diskutera det med sina partikolleger. Men jag skulle vilja uppmana näringsministern – förlåt, energiministern; jag gick händelserna i förväg – att se till att det tas fram ett vettigt underlag inför regeringens och riksdagens beslut.

Anf. 22 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik:

Fru talman! Men nog är det en politisk markering att gruppledaren för Socialdemokraterna inte en enda gång i en enda budgetdebatt om it-frågor som jag deltagit i den här mandatperioden självant valt att prata om it-politiken. Det är en tydlig signal som står i bjärt kontrast mot Alliansen, som har valt att ge it-politiken, som är så viktig, en egen del av en tydlig ministerportfölj.

Regeringen väntar inte när det gäller FFF-utredningen. Jag kan försäkra Anders Ygeman om att både jag och mina tjänstemän började gå igenom förslagen i samma ögonblick som vi tog emot betänkandet, och det ska vi göra nu utan att vila på hanen.

Däremot är det viktigt att vi för dialoger, inte bara i politiken. Vi måste ha dialoger med organisationer, med de aktörer som i praktiken ska göra omställningen, med företag som Scania och Volvo, med dem som ska producera biodrivmedlen och som har många goda möjligheter att öka produktionen just i Sverige och med dem som är duktiga på eldriften om hur vi kan se till att olika trafikslag fungerar tillsammans, som infrastrukturministern beskrev i sitt tidigare inlägg. De dialogerna ska vi se till att föra, så att vi kan ha en bred uppslutning bakom de åtgärder som regeringen sedan kommer att bestämma sig för att gå vidare med för att nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030.

Sverige är historiskt bra på komplexa omställningar av samhället. Vi har lyckats fasa ut den fossila uppvärmningen ur industrisektorn. Nyckeln till det är att vi är bra på samverkan. Då är det också viktigt att vi bjuder in alla som vill vara med och ta del av utvecklingen att också vara det. För att de ska kunna vara det och för att vi ska kunna få det bästa beslutsunderlaget behöver vi nu föra dialoger om utredningens förslag, så att regeringen sedan kan fatta ett välgrundat och välavvägt beslut för att kunna nå de målsättningar som vi gemensamt har satt upp.

Anf. 23 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru talman! Vi i Miljöpartiet tycker att it-politiken är jätteviktig, Anna-Karin Hatt. Därför har vi valt att Annika Lillemets kommer att prata om den senare i debatten. Hon har förberett ett långt anförande om hur vi ser på it-frågorna. Jag hoppas att det blir ett spännande meningsutbyte mellan Anna-Karin Hatt och Annika Lillemets.

Den digitala kommunikationen är viktig för att minska transportbehovet i samhället. Jag sitter mycket hellre hemma framför brasan med katten och laptoppen i knät och har styrelsemöte med Miljöpartiets regionstyrelse över internet än ger mig ut på hala vintervägar och åker flera mil. Jag ser därför fram emot att vi kommer att få ett bra bredband i vår by. Det får vi tack vare att vi har människor som orkar engagera sig i byalaget. De har drivit den här frågan i flera år och sökt pengar överallt. Jag är väldigt glad att jag lever i en bygd som har sådana människor. Det finns bygder där den kraften och sådana drivande människor inte finns. Då kan man önska att man bodde någon annanstans, till exempel i städer, där man kan köpa sig den här tjänsten, eftersom det finns stadsnät och offentligt finansierade nät.

Mer videomöten och liknande är viktigt för att uppnå målet om en fossiloberoende fordonsflotta. Jag hörde gårdagens presentation. Ministern var väl medveten om att det kommer att finnas ett motstånd mot förslagen och efterlyste stöd för utredningen. Miljöpartiet kommer att ge sitt stöd, Anna-Karin Hatt. Vi kommer att ställa upp när ni gör utredningens förslag till verklighet. Vi stöder förslagen om höjd koldioxidskatt, kilometerskatt på tunga lastbilar och så vidare.

Anf. 24 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik:

Fru talman! Det finns ett uttryck som lyder ”bättre sent än aldrig”. På det temat är det välkommet att Miljöpartiet i den allra sista budgetmotionen den här mandatperioden äntligen väljer att satsa pengar på bredband i sin skuggbudget. Men medan Miljöpartiet alldeles nyss fått upp ögonen för bredbandsfrågan har Centerpartiet och alliansregeringen sedan 2007 satsat mer än 2 miljarder kronor på att bygga ut snabbt bredband på landsbygden. Tack vare det har vi kunnat ge medfinansiering till många byprojekt, så att de snabbt och framtidssäkert kunnat dra bredband hem till sin by.

Tyvärre känns det så där med Miljöpartiets trovärdighet i fråga om landsbygdens utveckling när man läser vad som i övrigt finns i er budgetmotion. Där finns fördubblad skatt på att anställa unga. Där finns tydliga neddragningar på väginvesteringar. Där finns kraftigt höjda skatter på jordbruket. Allt detta är förslag som kraftigt kommer att försämra möjligheterna att utveckla landsbygden.

Det Centerpartiet och alliansregeringen vill göra som en del i att ställa om till en fossiloberoende fordonsflotta är att ta vara på det gröna guld som finns runt om på den svenska landsbygden. Tack vare att svenska skogsbrukare skött den svenska skogen väl pekar utredningen på att det finns fantastiska möjligheter att producera mer av framtidens klimatsmarta avancerade biobränslen i den miljövänliga svenska skogen. Det ska vi ta vara på.

Vad gäller Miljöpartiets stöd till regeringens politik för att ställa om till en fossiloberoende fordonsflotta välkomnar jag alla som ställer sig bakom det som vi tänker göra. Men när ni i Miljöpartiet hävdar att utredningen lägger fram förslag om kilometerskatt får ni nog läsa på lite bättre. Något sådant förslag finns inte i utredningen.

Anf. 25 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru talman! Jag har läst utredningen rätt ordentligt. Jag har läst ett tidigare utkast, och i går satt jag och läste den senaste texten. Där finns det skrivningar om kilometerskatt för både tunga och lätta lastbilar. Vi behöver inte bråka om det, men jag tycker att det är ett bra förslag. Förslaget om stöd till förnybara drivmedel är också bra. Det har vi ett liknande förslag om i Miljöpartiet. Bonus-malus-system har vi pratat om tidigare, och jag vet att Centerpartiet stöder dem. Men regeringen har inte fått med detta i sin budget.

Anders Ygeman ställde en fråga om klimatrevidering av den nationella planen, men jag tycker inte riktigt att han fick svar på den. Jag är också väldigt nyfiken på hur man tänker jobba med den frågan fram till mars, då regeringen kommer att ta sitt beslut. Hur skulle den revideringen gå till? Kommer Anna-Karin Hatt att ta ansvar för detta?

Anf. 26 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik:

Fru talman! På utredningens 1 100 sidor finns oändligt många förslag. Väldigt många är väl underbyggda och nästan genomförbara i morgon dag, en del behöver utredas vidare. Där finns förslag om en prispremie för att stimulera den inhemska produktionen av andra generationens biodrivmedel. Där finns förslag om att underlätta eldrift. Där finns förslag om att öka låginblandningen av förnybart i bensin och diesel. Men

där finns inte något förslag som går ut på att regeringen nu borde införa en kilometerskatt.

Det som finns i utredningen är ett resonemang om att långt bort i en avlägsen framtid – om regeringen lyckas med det vi har förutsatt oss, nämligen att se till så att transporterna går över till förnybart och el – kommer också skatteintäkterna från koldioxidskatten att minska. Det är precis vad vi önskar.

Utredningen pekar på att om regeringen skulle vilja täcka upp för det skattebortfall på 36 miljarder kronor som övergången till förnybart och el står för behöver man nog titta på hur beskattningen av vägtransportsektorn i en avlägsen framtid kommer att se ut. Det är något helt annat än det som Miljöpartiet föreslår. Ni föreslår att vi här och nu ska använda en lastbilsskatt för att driva utvecklingen till en annan transportsektor. Det är inte den väg som utredningen har pekat på att vi ska gå.

Nu kommer regeringen att ta hand om utredningen. Vi kommer noga att gå igenom alla analyser och alla förslag. Vi kommer att föra en dialog med alla som vill vara med och föra en dialog om hur vi ska kunna ställa om till en hållbar transportsektor. Hur ska vi kunna nå ett klimatneutralt samhälle till 2050?

När vi har gjort detta kommer vi att återkomma med vilka slutsatser och förslag som regeringen kommer att lämna om hur vi ska gå vidare i utvecklingen.

Anf. 27 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M):

Fru talman! Jag är nu inne på mitt 16:e år som riksdagsledamot. Det har varit en intressant och spännande tid att få vara med i trafikutskottet under dessa år och se den utveckling som har skett. Det är stort.

Detta är inte bara min sista budgetdebatt som riksdagsledamot utan även trafikutskottets sista före valet. Man hade förväntat sig att det skulle ha kommit några svar från oppositionen om vad ni tänker.

Alliansen har lämnat besked om vad vi vill göra, hur det ska finansieras och genomföras och med vilka vi vill bilda regering. Det kallar jag att vara förberedd. Jag hoppas att Socialdemokraterna och den samlade oppositionen i debatten ger klarhet i detta i något replikskifte. Ni har inte gjort det än. Jag tycker att väljarna har rättighet att få vetskap om detta.

Jag ställer frågan samlat till er: Vad är det som ni vill göra tillsammans på trafikområdet, hur vill ni göra detta och med vem vill ni göra det? Det är ganska viktigt. Det är enorma skillnader mellan dessa tre partier som påstår sig vara de rödgröna, men allt är höljt i dunkel.

Under hälften av min tid i riksdagen har Alliansen haft regeringsmakten. Alliansen har gjort stora förbättringar inom trafikutskottets ansvarsområden. Trafiksäkerheten har blivit bättre. Trafikverket har fått en bättre organisation, och planeringssystemet har förändrats för att bli enklare, mer sammanhållet och mindre kostsamt. Processen från idé till färdig infrastruktur är betydligt kortare. Förutsättningarna för kollektivtrafiken har förbättrats genom marknadsöppning. Vi har i infrastrukturpropositionen tagit ett helhetsgrepp för transportsystemet och gör historiska satsningar på infrastrukturen för att åtgärda fel och brister och förnya och förbättra – allt för att göra Sverige starkare med en budget i balans.

Jag riktar mig nu särskilt till Anders Ygeman: I verklighetens Sverige har aldrig fler åkt kollektivt än i dag. I verklighetens Sverige har vi aldrig haft fler tåg än vi har i dag. I verklighetens Sverige har våra resenärer aldrig haft fler resealternativ. I verklighetens Sverige har det aldrig satsas så mycket på infrastruktur som det görs med en alliansregering.

Trots detta är vi många som ibland kommer för sent till möten eller hem långt efter det att familjen har ätit sin kvällsmat på grund av ett försenat tåg eller någon annan situation. Det finns mer kvar att göra. Men det är bara genom ordning i den svenska ekonomin och satsningar på fler i arbete som vi skapar resurser till infrastruktur. Med stärkta drivkrafter för jobb och fler i sysselsättning har vi lyckats att öka skatteintäkter och behålla den svenska konkurrenskraften trots den ekonomiska oron i världen. Därför kan vi satsa mer än dubbelt så mycket på exempelvis järnvägens drift och underhåll som det gjordes innan vi tillträdde 2006. Vi satsar på spårväxlar, mer snöröjning och kontaktledning. Det är enormt mycket som görs, men vi vet också att det finns ett enormt behov.

Underhållet i den svenska järnvägen har varit bristfälligt i decennier. Det skapades ett berg av eftersatt underhåll som vi i dag amorterar och bygger bort. Frågan är egentligen inte ny, utan redan 2006 när Alliansen vann valet startades arbetet med att satsa på järnvägen. Alliansen har i två infrastrukturpropositioner kraftigt höjt anslagen jämfört med vad de rödgröna tidigare har gjort. I dag motsvarar det dubbelt så mycket. Återigen: 42 miljarder kronor var det 2006, och vi har gått till dagens nivå på 86 miljarder kronor för den kommande planperioden.

Trots att otroligt mycket har genomförts och blivit bättre ska vi vara ödmjuka när det gäller att allt ännu inte är återställt. Det tar tid att komma i kapp. Även om pengarna finns måste det finnas tid att arbeta säkert på och omkring spåren. Och det måste göras samtidigt som både människor och gods ska kunna transporteras. Det går inte att stänga av järnvägen helt och hållet även om vi tycker att det skulle gå fortare att bygga om ifall vi gjorde så. Vi kan inte stänga av getingmidjan. Vi kan inte stänga av stora viktiga godsstråk, utan det måste fungera samtidigt med transporter och underhåll.

Budgetarbetet går ut på att besluta om hur statens medel ska fördelas till samhällets olika sektorer. För trafikutskottets del handlar det till största delen om utveckling och vidmakthållande av den statliga infrastrukturen. Våra järnvägar och vägar är ytterst viktiga för Sverige eftersom det är på dem som industrins produkter transporteras och på dem som alla som ska resa mellan hem, jobb och skola färdas. Infrastrukturen är alltså i alla lägen en förutsättning för arbetslinjen.

När vi i trafikutskottet talar om budgeten – det viktigaste beslut som vi fattar – kommer vi osökt alltid tillbaka till järnvägen och järnvägsunderhållet. Järnvägen är en fråga som engagerar på alla nivåer i samhället – från dem som pendlar varje dag till dem som åker mer sällan. Alla har samma behov av att komma fram till sitt resmål.

Alliansens satsning på järnvägen under den kommande planperioden är för drift och underhåll 86 miljarder kronor. Vi gör stora investerings-satsningar. Vi bygger Ostlänken mellan Göteborg och Borås, och vi ökar kapaciteten i våra pendlingsstråk.

Vi satsar pengar på vår gruvindustri så att den ska kunna utvecklas ännu mer. Detta är stora och relevanta satsningar på ett omfattande arbete

som utförs på infrastrukturens område och som bidrar kraftigt till Sveriges konkurrenskraft.

Samtliga oppositionspartier vill i olika grad höja anslagen till drift och underhåll på järnvägen och i olika grad återsocialisera utförandet. Att ta tillbaka regleringar och införa statligt monopol är inte bara fruktansvärt dyrt och märkligt, utan dessutom något som minskar effektiviteten. Det vore helt fel väg att gå. Detta är något som vi varit överens med socialdemokrater om tidigare och något som vi varit överens med Stefan Löfven om. Han har sagt i en DN-intervju att vi inte ska göra några fler återregleringar, för det är inte bra. Men det stämmer inte i praktiken när socialdemokraterna i riksdagens trafikutskott håller i pennan. Det är inte direkt någon samklang i partiet.

Trafikverkets generaldirektör Gunnar Malm har själv sagt att konkurrensutsättning av drift- och underhållsverksamheten har gjort utförandet mer effektivt. Återreglering kostar mer än det smakar. Det är ingenting annat än en återvändsgränd, och jag tycker att det är beklämmande att det fortfarande lever i oppositionens tankar.

Trots att vi gjorde en enormt stor extrasatsning 2012 och 2013 ser vi nu att vi kan lägga ännu mer pengar 2014. Låt det vara slut på plakatpolitiken från oppositionen om att det bara är kronor och ören som räknas. Det är anmärkningsvärt att ni i samma andetag som ni säger att det måste till mer pengar vill använda resurserna felaktigt och göra dem mindre effektiva med ert prat om återsocialisering och monopolverksamhet.

Än en gång måste jag påminna om att regeringen har fördubblat anslaget till järnvägsunderhållet jämfört med regeringen Persson. Det är inte bara kronor och ören som har fördubblats; det är också och i än högre grad ett effektiviseringsarbete som har gjorts.

Jag utgår ifrån att alla här i församlingen är fullt medvetna om att Alliansen har lyckats öka skatteintäkterna under en global, djup lågkonjunktur och samtidigt har kunnat sänka skatterna på arbete.

Detta har gjort att vi också kan göra vår historiska satsning på infrastrukturen – fullt finansierat. Många gånger har jag i kammaren påmint om när en socialdemokratisk regering lade fram en infrastrukturproposition, som dessutom var ofinansierad, på 65 miljarder kronor. Vi arbetar med finansierade förslag.

Det måste vara smärtsamt att sitta i opposition och se sina motståndare genomföra mycket av det man själv skulle vilja göra. Samtidigt tror jag att det finns en gnagande känsla av att den egna vänstermedicinen är bitter placebo.

Apropå skatter vill jag gärna ta upp Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterns respektive förslag att införa en kilometerskatt – under olika namn, förstås. Det är i botten en ren straffbeskattning av landsbygden. Skogsindustrin skulle ta skada. All annan industri skulle ta skada.

Förvisso pratar de om någon typ av differentierad kilometerskatt för att undvika de allra värsta konflikterna med näringslivet, och som plåster på såren vill Socialdemokraterna satsa lite extra pengar på landsbygdens vägar, som de säger. De vill ge lite mer – 15 miljoner – till enskilda vägar och lite mer till drift och underhåll. Men de tar och ger små skärvor och tar in tusentals miljoner i kilometerskatt.

Den debatten kommer att få leva ända till valdagen, var så säkra, för detta är förödande för Sveriges landsbygd och industri om det genomförs på det sätt som det är tänkt.

Samtidigt kunde vi höra Anders Ygeman säga att vi tar död på företagen i Sverige om vi höjer banavgiften – den som oavkortad ska gå tillbaka till järnvägen för att förbättra infrastrukturen. Men han sade inte ett ord om att en kilometerskatt skulle vara förödande för industrin. Det glömdes helt och hållet bort.

Alliansen har en annan ingångsvinkel. Sverige är ett stort land med långa avstånd. För att hela landet ska kunna leva är det viktigt att infrastrukturen, inklusive vägar och järnvägar, fungerar bra. Det är därför vi lägger denna kraftiga budget – dels för att klara av drift och underhåll, dels för att stärka vår infrastruktur med nybyggnationer.

Fru talman! Vi har, som många har nämnt här, många viktiga områden inom trafikutskottets verksamhet. Sjöfart, luftfart, it och post är några exempel. Jag vill omedelbart säga att jag inte tar upp det i debatten, för jag vet att mina allianskolleger kommer att beröra det. Men jag vill också säga att jag tycker att alla områden är lika viktiga så att vi slipper replikskiften om vilka områden jag inte har diskuterat. Jag är väl medveten om vad trafikutskottets verksamhet handlar om.

Jag vill avslutningsvis önska talmannen och talmannens tjänstemän en riktigt god jul och ett gott nytt år. Jag vill framföra från – tror jag – alla trafikutskottets ledamöter en hälsning till vårt förnämliga kansli som på ett enormt bra sätt ger oss ledamöter underlag och hjälper oss i vår dagliga verksamhet. Och så vill jag naturligtvis säga god jul till mina kolleger, både opposition och alliansvänner – en god jul och ett gott nytt år till er alla!

(Applåder)

Anf. 28 ANDERS YGEMAN (S) replik:

Fru talman! Jag måste säga att jag blev lite förvånad över tonen i Jan-Evert Rådströms inlägg. I det var allt som oppositionen kom med fel och allt som Alliansen hade gjort bra. Tågen fungerade utmärkt. Det hade blivit så mycket bättre under de 16 år Rådström hade suttit i trafikutskottet.

Jan-Evert Rådström undrade också hur vi socialdemokrater ska kunna regera efter valet, när han lämnar riksdagen. Han ställer frågan hur, vad och med vem.

Hur och vad har vi ju skrivit i vår motion. Vi har 40–50 sidor med saker vi vill göra. Vi vill fördubbla nyinvesteringarna i järnväg; vi vill satsa på underhåll och så vidare.

Med vem? Vi är beredda att samarbeta med alla demokratiska partier i riksdagen – alla utom Sverigedemokraterna. Vi tänker inte utesluta någon från inflytande och diskussion om hur framtidens Sverige och infrastruktur ska byggas.

Jag förstod att Jan-Evert Rådström var väldigt nöjd med sakernas tillstånd, nöjd med hur järnvägen fungerar, nöjd med effektiviteten i underhållet och nöjd med underhållsanslagen. Jag måste fråga Jan-Evert Rådström: Varför är då resenärerna så missnöjda? Varför har vi Europas mest missnöjda resenärer? Varför fördubblas felen med järnvägen? Varför sägs underhållsarbetarna upp?

Ministern hade inget att säga till Björn, Alexander och Eva och alla de andra över 700 underhållsarbetare som har sagts upp. Vad har du, Jan-Evert Rådström, att säga till dem? Hur kommer det sig att, medan ni påstår er storsatsa, över 700 underhållsarbetare varslas om uppsägning? Hur går det ihop att du är så nöjd och resenärerna så missnöjda? Ni påstår er storsatsa, och underhållsarbetarna som ska göra jobbet varslas om uppsägning.

Har du inte läst Riksrevisionens rapport? De sågar ju underhållet av järnvägen på punkt efter punkt efter punkt.

Anf. 29 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Jag minns en debatt en gång med en tidigare infrastrukturminister som hette Rosengren. Han använde uttrycket ”dysterkvist” här i kammaren. Jag är nära att överlämna den titeln till Anders Ygeman.

När han säger att det bara är missnöjdhet från landets resenärer och att det bara är elände försöker Anders Ygeman skapa en nationell bild som är direkt felaktig. Det är fler som åker än någonsin – det var det jag refererade till tidigare. Det kan vi se i Trafikanalys senaste rapport för 2012. Det är fler som åker. Det har aldrig åkt så många på svensk järnväg som det gör i dag. Det finns problem, och det är vi alla medvetna om. Det råder ingen tvekan om detta.

Men Ygeman är i alla fall tydlig med en sak: Han vill regera. Hur det sedan går spelar ingen roll. Det är därför Anders Ygeman har en tom budget för 2015, 2016 och 2017. Det är det enda partiet i Sveriges riksdag som inte lägger in en enda krona på kommande år – man vill vara öppna för att kunna ta emot vad som helst för att komma åt makten.

Då ställer jag frågan: Anders Ygeman, en av dina tänkta partner är Miljöpartiet, som tar bort 10 miljarder kronor på vägsatsningar de kommande tre åren – var anser ni att de pengarna ska tas om Miljöpartiet får något inflytande? Förbifart Stockholm ska tas bort.

Svenska folket har all anledning att få veta vilka som är era vänner. Ni har ett tomt blad att presentera i denna budgetdebatt ett valår, nio månader före valet!

Anf. 30 ANDERS YGEMAN (S) replik:

Herr talman! Är det 16 år som du har varit i riksdagen, Jan-Evert Rådström? Ändå vet du inte hur budgetbesluten tas. Vi fattar beslut om årliga budgetar. Vi har på 40 sidor redovisat vårt budgetalternativ. Man kanske skulle ställa en motsvarande fråga till herr Rådström. Det har väl inte varit en enda mätning de senaste åren där hela Alliansen har lyckats kravla sig in i riksdagen. Vilka ska samarbeta i Alliansen? Vilka ska man regera med? Hur ska ni få ihop ert regeringsalternativ?

Men tillbaka till järnvägsunderhållet, som ju är det vi diskuterar i dag. Ni vill skära ned det med 286 miljoner kronor. Riksrevisionen har jäms med fotknölarna sågat den modell ni har använt för underhållet. Till och med regeringens egen utredare påpekar behovet av att föra in inspektioner av den egna banan och de egna entreprenörerna i Trafikverkets regi. Tar ni något intryck av det? Drar ni någon slutsats? Det verkar inte så.

Vi har Europas mest missnöjda järnvägsresenärer. De allvarliga felen har fyrdubblats. 735 personer har varslats om uppsägning samtidigt som ni säger er storsatsa. Jag träffade i morse dem som gör järnvägsunderhål-

let. De är frustrerade över hur illa det fungerar och över att de och deras kolleger varslas om uppsägning.

Jag vet inte hur många gånger jag har frågat ministern och Jan-Evert Rådström. Vad har ni att säga? Hur går det till? Hur är det möjligt att över 700 människor varslas om uppsägning samtidigt som ni påstår er storsatsa? Vad bemöts vi med? Vad blir svaret? Jo, tystnad. Ibland säger tystnaden mycket mer än Jan-Evert Rådströms upprörda ord.

Anf. 31 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Först vill jag kommentera Anders Ygemans återkommande påståenden om varsel. Varsel och uppsägning är inte samma sak. Sedan tycker jag att det absolut viktigaste är att de resurser som används till järnvägen används på effektivaste sätt. Exakt hur de ska användas är varken jag eller Anders Ygeman rätt man att säga. Vi har gjort enorma satsningar på drift och underhåll, och vi vet att det mer än någonsin går till järnvägen. Jag är övertygad om att det används på rätt sätt.

Jag blir ledsen. Under en budgetdebatt säger en företrädare för det största oppositionspartiet att jag som har varit ledamot i 16 år borde veta hur budgetarbete går till. Har alltså samtliga partier fel? Alla utom Socialdemokraterna lägger fram en flerårsbudget. Det är märkligt. Socialdemokraterna har inte förmåga och kraft. De vågar inte lägga fram sina egna förslag eftersom de måste samarbeta med tillväxtfientliga partier.

Det är också märkligt att Anders Ygeman hävdar att detta är en naturlig tes. I förra årets budget lade Socialdemokraterna faktiskt fram en rambudget för de kommande tre åren, vilket de inte gör valåret. Detta är inget annat än försök att mörka. Jag tycker att det är viktigt att svenska folket får del av denna förändring hos Socialdemokraterna som inte finns hos andra partier i Sveriges riksdag.

(Applåder)

Anf. 32 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Herr talman! Tänk dig, Jan-Evert Rådström, att du aldrig skulle veta hur du ska bete dig när du ska tanka din bil när du reser i Sverige: Pumparna har lika många utföranden som det finns län, och du måste ha betalat bensinen i förväg, för annars står du där med tom tank. Även vägmärken och skyltar har olika utseenden när du åker över länsgränserna, och du måste ha köpt ett färdbevis för att få åka på länets vägar. Har du inte gjort det riskerar du dryga böter.

Tror du, Jan-Evert, att du och jag och alla andra svenska bilister skulle acceptera detta? Nej, jag tror inte det. Men för Sveriges kollektivtrafikresenärer är detta ett faktum. Om du som värmlänning kommer ned till Skåne och kliver på tåget och tror att du kan köpa en biljett precis som hemma i Värmland åker du på att få betala dryga böter. I Uppsala kan du betala med betalkortet på bussen, men det kan du inte göra i Karlstad. Ibland kan du köpa SMS-biljett, men då får du inte ha några betalningsanmärkningar, och du måste ha registrerat dig innan.

Ibland får du ta med cykeln på tåget, ibland inte. Jag skulle kunna hålla på med den här uppräknings i all oändlighet.

Varför tar jag då upp detta? Jo, det är också en sida av den avreglering som ni tycker är så bra. Jag skulle därför vilja fråga Jan-Evert

Rådström: Tycker du att det är okej att det är så här för Sveriges kollektivtrafikresenärer?

Anf. 33 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jag är inte förvånad av Stina Bergströms vänsterinlägg. Vi har sedan länge förstått att Stina Bergström är attraherad av att alternativen för resenärerna blir färre. Hon är attraherad av att det blir mindre trafik. Det är nämligen det som blir konsekvensen av det som var innan vi avreglerade kollektivtrafiken.

Vi ger resenärerna fler resealternativ. Vi ger mer trafik att välja på. Men när vi gjorde avregleringen sade vi också att det gäller att vi får fram ett bra system så att det blir enkelt för resenärerna. Detta har marknaden haft huvudansvaret för.

När vi tog beslutet sade vi också att om det inte kommer fram förslag på detta område kan det bli nödvändigt med lagstiftning. Vi vet dock att marknads aktörer lägger ned ett enormt arbete och har bra lösningar. Det finns bra delalternativ redan i dag. Jag är inte bekymrad över detta. Jag är mer bekymrad över Stina Bergström, som har drömmen om att gå tillbaka till en monopolverksamhet som inte gagnar någon resenär. Det tycker jag är allvarligt.

Vi minns hur det var före avregleringen. Det var dyrt att åka tåg. Det var jämförelsevis dyrare än i dag. Men det var inget problem, för det fanns inget alternativ att jämföra med när det gäller vad resan kostade. Det är den bild och den verklighet som Stina Bergström eftertraktar.

Anf. 34 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Herr talman! Huruvida det har blivit billigare att åka tåg finns det nog delade meningar om. Över huvud taget har priserna i kollektivtrafiken ökat mer än mycket annat i vårt samhälle.

På tal om vänsteridéer: I slutet av oktober var vi några riksdagsledamöter i ett land som man nog inte kan kalla vänsterinriktat, nämligen Schweiz. Där studerade vi järnvägen och annan kollektivtrafik och insåg att vi nog har mycket att lära av Schweiz både när det gäller hur mycket pengar som behövs och när det gäller synen på resenärerna. Schweizarna är också de flitigaste tågåkarna i Europa. De åker tre gånger så mycket som vi svenskar.

I Schweiz har tågvärdarna en treminutersregel som säger att när tåget är försenat med tre minuter måste man gå ut i högtalarna och be så hemskt mycket om ursäkt.

Jag vet inte hur mycket Rådström åker tåg i Sverige, men jag har råkat ut för mycket strul när det gäller byten, olika biljettköp och sådana saker. Jag förespråkar inte en återgång till det gamla. Men i Schweiz har faktiskt politikerna sedan länge bestämt sig för att peka med hela handen. Där har man bestämt och krävt att de olika tågoperatörerna och kollektivtrafikbolagen ska samordna sina biljettsystem, respass, tidtabeller och regler.

När vi var där och hörde varför de jobbar med det här sade de bara: Det är inte det att vi så gärna vill samarbeta. Vi måste, för det har politiken bestämt, och då gör vi det.

Jan-Evert Rådström! Vi tycker att det är hög tid att också politikerna i Sverige pekar med hela handen för ett bättre samordnat system. Tycker inte du det?

Prot. 2013/14:48
17 december

Kommunikationer

Anf. 35 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det arbete som branschens aktörer gör är ett enormt bra arbete för att avhjälpa fel och brister men också för att få samordning i systemet. Jag har förtroende för att det arbetet fortskrider lika bra som det har gjort hittills. Jag är övertygad om att det blir bra.

Jag tycker att det är lite missvisande att alltid ha Schweiz som drömmen. Jag dristar mig att för skojs skull säga att Schweiz är mindre än Värmland och Dalarna i yta. Det är som ett svenskt regionaltågssystem. Sverige är ett av Europas största länder. Vi har en mycket lång fjärrtrafik och en mycket lång godstrafik. Vi har ett helt annat komplext system att ta hänsyn till. Det är lite vårdslöst att säga det, men man jämför ett schweiziskt regionaltågssystem med det svenska mycket komplexa och stora systemet.

Jag står på resenärernas sida i allra högsta grad. Därför, herr talman, är jag stolt och kommer att fortsätta att vara stolt över den satsning som alliansregeringen har gjort på infrastrukturen och den satsning som vi har gjort för att förbättra och ge resenärerna möjligheter till fler resealternativ.

Jag bävar för den 14 september, om olyckan skulle vara framme och vi skulle få en annan inriktning för Sveriges kollektivtrafikresenärer. Det skulle inte bli bra.

Anf. 36 BENGT BERG (V) replik:

Herr talman! Som värmlänning kan jag inte annat än njuta av Jan-Evert Rådströms ödmjuka skrytsamhet. Jag tycker att det är fascinerande hur man kan lägga ut texten med en sådan pondus. När det talas om det ökande antalet tågresenärer kan man få i tankarna att det måste bero på att tågen är försenade så pass ofta och att det är olyckstillbud här och var och att det då är lite spännande att åka tåg.

Men jag tycker tvärtom att det kan vara ett bevis på medvetenheten hos folk, miljömedvetenheten. Det kan till och med vara roligt att göra någonting tillsammans. Man kan sitta och prata och diskutera. Jag vet att Jan-Evert Rådström har åkt samma tåg som jag har gjort under min korta tid – jag är inte alls så rutinerad som herr Rådström. Vi har delat förseningar under goda förhållanden. Vi har inte slagits eller ens diskuterat politik just då. Det har blivit ett talesätt: Fram kommer man förr eller senare. Det har stämt hittills.

Jag skulle bara vilja ha en reflexion från Jan-Evert Rådström. Vad kan det bero på att till exempel en avreglerad taxirörelse i Stockholm har väckt en internationell uppmärksamhet, att Stockholm plötsligt är en stad som man gör reportage från på grund av en ohämmad taxirörelse, där det inte råder några riktigt rimliga moraliska eller ekonomiska villkor? Är det en fördel för resenärerna?

Anf. 37 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jag börjar med det som Bengt Berg sade sist om taxirörelsen. Det finns naturligtvis verksamheter där som inte är bra. Det finns

illegal verksamhet. Det finns skattemässiga verksamheter som inte är till fyllest. Detta har både Skatteverket och polisen skärpt reglerna kring. Mycket åtgärdas, men det finns mer kvar att göra. Det som Bengt Berg pratar om är i stor utsträckning olaglig verksamhet. Jag tror inte ens att Bengt Berg med sin livserfarenhet vill gå tillbaka till den tid då det sades: Taxi, var god dröj! Så var det tidigare. Problemet var: Det kom ingen taxi. Det fanns ingen taxi. Det fanns inga alternativ. Det var det som vi levde med.

Jag hade nästan trott att Bengt Berg, som Torsbybo och värmlänning, skulle ha gått upp med ett glädjeskutt här i dag och konstaterat den stora nyheten lokalt, som vår infrastrukturminister delgav oss här i kammaren, att flyglinjen Torsby–Hagfors–Stockholm kommer att bli kvar. Jag vet inte om Bengt Berg missade just den delen i ministerns anförande, men det är värt att repetera. Då kanske Bengt Berg vill reflektera lite över denna glada nyhet, att det finns flyglinjer lokalt i norra Värmland som kommer att få finnas kvar.

Anf. 38 BENGT BERG (V) replik:

Herr talman! Jag måste säga att jag tycker om att åka kollektivt, men när jag sitter ensam i flygplanet – jag har gjort det några gånger – från Torsby till Arlanda känner jag mig väldigt ensam, speciellt när de två piloterna pratar estniska, som jag inte kan.

Det är trots allt inte något miljösmart sätt att åka i stort sett ensam från Torsby till Hagfors, där man mellanlandar, och sedan till Stockholm. Det ser inte jag som någon framtidsinvestering. Jag kan förstå att företagen i Torsby tycker att det är jättebra. Men jag har trots allt en vidare blick än så.

Jag vill gå tillbaka till avregleringarna. Jag tänker på en dragning som Sekoföreträdare hade under en frukost för dem som håller på med järnvägsfrågor. Där berättade man om hur en människa hade omkommit på grund av arbetsstress och dåliga villkor. Om det är väldigt många uppsägningar inom ett så viktigt område som banröjning ökar givetvis olycksriskerna väldigt starkt. Det är ett sådant exempel. Jag menar att avregleringen bidrar till detta.

Det kom ett meddelande om SJ:s varsel. 1,3 miljarder ska sparas in på tre år. Det är kanske drygt 730 människor som ska sägas upp. När man åker tåg ser man ofta hur stressade de som arbetar är. De ska både sköta kafévagnen och vara konduktörer. De ska göra tre arbetsuppgifter för en lön. Då skapas det i alla fall inte fler arbetstillfällen, som det ibland sägs i samband med detta.

Anf. 39 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jag kommer naturligtvis att skriva ett pressmeddelande hem till lokalmedierna. Det är bäst att jag före det säger att jag inte tror att jag har misstolkat detta. Jag behöver kanske läsa protokollet eller se på tv-sändningen, men jag tror inte att jag skriver fel när jag konstaterar att Bengt Berg inte är glad över att flyglinjen kommer att vara kvar för Värmlands del, även om han har förståelse för att ett näringsliv vill ha den.

Jag kommer att vara glad. Jag kommer att vara positiv till detta. Det är en viss skillnad.

När det gäller effektiviteten i SJ och hur de sköter sin verksamhet vill jag säga att det inte är i Sveriges riksdag som vi bestämmer antalet anställda i SJ-bolaget, utan det sköts genom dem. De har till uppgift att vara konkurrenskraftiga för att ge resenärerna en så bra service och ett så bra utbud som möjligt. Det är det som är det glimrande med konkurrens. Om de inte sköter sig väljer resenärerna andra aktörer på en konkurrensutsatt järnväg. Det är det som är det fina i motsats till monopolverksamhet. Då finns det bara ett SJ, och där får resenären nöja sig och ta det som erbjuds.

Anf. 40 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer. Jag vill även instämma i mina allianskollegers anföranden.

När vi talar om utgiftsområde 22 Kommunikationer handlar det som vanligt om stora pengar. När vi är uppe på de nivåer som det handlar om nu, 45 ½ miljard, får vi säga att det är fråga om mycket pengar, varav 45 miljarder går till transportpolitiken.

Debatten handlar mycket om järnväg. Det är vad det har tenderat att bli de senaste åren. Jag vill ändå slå fast att varje transportslag naturligtvis ska användas där det är lämpligast. Vi ska hela tiden ha med oss det trafikslagsövergripande tankesättet. Inte minst det som nyss togs upp, flyg till Torsby, är ett gott exempel.

Vi kan också vara helt överens om att robust och välfungerande infrastruktur är en avgörande tillväxtfaktor i hela landet. Det handlar om att bygga bostäder i expansionsområden genom att utveckla en effektiv persontrafik, och det handlar naturligtvis också om robusta och pålitliga godstransporter för basnäringarna, till exempel skogs- och gruvnäringarna, och mycket annat över hela landet.

Den stora utmaningen är att vi har en fungerande infrastruktur i hela landet, inte minst it-infrastruktur. It-minister Anna-Karin Hatt höll ett förnämligt anförande i frågan. Det är bara att konstatera att utbyggnaden av bredband på landsbygden är en explosionsartad folkrörelse som vi aldrig har sett maken till på senare år. De satsningar som görs i vår budget och i landsbygdsprogrammet är en drivande faktor.

Herr talman! Grunden för infrastruktursatsningar, järnväg och väg, ligger i de nationella planerna. Många resonemang bygger på de beslut vi fattade i december 2012. Då fattade vi beslut om 522 miljarder under den närmaste tioårsperioden. I den siffran finns det som har varit mest aktuellt hela tiden, nämligen att 86 miljarder går till drift och underhåll av järnväg. Det är en fördubblad nivå jämfört med 2006 års nivå. Till de 522 miljarderna ska läggas trängselskatter, banavgifter och medfinansiering av större projekt i Göteborg, Stockholm och så vidare. Det rör sig om åtskilliga miljarder – uppåt 80 miljarder.

Vi kan också konstatera att hela processen genomsyras av ett nytt tänkande. Där finns fyrstegsprincipen. Jag vet att Miljöpartiet har nämnt processen i en reservation. Det finns helt andra nya planeringsprocesser för fysisk planering och ekonomisk planering.

Den ekonomiska planeringsprocessen innebär en tydlig prioritering över åren. För åren 1–3 handlar det om de projekt som ska startas, och åren 4–6 handlar om de projekt som ska förberedas för start. En förut-

Prot. 2013/14:48
17 december

sättning är att rätt sak görs i rätt ordning. Det lär alltid behövas prioriteringar.

Herr talman! Hela konstruktionen av fyrstegsprincipen lägger fokus på drift och underhåll av befintlig infrastruktur. Just drift och underhåll har legat i fokus för alliansregeringen sedan tillträdet 2006. Vad vi än diskuterar när det gäller drift och underhåll till järnväg, där det diskuteras miljoner hit och dit, har de facto nivån fördubblats sedan 2006. Det går inte att komma ifrån eller att argumentera bort. Det är avgörande att vi har lagt oss på den nivån. Det krävs långsiktighet när vi måste reparera årtionden av eftersatt underhåll av vår svenska järnväg.

Sedan finns det andra saker som inte ens en borgerlig regering ger sig på, bland annat vädret. Jag har en liten kommentar till Stina Bergström. Hon uttryckte att Trafikverket kapitulerade genom att ha en reduceringsplan när det föll ymnigt med snö. Samtidigt blir det en liten logisk kullerbytta. Några meningar senare säger Stina Bergström att spåren måste röjas. Det hänger ihop. Det är därför Trafikverket reducerar trafiken, för att det ska finnas plats att röja i spåren och smälta is i växlarna. Det går inte att göra det samtidigt som det rullar tåg i växlarna. Vi får ändå se detta som ett effektivare och robustare system.

Herr talman! Åren 2012 och 2013 satsade regeringen extra på underhållsresurser till järnvägen. Det är ett välkommet besked att vi inför 2014 ligger kvar på minst 2013 års nivå. Trafikverket disponerar nästan 9 miljarder kronor för drift och underhåll av järnväg. Summan innehåller både anslag, banavgifter och en del lånetak.

Jag vill säga några ord om sjöfarten. Jag vet att min allianskollega Annelie Enochson kommer att säga en hel del om sjöfarten, men jag vill ändå från Folkpartiets sida välkomna den process som just nu pågår för att stärka sjöfarten som transportslag. Vi har konstaterat att det inte finns några kapacitetsproblem på havet, inte heller på de mindre vattenvägarna. Svensk sjöfart är en viktig näring som ger arbetstillfällen. Det är en annan sida av sjöfarten som är viktig.

Vi har våra handlingsplaner att luta oss tillbaka på. Vi ser fram emot en marin strategi. Vi håller på att genomföra en process för ett regelverk för de inre vattenvägarna. Det pågår en utredning om tonnageskatten.

I budgeten för 2014 finns en del satsningar som ändå ger sänkta kostnader för sjöfarten. Inte minst i skuggan av kommande svavelregler är det naturligtvis nödvändigt att sjöfarten får möjlighet att sänka kostnaderna.

Herr talman! Jag har några reflexioner om budgetförslagen från de tre partierna Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. De gör ändå anspråk på att bilda en rödgrön regering. Vi har uppfattat det så, även om Anders Ygeman tydligen öppnar för alla partier.

Jag kan konstatera att förslagen spretar betänkligt. Det finns en gemensam nämnare, en nämnare som oppositionen delar med alliansregeringen, nämligen att Sverige måste göra en långsiktig, uthållig satsning på den svenska järnvägen. Här är vi tydligen helt överens.

När det kommer till vägsatsningar blir det lite mer komplicerat på den rödgröna sidan. För 2014 läser jag att Miljöpartiet vill ta bort 2 miljarder i vägsatsningar och att Vänsterpartiet vill ta bort 1 miljard, förutom omdisponering av trängselskatten i Stockholm. Miljöpartiet och Vänsterpartiet säger tydligt nej till Förbifart Stockholm. Vad vi har hört hittills säger Socialdemokraterna och Anders Ygeman tydligt ja. Jag ser fram emot den diskussionen, och så får vi hoppas att ni landar den.

Jag vill också passa på att ge Miljöpartiet och Vänsterpartiet lite beröm. Även om jag inte delar uppfattningen om att inte höja banavgifterna ger jag dem beröm för att de är konsekventa. De kompenserade sina budgetförslag för de icke-höjda banavgifterna. Jag ser att det finns en viss nyansskillnad mot S, som nöjer sig med att säga nej i största allmänhet.

Till slut vill jag göra ett konstaterande. En fråga har varit uppe några gånger i debatten, och jag tycker att vi ännu inte har fått något bra svar. Anders Ygeman från Socialdemokraterna säger att det är kutym att lägga fram siffror för ett år. Det är inte sant att det är kutym. Jag har visserligen bara varit här i tolv år, men det är första gången jag ser att något parti gör så. Det kan inte vara så att regeringen i budgetpropositionen lägger fram förslag för ett antal år, samtliga andra tre oppositionspartier gör det, men S lägger fram förslag för ett år. Det skulle alltså egentligen vara S som gör rätt. Det kan inte vara möjligt. Långsiktighet måste väl ändå vara ett adelsmärke, inte minst när det gäller infrastruktursatsningar. Det är kanske just därför vi har tioårsplaner; vi måste kunna se framåt.

Det kändes som att Anders Ygeman vill ha en chans att ytterligare förtydliga detta, så nu har han ett alldeles ypperligt bra tillfälle att göra det.

Herr talman! Sedan vill jag tala om något helt annat. Det hör i och för sig till ämnet och finns med i betänkandet. Det gäller avsnitten om det uppföljningsarbete som trafikutskottet gör och som är grunden för att se om det med de pengar vi satsar verkligen blir som vi tänkt oss. Det är en tendens att vi inom politiken säger att resultatet är satsningen, men resultatet är ju faktiskt någonting helt annat. Det är vad det blir i verkligheten.

Vi har haft upprepade uppföljningar av regeringens resultatredovisning. Vi kan konstatera att samspelet mellan riksdag och regering gör att det blir en allt bättre produkt. Bland annat har vi utvecklat indikatorer som gör att mål- och resultatredovisningen blir tydligare. Vi i riksdagen tycker att det är väldigt viktigt, och vi kommer att fortsätta med det här arbetet. I och med samspelet med regeringen tror jag att det kommer att bli än bättre med tiden.

En annan uppföljning som vi har gjort handlar om transportsystemets tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Det finns mycket att säga om det. Vi kan konstatera att utvecklingen går framåt, men den går väldigt långsamt. En av de viktigaste slutsatserna är att det är svårigheter med att få hela resan att fungera. Fungerar inte hela resan fungerar inte någon del av resan. Det skapar naturligtvis en otrygghet som gör att en person som känner att det kommer att slå slint någonstans inte ens kommer att starta resan.

Här har vi ett väldigt viktigt arbete framför oss för att få hela resan att fungera även för personer med funktionshinder. Får man resan att fungera för personer med funktionshinder är det bra för alla. Det är inte så att man skapar något problem, utan man skapar ett gynnsamt läge för alla.

Som vi konstaterar måste användarperspektivet in i debatten och förstärkas för att man ska få rätt perspektiv på frågan.

(Applåder)

I detta anförande instämde Anders Ahlgren (C).

Anf. 41 ANDERS YGEMAN (S) replik:

Herr talman! Det verkar finnas en väldig vilja att diskutera dispositionen och tabellerna i den socialdemokratiska budgetmotionen, och det är naturligtvis glädjande. Men precis som Lars Tysklind och Jan-Evert Rådström vet är budgetbesluten ettåriga. De har aldrig varit något annat än ettåriga, och såvitt jag vet finns det inget parti som har föreslagit något annat än ettåriga budgetbeslut.

Lars Tysklind säger att järnvägsunderhållet har varit i Alliansens fokus sedan 2006, åtta år. Är vi nöjda? Har det gått åt rätt håll? Hur har det gått?

Antalet allvarliga fel har fyrdubblats. Riksrevisionen konstaterar att organisationen inte förmår leverera underhåll, att organisationen inte har koll på banans skick och att det inte sker några överlämningsinspektioner när man byter entreprenör. Vi har ”ploglyft” på vintern. Det kommer en snöplog och åker in på ett område, kommer till nästa entreprenörs område och tvingas lyfta plogen, åker vidare och sätter ned plogen igen. Nästa års nyord i SAOL kanske blir just ”ploglyft” om vi inte hunnit byta regering då.

Dessutom påpekar Riksrevisionen att regeringens styrning under dessa åtta år har styrt bort resurser från det planerade underhållet till det avhjälpande underhållet, rakt motsatt mot vad regeringen säger sig ha velat uppnå. Det leder, trots att regeringen år efter år påstår sig ha storsatsat på järnvägen, till att det blir mindre underhåll utfört. Över 700 underhållsarbetare varslas om uppsägning. Om det är jobben och järnvägsunderhållet som har varit i alliansregeringens fokus får väljarna i Sverige vara otroligt glada att Alliansen inte har hunnit fokusera på någonting annat, för då hade väl resultatet blivit likadant.

Anf. 42 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Herr talman! Egentligen har vi kanske inte så stort intresse för dispositionen i Socialdemokraternas budget. Vi gör bara ett konstaterande att det inte finns någon långsiktighet i den, utan man lägger i ett infrastrukturssammanhang en budget för ett år. Det är helt riktigt, som Anders Ygeman säger, att man lägger en budget för ett år. Men både regeringen i sin proposition och de övriga partierna tänker framåt, och det måste i det här sammanhanget vara det rätta sättet att gå till väga. Så har också Socialdemokraterna gjort förut.

Är vi nöjda? Jag kan bara säga att vi är på väg åt rätt håll, men nöjda kan vi inte vara förrän vi har ett fungerande system och har kommit i kapp det underhållsberg som vi trots allt är eniga om att vi har på järnvägssidan.

Riksrevisionens rapporter ska vi naturligtvis notera. De är ett led i att utveckla verksamheten så att man gör rätt saker. Jag tror inte att man i varje ögonblick ska vara tvärsäker på att man gör rätt och utnyttjar resurserna på bästa sätt. Naturligtvis ska man ta del av rapporterna, och det är vad regeringen har gjort. Det har varit en lång serie av rapporter från Riksrevisionen som har behandlats under de senaste fyra fem åren. Alla dessa har lett utvecklingen framåt. Det samspelet fungerar bra, tycker jag.

Anf. 43 ANDERS YGEMAN (S) replik:

Herr talman! Långsiktighet i all ära – vi har redovisat vad vi vill göra fram till 2025. Men regeringens budgetförslag är också bara ettårigt, Lars Tysklind. När man pratar om långsiktighet en dag som denna, då regeringen på Aftonbladet Debatt försöker ändra sin budget innan den är antagen, skulle man kanske prata med lite mindre bokstäver.

Problemet med underhållsdiskussionen är att det låter som om Lars Tysklind lever i sitt eget lilla universum. Man påstår att underhållet har blivit effektivare, trots att man inte har kunnat visa någon forskning eller fakta på det. Riksrevisionen kommer fram till motsatt slutsats. De ser accelererande brister i underhållet.

Jag frågade infrastrukturministern var underlaget fanns och varför man inte redovisat underlaget för Riksrevisionen. Regeringen har haft möjlighet att i förtid granska Riksrevisionens rapport och komma med synpunkter. Om regeringen då hade haft revolutionerande slutsatser, som att man har fått bättre och billigare underhåll, borde väl regeringen ha redovisat det. Sanningen är att det redovisas bara i debatter, debattartiklar och pamfletter, inte när fakta är på bordet.

Problemet är att järnvägsunderhållet inte har levererat det som Lars Tysklind och regeringen säger. Det har levererat uppsägningar av underhållsarbetare. Det har genererat Europas mest missnöjda resenärer, och det har genererat en fyrdubbling av antalet allvarliga fel. De järnvägsarbetare som satt på läktaren förut hotas av uppsägning på grund av Tysklinds politik. De berättar om tiotusen oåtgärdade fel i järnvägen, tiotusen oåtgärdade fel, samtidigt som de varslas om uppsägning, samtidigt som Lars Tysklind säger sig storsatsa på järnvägen. Hur går det ihop?

Anf. 44 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Herr talman! Det var någon som nämnde ordet dysterkvist här förut, och det får jag kanske instämma i. Jag vet inte hur många järnvägsresenärer som efter Anders Ygemans anföranden i dag avstår från järnvägen, eftersom den hela tiden beskrivs som någonting fullständigt omöjligt. Vi är många här som åker tåg varje vecka och vet att det fungerar ganska bra. Jag menar ”ganska bra”, för de flesta gånger går och kommer tågen i tid.

Vad gäller långsiktighet begriper jag mig inte riktigt på Socialdemokraternas argumentation. Även om man säger sig ha ett eget nationellt planförslag fram till 2025 måste väl även det ha en konsekvens redan 2015. Ygeman pratar om tydlighet och säger att regeringen ändrar sin budget innan den är fastslagen apropå att man kommer att lägga till 600 miljoner i regleringsbrevet så att vi får en annan nivå. Det är väl att vara tydlig. Trafikverket vet vad man har att utgå ifrån när året börjar. Det vore väl dumt att vänta till vårbudgeten med detta.

Jag förstår att Anders Ygeman vill prata om andra saker. Nästan 9 miljarder går till drift och underhåll av järnväg under 2014. Motsvarande siffra 2006 var 3,8 miljarder. Det är klart att det gör skillnad.

Sedan har vi inga olika uppfattningar om att det ska organiseras på bästa sätt.

Anf. 45 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Herr talman! Lars Tysklind tyckte att jag var motsägelsefull i mitt anförande, så det är bäst att jag förtydligar vad jag menade. Jag sade att jag tycker att det är att kapitulera när Trafikverket ställer in tåg och stänger banorna vid ovädersvarningar. Man är rädd att träden ska ramla ned över banan.

Det är bättre att ta bort träden. Det kan också Trafikverket göra om man får mer pengar så att man kan genomföra sitt planerade trädskningsprogram.

Det är som att Trafikverket och regeringen är beredda att kapitulera också när det gäller de regionala banorna.

SVT har granskat olika tillbud på järnvägen. Många av tågurspårningarna sker på de mindre banorna. Det är godståg som spårar ur därför att banorna är i så dåligt skick. Det beror ju på att Trafikverket inte har pengar, så därför väljer man att prioritera bort dessa banor.

I Västra Götaland – Lars Tysklinds hemregion – finns det ett antal regionala banor. I går skickade Trafikverket ut ett pressmeddelande där man berättade att hastigheten på den hårt trafikerade Kinnekullebanan kommer att sänkas på grund av att banan är i så dåligt skick.

Dal–Västra Värmlands Järnväg – DVVJ-banan mellan Mellerud och Billingsfors – är ett annat exempel. Den järnvägen tänker man stänga helt efter julhelgen med argumentet att den är i för dåligt skick. Det innebär att lasten på åtta till tio godståg om dagen i stället ska fraktas på väg.

Tycker Lars Tysklind att det här är en bra järnvägs- och klimatpolitik?

Anf. 46 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Herr talman! Det var ju bra att Stina Bergström redde ut denna motsägelsefullhet. När det uppstår väderfenomen med till exempel mycket snö måste vi inse att det råder en annan typ av förutsättningar. Att reducera antalet tåg för att säkerställa snöröjningen måste ju vara en bra politik från Trafikverkets och tågoperatörernas sida.

Trädskningsprogrammet fortgår ju hela tiden. När det har inträffat stormar är det de banor som man inte har hunnit röja som stängs. De andra banorna fungerar ofta.

Det är glädjande att det pågår en lokal och regional diskussion med staten. Från Västra Götalandsregionen är man helt enig om att se över dessa banor. Det gäller banan genom Dalsland och Värmland samt Lysekilsbanan.

Vi kan ju inte bevara en järnväg bara för dess egen skull. Vi måste se vilken potential som finns. Jag känner bäst till Lysekilsbanan, och jag har uppfattat att det där finns en stor potential med tanke på dess position vid hamnlägen och så vidare. Det tror jag är den rätta nivån för att se över vad man ska ha banorna till i framtiden. Det måste utgöra grunden för vad man sedan ska göra med dem och hur mycket insatser som krävs. Det bygger alltså på vad man ska ha dem till.

Anf. 47 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Herr talman! Jag tycker att en bana där det körs åtta till tio godståg om dagen har en klar potential för att få vara kvar. Det tycker ju också politikerna i Västra Götaland. Det är precis som Lars Tysklind säger, att

där är man överens om att man vill ha kvar dessa banor och satsa på dem. Man finansierar utredningar, och man är beredd att förskotta medel om det kommer med satsningar på banorna i planen i mars. Men det har vi inte sett. Det visar sig.

I Miljöpartiet har vi en särskild pott i vår gröna plan på 9 miljarder under mandatperioden, det vill säga 750 miljoner under nästa år. Det tror vi är en nödvändig åtgärd för att inte behöva lägga ned banorna.

Jag undrar vad Lars Tysklind skulle vilja se i planen i mars när det gäller satsningar på de regionala banorna.

Anf. 48 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Herr talman! Jag vet ju inte riktigt när det ska vara klart. Men det arbete som nu pågår när man ser på framtiden för dessa banor är väldigt viktigt, och det måste utgöra grunden för nästa beslut.

Jag tror inte att det går att tala om exakt vad man ska använda banorna till i framtiden. Om man ska utnyttja den potential som Lysekilsbanan har krävs det väldigt stora ombyggnader. Det som det hänger på nu är om man ska lägga ned banan eller inte, och det tycker jag definitivt inte att man ska göra. Det är ju ändå elektrifierad bana.

Detta med lokala och regionala prioriteringar är viktigt. Vi diskuterade vägsatsningar här tidigare. När det gäller E20 genom Skaraborg vill bland annat Västra Götalandsregionen vara med och finansiera för att höja upp E20 till motorvägsstandard. Så den regionala nivån har ju en väldigt viktig roll i det här sammanhanget.

Anf. 49 ANDERS ÅKESSON (C):

Herr talman! Jag vill inledningsvis yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer i detta betänkande.

Vi är några här som har försökt vidga diskussionen i denna trafikpolitiska debatt till att omfatta alla trafikslag. Ur resenärens, användarens och transportköparens perspektiv är alla trafikslag precis lika viktiga när vi diskuterar trafikpolitik, det vill säga järnväg, väg, flyg, farleder för fartyg samt telekommunikationer. Det är ju hela resan som måste fungera.

Jag tycker att statsrådet Elmsäter-Svärd beskrev detta väl i sina anföranden. Men detta är sorgligt förbigånget och förbisett av den samlade oppositionen, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Sverigedemokraterna. De har haft ett näst intill ensidigt fokus på järnväg i sina inlägg. Järnvägen är viktig, men den står ju inte för hela landets transportpolitik.

Herr talman! För oss som i riksdagen anförtros att besluta om andra människors pengar – det vill säga de skatter och avgifter som staten tar in för att finansiera gemensam välfärd och andra åtaganden – är det särskilt viktigt att vara lyhörda för människors beteende och behov. Därför är det viktigt att ha perspektiv på hela resan.

Det är bara genom att se till helheten, till resenärens, användarens och transportköparens alla behov som vi kan driva fram de bästa lösningarna för ett transportpolitiskt väl fungerande samhälle. Att staten genom riksdag och regering lägger nästan 45 miljarder kronor – 45 000 miljoner kronor – av människors pengar på transportpolitik är inget självändamål. Det är för att hela samhället ska fungera och fylla de behov som medborgare, företag och andra med rätta har.

Herr talman! Det finns de som i debatten här i dag och annorstädes ställer vägen mot järnvägen och bilen mot tåget, i ett slags antingen-eller-resonemang. Men så ser ju inte verkligheten ut för den som nyttjar trafiksystemet. Cykeln, promenaden, bilen, bussen, flyget, tåget och it konkurrerar inte med varandra – de kompletterar varandra i nyttjarens vardag. För miljöns och för samhällets skull är det inte bilen, bussen eller lastbilen som ska stoppas, utan det är de utsläpp som bilen, bussen och lastbilen orsakar som ska bort. Utsläppen är otrevliga vare sig de kommer från en dålig bil, ett gammalt tåg eller en dålig buss.

Herr talman! Jag vill mot bakgrund av detta passa på och fråga några av de talare som har varit uppe här i dag och som i andra sammanhang också har pläderat för att införa kilometerskatt, eller vägförbättringsavgift som Socialdemokraterna har utvecklat det till, på lastbil i syfte att styra över gods från gummihjul till järnhjul. Hur tänker ni?

Vi vill väl alla se att större mängder gods går på järnväg för miljöns och för trafiksäkerhetens skull. Men vi är ett land med Europas mest avreglerade järnväg och med banavgifter i det absoluta bottenskiktet, och vi leder utvecklingen vad gäller andel gods på spår. Det är ju bra. Låt oss då fortsätta med den förda politiken, som uppenbart driver gods mot järnväg, i stället för att införa en skatt på avstånd.

Det är precis det som förslaget från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet innebär – en skatt på avstånd i ett av Europas glesast befolkade länder med ett perifert läge i Europas utkant. Då förespråkar ni skatt på avstånd. Hur hade ni tänkt klara gods försörjningen i de delar av landet som saknar järnväg? Ska de delar av landet som saknar järnväg läggas ned? Ska näringar som skogsindustri, byggnadsindustri, livsmedelsproduktion eller vad det månne vara – näringar som inte ligger vid en järnvägsstation – upphöra?

Herr talman! Politikens uppgift är att se till att transportsystemet underlättar vardagen för människor och företag genom att erbjuda säkra, effektiva och miljöanpassade resor. Centerpartiets, alliansregeringens och min målsättning är att hela Sverige ska vara möjligt att bo i. Då fordras ett trafiksystem som håller ihop hela landet och att olika trafikslag fungerar bättre, vart för sig och tillsammans. I ett sådant tänkande, i ett sådant samhälle och i en sådan planering är det obegripligt att man hyser ett närmast religiöst förhållningssätt till om ett hjul är gjort av järn eller beklätt med gummi – att det ena är fint och det andra är fult.

Idén med att införa skatt på avstånd, den så kallade kilometerskatten, eller vägförbättringsavgiften, är ett uttryck för att stora delar av vårt land ska läggas i träda. Det är självklart en politik som Centerpartiet och alliansregeringen inte ställer upp på.

Herr talman! Vi är väl alla överens om att nyinvesteringarna och underhållet i tågtrafiken historiskt har varit eftersatt i vårt land. Vi är dock inte överens om att det har blivit bättre. Men så är det ju.

Pengarna för drift och underhåll av statliga vägar och järnvägar har ökat på i flera steg. År 2006, när alliansregeringen tog vid efter den av Vänsterpartiet och Miljöpartiet stödda Perssonregeringen, avsatte man knappt 4 miljarder kronor per år för drift och underhåll av järnväg. I dag är nivån 7 miljarder, och i denna budget tillför vi ytterligare resurser för underhåll. Vi kan konstatera att intresset för och resurserna till underhåll av väg och järnväg har ökat rejält under Alliansens ledning av landet.

Men jag är ödmjuk, herr talman: Mycket återstår att göra, och det finns anledning att fortsätta med den höga ambitionsnivån.

Vi inledde under den förra mandatperioden ett mycket omfattande arbete med renovering av landets infrastruktur, och det arbetet fortsätter med full kraft.

I helgen medverkade jag vid invigningen av den nyrenoverade järnvägen Emmaboda–Karlskrona. Det var en glädjens dag i sydöstra Sverige. Nära 2 miljarder kronor är investerade i ett järnvägssystem i sydöstra Sverige de senaste fyra åren. Det är en satsning som knyter samman människor, regioner, landsändar och länder.

Denna satsning och många andra liknande satsningar och investeringar har varit möjliga tack vare den höjda ambitionsnivå alliansregeringen haft för vägar och järnvägar i vårt land. Vi är en bit på väg, men vi är inte i mål. Jag vill hävda, herr talman, att denna höjda ambition har varit möjlig tack vare alliansregeringens rejält ökade satsningar – satsningar som numera alltid är fullt ut finansierade, till skillnad från under den av Vänsterpartiet och Miljöpartiet stödda Perssonregeringen.

Herr talman! Det är bara med riktiga pengar man kan bygga vägar, järnvägar, it, farleder och annat.
(Applåder)

Anf. 50 ANDERS YGEMAN (S) replik:

Herr talman! Jag blir lite konfunderad när jag hör Anders Åkesson. Är det så att en avståndsbaserad vägslitageavgift som gör att även de utländska lastbilarna får betala – och inte bara de svenska, med den höjning av koldioxidskatten och dieselskatten som regeringen har föreslagit – är en skatt på avstånd? Men höjningen av banavgifterna, femdubblingen av banavgifterna, skulle inte vara en skatt på avstånd? Hur går resonemanget ihop?

Det är 40–46 procent av skogsindustrins transporter som går på järnväg. Varför kan man bära en femdubbling av banavgifterna på den halvan av transportererna men inte bära en höjning av vägslitageavgiften? Jag förstår inte det resonemanget.

I den budget som ligger på riksdagens bord skär ni ned bärighetsanslag och tjälsäkerhetsanslag för flera hundra miljoner på landsbygden. Hur går det ihop om ni ska klara hela resan, som Anders Åkesson pratar om?

I den plan som Trafikverket har lagt på regeringens bord skärs underhållsanslagen för väg ned med 2 miljarder under planperioden. Hur går det ihop med Anders Åkessons tal om hela resan?

Jag har förstått det som att Åkesson är nöjd med att regeringen ”storsatsar” på järnvägsunderhåll. Man öser ut pengar, enligt Åkesson, och allt fungerar bra. Men hur kommer det sig att det där inte ger något avtryck i verkligheten? Sverige har Europas mest missnöjda järnvägsresenärer. Riksrevisionen sågar underhållsinsatserna. Antalet allvarliga fel på järnvägen har fyrdubblats.

Hur är det möjligt att Alliansen är så nöjd med järnvägen och järnvägsunderhållet när resenärer, Riksrevisionen och regeringens egen utredare är så missnöjda? Vad beror den här diskrepansen på? Varför har resenärerna och Riksrevisionen inte märkt allt det goda som regeringen har åstadkommit i Åkessons värld?

Anf. 51 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Låt oss bena ut det här från början. Vad gäller avgift på lastbilar är likabehandling, oavsett om de är svenskregistrerade eller utlandsregistrerade, primärt och viktigt.

Vi har höjt och höjer banavgiften på järnvägen. Det är riktigt, herr talman. Men vi ligger fortfarande i bottenskiktet vad gäller att ta ut avgift på järnväg i vårt land. Det viktigaste, herr talman, är att avgiftsintäkten oavkortat går till att förbättra drift och underhåll av systemet.

Jag tycker att det är roligt, herr talman, att herr Ygeman använder begreppet planperiod när hans parti nöjer sig med att lägga en ettårig budget. Det är lite intressant.

Jag vill fråga herr Ygeman: Hur får man ihop ambitionen att hela landet ska leva och vara möjligt att bedriva verksamhet i, när man vill införa en kilometerskatt, i Ygemans parti omdöpt till vägförbättringsavgift, som kraftigt skulle fördyra för näringar som skogsindustri, byggnadsindustri, livsmedelsproduktion, ja, all form av produktion av varor som inte ligger vid en järnvägsstation? Hur får man ihop ambitionen att hela landet ska leva?

Anf. 52 ANDERS YGEMAN (S) replik:

Herr talman! Först och främst noterar jag att Åkesson inte svarar på en enda fråga men ställer frågor till mig. I motsats till honom ska jag försöka besvara frågorna.

Åkessons regering och Moderaterna har sagt att man i stället för att införa en vägslitageavgift vill höja koldioxidskatten. Den betalar bara svenska lastbilar, medan alla betalar vägslitageavgiften eller kilometerskatten.

Vid den senaste vägräkningen i Ljungby var 54 procent av lastbilarna utländska. Nästan ingen av dem betalar koldioxidskatt, men alla skulle betala vägslitageavgift eller, som du väljer att kalla det, kilometerskatt. Det är det som är poängen.

Ska man få in lika mycket pengar och få samma klimatnytta med koldioxidskatten måste den vara dubbelt så hög. Det är skälet till att välja vägslitageavgift framför att – som regeringen vill – höja koldioxidskatten och dieselskatten för alla dem som kör diesel.

Ni har fördubblat banavgifterna. Nu vill ni gå vidare och femdubbla dem. Det är klart att det har dramatiska effekter för förmågan att transportera gods på järnväg. Redan i dag har faktiskt utvecklingen vänt. På Green Cargo går gods från järnväg ut på väg därför att man inte klarar kostnaderna. En femdubbling skulle drabba godset på järnväg dramatiskt. Tågkompaniets vd undrar om regeringen vill slå sönder hans företag, för att det inte kommer att finnas ekonomiska förutsättningar.

En liten detalj, Åkesson, som kan vara värd att nämna: Även du lägger budget bara för ett år. Riksdagen fattar beslut om budget bara för ett år. Sedan har vi planperioder och andra tabellverk.

Den fråga som Åkesson inte svarar på kvarstår. 735 järnvägsarbetare varslas på grund av arbetsbrist, och vi har Europas mest missnöjda resenärer och en fyrdubbling av de allvarliga felen. Hur kommer det sig att era storsatsningar leder fram till de effekterna?

Anf. 53 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Låt mig upprepa det jag sade i mitt anförande: Jag känner en oerhörd ödmjukhet inför uppdraget som vi oavsett regering – riksdagen och landet – har att rusta upp trafiksystemet vad gäller både väg och järnväg. Men jag känner mycket stor ledsenhet, herr talman och Ygeman, över att debatten så fokuserat handlar om bara en del i ett mycket komplext och väl utbyggt vägsystem.

Jag känner väldigt stor ödmjukhet och är inte alldeles tvärsäker – kanske till skillnad från Ygeman – på de exakta sambanden. Jag vet, herr talman, och är stolt över att vi har ökat resurserna dramatiskt för att underhålla och sköta det svenska järnvägssystemet. Jag vet också, apropå en fråga som Ygeman ställde inledningsvis, att vi har återställt stödet exempelvis för enskilda vägar, för att vidmakthålla landets mest vittförgrenade vägsystem ut på svensk landsbygd. Där är statsbidragen nu återställda till en dryg miljard, där de ska ligga.

Jag skulle vilja upprepa vad jag tidigare har sagt, väl medveten om att Ygeman just nu inte kan svara på det, men vi kommer säkert att mötas i framtida debatter. Jag tycker att det är viktigt med system som likabehandlar lastbilar oavsett landtillhörighet utan att man för den skull inför skatt på ett avstånd i ett land som ligger perifert i Europa och som är glest befolkat och där vi utan tvekan skulle slå ihjäl betydande delar av vår industri.

Anf. 54 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Herr talman! Jag har, Anders Åkesson, följt utredningen om fossiloberoende fordonsflotta mycket noga. Jag har tyckt att det har känts väldigt bra att den centerpartistiskt styrda utredningen verkligen har tagit klimathotet och sitt eget mål om en fossiloberoende fordonsflotta på allvar. Jag har läst de olika utkastet till slutdokument.

I det sista utkastet jag fick före det som presenterades i går står det tydligt om kilometerskatten. Beträffande förslag om godstransporter slår utredningen fast: ”För att skapa balans mellan trafikslagen behöver de höjda differentierade banavgifterna kompletteras med en kilometerskatt för lastbil.” Men när jag läser slutdokumentet ser jag att den formuleringen inte finns kvar. Då kan man fundera över vad som har hänt på vägen, vem som har varit där med rödpennan.

Jag tycker att det är väldigt sorgligt att man är så sugen på att ha den kilometerskatten, lastbilsskatten, vägslitageavgiften i valet och kunna stå och dundra precis som man gjorde för fyra år sedan – att det blir så mycket viktigare än att verkligen göra något åt klimatfrågan för att uppnå sitt eget mål om en fossiloberoende fordonsflotta.

Kan vi inte få slippa det, Anders Åkesson?

Anf. 55 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Det var väldigt trevligt att höra, Stina Bergström, att du nu har läst på. För någon halvtimme sedan påstod du för statsrådet Hatt att det visst fanns förslag om kilometerskatt i utredningen, och nu har du kollat och sett att det faktiskt inte står där, precis som statsrådet sade. Tack för det erkännandet, Bergström!

I vårt land har vi inte, som väl är, offentliga utredningar som styrs av partier, herr talman, utan de leds av duktiga och skickliga utredare med

hög integritet, på beställning av ett centerstyrt departement eller del av ett departement.

Utredningen kommer med en rad förslag till åtgärder som är jättebra, i syfte att ställa om till ett fossilbränsleoberoende samhälle, i synnerhet för transportsektorn, som är den del av vårt samhälle som ligger mest efter vad gäller att ställa om, med moderna och smarta metoder.

Jag tycker att det är bra, och jag är alldeles övertygad, herr talman, om att väldigt många av de förslag som presenterades i går, efter grundlig läsning och övervägande också kommer att åtföljas av förslag till beslut av regering och riksdag. Jag känner stor tillförsikt om det. Jag vet ju att ambitionen att ställa om vårt land till fossilbränslefritt utan att slå ihjäl halva vårt lands näringsliv är hög. Jag önskar att den skulle omfatta även Miljöpartiet.

Anf. 56 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Herr talman! Jag tyckte att Anders Ygeman tog fram så mycket i ett tidigare replikskifte att jag inte behöver upprepa det som gäller för kilometerskatten. Det stora problemet för åkerinäringen i dag är osjyst konkurrens från åkare som inte uppfyller arbetsrättsliga villkor och har dåliga löneförhållanden. Det gör att man styr över mycket av järnvägs-transporterna till väg.

När jag pratar med både enskilda åkare och åkerinäringen är man rätt övertygad om att kilometerskatten kommer – det gäller liksom inte *om* utan *när*. Man håller också på att titta på ett eget förslag inom åkerinäringen, och det tycker jag är bra.

Eftersom vi har en majoritet i riksdagen tycker jag att vi också kunde besluta om detta, eftersom det är ett viktigt förslag.

Men om nu Åkesson inte vill prata om kilometerskatten och inte tycker att han hittar den i utredningen – jag tycker fortfarande att den finns där, fast inte lika tydligt som i de första utkasterna – kanske vi kan prata om förslaget om att revidera planen i stället. Det vore intressant att höra vad Anders Åkesson tycker om det. Hur skulle Anders Åkesson se på en sådan klimatrevidering av den nationella planen?

Anf. 57 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Inför det att regeringen fattar sitt beslut under våren 2014 vad gäller framtidens transportplan kommer frågan att rapporteras hit till riksdagen och, förmodar jag, hanteras i trafikutskottet.

Jag är alldeles övertygad om att vi också kommer att se tydliga avtryck i en ambition att ställa om vårt lands trafik mot ett ökat oberoende av fossila bränslen. Självklart är det så.

Herr talman! Lika överens som vi är om att det är viktigt att lika och sjysta villkor ska gälla för åkerinäringen, lika oense tycks vi vara om på vilket sätt detta ska gå till.

Jag upplever att Miljöpartiet med stöd av resten av oppositionen vill införa en metod som innebär att vi slår ihjäl stora delar av landets näringsliv på bekostnad av att införa en metod för att ta ut en skatt på avstånd. Det som händer är självklart att åkeriet direkt fakturerar kostnaden för den uppfunna skatten på avstånd till kunden, vilket i sin tur innebär att skogen, eller vad det nu är, i motsvarande mån blir oekonomisk att nyttja och ta ut därför att den inte ligger vid en järnvägsknut eller en

järnvägsstation. Det kommer i sin tur att omöjliggöra många av de goda idéer som Thomas B Johansson föreslår i sin utredning om en fossiloberoende fordonsflotta som presenterades i går. Där är nyckeln just att man ska utnyttja landets potential att producera smarta och klimatsmarta bränslen – det gröna guldet – i vårt land. Det är en bakvänd politik. Det har aldrig varit smart att backa in i framtiden.

Anf. 58 BENGT BERG (V) replik:

Herr talman! Favorit i repris kan man kalla denna ordväxling. Jag ska försöka att inte upprepa alltför mycket av det som har sagts.

Jag bor intill Europas längsta landsväg. Den går mellan Syrakusa på Sicilien och Nordkap. E18 heter den i Sverige och även längre ned. Jag kan med egna ögon se hur norska långtradare åker in i norra Sverige, till exempel från Bodø. De åker hela denna långa sträcka och svänger sedan till höger nere i Fagerås och åker mot Oslo. Det gör de till en ekonomiskt förmånlig penning. Det är förstås en av anledningarna till att även utländska åkare ska betala.

Vänsterpartiets syn på detta är att där det finns alternativ – järnhjul som det kan kallas – är det givetvis vettigt och bra ur miljösynpunkt att man fraktar på detta sätt.

Vi tycker också att man ska kunna hitta former för en kompensation, alltså en differentierad avgift, i regioner där det inte finns andra fraktsätt och fraktsystem.

Jag vill fråga Anders Åkesson hur Centerpartiet bidrar till den hållbara framtiden. Alliansbrodern Rådström sade att en liten flygplats i en glesbygd tycks vara det allena saliggörande. Hur ser Anders Åkesson på förhållandet mellan transportslagen? Det lät som om allt var lika bra.

Jag har en fråga till Anders Åkesson. Det kanske blir för mycket prat om järnväg här, men beror inte det på att järnvägen är en så viktig gren av det hela?

Anf. 59 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Vi lever i olika världar och har olika erfarenheter med oss in i riksdagsarbetet. Det tror jag berikar arbetet i riksdagen. Den del av landet som jag kommer från, sydöstra Sverige, kan kanske ur ett värmländskt perspektiv te sig tätbebyggd och centralt belägen. Men verkligheten för många som bor nere på den kanten – ledamoten Svensson bor på motsvarande sätt nere i Blekinge – är sådan att flyget nästan är det enda realistiska alternativet för att möjliggöra en dagspendling till Stockholm, för att ta ett exempel, om arbetsdagen inte ska bli orimligt lång, i alla fall om man återkommande ska kunna utföra denna typ av arbete. Detsamma gäller om kosan ställs ned mot Europa, vilket den gör alltmer, oavsett om man har en företagarbakgrund eller något annat.

Min och Centerpartiets syn på transportsystemet är att det aldrig får diskriminera människor beroende på var i landet de bor, utan det ska vara bästa möjliga förutsättning genom ett samspel mellan promenaden och flyget och allting däremellan som ska möjliggöra för människor att vara med och bidra till landets utveckling. Alla andra synsätt ter sig mycket märkliga.

Herr talman! Det som Bengt Berg inledde med att säga om de norska åkerierna understryker bara behovet av att vi hittar system som likabe-

handlar åkerinäringen i vårt land, oavsett vad det står på registrerings-
skylten, utan att man för den skull slår ihjäl stora delar av det näringsliv
som finns i Bergs egen valkrets Värmland, där jag förmodar att alternativ
till vägtransport ofta saknas.

Prot. 2013/14:48
17 december

Kommunikationer

Anf. 60 BENGT BERG (V) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja byta spår lite grann och fråga Anders
Åkesson vilka möjligheter som ni inom Alliansen ser för att skapa bättre
kommunikationer mellan de olika nordiska regionerna. Exempelvis dis-
kuterar ständigt, åtminstone i Värmland, hur krångligt det kan te sig att
bara åka över till systerlandet Norge. På samma sätt är det uppe i Finland
och i Danmark. Vi hade häromdagen besök av Danmarks trafikutvalg.
Vilka framtidsutsikter kan Anders Åkesson presentera under de generöst
tilltagna två minuterna?

Anf. 61 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Jag har inte upplevt att det finns en skiljelinje mellan
partierna i Sveriges riksdag i synen på hur viktigt det är att knyta ihop
delar av vårt land och att knyta ihop vårt land med andra länder och med
länderna inom Europa och med länder utanför Europa. Jag har uppfattat
att det där råder en samsyn i fråga om ambition. Möjligtvis finns det en
skillnad när det gäller om vi tror att det ska ske med det ena eller andra
transportslaget.

Centerpartiet och den regering som jag företräder har varit initiativta-
gare till att EU har engagerat sig i större delar av vårt land genom att
också få in den botniska korridoren som en TNT-märkt ambition. Det
tycker jag är bra, som ett delsvar på frågan, eftersom det kommer att
innebära att vårt land och hela Skandinavien kommer närmare resten av
Europa.

I fråga om det konkreta exemplet med sträckan Stockholm–Oslo över
Värmland kan vi notera att ambitionerna i Norge tycks vara höga. Om
jag har uppfattat det rätt är norrmännen beredda att utreda en delfinansie-
ring när det gäller tåg in i Sverige i syfte att knyta ihop Norge med resten
av Europa. Det är svårt att göra det utan att passera Sverige. Det skulle i
så fall komma även vårt land till del. Jag tycker alltså att det är spän-
nande och intressant.

Låt oss dock inte glömma, Berg, att historien i Europa inte alltid har
varit fredlig. Det har i sin tur gjort att vi historiskt har skapat ett järn-
vägssystem som skulle förhindra ett överskridande av landsgränser för att
vi inte skulle få fler världskrig efter det första. Jag tror att vi fortfarande
delvis lever i sviterna av det. Vi har mycket nationella teknologier och
signalsystem i transportsystemet. Det gäller till och med spårvidden. Det
är tekniska hinder som vi gemensamt måste bygga bort. Då är EU en
alldeles utmärkt institution för att gemensamt angripa sådana problem.

Anf. 62 ANNELIE ENOCHSON (KD):

Herr talman! Eftersom jag kommer in sent i debatten vill jag koncen-
trera mitt anförande till sjöfartsfrågor. Glädjande nog står det en hel del
om sjöfart i denna budget. Sjöfarten har stor betydelse för vår välfärd.
Det mesta som vi använder dagligdags har transporterats hit via sjöfarten.
Sverige är ett land omgivet av vatten, och vi är helt beroende av att sjö-

farten till och från Sverige fungerar. Det är därför glädjande att det under de senaste åren har tagits många initiativ från regeringen som förbättrar för sjöfarten.

Nämnas kan början på implementeringen av EU:s direktiv för inre vattenvägar, överlåtelsen av tillsynsutövningen till fler erkända internationella organisationer än enbart svenska samt utökat sjöfartsstöd till fartyg som muddrar, lägger kabel eller fungerar som forskningsfartyg. Det är några av de initiativ regeringen har tagit. Regeringen arbetar också vidare med att bland annat förenkla registrering av mindre tonnage och förenkla tillstånds- och certifikatverksamheten. Målet är en så kallad one-stop-shop, där olika myndigheters beslut ska samlas i en kanal. Sjöfarten är framför allt en näring, och regeringens tydliga ambitioner att minska regelkrånglet behövs även för denna näring.

Dock är det inte glädjande att läsa de ekonomiska målen för Sjöfartsverket. Konjunkturläget och de ur isbrytarperspektiv stränga vintrarna har påverkat Sjöfartsverket mycket negativt. Vid bokslutet 2012/13 var det egna kapitalet negativt och uppgick till minus 26 miljoner kronor. Därför har Statskontoret haft regeringens uppdrag att genomföra en myndighetsanalys av Sjöfartsverket. Regeringen kommer nu att påbörja en utvärdering av Sjöfartsverkets ekonomiska styrning och organisation i ett bredare perspektiv.

Regeringen har gett Sjöfartsverket en ökning av medel med 345 miljoner under de närmaste tre åren. Dessa medel ska användas till isbrytningsverksamheten, till driften av Trollhätte och Säffle kanaler med mera. Vidare har Sjöfartsverkets finansiella befogenheter ökat så att de får ta lån på 835 miljoner kronor under 2014. Dessa medel kommer framför allt att användas till att införskaffa sju nya flyg- och räddningshelikoptrar. Det är värt att notera att Sjöfartsverket inte har haft några egna lån tidigare men nu får möjligheten.

Herr talman! Besluten om skärpta krav för svavelhalten beräknas leda till ökande kostnader för sjöfartsnäringen. De skärpta kraven kan förväntas påskynda utvecklingen av en rad alternativa bränslen för sjöfarten. Det är därför bra att regeringen har för avsikt att stödja pilotprojekt med miljöanknytning. Regeringen har satsat 35 miljoner kronor för forskning inom sjöfarten. Medlen ska bland annat gå till att finna miljövänliga drivmedel.

Regeringen beslutade den 11 april i år att ge Trafikanalys, i nära dialog med Sjöfartsverket, Trafikverket och Transportstyrelsen, i uppdrag att göra en bedömning av konsekvenser av svaveldirektivet på kort eller längre sikt. Uppdraget slutredovisades den 31 oktober i år och behandlas nu i regeringen. Analysen visar att transportkostnaderna kommer att öka till följd av svaveldirektivet, och effekterna blir märkbara 2015. Somliga kommer att drabbas hårt. Samtidigt tror Trafikanalys att godstransportarbetet till sjöss fortsätter att öka kraftigt, med 50 procent till 2030. Trafikanalys bedömning är att den sammanlagda transportkostnadsökningen på längre sikt inte kommer att överstiga den så kallade chockeffekten som uppstår 2015.

En huvudslutsats i rapporten är att det är genuint osäkert hur svaveldirektivet kommer att påverka konkurrensen mellan trafikslagen. Det är inte bara osäkert hur stor prisförändringen blir för sjöfartens drivmedel; det är också osäkert om dieselmarknaden påverkas och därigenom kost-

naderna för vägtransporter. Sammantaget bedöms den totala transportkostnadsökningen inklusive anpassningar kunna hamna i intervallet 3,2–5,7 miljarder kronor per år.

Det uppstår också en miljönytta av svaveldirektivet, som beräknas ligga i intervallet 1–4 miljarder kronor beroende på använd beräkningsmetod. Miljönyttorna är dock ojämnt fördelade och kommer framför allt att gagna de sydvästra delarna av Sverige.

Det vanligaste bränslet för sjöfarten kommer till en början att vara lågsvavlig marin dieselbrännolja. I rapporten antas priset på denna öka med 5–20 procent år 2015. Det motsvarar en ökning av bränslepriset med 50–75 procent. Jag medger att denna analys inger viss oro för sjöfartens framtid – eller kanske mer för vad detta kommer att innebära i ökade kostnader för konsumenterna, som är slutkunden. Kommer sjöfarten att klara konkurrensen med andra trafikslag? Jag är som sagt lite oroad över det, och då har vi Trafikanalys egen bedömning i botten.

När det gäller anbud för att driva Gotlandstrafiken efter år 2017 gick anbudstiden ut den 11 november i år. Parallellt med att anbuderna behandlas arbetar Trafikverket med ett utredningsuppdrag om statliga färjor för Gotlandstrafiken. För detta ändamål har regeringen i årets budget angett en investeringsplan för anskaffande av fartyg till Gotlandstrafiken på 4 ½ miljard kronor. Kostnaderna för dessa fartyg avses belasta anslaget för trafikavtal.

Herr talman! Säkerheten på sjön är viktig. Inom yrkessjöfarten omkom en person under 2012. Det är en person för mycket. Det som oroar är dock fritidsbåtslivet, för där omkom 23 personer vid 22 olyckor samma tidsperiod. Av de omkomna var 90 procent män. Transportstyrelsen har på regeringens uppdrag tagit fram en strategi. I rapporten *Strategi säkrare båtliv 2020* ska man redovisa antalet döda och allvarligt skadade inom fritidsbåtstrafiken samt hur det ska kunna minskas.

I strategin påpekas att alkoholen är ett stort problem för fritidsbåtstrafikens säkerhet. Reglerna för sjöfylleri skärptes sommaren 2010. Den nedre gränsen för sjöfylleri ligger på 0,2 promille alkohol. Fartyg som omfattas av den nya promilleregeln ska antingen framföras med en hastighet om minst 15 knop eller ha ett skrov med en största längd av minst tio meter. Regeln gäller både yrkessjöfart och fritidssjöfart. Jag är glad över dessa regler och hoppas att alla snart förstår att det är farligt att köra onykter på sjön och inte förenat med god sjömannsed.

När Jan-Evert Rådström talade sade han att han har suttit i riksdagen i snart 16 år. Jag har suttit i snart 14 år, och detta kommer att vara också min sista budgetdebatt. Jag vill önska alla en god jul och ett gott nytt år. Tack för de här åren!

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 63 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag vet att Anna-Karin Hatt har väntat på it-frågorna, så om hon sitter utanför kan hon komma in nu. Hon hinner, eftersom jag ska börja med att yrka bifall till reservation nr 1.

Det gör jag för att vi är oroade över transportsektorns klimatutsläpp. I det sammanhanget vill jag passa på att nämna de utländska långradarna, som utgör mer än 45 procent av den tunga trafiken på våra vägar. De uppfyller inte våra miljökrav, och de betalar inte ett öre för att de sliter ut våra vägar och förstör vår miljö. Dessutom är det många chaufförer som utnyttjas av skrupelfria arbetsgivare under slavliknande förhållanden. Det vill vi ändra på, och det är frågor Anders Ygeman nämnde i sitt anförande.

Han tog också upp vikten av att investera för framtiden i satsningar på järnväg. Han beklagade naturligtvis att regeringen drar ned på underhåll av både vägar och järnvägar för nästa år. Det är minst sagt beklagligt. Vi vill ju ha en säker järnväg där tågen kommer i tid. Vi vill ha säkra vägar för såväl bilar och långradare som mc-förare, cyklister och fotgängare. För det behövs det mer underhåll, inte mindre.

Naturligtvis ska E20 vara en fyrfältsväg, vilket Elmsäter-Svärd frågade efter. Hon har visst gått, men nu vet ni andra det.

Herr talman! Sverige är en framstående it-nation och har länge legat i utvecklingens framkant. Sverige har gynnats av ett försprång tack vare bland annat att vi är en intensivt teknikanvändande och välutbildad befolkning. Vi har forskning av hög kvalitet och framgångsrika företag. Sverige utsågs till världens bästa it-nation när vi hade infört de kommunala bredbandspengarna, hem-pc-reformen och ITIS, det vill säga it i skolan. Men andra länder kommer i kapp, så det går inte att leva på gamla meriter.

Vi hörde en mycket nöjd it-minister, som inte syns till, skryta i 9 minuter och 15 sekunder om att allt varit så bra under den borgerliga regeringens tid. Som hastigast nämnde hon sedan att det går att göra mer.

Ja, det går att göra betydligt mer.

Anna-Karin Hatt anklagade Anders Ygeman för att han talade för mycket om järnvägar. Här håller jag med Jan-Evert Rådström om att det går till så i kammaren att vi delar upp frågorna mellan varandra. Det är dags att lära sig det, ministern. Alla trafikslag behövs, men alla nämner inte allt i sina anföranden.

Som it-ministern vet tycker vi socialdemokrater att it-frågorna är så viktiga att vi har utsett en särskild it-politisk talesperson. Jag lämnade finansutskottet för ett par år sedan när jag blev utsedd till Socialdemokraternas it-politiska talesperson. Jag kan dock försäkra att Anders Ygeman är oerhört drivande även i dessa frågor.

Det är ju synd, för att inte säga nonchalant, att it-ministern inte är kvar i kammaren när vi ska tala om it.

Trots att vi har legat i framkant sedan 90-talet tyder mycket på att Sverige tappar mark. I till exempel World Economic Forums index över världens ledande it-länder har Sverige tappat den åtråvärda förstaplatsen. Företag har svårt att rekrytera den kompetens som behövs inom it samtidigt som utbildning inom it i skolan är otillräcklig och alltför få genomgår högskoleutbildning med it-inriktning.

Utvecklingen måste vändas åt rätt håll igen. It är avgörande för svensk konkurrenskraft, för vår ekonomi och för vår samhällsutveckling.

Stadsnäten står för 50 procent av utbyggnaden av fiber och bredband i landet. Precis som Anna-Karin Hatt säger skulle det vara mycket bra

och ge större utväxling om de statliga fiberinfrastrukturägarna samverkade på ett bättre och effektivare sätt.

Regeringen har satt målet att 90 procent av hushåll och fasta verksamhetsställen bör ha tillgång till 100 megabit per sekund senast år 2020.

För det första är målet för lågt. Det exkluderar många människor i vårt land från utvecklingens möjligheter. Det duger inte att lämna 10 procent av befolkningen bakom sig. För det andra är det skillnad på att ha tillgång till och faktiskt använda sig av alla de förtjänster som it-samhället innebär. Det är fortfarande en miljon som står utanför. Det duger inte, och det tänker vi socialdemokrater ändra på när vi vunnit valet.

Om vårt land ska kunna utnyttja it-utvecklingens och digitaliseringens alla möjligheter måste det offentliga Sverige gå före och ge förutsättningar. Det gäller för utbildning, sjukvård, samhällsservice, kultur och infrastruktur.

Uppseendeväckande nog är det inom just dessa områden som Sverige halkar efter. Fortfarande saknas en nationell strategi för it i skola och högre utbildning trots att behovet är både stort och välkänt. Att utveckla journalhantering och it-system i vården är helt nödvändigt för att vårdpersonal ska kunna ägna mer tid åt patienterna och anpassa vården efter varje patients behov.

Bredband och it-infrastruktur behöver byggas ut och förbättras i hela landet. It med välfungerande, snabba kommunikationer behövs för jobben, tillväxten och miljön i hela landet.

Dessutom behövs ett mål för det mobila nätet. Anna-Karin Hatt nämnde att det nu byggs 4G. Hon påstod till och med att det var regeringens förtjänst, trots att hon med näbbar och klor tar avstånd från att politiker ska styra utvecklingen genom mål. Hon brukar påstå att marknaden fixar allt. Hon har trott behårt på operatörernas teoretiska mobiltäckningskartor och var nog en av de sista i kammaren som till slut, för ett halvår sedan, vände och ställde sig på oppositionens och folkets sida och insåg att medborgarna inte accepterar all falsk marknadsföring från mobiloperatörerna.

Det är dags att vakna nu, ministern. Sanningen är att mobiltelefonin har blivit sämre under den borgerliga regeringens tid.

Vi socialdemokrater menar att mobiltelefoni och mobilt bredband ska finnas där man bor, jobbar, färdas och tillbringar den större delen av sin fritid.

Infrastrukturen för mobil telefoni måste förbättras. För att nå målen ska tydligare täckningskrav vid licensgivningen ställas, och det ska ställas hårdare krav på operatörerna att leva upp till sina utfästelser.

Vi återkommer till detta i it-betänkandet, som nu behandlas i trafikutskottet. Jag hoppas att it-ministern kommer till den debatten och att hon orkar stanna i kammaren under hela debatten.

Vi lär återkomma till detta många gånger för att Sverige ska återerövra platsen som världens främsta it-nation.

(Applåder)

I detta anförande instämde Roza Güclü Hedin, Lars Mejern Larsson, Leif Pettersson, Suzanne Svensson och Anders Ygeman (alla S).

Anf. 64 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Det stämmer att Socialdemokraterna i sin skuggbudget skriver att de vill satsa på bredband. Men frågan är hur mycket Socialdemokraterna vill satsa på bredband. Kan Green berätta det för ledamöterna i kammaren och tv-tittarna?

Sanningen är att det inte framgår hur mycket ni vill satsa på bredband. I själva verket framstår det som att ni vill satsa pengar ur det kommande landsbygdsprogrammet och att dessa ska räcka till oerhört mycket. De ska räcka till landets 16 miljömål, till innovationsstöd, till investeringsstöd, utvecklat näringsliv, grundläggande servicetjänster, minskad byråkrati och så vidare. Den önskelistan kan bli mycket lång, Green. Blir det några pengar över till bredbandssatsning?

Ni är mycket vaga i löftena, och de står i skarp kontrast till den miljardsatsning som regeringen genomför. När vi tog över ansvaret för landet hade vartannat svenskt hushåll bredband. I dag har nio av tio hushåll i vårt land bredband, enligt EU-kommissionen.

Hur mycket vill Socialdemokraterna satsa på utbyggt bredband i vårt land, Green?

Det vore också intressant att få påståendet att mobiltelefonin är mycket sämre i dag än 2006 utvecklat.

Anf. 65 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Det stämmer att önskelistan är lång när det gäller landsbygdsprogrammet. Därför är det katastrofalt att den borgerliga regeringen har misslyckats så totalt och inte kammat hem EU-förhandlingen. Sverige förlorar nu det glesbygdsstöd vi tidigare hade, och det är mycket som ska täckas in där.

Vi socialdemokrater täcker upp där ni misslyckades. Det stämmer att vi bland annat tänker bygga bredband för dessa pengar. Vi ställer upp på er it-miljard och satsar dessutom på glesbygdsmiljarden.

Det är nog fler än jag som kan svara på frågan om mobiltelefonföretagningen. Anders Åkesson kan fråga sina grannar. Han kan åka till Skåne, Småland, Blekinge, Västra Götaland, Värmland, Dalarna och inte minst stora delar av Norrland och träffa på missnöjda människor. Det är människor som är förtvivlade över att mobiltelefonin fungerar sämre i dag än tidigare.

En del hävdar att det beror på att mobiltelefonerna har blivit så mycket bättre; därför kan vi inte förvänta oss att det ska fungera. Jag tycker tvärtom. Tack vare att mobiltelefonerna är bättre borde vi ställa högre krav på att mobiltelefonföretagningen och kapaciteten skulle vara bättre. Nu upplever folk det motsatta.

Anf. 66 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Men är det då inte bra, Green, att it-minister Hatt – som har varit med i debatten under en stor del av förmiddagen men var tvungen att gå och styra landet, vilket jag tror att Green inser – flera gånger tidigare och nyligen har samlat operatörerna för mobiltelefoni i vårt land, har läxat upp dem och fått dem att leverera det de lovar när de säljer mobiltelefoni och täckning? Har Socialdemokraterna och Green någon annan lösning än marknadsekonomi på hur man ska få en fri-

stående operatör på mobiltelefonimarknaden att leva upp till de löften man ger?

Vi har konsumentlagstiftning i vårt land. Den duger utmärkt. Men har Green och Socialdemokraterna någon annan lösning än marknadsekonomi och sjyst lagstiftning på hur vi ska få mobiltelefoniooperatörer att fullfölja de löften som ges då man ingår civilrättsliga avtal när man säljer och köper en tjänst?

Det duger inte att säga att vi har sämre mobiltelefoni än för åtta år sedan. Det tror ingen på. Det stämmer att täckningen på vissa punkter fortfarande är usel. Den uppfattningen delar jag och jättemånga andra, men vi dömer inte ut mobiltelefonin generellt för det.

Avslutningsvis, Green, svara på frågan: Hur mycket är Socialdemokraterna beredda att satsa på bredbandsutbyggnad i vårt land? Hur mycket mer än regeringen är ni beredda på att satsa eftersom era ambitioner är oändligt mycket högre? Dessutom ska riksdagens 16 miljömål, innovationsstöd, investeringsstöd, utvecklande av näringsliv, grundläggande servicetjänster och minskad byråkrati rymmas inom samma satsning.

Anf. 67 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Först och främst: Nej, folk tror inte att mobiltäckningen har blivit sämre; de vet det. De upplever det överallt och märker att det inte fungerar. De är förtvivlade, upprörda och arga. Vi har varit upprörda och arga på it-ministern och har ställt ett antal interpellationer under två års tid för att visa it-ministern hur illa det har varit ställt. Hon har stått här och upprepade gånger sagt att kartorna stämmer och att täckningskartorna är fina och bra, tills hon i april i år vände och ställde sig på vår och folkets sida.

Nu ställer hon också krav på mobiloperatörerna. Det välkomnar jag, men det är lite sent vaknat av en it-minister när hon är den sista som börjar ställa krav på operatörerna. Hon är sist i landet. Vi andra har under flera års tid ställt krav på operatörerna. Åkesson kanske är nöjd med det, men det är i alla fall inte jag.

När det gäller pengarna satsar vi den miljard ni satsar och lägger dessutom till det som ni har misslyckats med i landsbygdsprogrammet.

Anf. 68 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Precis som el- och vägnät behövs fungerande och robust bredband i hela Sverige. Vi behöver bredband, snabbt bredband, för att kunna studera på distans, kommunicera med släkt och vänner via Skype, se på tv via SVT play och lyssna på musik via Spotify. Företagare behöver bredband för att klara den dagliga verksamheten. It är kort och gott ett mycket viktigt transportslag för såväl enskilda som samhället i stort.

Det är bra att antalet hushåll som har tillgång till snabbt bredband ökar. Däremot är det ett stort bekymmer att landsbygden sackar efter. Enligt Bredbandsforums rapport från i år, *Bredband i hela landet – slutrapport från Byanätsgruppen*, har drygt 50 procent i städerna tillgång till fiber och därmed en uppkoppling som ger 100 megabit per sekund. Men motsvarande andel för landsbygden är endast ca 10 procent. Den nya generationens trådlösa nätverk, 4G, har visserligen, som it-ministern sade när hon var här, redan i dag omfattande täckning i såväl tätorter som på landsbygden, men i dagsläget är det inte möjligt för dessa nät att leverera

100 megabit per sekund. Det krävs alltså en fortsatt målmedveten utbyggnad av fibernät för att det ska vara möjligt att leva väl och arbeta i hela Sverige.

Jag vill i dag tala om några åtgärder som vi i Miljöpartiet föreslår för att få fart på processen.

En viktig pusselbit, en ryggrad i kommunikationssystemet, är de statliga näten som kan och bör användas för att nå ut till de delar av landet där det inte är kommersiellt lönsamt att bygga ut fiber.

Nu säger it-ministern att regeringen nästa år ska tillsätta en utredning om samordning av statens bredbandsinfrastruktur till stöd för sin bredbandsstrategi. Men behovet är akut, och de statliga näten, inte minst Trafikverkets som häromåret höll på att säljas ut, har länge funnits på plats. De täcker stora delar av landet och kan genast komma till stor nytta. Det vore ansvarslöst, dålig hushållning och en politisk dumhet att inte fullt ut utnyttja dessa nät som är byggda och betalda med statliga anslag – det vill säga medborgarnas skattepengar. Man borde använda dem till största nytta för ägarna, medborgarna.

Det gäller att redan nu ge kloka direktiv till de bolag och myndigheter som har ansvar för näten, direktiv som stöder samordning, direktiv som ger möjlighet att vara en aktiv part och som bidrar till en väl fungerande marknad. Man ska inte göra som Trafikverkets regleringsbrev för 2013 gällande hantering av dess fibernät och tydligt kräva fokus på att uppfylla Trafikverkets eget behov av kapacitet. Allt annat, inklusive att stödja bredbandsstrategin, kommer i andra hand.

Detta är inte långsiktigt hållbart om man menar allvar med att till fullo ta vara på Trafikverkets fiberinfrastruktur, en av de största och mest heltäckande i landet och dessutom operatörsneutral, för att bygga ut bredband i landet. Med så snäva direktiv riskerar vi att verksamheten utarmas på sikt. Vi riskerar att en viktig resurs slarvas bort. Jag hoppas att de relevanta regleringsbrev för nästa år kommer att ge tydliga direktiv till de statliga aktörerna vad gäller samordning av fibernät och fokus på bred samhällsnytta.

Det är synd att infrastrukturministern och framför allt it-ministern har gått. Det hade varit intressant att diskutera frågorna med dem och höra vad de tänker göra framöver. Jag vill ändå ta upp och nämna detta. Jag skickar med det och hoppas att ministrarna lyssnar i alla fall.

Det självklara, att använda det vi redan äger på ett förnuftigt sätt, räcker långt men inte ända fram. Det krävs även mer pengar för att bygga byanät som kan anslutas till de större stamnäten. Att ge fler tillgång till snabbt och robust bredband är en alldeles för viktig fråga för samhället och enskilda medborgare för att hanteras lättvindigt. Det är därför förvånande att regeringen hoppas på EU-bidrag i landsbygdsprogrammet för att finansiera utbyggnaden av fibernät på landsbygden. Det är pengar som ingen vet om de kommer att anslås. Det är högst osäkert. Dessutom är det ingen bra idé att pengar för bredbandsutbyggnad ligger i landsbygdsprogrammet och konkurrerar med andra viktiga satsningar, inte minst på miljöområdet.

Bredbandsforum pekar i sin rapport, som jag nämnde tidigare, på flera problem med det nuvarande stödsystemet, däribland att det är kortsiktigt och fragmenterat. Det behövs större stabilitet och förutsägbarhet i

finansieringen av bredbandsutbyggnaden. Den är helt enkelt för viktig för Sverige för att stå och falla med ett högst osäkert beslut i EU.

Vi i Miljöpartiet vill inte chansa. Vi vill säkra en miniminivå och av-sätter därför 200 miljoner kronor per år, under utgiftsområde 19 Regional tillväxt, för utbyggnad av bredband på landsbygden. Med samma medf-nansiering som nu skulle det innebära att ytterligare ca 67 000 hushåll kan få tillgång till fiberuppkoppling de kommande fem åren.

Miljöpartiet ser även ekonomiska möjligheter med att satsa på ett statligt bolag eller annan lämplig statligt ägd organisation som hanterar alla statliga fibernät. Ett sådant borde ha potential att skapa vinst som åtminstone delvis skulle kunna användas till att bygga ut bredband på landsbygden. Det skulle kunna ge ett välkommet och välbehövligt bi-drag, eftersom behovet och efterfrågan vida överstiger de nu tillgängliga medlen, enligt en inventering av stödbehovet som gjordes i mars i år.

Dessutom avsätter Miljöpartiet 10 miljoner kronor per år till bred-bandskoordinatorer på länsstyrelserna. Dessa behövs för att förstärka hjälpen till byalag och kommuner som vill satsa på att bygga ut bred-band, och för att säkerställa drift och underhåll i framtiden. Att söka EU-stöd är mycket komplicerat, och det är inte rimligt eller resurseffektivt att anta eller kräva att byalag och kommuner ska ha djup specialkompetens på området. Med ett förstärkt stöd på länsstyrelserna kan många få ut mycket av en i budgetsammanhang blygsam satsning.

Herr talman! I vår motion om statens ansvar för bredbandsutbyggnad, som kommer att behandlas i it-betänkandet som det arbetas med i utskot-tet, kommer vi att gå in på ytterligare åtgärder vad gäller it-frågor. Jag återkommer till detta.

(Applåder)

I detta anförande instämde Stina Bergström (MP).

Anf. 69 SIV HOLMA (V):

Herr talman! För det första kommer jag att i mitt anförande ta upp en fråga som gäller trafiksäkerheten och åtgärder som syftar till att förbättra barns trafiksäkerhet. Den är hämtad från vad vi i trafikutskottets uppfölj-ningsgrupp skriver om regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 22 Kommunikationer.

För det andra kommer jag att tala om uppföljning av tillgängligheten i transportsystemet för personer med funktionsnedsättning. Rapporten går under namnet *Hela resan hela året!*

För det tredje yrkar jag bifall till reservation 3 om anslaget för Got-landstrafiken. Jag återkommer till hur Vänsterpartiet motiverar sitt ställ-ningstagande i fråga om Gotlandstrafiken.

Herr talman! Generellt sett är vi fokuserade på vad vi vill åstad-komma i framtiden. Det är ju inte helt fel, men vi ägnar nog alltför lite tid åt att undersöka vad tidigare beslut gav för resultat.

Jag ska ta upp en viktig fråga som uppmärksammades i utskottets uppföljning av regeringens resultatredovisning. Uppföljningsgruppen ser positivt på att resultatredovisningen av trafiksäkerheten utvidgats och nu på ett tydligare sätt fördelas på respektive trafikslag. Däremot ställer sig gruppen frågande till att den tidigare prioriteringen av åtgärder som syf-tar till att förbättra barns trafiksäkerhet utelämnats i årets redovisning.

Någon förklaring till att denna prioritering inte längre gäller lämnas inte i propositionen.

Detta tycker jag är oerhört märkligt, och jag förväntar mig att regeringen återkommer angående detta senast när man lägger fram nästa budget. Helst ser jag att regeringen uppmärksammar barnens trafiksäkerhet redan nu med att exempelvis presentera någon form av åtgärdsprogram, strategi eller något annat som kan förbättra arbetet med trafiksäkerheten för barnen.

För tre och ett halvt år sedan hade statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd och jag en interpellationsdebatt om trafiksäkerhet som en klassfråga för barn. Redan då verkade infrastrukturministern rätt nöjd med regeringens trafiksäkerhetsarbete. Man har tydligen blivit så nöjd att man slutat prioritera arbetet med trafiksäkerheten för barn. I interpellationsdebatten tog jag upp att sociologen Marie Hasselberg publicerat en avhandling där hon visar att klassbakgrund har betydelse för barns och ungas trafiksäkerhet. Hon visar att en persons klassbakgrund tydligt påverkar risken att skadas i trafiken såväl under uppväxten som under perioden som yngre vuxen. Det betyder att barn med arbetarbakgrund drabbas i större utsträckning än barn som kommer från så kallade villaområden.

Herr talman! Det fanns på Trafikverkets hemsida information om FN:s konvention om barnets rättigheter. Regeringen skrev i sin proposition 2009/10:232 följande: ”Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn.” Det skrev regeringen för fyra år sedan, men i dagens budgetproposition har man utelämnat denna prioritering, dessutom utan någon som helst förklaring till varför. Jag kan bara uttrycka en tydlig uppmaning till regeringen: Skärpning, skärpning, skärpning!

Herr talman! Den andra frågan som jag vill lyfta fram är den rapport som trafikutskottets uppföljningsgrupp färdigställt. Den är en uppföljning av tillgängligheten i transportsystemet för personer med funktionsnedsättning. Jag håller upp den nu så att alla kan se hur den ser ut. Den går under benämningen *Hela resan hela året!* Den finns, om jag inte minns fel, på riksdagens hemsida. Om man går in under Utskott kan man ta del av den. Jag är mycket stolt över den här rapporten, därför att den har varit väldigt efterlängtat.

I uppföljningsgruppens bedömning vill jag särskilt lyfta fram följande: ”Det är viktigt att hela resan ska fungera hela året. Det är av vikt att frågan om kollektivtrafikens tillgänglighet hålls levande. Det finns tydliga mål och regler för tillgängligheten inom transportsystemet. Det är dock inte tillfredsställande att målen för när kollektivtrafiken ska vara tillgänglig flyttas framåt i tiden. Det behövs tydligare styrsignaler för att tillgänglighetsmålen ska kunna uppnås.”

Det behövs kompetens och resurser för att få tillgängligheten att bli bättre och nå alla med funktionsnedsättning. Det saknas också tydlighet när det gäller vem som har ansvar för att samordna att transportsystemet blir tillgängligt för alla. Kunskapen om resultaten av insatserna är begränsad. Det är viktigt att göra kontinuerliga uppföljningar. Tillsynen behöver stärkas och förtydligas.

Herr talman! Utskottet har gjort ett gediget arbete och pekat på fel och brister. Nu förväntar jag mig att regeringen tar del av denna uppföljning och tar initiativ till att ge de funktionsnedsatta mer tillgänglighet i

kollektivtrafiken, och jag förväntar mig att man gör det nu och inte någon gång i framtiden.

Herr talman! Förutom att Vänsterpartiet höjer anslaget till Gotlands-
trafiken med 100 miljoner har vi också en reservation som går ut på hur
man redovisar Gotlandstrafiken. Reservation 3 handlar om att eftersom
färjetrafiken till Gotland måste ses som vägen till Gotland – färjan ersät-
ter de broar, vägar och vägfärjor som erbjuds invånarna i andra delar av
landet – måste också färjetrafiken ses som en del av den nationella infra-
strukturen. Kostnaden bör följaktligen flyttas från anslaget Trafikavtal till
anslaget 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur.

Utskottsmajoriteten skriver att regeringen överväger att införa en ny
metod för styrning av anslaget för trafikavtal. Regeringen menar att det
behövs ett mer utvecklat angreppssätt för att komma fram till storleken
på anslaget och hur det bör användas. Det här anslaget har varit på
samma nivå i många år.

Jag kan lätt konstatera att det finns problem med nuvarande redovis-
ningsupplägg. Vänsterpartiet går längre, men regeringen tar pyttesmå
steg som kanske motiveras av prestige. Vårt förslag till lösning passar
speciellt mot bakgrund av förslaget i budgetpropositionen om att staten
bör anskaffa fartyg som ställs till en eller flera transportörers förfogande
för det fall att Trafikverket inte kan teckna ett avtal om Gotlandstrafiken
inom ramen för den nu pågående upphandlingen.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag säga tack, för det här är min sista
budgetdebatt. Jag vill rikta ett särskilt tack till trafikutskottskansliets
mycket kompetenta tjänstemän. Tack för den här tiden! Jag önskar er alla
allt gott men först och främst en god jul, ett gott slut och ett gott nytt år!
(Applåder)

I detta anförande instämde Bengt Berg (V).

Anf. 70 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Herr talman! Jag vill egentligen bara göra ett förtydligande när vi nu
diskuterar uppföljningsarbetet. Jag tycker att det är väldigt bra att vi kan
göra detta rakt över partigränserna. Jag vill bara förtydliga att när det
gäller de slutsatser vi har kommit fram till finns det ingen partipolitisk
motsättning, utan det är en gemensam ståndpunkt.

Jag anser inte att det heller står i motsatsställning till regeringen, utan
det här är ett utvecklingsarbete som riksdag och regering gör tillsam-
mans, bland annat för att få en resultatredovisning i budgetpropositioner-
na som vi kan ta till oss och ha som grund för våra beslut.

Det finns andra saker i denna resultatredovisning som är klart posi-
tiva. Inte minst på it-området har vi fått mycket märkbara förbättringar
när det gäller att göra en redovisning mot riksdagens mål.

Det är klart att denna process är viktig liksom att vi upprätthåller den.
Jag vill som sagt bara förtydliga att det inte finns någon partipolitisk
motsättning i detta utan att det är något vi är skyldiga att göra. Jag tycker
att det är bra att vi gör det.

Det är kanske på tiden att vi tittar på tillgängligheten för funktions-
hindrade. Det har funnits målsättningar för detta under ganska lång tid.
Jag hoppas att uppföljningen är en del i att driva fram och synliggöra
detta så att vi gemensamt kan jobba vidare med frågan.

Anf. 71 SIV HOLMA (V) replik:

Fru talman! Jag instämmer i mycket av det Lars Tysklind tog upp i sitt replikskifte.

En av riksdagens viktiga uppgifter är att granska hur regeringen har verkställt riksdagens beslut. Ibland får man en känsla av att regeringen tror att den är det högsta beslutande organet, men det är faktiskt riksdagen. Det här är ett sätt att fullfölja det.

Jag tror att Lars Tysklind och jag har samma tanke om att det är viktigt att se vad som hänt med de beslut riksdagen fattat så att vi inte bara tänker på det roliga som kommer i framtiden. Vi måste också gå tillbaka och se om det blev som vi hade tänkt och var vi behöver lägga in kraft för att få till stånd en förändring så att besluten blir som riksdagen tänkte sig när den fattade dem.

Jag delar också uppfattningen när det gäller funktionsnedsattas möjlighet att få tillgänglighet i transportsystemet. Det finns ett riksdagsbeslut om att samhället ska vara tillgängligt 2010. Nu är det 2013, och det är enormt stora brister inom kollektivtrafiken. Framför allt ser det olika ut runt om i landet. En del landsändar har lyckats med mycket. Ibland får jag en känsla av att det beror på att det finns eldsjälar som är väldigt kompetenta och duktiga och brinner för det de gör. Då blir det bra.

Att man får samordning och får ta del av olika erfarenheter och inte behöver göra om samma misstag överallt utan kan lära sig av andra tycker jag är en av de viktiga saker som kommer fram här.

På riksnivå och inom regeringen behöver man hålla ihop detta och se till att det förbättras allteftersom.

Anf. 72 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Fru talman! Det budskap vi hade var att vi måste se detta som ett samspel mellan regering och riksdag över tid för att, precis som Siv Holma tar upp, skapa beslutsprocesser som hänger ihop.

När vi diskuterar framgångarna är det inte att vi har satsat 4 miljarder som är det intressanta, utan det är resultat av de 4 miljarderna som är intressant.

Jag har inte så mycket mer att tillägga, men när jag ändå är här uppe kan jag passa på att önska er god jul och gott nytt år.

Anf. 73 SIV HOLMA (V) replik:

Fru talman! Jag har inte så mycket att tillägga mer än att önska Lars Tysklind detsamma.

Anf. 74 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkan-
det *Utgiftsområde 22 Kommunikationer* och avslag på samtliga reservationer.

Jag kommer att fokusera mitt anförande på tillgänglig kollektivtrafik.

Att fler börjar åka kollektivt är avgörande för att vi ska klara såväl klimatutmaningar som demografiska utmaningar. När vår befolkning ökar, våra städer blir större och resan till och från arbetet blir längre måste incitamenten för att fler ska välja bussen, tunnelbanan eller tåget framför bilen bli tydligare.

Många avstår i dag från att åka kollektivt på grund av otrygghet. Inte sällan saknas ett helhetsperspektiv på kollektivt resande. Vissa hållplatser och perronger kan upplevas som trygga, medan sträckan dit kan vara obehaglig. På andra platser är det just på hållplatserna som otryggheten upplevs som störst.

En grupp som i alltför stor utsträckning avstår från kollektivt resande är funktionsnedsatta. Många hinder kan uppstå på vägen med alltifrån hissar som inte fungerar till vägar och perronger som inte är handikappanpassade och som gör att färdtjänsten blir ett tryggare alternativ.

Det är därför både bra och viktigt att riksdagen har beslutat om ett övergripande mål för transportpolitiken för att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar energiförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

I budgetpropositionen för 2014 redovisar regeringen att det behövs fortsatt utveckling av transportsystemet för att öka tillgängligheten för medborgare. Men det kvarstår naturligtvis många utmaningar. Det måste vi vara ödmjuka inför. Det handlar om punktlighet, trafiksäkerhet och den förändrade värld vi lever i.

Fru talman! I funktionsmålet för tillgänglighet står bland annat att transportsystemet ska utformas så att det är användbart för personer med funktionsnedsättning.

Det är inte bara en demokratifråga att funktionsnedsatta ska ha samma möjligheter att använda kollektivtrafiken som andra, utan det är också en möjlighet att minska färdtjänstanvändandet i samhället.

Enligt Svenska Färdtjänstföreningen är det ungefär 97 procent av Sveriges befolkning som skulle kunna åka kollektivt om trafiken vore anpassad och tillgänglig. Bara 3 procent skulle behöva åka med specialtransporter.

Jag är väldigt glad över att regeringen den 5 december fattade beslut om att ge Trafikanalys i uppdrag att genomföra en förstudie om möjligheten att förändra regleringen för färdtjänst, riksfärdtjänst, skolresor och sjukresor.

Översynen av den särskilda kollektivtrafiken är nödvändig av flera skäl. Lagstiftningen har tillkommit vid olika tidpunkter och stämmer inte helt överens med dagens samhälle och de behov som den nya kollektivtrafiklagen anger. Den ger de regionala kollektivtrafikmyndigheterna förutsättning att samordna persontrafiken och ta ett samlat ansvar.

Genom förändringar av regleringen bör tillgänglighet, valfrihet och samhällsekonomisk effektivitet uppnås.

Angående tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning bedömer regeringen att trenden är positiv. Det finns en tendens som visar att skillnaden i mobilitet mellan personer med funktionsnedsättning och övriga resenärer har minskat de senaste åren men också att skillnaderna i resande med allmän kollektivtrafik minskar.

Trafikverket har fortsatt att åtgärda hållplatser och stationsområden för personer med särskilda behov. Andelen fordon i kollektivtrafiken med anpassningar för personer med funktionsnedsättningar har ökat de senaste åren. Det är en väldigt positiv utveckling som jag och alliansregeringen kommer att fortsätta att arbeta med.

Fru talman! Det finns behov av åtgärder för att göra kollektivtrafiken mer tillgänglig för personer med funktionsnedsättningar. Riksdagens mål om en tillgänglig kollektivtrafik för personer med funktionsnedsättning till 2010 uppnåddes inte, men vi ser att tillgängligheten hela tiden förbättras.

Funktionsnedsatta har olika hinder och behov som alla måste uppmärksammas när kollektivtrafiken ska göras tillgänglig för fler.

Stiftelsen Tryggare Sverige har gjort en grundlig analys avseende trygghet i kollektivtrafiken. Den visar att tryggheten är en central faktor för att man ska genomföra sin resa, något som inte bara gäller funktionsnedsatta utan i allra högsta grad alltifrån unga killar till äldre kvinnor. I vissa storstadsområden upplever nästan 20 procent otrygghet i kollektivtrafiken i sådan omfattning att de avstår från att åka kollektivt.

De hinder som kan uppstå inför en resa kan till exempel vara krångliga biljettsystem och informationen när det gäller byten mellan olika transportslag. Det skapar också osäkerhet.

För funktionsnedsatta är det betydligt fler komplikationer som kan uppstå i samband med en kollektivtrafikresa, vilket gör att många hellre väljer färdtjänst. Rullstolsliftar, utrop och hörslingor som inte fungerar gör att otryggheten blir stor för den enskilde resenären.

Den bristande informationen när oväntade saker inträffar är ett annat exempel på en barriär som måste övervinnas för att få fler att åka kollektivt. Därför är det av största vikt att till exempel kommuner, regioner, stationsägare, myndigheter och operatörer för en ständig dialog för att ytterligare öka antalet kollektivresenärer.

Fru talman! Myndigheterna inom trafikområdet har i uppdrag av regeringen att se till att samtliga stationer och busshållplatser ska vara åtgärdade för tillgänglighet år 2021.

Det har genomförts insatser från statligt håll och av andra aktörer, vilket har medverkat till att tillgängligheten i transportsystemet har blivit bättre, och den förbättras ständigt. En sak som vi på nationell nivå måste ta fasta på gäller bytespunkter och definitionen av vad som är en tillgänglig bytespunkt. Här behövs en gemensam nationell definition som blir känd för alla resenärer.

Hittills har fokus ofta legat på olika tekniska lösningar, som ramper och ledstråk. Men många resenärer vittnar om att tillgänglighet handlar om flera andra saker som är minst lika viktiga. Tillgång till information, personlig service och vikten av bemötande och kunskap hos personalen inom kollektivtrafiken och övriga transportområden är aspekter som lätt kan glömmas bort när man talar om tillgänglighet för resenären.

Tryggheten är en av de viktigaste faktorerna för att få fler människor att vilja åka kollektivt. Vi måste därför se till alla de behov som uppstår under hela resan, för alla människor.

(Applåder)

Anf. 75 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S):

Fru talman! Många har i dag sagt att det här är deras sista budgetdebatt. Jag har inte varit med i trafikutskottet särskilt länge, och det här är faktiskt min första budgetdebatt.

(Applåder)

Jag vet inte om jag planerar att vara med i 16 år. Det finns mycket att göra ute i samhället. Vi får väl se hur det blir. Det får framtiden utvisa.

Med risk för att upprepa det som många redan sagt är det alltså betänkandet TUI som debatteras i dag. En rad olika punkter och många viktiga frågor har tagits upp av mina kolleger. Jag vill dock uppehålla mig vid den del som jag tycker behöver lite extra uppmärksamhet, nämligen kollektivtrafiken, ett ord som inte alltid klingar så modernt och hippt. Det är en viktig del för Sverige och för dem som använder den.

I början på året tillsattes en parlamentarisk grupp för att göra en uppföljning av det arbete som har gjorts och görs gällande tillgängligheten inom kollektivtrafiken för de med funktionsnedsättning. Rapporten *Hela resan hela året! – En uppföljning av transportsystemets tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning* finns i tryckt form. Jag har letat efter den på riksdagens hemsida och också hittat den, men från tillgänglighets-synpunkt var det inte helt lätt. Det är ett medskick till dem som arbetar med hemsidan.

Lars Tysklind har berört frågan och Lotta Finstorp berörde den. Det var mycket bra. Hon inledde sitt anförande på ett väldigt beskrivande sätt. Men jag tycker som sagt att det behöver upprepas, för det finns ett återkommande konstaterande i rapporten, att intresseorganisationer lyfter fram prioriteringsfrågan som en viktig aspekt. Jag vill tala om det utifrån dess värde. Vi är bra på att tala om teknik och hårda frågor men glömmer ofta bort att tala om den mjuka delen, alltså de människor som vi testar våra idéer på, de som förväntas använda kollektivtrafiken för att få en normal och smidig livsföring.

Det är viktigt att lyfta fram att detta är en uppföljning och att resultatet och de problemformuleringar som beskrivs är något man är överens om utifrån iakttagelser och att arbetet med att hitta lösningar och tankar kring de problem och utmaningar som har lyfts fram i rapporten ännu inte har gjorts. I och med att rapporten finns är jag hoppfull om att vi i framtiden ska kunna arbeta med dessa frågor på ett bättre sätt. Syftet med uppföljningen var just att öka kunskapen och samla den på ett och samma ställe. Det är nu lättare att kunna identifiera problemen och söka svar i regeringens återkommande resultatredovisningar till riksdagen.

Det är ändå viktigt att lyfta fram vissa delar för att visa att vi tar dessa signaler på allvar. Det är min önskan att man från regeringens sida tar till sig resultatet. Det är en otroligt välgjord uppföljning där olika aktörer, såsom intresseorganisationer för olika funktionsnedsättningar, Trafikverket, Jernhusen och andra instanser som är viktiga för transportsystemet och samhällsutvecklingen, har bidragit med sin kunskap och ärlighet i frågorna.

Om jag vill resa till Stockholm från min hemort Falun i Dalarna kan jag med en enkel knapptryckning på min smartphone få fram en exakt beskrivning av var närmaste busshållsplats finns, var bussen stannar, hur långt jag måste gå till fots för att ta mig till centralstationen, tågnummer, vagnsnummer, plats och tidpunkt för min ankomst. Det är självklarheter för mig och många andra.

Dessa självklarheter, fru talman, bygger på en förkunskap om till exempel väderförhållandena just den dagen samt annan information som är relativt lättillgänglig. Jag kan höra, jag kan se och jag kan läsa den information jag behöver, jag kan välja det transportslag jag vill och finner

bekvämt och jag bestämmer själv när och var jag vill påbörja min resa. Jag kan fritt röra mig i staden och ta mig fram trots olika nivåer mellan markplan, trappor och så vidare.

Fru talman! Det som för mig är självklart är inte självklart för en del av befolkningen. Stor eller liten del av befolkningen spelar ingen roll. Det som är väsentligt är att den frihet som vi alla ser som nödvändig för vårt liv och vår utveckling är inte en rättighet för alla. Det finns mängder med exempel på historier från människor med olika funktionsnedsättningar. De vittnar om krångel, dålig information, ovilja och ibland illvilja.

För mig som medmänniska som ständigt tar saker för givet och som har tillgång till hela samhället bör det vara naturligt att reagera när jag ser att något är fel, när jag ser hur andra kränks och förminsas på grund av deras funktionsnedsättning. När kommuner, regioner och stadsdelar skiljer sig åt i arbetet med att tillgänglighetsanpassa, när olika aktörer lägger ansvaret på varandra och resultatet blir negativt för den berörde är det dags att fundera på om vi vill att det ska finnas en genomgående tanke bakom samhällsplaneringen och hur den ska se ut.

Naturligtvis ska de ansvariga aktörerna få möjlighet att bestämma vad de vill satsa på och på vilket sätt, men det är viktigt att samhället håller ihop. Det fordrar att det finns en klar idé om hur det bör vara. Vi bör ha gemensamma mål och strategier för att nå dessa mål. Om det krävs ska resurserna riktas om, och det ska bli mer tydligt.

Låt oss redan i dag vara tydliga med att säga till dem som arbetar med dessa frågor att deras arbete är viktigt och att det gör skillnad inte bara för den som har en funktionsnedsättning utan för alla. De satsningar som görs ökar komforten och standarden för alla. En mer anpassad och tillgänglig offentlig miljö gör inte skillnad på om människor är unga, gamla eller funktionsnedsatta. Tillgänglighet är centralt. Det är ett begrepp som inte är entydigt. För mig handlar det om att inte begränsa människors möjligheter att ta sig till jobbet, att resa och att uppleva. Det handlar, fru talman, om att vara fri.

Jag vill avsluta med att säga att ett samhälle för alla, ett inkluderande samhälle som värnar om människors rättigheter och jämlikhet, är något som vi bör sträva efter, och jag ser fram emot att följa det arbete och de idéer som kan tänkas realiseras utifrån denna rapport och uppföljning.

Eftersom jag inledningsvis missade att yrka bifall till reservation 1 gör jag det nu i stället.

(Applåder)

I detta anförande instämde Monica Green (S).

Anf. 76 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Jag noterade under de anföranden som hölls av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet att det inte nämndes någonting om flyget. Jag är därför glad att infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd talade en hel del om flygets betydelse. Det har även en del av mina alliansvänner i övrigt gjort.

Det görs tiotals miljoner flygresor varje år i Sverige. Över 80 000 människor arbetar dagligen inom flyget. Flyget är livsnödvändigt för att hålla ihop alla delar av Sverige. Mot den bakgrunden är det lite svårt att

förstå det ointresse som man nästan får för sig att den rödgröna oppositionen har för flyget, men det kanske inte handlar om enbart ointresse. Det beror kanske på att man egentligen inte gillar flyget. Vi har Miljöpartiet och Vänsterpartiet som vill införa flygskatter. Miljöpartiet vill inte ha något flyg söder om Sundsvall. Det kanske inte är ointresse. De rödgröna partierna kanske helt enkelt inte tycker om flyget.

Jag kommer däremot i det här inlägget endast att prata om flyget. Mina parti- och alliansvänner har på ett bra sätt beskrivit de andra delarna och de historiskt stora satsningar på infrastrukturen som alliansregeringen gör.

Flyget får inte bara vara en del av miljödiskussionen. Det händer ofta att flyget endast nämns som ett miljöproblem eller en förklaring till varför det ska satsas mer på tåg och järnväg. Vi måste bli politiskt bättre på att berätta om alla de goda värden som flyget står för. Flyget binder som sagt ihop alla delar av Sverige. Det binder också ihop Sverige med andra delar av världen. Men givetvis ska flyget ta sin del i miljö- och klimatarbetet.

Sedan 1960-talet och fram till i dag har de kommersiella flygen blivit 70 procent mer bränsleeffektiva och har därmed minskat belastningen på miljön. Arbetet med att ta fram nya och bättre flygplansmotorer fortsätter, samtidigt som nya bränslen utvecklas. Flyget jobbar med gröna inflygningar, rakare flygvägar och mycket annat som leder till att utsläppen per personkilometer kan fortsätta att minskas. Dessutom är den statliga flygplatskoncernen Swedavia världsledande inom arbetet med att utveckla klimatsmarta flygplatser.

Vi som tror på flygets roll även inför framtiden måste bli bättre på att möta den ensidiga svartmålningen av flyget som miljöbov. Den stämmer inte. Det behövs flyg för att hela Sverige ska kunna leva och utvecklas. Vi måste stå upp för flygets betydelse. Flyget är en nödvändig del av både dagens och morgondagens transporter. Flyget möjliggör både arbetsresor och nöjesresor. Passagerare som anländer till Sverige spenderar årligen 60 miljarder kronor här. Som sagt har 80 000 människor sitt arbete inom flyget.

Sverige är ett avlångt och vidsträckt land i Europas utkant och ett av världens mest exportberoende länder. Det är handel med andra länder som har gjort och fortfarande gör Sverige till ett av de rikaste länderna i världen. Det innebär att vi är starkt beroende av att kunna röra oss snabbt över långa avstånd både inom och utom landet. Flyget är det enda realistiska alternativet för den typen av persontransporter.

Det statliga Swedavia driver tio flygplatser, som står för många av flygresorna inom landet och till andra länder. Där ingår stora flygplatser som Arlanda, Bromma, Umeå, Luleå, Göteborg–Landvetter och Malmö. Därutöver kommer 37 regionala flygplatser på orter som Lycksele, Gällivare, Skavsta, Växjö och Halmstad, bara för att nämna några. Dessa regionala flygplatser är avgörande för att på ett bra sätt binda ihop hela Sverige. Dessutom har dessa 37 regionala flygplatser i dag direktflyg till 107 utrikesdestinationer. Det gör att skelleftebor kan flyga direkt till Barcelona och att spanska blir ett allt vanligare språk på gatorna i Skellefteå. Spanjorerna flyger nämligen också till Sverige. Världen kommer närmare Sverige, och Sverige kommer närmare världen.

Det är tyvärr inte möjligt att flyga på helt kommersiella grunder till alla delar av vårt land. Trots det finns det ett stort behov hos människor från dessa orter och regioner av att kunna transportera sig snabbt. Det möjliggör regeringen genom att man ger ekonomiskt stöd till flygplatser och flygtrafik för att det ska vara möjligt att resa i hela landet. Men även kommunerna och regionerna bekostar med skattepengar en del av den regionala flygplatsinfrastrukturen, precis som de stöder annan kollektivtrafik.

Flygplatsinfrastrukturen i Sverige hänger ihop och är till stora delar inbördes beroende. Jag som kommer från Norrland brukar ofta säga att Arlanda aldrig får bli en Stockholmsfråga. Det är en mycket större fråga än så. Arlanda råkar ligga nära Stockholm geografiskt, men det är hela Sveriges flygplats. Det är ofta dit vi flyger för att byta till ett annat flyg som sedan ska ta oss till vår slutdestination.

Mot den bakgrunden är det helt orimligt att tänka sig scenarier där Arlanda av olika skäl beläggs med restriktioner, så att flygtrafiken inte kan fortsätta att öka. Det drabbar inte bara Stockholmsregionens utan hela Sveriges möjligheter att resa och transportera sig.

Fru talman! Jag är glad att jag är en del av en allians som ser behovet av flyget, satsar på flyget och vill att hela Sverige ska leva och utvecklas. Man kan sammanfatta det med att vi helt enkelt gillar flyget och dess möjligheter.

Men i oppositionen finns som sagt de som inte tycker att flyget är särskilt bra. Man gillar inte flyget och tycker inte om de värden som flyget står för.

Flyget är en del av vårt transportsystem och är beroende av de andra delarna, som väg, järnväg och sjöfart, precis som de är beroende av flyget. De kompletterar varandra och möjliggör tillsammans hela resan för människor och gods. Det är bara i oppositionens världsbild som olika transportslag och trafikslag står mot varandra. I vanliga människors liv och för vanliga företag kompletterar de varandra. Det handlar om bil, buss, tåg och flyg. Alla dessa olika transportslag gör att vi kommer dit vi ska.

Fru talman! Med detta korta inlägg yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

8 § Elektroniska vägtullssystem

Trafikutskottets betänkande 2013/14:TU4
Elektroniska vägtullssystem (prop. 2013/14:25 delvis)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 12 §.)

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2013/14:AU2

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (prop. 2013/14:1 delvis)
föredrogs.

*Arbetsmarknad och
arbetsliv*

Anf. 77 YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! I juni i år stod jag på två studentmottagningar och väntade på två av mina barn som tog studenten. Där fanns många andra förväntansfulla föräldrar, anhöriga och vänner med plakat och blommor.

Det var ungefär 100 000 ungdomar som gick ut gymnasieskolan i somras. Väldigt många av dem sökte till en högre utbildning. Det har aldrig varit så många som sökt till en högre utbildning som det var vid årets höstintagning. Det har heller aldrig, fru talman, varit så många som fått nej. Det beror på att regeringen skär ned på högskoleutbildningen i dessa tider, när vi har så många ungdomar som inget hellre vill än att studera vidare.

De som inte studerar har sökt jobb. Många har naturligtvis fått arbete, men inte alla. Svårast är det för dem som inte tagit studenten, som inte klarat gymnasiet av olika orsaker, men som nu ska ta sig in på arbetsmarknaden.

Många ungdomar tar sig fram med en timme här och en timme där. Man blir inringd eller inmessad för att jobba en dag. Sedan väntar man på ett nytt sms för att kanske bli inmessad ytterligare någon dag. Man får anställningskontrakt i handen för en dag i taget. Eller så får man kanske anställning i kommunen på något annat ställe och väntar på samma sätt varje morgon på ett sms. Det bokar upp hela tillvaron, men ger inte en hel månadslön.

Andra ungdomar kommer inte in på arbetsmarknaden alls. Föräldrarna kämpar med att få ungdomarna att hålla en normal dygnsrytm, komma upp på morgnarna, tycka att det är lönt att fortsätta att söka arbete eller utbildning och hålla upp självförtroendet och tilltron till den egna förmågan att skapa möjligheter inför framtiden.

Bland dem som kommit ut på arbetsmarknaden är det många som tror att man måste acceptera helt orimliga villkor, till exempel att arbeta gratis innan man alls kan få ett avlönat arbete. Att man blir tafsad på är kanske också någonting man får stå ut med, eftersom man inte vågar protestera när man inte har en fast anställning.

Fru talman! Vi har en hel ungdomsgeneration som inget hellre vill än att kliva ut i vuxenlivet. Men alltför många av dem hindras och hejdas i steget ut i ett riktigt vuxenliv, där man får ta ansvar för sig själv, försörja sig genom eget arbete och känna kraven men också tillfredsställelsen i att ha ett arbete där det förväntas saker av en och där man kan leverera.

Det handlar om möjligheten att flytta hemifrån, bilda familj och fatta egna beslut om den egna framtiden.

Regeringen har satsat många miljarder, som man har hoppats ska lösa ungdomsarbetslösheten. Det är som om miljarderna har sipprat genom fingrarna på regeringen. Förhoppningarna kvarstår, men resultaten uteblir. Långtidsarbetslösheten bland ungdomar har tredubblats under regeringens tid. Det är oerhört allvarligt att så många ungdomar – 30 000–

35 000 – i dag är långtidsarbetslösa med all den risk det innebär för taprade sugar och brist på framtidstro.

Problemen på arbetsmarknaden gäller inte bara individerna, utan de gäller också i ett större perspektiv där allt fler bedömare nu ser att svensk arbetsmarknad fungerar allt sämre. Trots att vi har ganska höga vakansantal, det vill säga ganska många lediga jobb på arbetsmarknaden, är arbetslösheten mycket hög. Den är högre än vad den har varit i tidigare situationer med samma vakansgrad och lika många lediga jobb.

Detta beror på att matchningen på arbetsmarknaden fungerar allt sämre. Nu hoppas vi alla att arbetsmarknaden håller på att vända uppåt. Det finns några svaga tecken på det. Låt oss hoppas att de håller i sig. Men risken är oerhört stor att detta trots allt inte kommer att leda till att arbetslösheten minskar i någon väsentlig grad eftersom matchningen fungerar så pass dåligt på arbetsmarknaden. Svenskt Näringsliv uppger att var femte rekrytering misslyckas. Det är klart att detta hämmar utvecklingen på arbetsmarknaden, och det hämmar tillväxten av nya jobb. Det innebär att många arbetsgivare och många företag tvingas tacka nej till order eller tvingas ge sina kunder alltför dåliga villkor därför att de inte inom rimlig tid och med rimlig ansträngning kan få tag i rätt personal, som kan göra jobbet.

Fru talman! Det krävs därför en rejäl omläggning av både arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken. Det krävs investeringar för nya jobb, men det krävs också en bättre fungerande arbetsmarknad. Det socialdemokratiska receptet för en bättre fungerande arbetsmarknad innehåller tre prioriteringar. Den första är utbildning, den andra är utbildning och den tredje är utbildning.

För det första handlar det om att vi måste få en bättre fungerande skola med bättre resultat. Svensk skola är i fritt fall. Skolresultaten har försämrats på ett katastrofalt sätt. Detta kommer vi inom kort att ha en särskild debatt här i kammaren om, så jag ska inte fördjupa mig i detta och vad vi socialdemokrater vill göra för att vända det. Jag vill bara betona att detta är oerhört viktigt. Det finns ingen arbetsmarknadspolitik i världen som klarar av att kompensera för att vi har en skola som presterar allt sämre och lämnar en allt större andel av ungdomarna i sticket.

Den andra utbildningsprioriteringen handlar om rörligheten – möjligheten att växa och förändras i takt med att arbetsmarknaden och jobben förändras. Vi behöver jobba allt längre. Vi vill jobba allt längre – om vi bara kan, om vi får ha hälsan och om vi får en möjlighet att hänga med i utvecklingen. Därför krävs stora investeringar i det som gör att människor har en möjlighet att vara flexibla på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsutbildning, kompetensutveckling, utvecklingsvikariat och vuxenutbildning – allt detta är sådant som gör att man kan röra sig inom sitt jobb och från ett jobb till ett annat.

Den tredje prioriteringen handlar om stora investeringar i högre utbildning och forskning. Vi behöver konkurrera med kompetens och inte med låga löner. Om Sverige ska klara sig i den globala konkurrensen är det ganska högt upp i förädlingskedjan med högproduktiva och kunskapsintensiva jobb. Då krävs det också ett nära samarbete mellan staten, den högre utbildningen och forskningen.

Fru talman! Det krävs också anständiga och rimliga villkor för alla dem som har ett jobb. Vi hade för två veckor sedan en särskild debatt här i kammaren om arbetsmiljön och den utveckling som just nu går åt fel håll, där arbetsolyckorna för tredje året i rad ökar. Jag menar att det är en konsekvens av regeringens nedprioritering av arbetsmiljöarbetet, nedskärningar inom Arbetsmiljöverket och nedläggning av forskningen inom Arbetslivsinstitutet.

Det finns också andra problem på arbetsmarknaden. Jag skulle säga att nästan alla som jobbar i dag vittnar om en ökad stress och press. Det är få människor som inte tycker att det är stressigt på jobbet. Barngrupperna blir större, eleverna med särskilda behov blir fler, bemanningen på äldreboenden blir mindre, man tar inte in vikarier när det behövs, bandet går fortare, deadlines kommer snabbare och den projektgrupp man jobbar i innehåller inte tillräckligt många personer för att man ska klara jobbet inom rimlig tid.

Villkoren på jobbet är viktiga för att vi ska orka och hålla i ett helt arbetsliv, men också för att vi ska kunna delta i och utvecklas i takt med vårt arbete. Vi behöver förändras och utvecklas. Förändringstrycket på svensk arbetsmarknad är stort. Förändringstakten är hög. På vår arbetsmarknad är det ungefär en halv miljon människor som får ett nytt jobb varje år. Ungefär en halv miljon människor varje år – en ny person på en ny plats eller på ett nytt jobb. Det är ett oerhört starkt förändringstryck och en snabb förändringstakt på arbetsmarknaden. Jag tror att förändringstakten är av godo. Jag tycker att vi ska bejaka den. Men det ställer också mycket högre krav på både arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken än vad som har ställts tidigare. Det bekymmersamma är att regeringen inte möter detta.

En av de viktiga delarna för att ha en stark förändringsmöjlighet på arbetsmarknaden är utbildning, som jag redan har tagit upp. Det andra är att ha tillräcklig trygghet i förändring. Anständiga socialförsäkringar kallas av regeringspartierna föraktfullt för bidrag.

Men, fru talman, jag är stolt över att företräda en politik där rätt och plikt går hand i hand. Vi är tydliga med kraven på de arbetslösa att vara aktiva och göra egna ansträngningar för att skaffa sig ett arbete. Men vi är också tydliga med varje arbetslös människas rätt till en anständig ersättning och till aktiva insatser från Arbetsförmedlingen och en aktiv arbetsmarknadspolitik.

I vårt budgetförslag föreslår vi rejäla höjningar av taket i arbetslöshetsförsäkringen. Den som blir arbetslös ska inte behöva bli fattig också. Den som söker jobb ska kunna koncentrera sig på att söka ett arbete och inte behöva vara rädd för sin försörjning. Det bidrar till en mer flexibel arbetsmarknad.

Fru talman! Regeringen har misslyckats med jobben. Arbetslösheten, och framför allt långtidsarbetslösheten, är mycket högre än när regeringen tillträdde. Regeringen har också misslyckats med att presentera nya förslag för att komma till rätta med problemen. Man får intrycket av att det är tomt på idéer. När vi lyssnar till regeringens företrädare brukar vi få höra att man ska fortsätta ännu djupare ned i de hjulspår där man redan har kört fast.

Ett område där regeringen inte heller har lyckats prestera några förslag gäller funktionshindrade på arbetsmarknaden. Vi har en utveckling

där sysselsättningsgraden bland de funktionshindrade personerna minskar. Vi har en utveckling där unga människor med funktionsnedsättning står för en katastrofal ökning av förtidspensioneringar. Ingen av oss tror att detta är ett problem som är enkelt att lösa.

Regeringen har tillsatt en utredning som heter Funka och som har gjort ett gediget arbete. Jag delar inte synen i alla förslag, men jag menar att utredningen i huvudsak har tagit itu med problemen och lagt fram konstruktiva förslag. Det är nu ungefär två år sedan de första förslagen presenterades. Ännu finns inga förslag från regeringen.

Fru talman! Jag är glad att vi har ett enigt utskott som nu står bakom ett tillkännagivande som jag hoppas att riksdagen ska ställa sig bakom om att regeringen skyndsamt ska komma med förslag som kan underlätta situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning.

Fru talman! Vi socialdemokrater står naturligtvis bakom vårt budgetalternativ. Vi satsar ungefär 10 miljarder kronor mer än regeringen på en aktiv arbetsmarknadspolitik, på ett ungdomslöfte för att ge alla ungdomar arbete och utbildning och på en anständig arbetslöshetsförsäkring.

Jag yrkar bifall till reservationerna 3 och 6, och jag vill redan nu önska mina meddebattörer och motdebattörer en god jul.

(Applåder)

Anf. 78 MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack så mycket, Ylva Johansson, för redogörelsen för vilken politik Socialdemokraterna avser att föra på området!

Jag vill hålla med om det som sades på slutet angående Funkautredningen. Vi emotser ett snart svar från regeringen. Detta är ju ett utmärkt tillfälle eftersom arbetsmarknadsministern deltar i debatten.

Det är en debatt som bland annat handlar om dagens situation när det gäller ungas möjlighet att komma in på en arbetsmarknad som ter sig allt svårare för dem. I olika typer av undersökningar visar det sig att vi har ett väldigt stort problem när det gäller just ungdomsarbetslöshet i Sverige.

Jag skulle vilja lyfta upp ett antal frågor, fru talman. En handlar om hur vi ser på situationen när det gäller unga. Då handlar det inte framför allt om siffror. Vi skulle absolut kunna göra en sifferexercis här och komma fram till att särskilt unga har en svår situation på svensk arbetsmarknad. Men vi skulle också kunna titta på vad som gäller för unga som vill göra något åt sin situation.

Miljöpartiet har en reservation, nr 7, som handlar om företagande och om hur ungdomar ska få möjlighet att skapa en ingång till arbetsmarknaden.

Det handlar om nyföretagande. Miljöpartiet anser att den åldergräns som i dag finns och som gäller för arbetslösa ungdomar ska tas bort. Det finns i dag en 25-årsgräns – man måste ha fyllt 25 år för att få möjlighet att få starta-eget-bidrag.

Det finns ett antal väldigt märkliga undantag från den här regeln. De verkar alla tyda på att man måste ha varit arbetslös lite längre och stå lite längre bort från arbetsmarknaden.

Miljöpartiet kan inte se något skäl till att de här begränsningarna finns. Varför måste man vara arbetslös i tre månader, som för en ung människa kan vara oceaner av tid? Varför måste det finnas en funktionsnedsättning hos den unga personen för att den ska få del av det här stö-

det? Det är ju inte menat att säga: Du står så långt från arbetsmarknaden att du nu kan starta eget företag. Stödet handlar faktiskt om tron på unga människor – tron på att de skulle ha någonting att tillföra utöver det som har stipulerats i de texter som finns i betänkandet.

När vi lyfter upp den här frågan får vi ofta en motfråga. Det handlar då om att vi måste skilja på dem som behöver stöd och dem som inte behöver stöd – som om det skulle vara så att de unga som inte behöver stöd ändå skulle söka bidraget för att de kan. Det är inte vår uppfattning, fru talman, utan vår uppfattning är att de som klarar av att stå på egna ben och kommer att kunna göra det direkt efter att de har startat företaget, de kommer att göra det ändå.

Det är nämligen inte jätteenkelt för en ung människa att ta sig in i systemet och utsätta sig för den granskning som många kanske anser det vara, utan man kommer att uppleva att det här är ett problem som inte är värt besväret.

För dem som skulle behöva den här extra insatsen menar vi att den 25-årsregel som finns är ett onödigt hinder. Vi skulle vilja att det togs bort helt och hållet. Det måste väl ändå vara de positiva signalerna till unga som vill in på arbetsmarknaden eller in i eget företagande som är det viktiga och inte våra regler om att man måste ha varit arbetslös tillräckligt länge.

Fru talman! Tillräckligt länge är ett problem också när det gäller vår granskning av Arbetsförmedlingen. Riksdagen granskar regeringen, och vi vill också se att myndigheterna gör vad de har sagt att de ska göra utifrån vad regeringen har skrivit till dem.

Arbetsförmedlingen är en av landets största myndigheter. Under den här mandatperioden har dess representanter vid ett antal tillfällen fått komma till utskottet för att berätta om vad Arbetsförmedlingen gör och inte gör. Jag skulle vilja passa på att ta upp en sådan situation. Den handlar om lönebidragsanställda.

Vi har i dag ett system där företag kan få stöd för att anställa personer med funktionsnedsättning. Miljöpartiet ville att riksdagen skulle göra en granskning av hur det ser ut när det gäller företag som har lönebidragsanställda och när det gäller deras försäkringar.

Jag har gång på gång lyft upp denna fråga, och jag tycker att detta är ett lämpligt tillfälle, då vi faktiskt har en debatt där Arbetsförmedlingen är en av de berörda myndigheterna.

När riksdagens utredningstjänst gjorde en utredning av hur många företag som hade tecknat försäkringar för de lönebidragsanställda kom siffran 6 400 upp. 6 400 av de drygt 68 000 företag som hade lönebidragsanställda saknade en relevant försäkring.

Man kan tycka att det här är någonting som är mellan den lönebidragsanställda och företaget i fråga. Men se, så är det inte. Eftersom en myndighet har en skyldighet att leva upp till de regler som vi i riksdagen och regeringen har stipulerat är detta en brist som faktiskt är i strid med de reglerna. Resultatet är väldigt allvarligt, och Arbetsförmedlingen har under åren som gått – det har gått två år – inte berättat för oss i arbetsmarknadsutskottet eller för medierna hur de tänker hantera detta.

Arbetsförmedlingen var hos oss för två veckor sedan, tror jag att det var. De fick en direkt fråga från mig om vad de avser att göra åt företagen som medvetet inte tecknar försäkringar eller slutar betala de försäk-

ringar som de har tecknat. Det handlar alltså om arbetsskadeförsäkring och arbetslivsförsäkring. Då svarade Arbetsförmedlingen att de inte har uppgifter om vilka företag det är som inte tecknar försäkringar. De svarade också att om de visste vilka företag det var skulle de göra något åt det. Att det hos en av Sveriges största myndigheter – som dessutom har ett oerhört viktigt uppdrag för ett land där full eller näst intill full sysselsättning är ett mål – finns en sådan aningslöshet!

Vår minister, som är ny och därför inte kan lastas för vad som har hänt tidigare i den här problematiken, har ett uppdrag att se till att göra det möjligt för Arbetsförmedlingen att få de här uppgifterna. Det är fortfarande så – och det skulle vara intressant att höra arbetsmarknadsministern lyfta upp den frågan – att myndigheter har skyldigheten att leva upp till de regelverk som finns. Man kan inte lasta arbetstagare för att det företag de är anställda hos inte har tecknat den försäkring som står i myndighetens brev.

När det gäller arbetsmarknadspolitiska frågor är det de två frågorna jag vill lyfta upp. Den ena handlar om unga människor som kanske inte har fått in en fot på arbetsmarknaden och som vill göra detta möjligt. Den handlar om ett system som gör att unga under 25 års ålder får möjlighet att komma in på arbetsmarknaden, kanske via andra fält än det som normalt är brukligt.

Den andra handlar om dem som står långt från arbetsmarknaden men är relativt skyddslösa eftersom de litar på att myndigheten, i det här fallet Arbetsförmedlingen, ska se till att frågan hanteras.

Jag vill yrka bifall till reservation nr 7. Samtidigt vill jag framhålla att jag står bakom samtliga våra reservationer.

Anf. 79 MATTIAS KARLSSON (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation 19.

Vi ska i dag diskutera betänkandet AU2, som innehåller budgetförslag och motioner på områdena arbetsmarknad och arbetsliv.

Det har nu gått snart två mandatperioder sedan Moderaterna började kalla sig för ett arbetarparti och den borgerliga alliansen för första gången vann valet på löften om att kraftigt minska utanförskapet och att komma till rätta med arbetslösheten. Och det har snart gått en mandatperiod sedan regeringen presenterade en statsbudget med titeln *Från kris mot full sysselsättning*. Med tanke på att vi snart går in i ett nytt valår börjar det bli hög tid att utvärdera hur det egentligen har gått med det så kallade nya arbetarpartiets löften om att minska utanförskapet och föra Sverige mot full sysselsättning.

Det enkla svaret är att det har gått dåligt, mycket dåligt till och med. Utanförskapet har i flera avseenden förvärrats. Segregationen och socialbidragsberoendet har ökat kraftigt. Man har också misslyckats med jobben på nästan alla sätt som man kan misslyckas. Arbetslösheten har tillåtit bita sig fast på historiskt höga nivåer. Ungdomsarbetslösheten och långtidsarbetslösheten har ökat. Man har inte kommit till rätta med missmatchningen. Utbildningspolitiken har misslyckats. Kunskapsnivåerna i skolan faller.

Otryggheten för arbetstagarna har ökat, dels därför att försämringarna av a-kassan, som också bidrar till att öka mismatchningen, gör det än mer katastrofalt att förlora jobbet nu än vad det var tidigare, dels för att arbetsmiljön har försämrats. Arbetskadorna har ökat och arbetsplatsinspektionerna har minskat.

Allt som regeringen har gjort har givetvis inte varit dåligt. ROT, RUT och jobbskatteavdraget är exempel på reformer som Sverigedemokraterna har stöttat och som har gett positiva effekter på sysselsättningen. Det är dock uppenbart att detta inte har räckt, och oavsett hur man mäter måste man dra slutsatsen att regeringen inte har klarat att leva upp till sina löften till väljarna.

Varför har då regeringen misslyckats med jobben? Vid sidan av finanskrisen – här vill jag ta tillfället i akt att skicka en varm tanke till svenska folket, som gjorde att vi inte gick med i EMU och befann oss i den unionen när vi drabbades av krisen – handlar det som jag ser det primärt om två huvudorsaker.

Den första är att regeringen har överskattat effekterna av sina egna reformer. Man har satsat på fel hästar. Jag tror inte att jag sticker ut hakan alltför mycket om jag säger att en majoritet av regeringens åtgärder inom utbildningspolitiken, näringspolitiken, arbetsmarknadspolitiken och integrationspolitiken antingen har varit i det närmaste helt verkningslösa eller haft en betydligt lägre verkningsgrad än vad som är nationalekonomiskt försvarbart eller regeringen själva hade räknat med. Etableringsreformen, sfi-bonusen, ungdomsrabatten, jobbcoacherna, Kulturarvslyftet, den differentierade a-kasseavgiften med mera är exempel på vad jag menar.

Den andra huvudorsaken är att regeringen genom en överdriven och kallhamrad försämring av trygghetssystemen och genom västvärldens mest extrema invandringspolitik, både gällande asyl- och anhöriginvandringen och gällande arbetskraftsinvandringen, har skapat ett överutbud på arbetskraft, desperat arbetskraft.

Varför har då regeringen agerat så? Som jag ser det finns det även här två tänkbara huvudförklaringar. Den första är att regeringen är slarvig och naiv. Man är slarvig för att man inte kan göra en korrekt bedömning av sina åtgärder och naiv för att man av emotionella skäl inte vill se eller kan se eller förstå allvaret med de negativa följdverkningarna av den ansvarslösa invandringspolitikerna.

Den andra förklaringsmodellen är att regeringen är beräknande och cynisk. Det finns en hel del tecken som pekar på att regeringen, trots försäkringar om motsatsen, faktiskt vill genomföra ett tyst systemskifte bestående av lönedumpning och skapandet av en ny låglönemarknad. Man skulle kunna se det som en återgång till äldre tiders skoputsarekonomi, där en stor desperat underklass utför okomplicerade tjänster mot en väldigt låg ersättning åt företag och mer välbeställda medborgare.

År 2011 gick Anders Borg till storms mot vad han menade var alltför höga ingångslöner i den kommunala sektorn, där bland annat äldreomsorgen ingår. I Dagens Nyheter den 4 april sade Fredrik Reinfeldt följande: Vi ”kommer ... att behöva jobb som är lite mindre kvalificerade för grupper som inte har levt de perfekta livet eller inte pratar den perfekta svenskan eller som kommit från andra länder”.

Vid World Economic Forum i Davos 2013 fortsatte Reinfeldt på samma spår och sade då: Jag säger inte att jag vill ha en högre andel låglönejobb, för det låter inte särskilt bra, men ... Det låter inte särskilt bra.

Om det nu skulle vara så att regeringen faktiskt vill återskapa en skoptsarekonomi framstår deras agerande helt plötsligt i ett annat ljus. Det till synes obegripliga beslutet om att öppna upp Sverige för en generell arbetskraftsinvandring från hela världen till branscher där det redan råder massarbetslöshet blir helt plötsligt logiskt. Mängder av desperata människor som söker samma okvalificerade jobb håller naturligtvis lönerna nere. Även den tveksamma satsningen på att sänka restaurangmomsen och flera andra reformer blir mer logiska om man ser dem som medel för att nå målet om att i all tysthet skapa en utbredd låglönemarknad.

Jag kan inte med säkerhet säga vad som faktiskt ligger bakom regeringens beslut och till synes misslyckade reformer, men det spelar egentligen ingen större roll. Jag kan nämligen med säkerhet säga att jag inte vill ha vare sig en regering som är slarvig och naiv eller en regering som är beräknande och cynisk. Och det är jag ganska säker på att svenska folket inte heller vill.

Vad är då alternativet, fru talman? Vi har givetvis det rödgröna blocket, som i dag är den största utmanaren till borgerligheten. Skulle det vara ett bättre alternativ? Det enkla svaret på den frågan är nej.

Visst skulle säkert arbetsmiljön och a-kassan förbättras något jämfört med i dag, men för ramptillväxten och skapandet av nya jobb inom den privata sektorn skulle det med stor sannolikhet inte bli någon förbättring utan tvärtom. Exakt hur det rödgröna regeringsalternativet kommer att se ut är det ingen som vet i dag, men genom att studera de tre partiernas respektive förslag kan man ändå med väldigt stor sannolikhet säga att det kommer att bli ännu mer av extrem invandringspolitik och således ett fortsatt lönedumpande överutbud på arbetskraft, det kommer att bli stora skattechöjningar som kommer att drabba både företag och privatpersoner, vi kommer att få en större osäkerhet kring energipolitiken som riskerar att hämma näringslivets investeringsbenägenhet – var står egentligen Socialdemokraterna i kärnkraftsfrågan i dag? – och vi kommer med stor sannolikhet att ta ett eller flera steg tillbaka mot den gamla flumskolan och den gamla Amspolitiken.

Lyckligtvis finns det ett tredje alternativ. Det finns en sverigedemokratisk linje för trygghet och tillväxt. Genom att rikta om regeringens ineffektiva åtgärder till mer effektiva reformer, genom att kräva att banksektorn i något högre utsträckning ska ta ansvar för sina egna risker, genom att sluta skänka bort Sveriges naturtillgångar till multinationella bolag, genom att effektivisera biståndet och genom att införa en mer ansvarsfull invandringspolitik som i större utsträckning harmoniserar med våra grannländer skapar vi ett unikt reformutrymme, vilket gör att vi simultant kan förbättra utbildningsväsendet, öka löntagarnas trygghet, förbättra företagsklimatet och förstärka välfärden.

Genom stora satsningar på komvux, den högre utbildningen och yrkeshögskolan vill vi komma till rätta med matchningsproblematiken. Genom satsningar på förstärkt a-kassa och förbättrad tillsyn av arbetsmiljön vill vi öka löntagarnas trygghet.

Genom införandet av en mer ansvarsfull asyl- och anhöriginvandring och en återgång till en behovsprövad arbetskraftsinvandring vill vi

minska överutbudet på arbetskraft. Genom införandet av ett arbetsgivaravgiftsavdrag och kraftigt minskat sjuklöneansvar, speciellt för små företag, vill vi öka företagets anställningsbenägenhet.

Genom föreningsjobb, införandet av lärlingsjobb med slopad arbetsgivaravgift och ett utökande av undantagen från turordningsreglerna i LAS vill vi minska trösklarna in på arbetsmarknaden. Genom att ställa högre krav på de kommunala arbetsmarknadsinsatserna, genom stora satsningar på försvaret, polisen, vården, skolan och omsorgen vill vi öka sysselsättningen, förbättra kvaliteten och arbetsmiljön i välfärden och förstärka den allmänna tryggheten.

Genom satsningar på infrastruktur och stimulans till besöksnäringen och de gröna näringarna vill vi öka sysselsättningen på landsbygden. Genom ett femte jobbskatteavdrag vill vi göra det mer lönsamt att arbeta, och genom att bredda och förlänga starta-eget-bidraget vill vi bidra till att fler nya företag skall skapas.

Detta tror vi är lösningen för Sverige och den säkraste vägen mot ökad trygghet, sammanhållning, sysselsättning och tillväxt.

En riktigt god jul till er alla!

Anf. 80 ALI ESBATI (V):

Fru talman! En gammal matematiklärare som jag hade för länge sedan berättade en gång om en driftig elev, vars prov han hade rättat. Som svar på den sista frågan på examensprovet hade eleven skrivit: Jag misssade tyvärr att det här avsnittet skulle vara med, men i stället har jag konstruerat och löst ett annat problem.

Jag kommer att tänka på historien om den driftiga eleven när jag läser det betänkande som vi diskuterar i dag och som för övrigt är väldigt likt mycket annat som dagens regeringspartier skriver och säger om ekonomi och arbetsmarknad. Högeralliansen ägnar sig nämligen i allt högre grad åt att, så att säga, lösa problem inom ramen för sina egna modeller i stället för att presentera förslag mot arbetslöshet, mot osäkra villkor och meningslösa och ibland direkt nedbrytande åtgärder. Skillnaden mellan vår driftiga regering och den driftiga eleven i exemplet är dock att den senare uppsättningen av problem faktiskt möter många människor i Sverige i dag. De påverkar många liv i grunden.

Jag ska ge exempel på vad jag menar. I betänkandet kan man läsa:

”Utskottet noterar exempelvis att regeringen gör bedömningen att de befintliga jobbskatteavdragen på sikt leder till 106 000 fler sysselsatta.”

Nu kan möjligen ”på sikt” betyda det som Keynes pratade om när han pratade om att vi alla på sikt är döda. Men poängen är att den här bedömningen inte har något att göra med observerbara samband mellan lägre skatter och högre sysselsättning. Men regeringen håller sig ändå krampaktigt till en ekonomisk modell som säger att sänkt skatt ger högre sysselsättning. Man sänker skatten, och så redovisar man att enligt modellen har sysselsättningen gått upp med si och så mycket. Då är liksom tanken att vi ska applådera det trots att verkligheten är en annan.

I betänkandet kan vi till och med läsa att den förstärkning av jobbskatteavdraget som regeringen föreslår – det vill säga en ytterligare urholkad gemensam välfärd och en ytterligare förstärkning av de mer välbeställdas privata inkomster – på sikt beräknas leda till en ytterligare ökning av antalet sysselsatta med ca 13 000.

Prot. 2013/14:48
17 december

*Arbetsmarknad och
arbetsliv*

Detta är inte värdigt en seriös regeringskoalition för Sverige. Jag tror att allt fler svenskar blir allt tröttare på den här enkelspåriga och verklighetsfrånvända argumentationen.

Fru talman! Efter drygt sju år med en borgerlig regering är arbetslösheten alltså högre och sysselsättningsnivån faktiskt något lägre i Sverige. Ännu mer drastisk blir bilden om vi ser på ökningen av långtidsarbetslösheten, på situationen för ungdomar på arbetsmarknaden och på det som sker med de människor som tvingas ut från försäkringssystemen och in i återvändsgränderna fas 3, det som numera eufemistiskt kallas sysselsättningsfasen. Fas 3 fortsätter att svälla, trots att en riksdagsmajoritet krävt att det inte ska vara nya anvisningar dit. Det kommer allt fler ungdomar till fas 3, trots att det inte alls ska vara så enligt regeringen själv.

Under de här åren har regeringens samlade politik byggt på marknadsfundamentalistiska föreställningar om att lägre skatter leder till starkare drivkrafter för arbete, då i motsättning till fritid, som man tänker sig att folk annars väljer. Samtidigt ska ekonomisk och byråkratisk bestraffning av människor som är utan arbete få dem att söka fler jobb. Tanken är att det här tillsammans ska leda till att matchningen blir bättre och att fler kommer in på den ordinarie arbetsmarknaden.

Men matchningen har faktiskt mätbart försämrats. På många områden finns det samtidigt vakanser och långa arbetslöshetsköer. Utbildningsnivån är i genomsnitt högre, men många jobbar med annat än det de är kvalificerade för. Med andra ord har den ekonomiska politiken för investeringar och nya arbetsmöjligheter misslyckats. Det gäller också det som är arbetsmarknadspolitikens primära uppgift, nämligen att hjälpa människor att röra sig mellan de jobb som erbjuds på marknaden.

Vad är regeringspartiernas svar på detta? Jo, mer av samma medicin. Det är ännu fler skattesänkningar. Det är ännu hårdare krav på de enskilda arbetslösa. Det finns ingen vilja att göra något åt haveriet i sjukförsäkringen, som har placerat långtidssjuka människor i arbetslöshetskön utan möjlighet att få rätt sorts stöd. I stället är det formuleringar som denna: ”Utskottet värdesätter att regeringen arbetar utifrån målet att ge alla människor som kan arbeta möjlighet att göra det utifrån sina egna förutsättningar.” Det är faktiskt ganska oförsämligt mot alla dem som befinner sig utanför den svenska arbetsmarknaden.

Fru talman! Det är inte arbetsmarknadspolitik som ensam, eller ens i huvudsak, kan lösa arbetslöshetsproblemet – det tror jag att vi ska vara eniga om. För detta behövs det en ekonomisk politik för fler investeringar, en långsiktigt förbättrad utbildningspolitik och inte minst offensiva satsningar där behoven är skriande men där resurser i dag i stället omvandlas till privata vinster i skatteparadis. Sådana satsningar har vi redogjort för och finansierat i Vänsterpartiets budgetmotion. Men, som sagt, arbetsmarknadspolitik spelar också en viktig roll för dynamiken och matchningen på arbetsmarknaden.

Vänsterpartiet har lagt fram många förslag för en bättre fungerande arbetsförmedling, till exempel. Det behövs en uppgörelse med den administrations- och kontrollkultur som har påtvingats Arbetsförmedlingen. De olika verktyg som finns för att ge en så individuell hjälp som möjligt – det handlar om att låta arbetsförmedlarna göra ett professionellt jobb – måste samlas hos arbetsförmedlarna i stället för att spridas ut på aktörer som i sin tur måste kontrolleras och administreras.

Vänsterpartiet har också dimensionerat och finansierat ett brett paket av insatser för unga så att de snabbt ska kunna få jobb, praktik eller utbildning. Det är en garanti om meningsfullt stöd i stället för, som i dag, en garanti för att ungdomar ska få sämre villkor. Det handlar bland annat om en stor satsning på yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningar som ska riktas in på områden där det finns risk för flaskhalsar. Vi har också inom det här paketet presenterat satsningar på utbildningsvikariat för att täcka behovet av personal inom välfärdssektorn samtidigt som en del i den nuvarande personalen kan få kompetenslyft. Vi har föreslagit lärlingsanställningar, så att man till exempel kan lyfta in fler intresserade ungdomar inom hantverksyrken. Allt det här handlar om att höja kvaliteten på de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna i stället för att se dem som förvarings- och disciplineringshållplatser.

En viktig del av våra satsningar inom det här området handlar om den av regeringen så hårt saboterade a-kassan. I dag är det en majoritet av de arbetslösa som inte får någon ersättning alls från a-kassan. En helt marginell del får 80 procent av sin tidigare lön – de är alltså försäkrade mot inkomstbortfall. A-kassan har blivit ett av alla de många områden där Sverige har blivit ett föregångsland i att sluta vara ett föregångsland. En välfungerande a-kassa, fru talman, är viktig för rörligheten på arbetsmarknaden men också viktig för att minska fattigdomsrisker och för att försvåra framväxten av låglönesektorer med låg produktivitet och oacceptabla villkor.

Men regeringens perspektiv på det området är konsekvent det motsatta. En mer generös arbetslöshetsförsäkring, som man skriver, alltså en arbetslöshetsförsäkring som faktiskt är en försäkring vid arbetslöshet, ”riskerar att leda till högre arbetslöshet”, enligt allianspartierna. Men att det är med regeringens politik som arbetslösheten har ökat och att det knappast är länder med dåligt skydd vid arbetslöshet som uppvisar de bästa sysselsättningsresultaten bekymrar inte högerpartierna i denna riksdag.

Det är sju år av samma besvärjelser och samma ideologiska mantra. Det bara fortsätter och fortsätter. Det är tyvärr kontentan av det här betänkandet. Där finns också de grundläggande skillnaderna.

Fru talman! Jag har två korta påpekanden innan jag avslutar.

Vi behandlar i dag också ett lagförslag om ändringar i Arbetsförmedlingens registerlag. Vänsterpartiet motsätter sig den utvidgningen av möjligheten för Arbetsförmedlingen att hantera känsliga personuppgifter i samband med aktivitetsrapporterna. Det kan verka som en liten sak, men systemet med aktivitetsrapporter är byråkratiskt. Det är problematiskt redan i utgångspunkten. Framför allt är det ytterligare ett exempel på hur sådana här kontrollsystem liksom får en egen dynamik och ett eget liv och på att ingrepp i den personliga integriteten inte väger så tungt när det kommer till kritan. Vi menar att det finns goda grunder för att sätta en gräns här.

Men det är snart jul. Allra sist vill jag understryka att jag är väldigt glad över att ett utskott har valt att bifalla ett motionsyrkande från Vänsterpartiet om att regeringen skyndsamt, alltså inte om ytterligare två år, ska återkomma med förslag utifrån Funkautredningen, som nämndes tidigare, alltså om funktionshinderad situation på arbetsmarknaden. Det är viktigt, och det är bra.

Förutom att jag vill önska god jul och så vidare vill jag säga att jag står bakom Vänsterpartiets alla reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservationerna 1 och 6.

(Applåder)

Anf. 81 JESSICA POLFJÄRD (M):

Fru talman! Det är en myt att alliansregeringen skulle ha misslyckats med jobben, tvärtom är arbetslinjen det bästa regeringen åstadkommit.

Orden är inte mina utan en ledarskribents, i en artikel publicerad i en av landets största kvällstidningar i helgen. Hon menar att det är ett underbetyg åt medierna men också åt politiken att man inte har lyckats föra ut den verklighetsbilden. Jag skulle vilja bidra och hjälpa till att förmedla den positiva bild som vi kan ge av Sverige.

Just nu ser vi en positiv utveckling på svensk arbetsmarknad. Antalet jobb ökar, antalet människor i arbetskraften ökar och fler människor som har stått långt från arbetsmarknaden har kommit i sysselsättning.

Vi kan skönja en återhämtning på arbetsmarknaden efter flera år av lågkonjunktur. Färska siffror från Arbetsförmedlingen visar att prognoserna pekar uppåt. Fler människor i arbetskraften är positivt, och fler behövs för att möta framtidens arbetskraftsbehov. Arbetslösheten bedöms minska från 8,1 procent till 7,4 procent om två år. Enligt samma prognos beräknas antalet sysselsatta öka med 116 000 personer under samma tidsperiod.

Under 2006 var sysselsättningsgraden 66 procent. Då var det brinnande högkonjunktur. I dag kan vi konstatera att vi är tillbaka på samma nivå när det gäller sysselsättningsgraden, detta trots historisk lågkonjunktur – den värsta vi har haft i Sverige sedan 30-talet.

Lågkonjunkturen slog in med full kraft, och svallvågorna blev höga och svepte in över hela landet. I allt detta har Sverige stått förhållandevis starkt. I stället för att förlora arbetstillfällen blev jobben fler. Under 90-talskrisen förlorade Sverige en halv miljon arbeten. I dag arbetar 200 000 fler än 2006.

I oktober uppgick antalet sysselsatta till 4,7 miljoner i Sverige. Det är en ökning med 90 000 personer över ett år. Det är ungefär lika många som bor i Gävle. Under samma period ökade antalet sysselsatta ungdomar med 44 000 personer. Bland utrikes födda ökade antalet sysselsatta med 37 000 personer.

Sverige har den näst högsta sysselsättningsgraden i EU efter Nederländerna och den högsta i åldersgruppen 20–64 år. Sverige har den näst lägsta långtidsarbetslösheten i EU efter Finland. Sverige har den näst lägsta långtidsarbetslösheten bland unga i EU.

Fler i arbete betyder mer att dela på. Fler i arbete leder till mer skatteintäkter. Mer skatteintäkter har gjort det möjligt för alliansregeringen att satsa 30 miljarder extra till välfärdens kärna. Arbetslinjen betyder fler händer i vården och fler lärare i skolan.

En av de största utmaningarna på arbetsmarknaden är att fler unga ska komma i arbete. Alliansregeringen jobbar brett för att vidta extra åtgärder så att företag ska kunna anställa fler ungdomar. Arbetsgivaravgifterna för unga under 26 år har halverats. Vi har infört nystartsjobb och instegsjobb, och vi arbetar för starkare koppling mellan skola, arbetsliv och fler lärlingsplatser. Vi har sänkt restaurangmomsen så att fler ung-

domar ska få chansen till ett första jobb i en bransch där en tredjedel av de anställda är just ungdomar.

Många unga som i dag söker jobb upplever en hopplöshet inför det faktum att de har för lite arbetslivserfarenhet. Hur ska man få det om man aldrig får chansen till ett jobb?

Syftet med yrkesintroduktionsavtal som alliansregeringen träffat med parterna är just att ge unga chansen till den viktiga första arbetslivserfarenheten. Nu går vi vidare och satsar på YA-jobben. YA-jobben går ut på att arbetsgivarna får en kraftig lönesubvention och handledarstöd, samtidigt som ungdomarna får möjlighet att komma in på en arbetsplats, skaffa sig värdefull erfarenhet och en avtalsenlig lön. Uppskattningen är att systemet på sikt kommer att omfatta 30 000 unga per år.

Låt mig återkomma lite till restaurangbranschen. När sänkningen av restaurangmomsen infördes hann reformen knappt träda i kraft förrän oppositionen stod och knackade på dörren och frågade efter utvärderingen av reformen som regeringen har infört. Nu finns det utvärderingar.

Utvärderingarna pekar alla åt samma håll. De pekar uppåt i en positiv riktning där utvecklingen av jobben i branschen har förstärkts. Konjunkturinstitutet menar att 4 000 nya årsarbeten har skapats till följd av införandet av momssänkningen. Branschorganisationen Visitas egna siffror visar att 10 500 nya arbetstillfällen har skapats.

Fru talman! Enligt branschen har antalet årsarbetare i samtliga de län som Socialdemokraternas ledamöter i arbetsmarknadsutskottet representerar vuxit. Antalet årsarbetare i sektorn har vuxit, liksom i hela landet. Jag har gjort några nedslag och har tittat på de län som Socialdemokraterna representerar, och så har jag även tittat på mitt eget län Västmanland. Med risk, fru talman, för att jag låter som en bingoutropare kommer det att bli många siffror, men jag hoppas att ni har överseende med detta.

I Stockholm ökade antalet anställda i branschen med 15,9 procent. Det är 3 824 personer. I Gävleborg fick 294 personer nytt arbete i branschen. Det är en ökning med 18,6 procent. I Norrbotten är det 137 personer. Det är en ökning med 10,7 procent. I Västra Götaland ökade antalet med 1 549 personer. Det är en ökning med 14,3 procent. I Östergötland var det 369 personer som fick ett nytt arbete, och det är en ökning med 17 procent. I Skåne var det 900 personer. Det är en ökning med 13,1 procent. I Västmanland, där jag själv hör hemma, var det en ökning med 281 personer. Det är en ökning med 23,6 procent.

Tre av fyra restaurangföretagare menar att de skulle tvingas säga upp personal om momsens höjs. Vad är då Socialdemokraternas besked till alla dessa unga människor som har fått riktiga jobb? Är det att de inte behövs?

Västmanland, som jag själv kommer från, är ett exportberoende län, till och med lite mer exportberoende än snittet i Sverige. Jag ser med glädje att det finns sektorer som växer. Vi ser att trenden är att industrijobben försvinner och att det är i den privata tjänstesektorn jobben växer fram. Därför är jag glad att vi skapar arbetstillfällen som inte kan flytta från landet.

Socialdemokraterna säger sig vilja satsa på exportindustrin. Det är gott nog. Men det är svårt för svenska politiker att styra över efterfrågan i världen. Trenden håller i sig, industrijobben minskar i antal och det finns andra sektorer som i dag växer fram.

I augusti 2010 kritiserade ordföranden i Hotell- och Restaurangfacket momssänkningen och kallade den en skrivbordsprodukt. Tre år senare, i november 2013, säger Hotell- och Restaurangfacket att oppositionen har sagt att man vill höja restaurangmomsen, men det tycker inte facket är någon bra idé. Hotell- och restaurangfackets ordförande hoppas att Socialdemokraterna djupt överväger om de inte ska ompröva beslutet. Facket sade länge nej till en sänkt restaurangmoms eftersom de ansåg att den kostade för mycket pengar. Senare har de konstaterat att det inte ligger på dem att ta så långt ansvar för den ekonomiska politiken, utan de måste se till vad som gagnar branschen.

Enligt ordföranden finns det goda skäl att anta att momssänkningen gjort att svarta jobb blivit vita. Hon tror även att momssänkningen har bidragit till att antalet konkurser i branschen har minskat. Facket ser i statistiken att konkurserna i branschen har minskat. Om det finns en koppling mellan sänkt moms och minskat antal konkurser tycker facket att det finns starka skäl att behålla momssänkningen.

Vad är Socialdemokraternas svar till Hotell- och Restaurangfacket? Vad är Socialdemokraternas besked till medlemmarna i Hotell- och Restaurangfacket? Varför säger Socialdemokraterna nej till vissa jobb, och varför vill ni försvåra för en viss typ av företagare möjligheten att anställa unga människor? En tredjedel av alla nya ungdomsjobb har skapats i restaurangbranschen.

Fru talman! Socialdemokraternas ambition är att ha lägst arbetslöshet i Europa. Det är en god ambition. Men hur ska jobben bli fler när ni vill lägga större ekonomiska bördor på företagen och när ni säger nej till befintliga jobb? Det innebär att Socialdemokraterna måste skapa förutsättningar för 280 000 nya jobb. Vilka förslag har ni för att jobben ska bli fler?

Jobben skapas främst i företagen. För mig är det viktigt att arbetslinjen alltid startar just i företagandet. Fyra av fem nya jobb skapas i småföretagen. När Stefan Löfven tillträdde som partiordförande för Socialdemokraterna gjorde man ett nummer av hur näringslivsvänligt partiet nu skulle bli. En mätning som Dagens Industri låtit göra bland landets företagsledare visar dock i dag, ungefär två år efter att Stefan Löfven tillträdde, att endast 5 procent av företagsledarna tror att en S-regering skulle ge ett bättre företagsklimat än i dag.

Fru talman! Alliansen satsar på reformer för att skapa riktiga jobb. Oppositionen satsar i budgeten på arbetsmarknadsåtgärder. Är detta en återgång till gammal socialdemokratisk Amspolitik, göm-och-glömstatistik som lämnade människor därhän och ökade utanförskapet, en politik som IFAU dömt ut som ineffektiv, missriktad och dyr?

Fru talman! Utanförskapet har minskat. Fler människor har ett arbete att gå till. När konjunkturen vänder är det Alliansens arbetslinje som kommer att ge Sverige vind i seglen.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 82 YLVA JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Det här är första debatten i riksdagen mellan mig och Jessica Polfjärd, så jag lyssnade med stort intresse på anförandet. Om man ska tro Jessica Polfjärd ska man bara mäta antal och inte andel.

Sveriges befolkning har ökat med ungefär en halv miljon sedan regeringen tillträdde. Det skulle vara helt anmärkningsvärt om vi samtidigt inte hade haft en ökad sysselsättning eller fler anställda i viktiga verksamheter. Det som är problemet är naturligtvis att andelen människor i arbete inte har ökat. Antalet anställda i välfärden, till exempel, har i förhållande till de uppgifter man har faktiskt minskat.

Jag lyssnade noga och hör att Jessica Polfjärd beskriver ett land som badar i mjölk och honung. Det är alltså utmärkt i Sverige. Vi har massor med personal i vården. Vi har fullt med lärare i skolorna. Vi har en arbetsmarknad som går som tåget och där folk får jobb.

Är det någonting som behöver ändras i politiken, Jessica Polfjärd?

Anf. 83 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Fru talman! Det finns inget direkt samband med att vi blir fler invånare i Sverige och att jobben blir fler. Att jobben blir fler beror på att vi har skapat förutsättningar för företag att anställa. Det finns ingen automatik i att om vi ökar i antal kommer också jobben att bli fler. Det fungerar inte så, utan det vi måste göra är att föra en politik som är bra både för företagare och för dem som blir anställda för att på så sätt kunna se till att jobben blir fler. Det är det fokuset som den här regeringen har haft.

Vi säger inte att allting är bra. Mycket av det som oppositionen framför som kritik hade jag kanske kunnat förstå, fru talman, om vi hade befunnit oss i ett annat land i Europa. Det är inte så att allting har misslyckats och att allting är sämre.

Det kommer människor hit, och vi vet att vi har utmaningar i framtiden när det gäller arbetskraft. Vi behöver bli fler för att vi ska kunna bibehålla personal i till exempel vården. Arbetskraften måste bli större. Vi måste bli fler för att kunna klara de utmaningar som vi står inför.

Anf. 84 YLVA JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Om man tycker att man har misslyckats eller inte beror helt och hållet på vilken ambitionsnivå man har. Om man tycker att det är helt okej att vi har en tredubbling av långtidsarbetslösheten bland unga, om man tycker att det är helt okej att vi har 70 000 personer som har varit arbetslösa i mer än två år och om man tycker att det är helt okej att vi har en arbetsmarknad där vi trots många lediga jobb har en hög arbetslöshet, alltså en väldigt dålig matchning, är det såklart inte ett misslyckande.

Bedömningen av vad som är ett misslyckande eller inte är helt i förhållande till vilken ambitionsnivå man har. Om man har ambitionsnivån att vara ett mediokert land på en medioker Europeanivå, då är vi ett land som klarar det. Men om man har en högre ambitionsnivå, att Sverige inte ska vara ett land som alla andra utan faktiskt ska ha högre ambitioner än andra länder och gå mot full sysselsättning, är politiken i så fall ett praktfullt misslyckande.

Det var lite intressant att höra att Jessica Polfjärd hade en alldeles egen teori. Det skulle vara intressant att höra vad hon grundar den på. Det faktum att ett land har en ökande befolkning i arbetsför ålder har inget samband med förutsättningar för nya jobb, säger hon. Skulle det samma gälla i ett land med en minskande befolkning i arbetsför ålder? Då finns det alltså inte heller något samband med att det kanske blir färre

jobb? Det kan vara så, men det är en teori som jag inte har tagit del av tidigare. Det kunde vara intressant att få höra mer om den.

Låt mig avsluta med en fråga om en politik som kan leda till att det faktiskt skapas jobb, näringspolitiken. Jessica Polfjärd sade att industrijobben blir färre. Då vill jag fråga: Delar du, Jessica Polfjärd, statsministerns uppfattning att industrijobben i praktiken är försvunna från Sverige?

Anf. 85 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Fru talman! Jag tycker att den här regeringen har varit tydlig från början med att man har en hög ambitionsnivå. Alliansregeringen har haft *ett* fokus när den tillträdde 2006, och det är att människor ska komma in från utanförskap och in i innanförskap. Det har vi bidragit till. Vi har sett att människor kommer i arbete. Vi ser att det är fler sysselsatta i dag, och vi är uppe i samma sysselsättningsgrad som vi hade före krisen. Då var det en socialdemokratisk regering. Om du tycker att det är ett misslyckande i dag, Ylva Johansson, måste det då också ha varit ett misslyckande. Då var det ändå högkonjunktur.

Problemet var att Socialdemokraterna inte lyckades skapa arbetstillfällen. Vi hade en jobblös tillväxt.

Ja, industrijobben försvinner i stor utsträckning. Vi ser en sådan utveckling. Jag pratade med företrädare för industrin häromdagen som sade att de har sett den här förändringen länge. Det får effekter och konsekvenser. Men vi måste göra oss beredda på vad det innebär.

Vi vet att tjänstesektorn växer. Det gör den därför att industrin går bra. Det ena drar det andra; det ena behöver inte utesluta det andras tillväxt. Det är en successiv minskning av industrijobben. Det har naturligtvis delvis att göra med en konjunktur där det vi producerar inte efterfrågas från omvärlden i samma utsträckning som tidigare. Ta till exempel den busstillverkning som har skett i Värmland. Efterfrågan på bussar minskar därför att de som har handlat av Sverige har en ekonomisk kris för ögonen. Det gör att man får omstrukturera i företagen. Man behöver kanske göra om inom ens eget företag. Ibland händer det att jobben försvinner någon annanstans inom Sverige, det vill säga att man flyttar verksamheten där man har kapacitet. Ibland försvinner jobben utomlands.

Anf. 86 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja fråga Jessica Polfjärd om stöd till att starta näringsverksamhet. Jag läser i Arbetsförmedlingens faktablad till arbets sökande i denna fråga om vem som kan få stöd till start av näringsverksamhet. Man har räknat upp sex grupper.

- Du ska vara minst 25 år och anmäld som arbets sökande på Arbetsförmedlingen eller riskera att bli arbets sökande.
- Du kan vara under 25 år, men då måste du ha en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.
- Du kan vara under 25 år om du nyligen har kommit till Sverige och har rätt till etableringsinsatser som nyanländ invandrare.

- Du kan vara under 25 år, men måste ha fyllt 20 år, om du deltar i jobbgarantin för ungdomar. Vi vet att det tar ett antal månader.
- Du kan vara under 25 år ifall du deltar i jobb- och utvecklingsgarantin, vilket naturligtvis också tar tid.
- Eller så ska du bo i ett stödområde.

Prot. 2013/14:48
17 december

*Arbetsmarknad och
arbetsliv*

Det var uppräknningen av de olika kraven. Jag skulle vilja höra från Jessica Polfjärd vad för typ av idé Moderaterna har kring de här kraven.

Anf. 87 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Fru talman! Jag börjar med att säga att jag delar Mehmet's uppfattning att det är bra att människor går in som företagare som en lösning av en del av problemen inom arbetsmarknadspolitiken. I dag fokuserar vi många gånger, både i skolan och i utbildningen, på att vi ska bli anställda i stället för att driva företag.

Vi behöver fler som driver företag. Framför allt tycker jag att det är positivt när unga människor väljer att göra det. Vi har flera former för det, till exempel Ung Företagsamhet, UF, som ger en möjlighet för unga människor att prova på. Vi vet att de som har drivit företag i UF-sammanhang har en större överlevnadsgrad på sina företag. Jag tycker att det är positivt.

Från 25-årsgränsen finns det undantag, ja. Det finns fler som har påpekat att möjligheten till starta-eget-bidrag utanför ramen för Arbetsförmedlingen kanske borde ses över. Det finns faktiskt människor under 18 år som vill starta företag och driva det som sin försörjning. Det är möjligt att det ska vara en homogen åldersgräns. Det finns flera skäl till att vi bör uppmuntra fler unga människor att starta företag.

Anf. 88 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Fru talman! I betänkandet står det att utskottet kan konstatera att stöd till start av näringsverksamhet är ett arbetsmarknadspolitiskt program som visar goda resultat, vilket också Jessica Polfjärd tar upp. Vidare står det att stödet har fått en flexiblare utformning under senare år när det gäller vem som kan ta del av stödet.

Vi tycker att det är bra att stödet har utvidgats. Jag tolkar Jessica Polfjärd's svar som att hon uppfattar det som positivt.

Utskottsmajoriteten tycker att stödet ska fortsätta att vara ett arbetsmarknadspolitiskt program som riktar sig till arbetslösa och i vissa fall till personer som riskerar att bli arbetslösa. Men problemet finns just bland de unga. Risker för att någon som tillhör gruppen unga ska bli arbetslös är ju betydligt större än för många andra grupper. Vi från Miljöpartiet har uppfattat att det finns krav från de aktörer som jobbar med att försöka få in unga på arbetsmarknaden. Därför borde stödet till start av näringsverksamhet – som är så lyckosamt och en bra åtgärd – innefatta även dem som har fyllt 20 år, men som inte har hamnat i den destruktiva arbetslöshetssituationen. Att vara arbetslös i tre månader är en väldigt lång tid för unga människor.

Häromdagen besökte jag Arbetsförmedlingen i Huddinge. En av de frågor som jag fick från de unga som jag träffade var: Varför ska jag behöva vara arbetslös i tre månader för att få ta del av det här stödet?

Anf. 89 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Fru talman! Vi ska nog vara tydliga med att det här handlar om människor som har behov av särskilt stöd. Det finns en ordinarie verksamhet där det också finns möjligheter till stöd och hjälp till unga människor för att starta eget. Men det här rör alltså människor som behöver lite extra.

Jag tycker att det är bra att människor som kommer från ett annat land och som har ett långt inträde på arbetsmarknaden kan få stöd och hjälp med att starta eget.

Tillsammans med det stöd som finns inom den ordinarie verksamheten tycker jag att det finns goda möjligheter att få hjälp och stöd för att starta företag.

Anf. 90 ALI ESBATI (V) replik:

Fru talman! Först vill jag bara göra en kommentar. Också jag reagerade på detta med att det är ointressant att diskutera andelen som är sysselsatta eller arbetslösa jämfört med antalet. Man hamnar ju i en besynnerlig situation om man tror att det går väldigt bra på arbetsmarknaden i ett land som Indien för att det finns så många invånare där. Eller att det går väldigt dåligt på norsk arbetsmarknad eftersom det är färre sysselsatta i Norge än i Sverige. Det är ju inte en särskilt hållbar utgångspunkt. Man måste naturligtvis diskutera både sysselsättning och arbetslöshet i procent. Annars blir det inte så bra.

Min fråga handlade egentligen om en annan sak. Det har upprepats att arbetslinjen handlar om att det ska löna sig att arbeta. Det vi har sett som verktyg för detta är att man pressar ned inkomsterna för dem som inte jobbar, och det har gått så att säga över all förväntan. Hälften av dem som nu har försörjningsstöd är arbetslösa.

Det finns en annan sida av detta som diskuteras mer sällan. I dag i Sverige är det fler som jobbar och som hamnar under fattigdomsgränsen. Andelen av dem som har jobb – till exempel ensamstående föräldrar – och som lever under fattigdomsgränsen har fördubblats från 2005 och fram till i dag. Det är en effekt av den utveckling som vi har haft på arbetsmarknaden.

Min enkla fråga till Jessica Polfjärd är: Hur tycker du att arbetslinjen fungerar i det här fallet?

Anf. 91 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Fru talman! Återigen: Om man mäter sysselsättningsgraden ser man att den är lika hög i dag som den var 2006. Så vi kan vara överens om att det i dag ser ut precis som det gjorde 2006, och det är efter en lågkonjunktur. Det tycker jag är positiva siffror.

Vi har sagt att det ska löna sig att arbeta. Det är en del av arbetslinjen. Vi har sänkt skatten för dem som arbetar för att det ska löna sig att gå till jobbet. De som får del av denna sänkning är människor med ganska låga inkomster.

För flera år sedan var jag ledamot i individ- och familjenämnden i Västerås. Då såg jag hur ensamstående – många gånger mammor – behövde komplettera med försörjningsstöd därför att de inte kunde leva på sin låga inkomst. Att behöva be om försörjningsstöd fast man har ett arbete är inte rimligt.

Därför är jag glad över att jobbskatteavdraget har träffat brett i de grupper som behöver det mest. Tanken med att arbeta är att få behålla mer av sin egen lön och kunna vara självförsörjande.

Prot. 2013/14:48
17 december

*Arbetsmarknad och
arbetsliv*

Anf. 92 ALI ESBATI (V) replik:

Fru talman! Andelen av dem som har ett jobb och ändå inte klarar sig har alltså ökat, inte minskat. Så det var ju ett konstigt svar på min fråga.

Det som ni, Jessica Polfjärd, har upprepat gång på gång närmast som ett mantra är ju att man får in fler personer på arbetsmarknaden om trösklarna sänks. Dess värre brukar det då krävas lägre ingångslöner. Hur det skulle bidra till att minska risken för fattigdom är något oklart.

Ni har argumenterat att om fler personer får mindre pengar när de befinner sig utanför arbetsmarknaden blir bieffekten att det blir bättre sammantaget. Ingen av de delarna har materialiserat sig, och det skulle jag vilja att du kommenterade. Jag tyckte att det var ett väldigt konstigt svar.

Om man tycker att det är dumt att människor behöver komplettera med försörjningsstöd, så är det ju ännu dummare att ha ett system som tvingar fler till försörjningsstöd.

Sedan vill jag kommentera detta med statistik när det gäller låg- och högkonjunktur. Det finns nog en missuppfattning här. Vi är överens om att det har varit en stor kris i Europa, men det problem som vi ser över tid är ju att i dag har arbetslösheten toppat på en högre nivå och sysselsättningen toppat på en lägre nivå. Det är ett strukturellt problem som är väldigt allvarligt. Men det har ju inte regeringens politik haft någon effekt på; i alla fall verkar det inte så om man ser på den tillgängliga statistiken.

Anf. 93 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Fru talman! Ali Esbati problematiserar kring att det finns människor som lever på försörjningsstöd trots att de har en inkomst. Då är min fråga till dig: Vad händer när de får mindre kvar i plånboken med Vänsterpartiets politik? Behovet av försörjningsstöd skulle då bli större.

Vad är det för politik, om Vänstern vill hjälpa människor att kunna leva på sin egen lön?

Anf. 94 CHRISTER NYLANDER (FP):

Fru talman! Jag träffade Alexandra för några veckor sedan. Hon berättade för mig om sin skolgång. Det handlade om invändig och utvändig målning, snickerier och takmålning, underbehandling, tapetsering och mycket annat. Efter nästan 7 000 timmar i olika moment skulle hon snart göra ett gesällprov, och det skulle förmodligen bestå i att alldeles själv renovera en tvårumslägenhet.

Alexandra går sin gymnasieutbildning som lärling. Hon trivs bra. Hon tycker att hon har valt rätt yrke och rätt utbildningsform. Hon vet att hon efter gesällprovet förmodligen kommer att ha så bra kontakter i arbetslivet att hon kommer att få ett jobb.

Hon är inte ensam om den erfarenheten. Att se till att lärlingar blir ett mer normalt inslag på svensk arbetsmarknad är en viktig pusselbit för att få en bättre fungerande arbetsmarknad i Sverige.

Det gäller inte bara för unga utan också för äldre som vill byta arbetsinriktning mitt i livet och för människor som kommer till Sverige. Man får en chans att lättare ta sig in på arbetsmarknaden genom att skaffa sig ny kunskap under tiden man jobbar.

Vi sänker trösklarna in på arbetsmarknaden genom att göra det vanligare med lärlingar på svensk arbetsmarknad. Men det är viktigt att slå fast att om lärlingsutbildningen ska lyckas etablera sig i Sverige och bli något normalt, precis som det är i många andra länder i Europa, måste den få behålla sin speciella karaktär.

Här finns anledning till oro för alla dem som vill följa i Alexandras fotspår. När jag läser oppositionens förslag kan jag inte dra någon annan slutsats än att om det blir ett maktskifte kommer lärlingssystemet och lärlingsreformen att hotas.

När S, V och MP kräver att alla som går en gymnasieutbildning också ska få högskolebehörighet innebär det att man samtidigt slår undan benen för lärlingsutbildningar.

Vad är alternativet? Jo, ska man se till att en lärling, som egentligen ska ha halvtid ute på en arbetsplats, blir högskolebehörig måste man lägga till rätt många timmar av undervisning i skolan på kvällar, helger eller ytterligare år därefter. Ett annat alternativ är att sänka kraven för högskolebehörighet. Då ska alla elever, också de som går på andra program, ha krav på högskolebehörighet. Det ska då också passa en lärling som har 50 procent skolförlagd tid.

Problemet är att det inte går att lösa det där. Ingen av de vägarna är användbar. Man kan inte sänka kunskapskraven på de högskoleinriktade programmen. Man kan inte heller öka undervisningstiden för lärlingar, för då kommer fler att slås ut från skolan. Det innebär sammantaget att om oppositionen skulle vinna nästa val, eller valet därpå, skulle lärlingsreformerna försvinna.

Nu säger Socialdemokraterna, fru talman, att man vill både och. Jag skulle vilja hävda att det är ytterligare ett bevis på att Socialdemokraternas politik lider av svår inkonsekvens. I själva verket slås man ibland av att det enda som är konsekvent i oppositionens jobbpolitik är att den är just inkonsekvent.

Man vill att fler unga ska få jobb, och samtidigt gör man det dyrare att anställa unga. Man höjer restaurangmomsen, som uppenbart har gett fler ungdomar jobb. Man vill ha långsiktighet men presenterar en budget som bara innehåller ett år i taget. Man vill omöjliggöra lärlingar samtidigt som man tycker att lärlingar är bra. Man vill minska arbetslösheten men försvåra för företag att växa. Man vill att fler ska jobba men motarbetar varje tendens till arbetskraftsutbudspolitik.

Så skulle jag kunna fortsätta. Bara inkonsekvensen är konsekvent i Socialdemokraternas jobbpolitik.

Fru talman! Den stora utmaning vi nu står inför är egentligen att se till att vi kan ha en framgångsrik dynamisk ekonomi i Sverige som klarar en tuff global konkurrens, samtidigt som samhället håller samman.

Jag tror att det då är viktigt att man har lägre trösklar in på arbetsmarknaden, har en modern syn på trygghet på arbetsmarknaden och lägger mycket kraft på att underlätta social rörlighet.

Jag är övertygad om att det behövs en mycket aktiv arbetsmarknadspolitik, men i så fall måste den vara aktiv, inte på det gamla sättet utan på ett modernt sätt. Vi behöver en aktiv arbetsmarknadspolitik som är modern.

Det handlar om tre delar.

Det handlar om att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden så att fler kan komma in och fler kan få en chans att försörja sig själva, genom lärlingar, genom fler entréjobb som inte kräver så lång erfarenhet eller så lång utbildning, genom fortsatta skolreformer så att fler klarar skolan, genom fler integrationsreformer så att fler snabbt kan försörja sig själva och genom en fortsatt liberal arbetsmarknadspolitik.

Det handlar också om trygghet i förändring.

Vi behöver en a-kassa som omfattar fler. Jag tycker att det var väldigt bra att Arbetsförmedlingen i går sade att unga ska flytta dit där det finns jobb. Problemet är att alla inte omfattas av a-kassan, och därför kan man inte ställa den typen av krav. Därför måste också kommunerna vara tydliga med att det är viktigare att ungdomar får jobb än att de bor kvar i den kommun där de bor i dag.

Det handlar dessutom om ökat stöd i omställning.

Folkpartiet vill förändra turordningsreglerna i LAS så att kompetens blir viktigare än anställningsår. Det måste göras samtidigt som det finns ett trygghetspaket som innebär att folk får en a-kassa som är hyfsad i inledningsskedet och får mer stöd i omställningen om man vill byta riktning mitt i livet.

Fru talman! I denna budget tar alliansregeringen ytterligare steg i en politik som ska förbättra arbetsmarknadens funktionssätt.

Jobbskatteavdraget gör att arbetskraftsutbudet ökar. Det driver på jämställdheten. Det gör att människor får ökad självständighet. Allt detta är väldigt viktigt.

Arbetslöshetsavgiften tas bort efter en överenskommelse med parterna, och det är bra.

Vi kommer att få fler arbetsförmedlare med inriktning på att unga ska få hjälp in till arbete. Det är väldigt bra.

Vi får fler utvecklingsanställningar på Samhall som gör att de som står långt ifrån arbetsmarknaden får chansen att visa vad de kan, vilket är väldigt bra.

Vi får också nya yrkesintroduktionsanställningar. Där underlättar staten tillsammans med parterna för unga människor att få ett första jobb. Nu är det viktigt att de första fyra fem avtalen som finns centralt omvandlas lokalt till riktiga jobb. På sikt är detta helt rätt. Ungdomar måste ha en chans att ta sig in på arbetsmarknaden även om det innebär att de har lite lägre lön i inledningsskedet.

Fru talman! De reformer som alliansregeringen prioriterat de senaste åren har inneburit att arbetsmarknaden fungerar bättre.

Arbetsutbudet har ökat kraftigt. Det är viktigt. Det kan innebära att statistiken försämrats på kort sikt. När det är fler som vill ha jobb ser det ut som att det är fler som är arbetslösa. Men alternativet att sjukskriva eller förtidspensionera människor av arbetsmarknadspolitiska skäl är sämre, därför att ju fler som söker jobb, desto fler kommer att få jobb. Ju fler som har jobb, desto mer stärks välståndet och välfärden i Sverige.

Det är inget alternativ att minska arbetskraftsutbudet för att få bättre statistik när det gäller arbetslösheten. De som söker jobb får nämligen nästan alltid jobb förr eller senare. Tyvärr tar det längre tid för en del, och där måste vi lägga mer kraft på att underlätta för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden att få ett första steg in.

Fru talman! Ibland debatterar vi i denna kammare utgiftsområde efter utgiftsområde utan att koppla samman saker. Jag tror att det är ett misstag. Framgångar inom arbetsmarknadspolitiken hänger intimt samman med framgångar för den ekonomiska politiken, socialförsäkringspolitiken, näringspolitiken, skattepolitiken och kanske framför allt på lång sikt utbildningspolitiken.

Att missköta statsfinanserna eller minska drivkrafterna till arbete får stora negativa effekter på arbetsmarknaden. Att sköta utbildningspolitiken på ett felaktigt sätt gör att unga får svårare att få jobb.

För Alexandra, som jag träffade, var lärlingsutbildning vägen in på arbetsmarknaden. Hon är nöjd med sitt yrkesval, och hon är nöjd med utbildningen. Hon vet att hon har bra kontakter på arbetsmarknaden när utbildningen är färdig. Det är viktigt att fler får den chansen.

Sverige behöver en politik för att jobben ska bli fler – och komma fler till del. En sådan politik har regeringen. En sådan politik har inte oppositionen. Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ismail Kamil (FP).

Anf. 95 YLVA JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Låt mig börja med att göra en rättelse i mitt anförande. Jag yrkar bifall till de socialdemokratiska reservationerna under punkt 3 och punkt 6. Det är reservation 2 och reservation 8.

Det var intressant att lyssna till Christer Nylander. Han sade att ju fler som finns i arbetsför befolkning och ju fler som aktivt söker arbete, desto fler jobb skapas. Jag har precis samma uppfattning. Det är den uppfattning som de allra flesta har och som jag tror att forskningen brukar dela.

Jag föreslår att Christer Nylander tar ett samtal med ordföranden i arbetsmarknadsutskottet, som nyligen här hävdade någonting annat, nämligen att det inte finns ett samband mellan antalet personer i arbetsför ålder som söker arbete och hur många jobb det finns.

Jag tänkte ställa en fråga till Christer Nylander, och det gäller arbetslöshetsförsäkringen.

Jag läser majoritetens resonemang i betänkandet. Först säger man att utskottet har redogjort för att internationell forskning entydigt visar att höjd ersättningsgrad i arbetslöshetsförsäkringen generellt ökar arbetslöshetstiden.

Sedan säger utskottet att man vill betona att svaret på hur man ska göra avvägningen i arbetslöshetsförsäkringen inte kan sökas i forskningslitteraturen. Därefter säger man att det i ett läge med svag konjunktur och hög nivå på arbetslöshet och långtidsarbetslöshet vore riskfyllt och fel att förstärka arbetslöshetsförsäkringen.

Jag vill fråga: Vad menar Alliansen egentligen? Finns det någon forskning att luta sig mot, ska man i så fall luta sig mot den när det gäller

arbetslöshetsförsäkringen? Och när ska man höja a-kassan om inte när det är lågkonjunktur och hög arbetslöshet?

Prot. 2013/14:48
17 december

Anf. 96 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Fru talman! Först: Det är rätt att öka arbetskraftsutbudet, men det är inte enkelt att få alla människor i jobb. Det som vi ser nu i utvecklingen av svensk arbetsmarknad är att fler människor tillhör de grupper som traditionellt sett har väldigt svårt att ta sig in på arbetsmarknaden och har väldigt svårt att få jobb.

Det handlar om människor med funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga. Det handlar om människor som nyligen har kommit till Sverige, som ibland har en mycket trasslig bakgrund. Det handlar om ungdomar som inte har varit framgångsrika i skolan på det sätt som oftast nämns när man ska vara framgångsrik i skolan, eftersom de inte har klarat gymnasieskolan. En del av dem har slagits ut under den gymnasieskola som Ylva Johansson var en av arkitekterna till. Det var verkligen en utslagningsmaskin.

Men det är ändå rätt att på lång sikt – det går inte snabbt och är inte enkelt – se till att så många som möjligt finns på arbetsmarknaden och söker jobb. Om man inte söker jobb minskar ju chansen betydligt att få jobb.

När det gäller a-kassan skriver vi i betänkandet att forskningen säger att en generellt höjd a-kassa kan ge de effekterna. Folkpartiets linje är egentligen att det viktigaste är att höja a-kassan i inledningsskedet och sedan ha en tydlig avtrappning. Vi ser ju hur arbetsmarknaden förändras, hur viktigt det är att man har en trygghet i förändringen, att man kan byta från ett jobb till ett annat och att man under inledningsperioden också har en chans att leva på ersättningen. Jag tror att det skapar ökad rörlighet och ökad trygghet för människor, och trygghet är viktigt.

Det är inte alldeles enkelt att säga – forskningen är inte helt entydig, och det är väl ganska skönt att all forskning inte är det – exakt vilka effekterna blir, för det spelar naturligtvis roll hur det ser ut i omvärlden, vilka jobb som finns och vilka chanser som finns att gå vidare men också hur andra system är utformade. Exakt vad forskningen säger kring hur a-kassan ska se ut tror jag inte att man kan lyfta från en lärobok till verkligheten.

Min fråga till Ylva Johansson är: Varför slår ni undan benen för lärlingsreformen?

Anf. 97 YLVA JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Låt mig börja med det sista: Vi slår inte undan benen för lärlingsreformen.

Jag vill säga att jag uppskattar Christer Nylanders inlägg. Jag tror att vi delar synen i mångt och mycket, när det gäller både arbetslöshetsförsäkringen och vikten av en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det är rätt att få fler i arbetskraften och fler som aktivt söker arbete, och det är inte lätt att få alla i jobb – jag delar helt den uppfattningen. Därför är det så viktigt hur man utformar arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken, för det är steget för att höja värdet för att människor ska kunna ta de lediga jobb som finns. Där tror jag att vi kanske har en hel del som förenar oss.

*Arbetsmarknad och
arbetsliv*

Det tror jag att vi har också när det gäller synen på arbetslöshetsförsäkringen. Jag delar helt uppfattningen att man inte kan se enskilt till vilken effekt höjd ersättning ger, utan det måste ses tillsammans med andra insatser som man gör på arbetsmarknaden. Det är komplext hur man får en väl fungerande arbetsmarknad och rymmer aldrig bara en beståndsdel.

Jag vill komma tillbaka till den bedömning som Christer Nylander ändå är en del av, som en del av regeringsunderlaget här i riksdagen. Man säger att det är olämpligt att höja a-kassan när det är svag konjunktur och hög arbetslöshet. Då är det lätt att dra slutsatsen: Om man hade stark konjunktur och låg arbetslöshet skulle man ha hög ersättning i a-kassan. Men där tror jag att det finns ganska bra stöd också i forskningen för att säga att det är precis då man kan ställa ganska stora krav på att människor ska ta de lediga jobben. Men om det inte finns lediga jobb och det är dålig konjunktur måste människor ha något att leva av.

Hur hänger det här ihop egentligen?

Anf. 98 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Fru talman! Det är naturligtvis inte alldeles enkelt att göra avvägningen mellan drivkrafter till jobb och den trygghet som människor måste känna mellan jobben. Det viktigaste då är att se till att vi har en politik som hela tiden skapar fler jobb. En modern syn på trygghet i arbetslivet tror jag i grunden måste handla om att man känner att svensk ekonomi klarar av att skapa nya jobb: När jag blir av med det nuvarande jobbet finns det en chans att få ett annat.

Ett annat steg i den tryggheten måste vara att under den korta omställningsperioden ha en hyfsad ersättning från a-kassan och att fler skulle omfattas av a-kassan, samtidigt som det finns stora chanser att få stöd i omställningen när man byter från ett yrke till ett annat.

Men, fru talman, jag och Ylva Johansson är inte överens. Jag gör kopplingen till en generös inställning till omställning samtidigt som jag vill göra svensk arbetsmarknad mer flexibel. Vi behöver förändra turordningsreglerna. För Folkpartiets del är det viktigt att göra kopplingen att när vi förändrar turordningsreglerna, värderar upp kompetens och värderar ned anställningsår, är det rimligt att också göra en mer generös a-kassa.

Ylva Johansson säger att de inte slår undan benen för lärlingar. Jag skulle verkligen uppskatta om Socialdemokraterna någon gång satte sig ned och gick igenom sina åsikter på detta område, för de är oförenliga. Man kan inte både säga att alla lärlingar ska ha halva tiden ute på arbetsplatsen och samtidigt säga att alla lärlingar ska bli behöriga till högskolan. Då måste man antingen utvidga lärlingsundervisningen ganska radikalt, förmodligen 30–40 procent i antalet undervisningstimmar, eller sänka kunskapskraven för alla andra i gymnasieskolan.

Vilken väg väljer Socialdemokraterna? Det skulle jag vilja veta.

Anf. 99 ALI ESBATI (V) replik:

Fru talman! Nu hör vi igen exempel på det som jag tog upp i mitt anförande, nämligen en politik som väldigt mycket baserar sig på ekonomisk teori men ser väldigt lite på hur den teorin fungerar i verkligheten.

I det här fallet handlar det om lägstalöner och ungdomar, hur man kommer in, trösklar och så vidare. Det finns länder där man har väsentligt mycket lägre lägstalöner och större lönespridning än i Sverige, till exempel USA. Dels är det lägre lägstalöner, dels har lägstalönen fallit relativt den genomsnittliga lönen.

Det borde vara jättebra. Det borde ha lett till en ökad dynamik på den amerikanska arbetsmarknaden. Det borde också visa sig att länder – inte bara USA utan generellt sett – som har lägre ingångslöner för till exempel unga har lägre arbetslöshet och högre sysselsättning. Men det är ju inte så. Om man kan se något mönster är det snarare det motsatta. Det är sådant som man kan utläsa ur den faktiskt existerande statistiken.

Det som däremot sker – och som man kan se att det här leder till – är att det blir vanligare att man har större fattigdom, det vill säga större andel working poor, alltså folk som har ett jobb men ändå inte klarar sig särskilt bra, och att man får fler arbeten av en typ som är lågproduktiva och ger låga löner.

Är det en bra utveckling? Är det något som är visionen för hur svensk arbetsmarknad ska utvecklas, enligt Folkpartiet?

Anf. 100 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Fru talman! Nej, det är det inte. Jag tror inte att det finns acceptans i något parti eller i någon del av det här landet för att vi skulle ha working poor i Sverige. Jag tror inte heller att det finns någon acceptans för att vi ska ha så höga trösklar in på arbetsmarknaden att många människor inte kommer in. Jag tror att de allra flesta i Sverige tycker att det är viktigt att vi värderar människor, att de får en chans till jobb, att människor får en chans till egen försörjning, att människor får en egen inkomst och därmed den frihet som det innebär.

Det vi gör nu från alliansregeringens sida är till exempel YA-jobben, som innebär en sänkning av ingångslönerna, eftersom man under 20–25 procent av tiden också pluggar och lär sig yrket mer teoretiskt. Det är en intressant reform. Jag tror att vi måste göra mer på det sättet.

Folkpartiets inställning är också att man på andra områden kan fundera på om det inte går att sänka trösklarna, till exempel genom att lönekostnaderna sänks. Det tror jag måste kopplas till en ökad satsning på social mobilitet. Fler måste få chans att få in en fot på arbetsmarknaden, men det måste sedan vara väldigt enkelt att promenera vidare.

Det handlar om höga ambitioner för social mobilitet. Det handlar om höga ambitioner på utbildningsområdet. Det handlar om höga ambitioner för att fler ska få chans att försörja sig själva.

Man måste också fråga sig vad som är alternativet. Om Ali Esbati i sin granskning av forskningen så tydligt finner att det inte är någon lösning med lägre trösklar, skulle då högre trösklar in på arbetsmarknaden göra att fler människor får jobb? Är det därför som Vänsterpartiet och oppositionen vill höja kostnaderna för att anställa unga och på andra sätt krångla till det för företagen? Är det en inställning att om det blir krångligare och dyrare att anställa folk blir det fler jobb i Sverige?

Anf. 101 ALI ESBATI (V) replik:

Fru talman! Det är glädjande att det inte finns någon acceptans i Folkpartiet för en ökning av låglönejobb och working poor. Men det är

synd att det finns en acceptans för att föra en politik som leder till det. Det är det som vi diskuterar här i dag.

Det som är problemet här är att vi diskuterar trösklar i en betydelse som du, Christer Nylander, menar är ordentliga villkor och okej löner på arbetsmarknaden. Det är inte det som är trösklar i dag. Trösklarna för människor i dag för att komma in på arbetsmarknaden är om de har fel utbildning, om de saknar utbildning och mycket ofta att det helt enkelt inte finns jobb. Det är trösklarna.

Frågan är därför: Vill man ha en utveckling där man ändrar arbetsmarknadens karaktär så att det blir fler arbeten med lägre kvalifikationer, lägre löner och lägre produktivitet men sammantaget ändå inte fler i sysselsättning, en högre sysselsättningsgrad och lägre arbetslöshet? Det är så alternativen har sett ut i verkligheten.

Jag menar inte att sysselsättningen omedelbart kommer att öka om man generellt sett höjer lönerna. Men det som vi ser är att de länder som har valt en höglönestrategi, alltså goda arbetsvillkor och en produktivtetsdrivande lönenivå, har lyckats bättre. Men för länder som har satsat på en stor andel låglönejobb och jobb som kräver mindre av människor har det inte gått särskilt bra för.

Detta borde vara ganska okontroversiellt i ett land som Sverige som har varit ett av de länder som har lyckats mycket väl med detta.

Christer Nylander har inte svarat på frågan: Vilka är det som ska leva med dessa låga löner? Hur länge ska de göra det? Det som vi ser i dag är nämligen att de som har dessa låga löner får slita med dem under lång tid, och vi vet att de lever med mycket små marginaler. Det kom nyligen en rapport från Arena som visar att om man sänker ingångslönerna för dem med de lägsta lönerna får man folk som får minusmarginaler, det vill säga som det kan gå riktigt dåligt för.

Anf. 102 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Jag talar för dem som i dag inte har någon lön, för dem som står utanför arbetsmarknaden, för dem som finns i de grupper som växer och som står långt från arbetsmarknaden.

Jag funderar mycket på hur vi ska se till att dessa människor får ett första jobb. Hur ska vi se till att de får en chans att försörja sig själva? Hur ska vi se till att de får den frihet och självständighet som det innebär att få en lön in på kontot varje månad? Dessa människor är ganska många i Sverige i dag. De är för många. Då måste vi som har ett politiskt engagemang fundera på om vi ska hjälpa dem och i så fall hur.

Mitt svar är: Ja, vi ska försöka underlätta för människor att ta sig in på arbetsmarknaden. Förhoppningsvis ska de befinna sig i arbete med låg lön under så kort tid som möjligt för att sedan komma in i andra jobb. Men alternativet att ställa dem helt utanför arbetsmarknaden är inte bättre.

Sverige har varit och är ett land som satsar på hög produktivitet och på högt kunskapsinnehåll. Sverige är ett av de länder i världen som satsar mest på forskning och hög utbildning och som satsar mest på att få mer av innovation och utveckling i ekonomin. Det ska vi fortsätta med.

Ibland måste man som politiker också fundera på de svåra uppdragen, och det vet jag att Ali Esbati, som är en intellektuell politiker, gör. Och det svåra uppdraget är: Hur kombinerar man dessa saker? Hur ser man

till att Sverige är en intressant kunskapsekonomi i en global värld som klarar att locka till sig de mest produktiva och kunniga människorna? Hur ser vi till att Sverige är ett land som får företag att flytta sina huvudkontor hit? Hur klarar vi den konkurrensen samtidigt som vi inte stänger ute de människor som inte hinner med i tempot? Det är den lösningen som jag söker efter. Därför säger jag att vi fortsatt ska satsa på en produktivitets- och kunskapsekonomi men att vi också ska se till att de som i dag står utanför får en chans att ta sig in på arbetsmarknaden för att kunna försörja sig själva. Detta får vi binda ihop med höga ambitioner på utbildningsområdet och höga ambitioner när det gäller social mobilitet. (Applåder)

Anf. 103 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! Sysselsättningen på den svenska arbetsmarknaden fortsätter att öka.

4 786 000 personer i åldrarna 15–74 år var under tredje kvartalet 2013 sysselsatta enligt SCB:s statistik, vilket är en ökning med 51 000 personer jämfört med samma kvartal 2012. Ökningen gäller såväl kvinnor som män. Motsvarande siffra för det tredje kvartalet 2006 var 4 530 000 personer. Det innebär att 256 000 fler människor går till arbetet i Sverige i dag än när Alliansen tillträdde.

Antalet arbetade timmar har under samma period ökat med 7,3 miljoner timmar till 126,9 miljoner timmar. Sysselsättningsgraden, alltså hur stor del av befolkningen i arbetsför ålder som arbetar, är 66 procent. Det är näst högst i EU i åldrarna 15–74 år. Om vi bara mäter i åldersspannet 20–64 år vi till och med bäst i EU.

Allt tillsammans visar på förbättring. Förbättringen är särskilt anmärkningsvärd och glädjande mot bakgrund av den allvarliga lågkonjunktur som följde på finanskrisen och som kraftigt har påverkat och påverkar världen och Sverige under den här perioden.

I Sverige minskar dessutom de åldersgrupper där flest yrkesarbetar. Självklart påverkar även det sysselsättningsgraden. Sverige tillhör de länder i EU som har lägst andel långtidsarbetslöshet. Den senaste mätningen är från 2012.

Risken för att en person ska bli långtidsarbetslös ökar om personen under den senaste tioårsperioden varit inskriven som arbetslös och fått socialbidrag. Risken minskar dock om personen under perioden varit sysselsatt.

Vad tror vi då om framtiden? I Arbetsförmedlingens prognos görs bedömningen att sysselsättningen kommer att öka med 116 000 personer på två år, att jobben kommer främst inom den privata tjänstesektorn och att arbetslösheten kommer att minska från 8,1 procent i år till 7,8 procent 2014 och 7,4 procent 2015. Arbetsmarknadsprognosen visar ett fortsatt stort tillskott av personer i arbetskraften – 91 000 personer på två år. Det är en viktig förutsättning för att sysselsättningen ska kunna öka i hög takt.

Arbetsförmedlingens intervjuundersökning visar att arbetsgivarna tror på en starkt ökad efterfrågan på varor och tjänster samtidigt som rekryteringsplanerna är positiva. De offentliga arbetsgivarna är liksom tidigare försiktigare med att anställa personal.

SCB anser att arbetskraftsundersökningen för oktober 2013 sammantaget tyder på ett förbättrat arbetsmarknadsläge jämfört med utvecklingen under föregående månader. Mätningen visar enligt SCB på en oväntat stark utveckling av såväl antalet arbetade timmar som antalet sysselsatta, i synnerhet bland unga. Även arbetslösheten och arbetskraften uppvisar en positiv trend.

När oppositionen säger att det är hög arbetslöshet och Alliansen säger att det är fler sysselsatta än någonsin finns det sanning i båda påståendena.

Vi är på rätt väg från en hög nivå. Siffrorna pekar i rätt riktning. Därför är det bra att regeringen i budgetpropositionen för 2014 föreslår en mängd åtgärder som stimulerar hushållens ekonomi, skapar nya och bredare vägar för ungdomar in på arbetsmarknaden och förbättrar förutsättningarna för långtidsarbetslösa att komma i arbete. Det är rätt tid nu att förstärka och stimulera.

Herr talman! Jobben är grunden för hela samhällets utveckling: för jämlikhet, jämställdhet, välfärdens finansiering, förebyggande av utanförskap och inte minst för tillväxt i hela landet. Eget arbete är fundamentalt för såväl frihet som trygghet för den enskilde.

En av samhällets absoluta huvuduppgifter är att alla människor ska ges möjlighet att arbeta och försörja sig själva efter egen förmåga. Politiken ger förutsättningarna för jobb, men de stora jobbskaparna är företagen.

Att samla i ladorna i goda tider för att använda det klokt när det är tuffare tider är ett förhållningssätt som räddat många familjer, många företag och många länder genom århundraden. Tack vare att Centerpartiet tillsammans med Alliansen har fört en klok politik, under ett snävt ramverk, finns det i nuläget en styrka i de offentliga finanserna i Sverige som är i det närmaste unik i ett europeiskt perspektiv.

I stora delar av Europa har lågkonjunkturen som följde efter finanskrisen fortfarande ett fast grepp. Trots att vi fortfarande i stor utsträckning påverkas av lågkonjunkturen har vi lyckats hålla uppe efterfrågan och sysselsättning. Men är vi nöjda där? Nej.

Vi vill använda vår styrka för att stödja tillväxt, och med det sysselsättning, för att motverka att arbetslösheten biter sig fast. Det är klokt att använda den kraft vi har samlat i ladorna nu. Det gör vi med många olika insatser. Det finns beräkningar på att redan existerande jobbskatteavdrag ska leda till fler sysselsatta, och vi förstärker det inför nästkommande år. Reformen har förutom att stärka hushållsekonomin för personer med låga inkomster varit ett viktigt steg för att stärka sysselsättningen.

Herr talman! Yrkesintroduktionsavtal som parterna har träffat på ett antal olika avtalsområden är ett efterlängtat steg för Centerpartiet. Det är ett samlingsnamn för avtal om anställningar av unga utan tidigare erfarenhet i yrket, i olika branscher. Centerpartiet har sedan 2004 argumenterat för behovet av det här på svensk arbetsmarknad. Vi kan konstatera att vi har den mest välutbildade generationen ungdomar i svensk historia, men också den med minst yrkeserfarenhet. Samtidigt har Sverige mycket sammanpressade löneskalor, även jämfört med våra nordiska och europeiska grannländer – den som ska komma in på arbetsmarknaden i Sverige måste göra det med nästan samma lön som kolleger med mycket större färdigheter.

Yrkesintroduktionsanställning är en anställningsform där nyanställda ungdomar varvar arbete med utbildning. Löner ges enligt kollektivavtal för arbetstiden, men utbildning och handledning är inte lönegrundande. Arbetsgivarna får sänkta arbetsgivaravgifter och stöd till handledning. Samlad erfarenhet visar att en kombination av arbete, utbildning och handledning är ett bra sätt för unga att komma in på arbetsmarknaden.

Yrkesintroduktionsanställningarna är ett resultat av de samtal regeringen har haft med arbetsmarknadens parter. Centerpartiet skulle gärna se att denna lärlingsliknande anställningsform i framtiden var öppen för många fler som kan lära på jobbet och att yrkesintroduktionsavtalen breddas till att gälla fler. I nuläget är vi dock oerhört glada över att ha fått reformen på plats och ser fram emot att det ska vara en väg in i arbete för ungdomar. Vi gör också ett omtag när det gäller lärlingsutbildningarna, med ökat stöd till handledning och kostnadsersättningar, och vi sänker arbetsgivaravgifterna ytterligare för unga under 23 år.

När det gäller insatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden förbättras kvaliteten i jobb- och utvecklingsgarantin kontinuerligt, i synnerhet i sysselsättningsfasen. Det är angeläget att insatserna anpassas till individerna så att de efter egna förutsättningar stegvis kan närma sig arbetsmarknaden. Vägen tillbaka till arbete tar tid. Därför är det bra att det särskilda anställningsstödet förlängs från nuvarande ett till två år. Vi satsar på utvecklingsanställningar på Samhall för ungdomar, och vi ber regeringen fortsätta leverera bra förslag som Funkautredningen lade fram.

Nyanlända som får ett instegsjobb eller ett nystartsjobb kommer närmare arbetsmarknaden än de utan subventionerad anställning. Det finns ytterligare effektiviseringsmöjligheter för att få fler i jobb genom att bättre nå ut till arbetsgivare och se över stödvillkoren. Instegsjobb och nystartsjobb för nyanlända är dock två subventionerade anställningsformer som infördes 2007, och Riksrevisionen har granskat om dessa subventionerade anställningsformer medverkar till att förbättra nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Det visar sig att så är fallet. Det gäller särskilt när en nyanländ först får ett instegsjobb och därefter ett nystartsjobb.

Det är dock viktigt att slå fast att det för att det ska bli jobb krävs att det finns företag och att deras förutsättningar spelar roll. Förutom jobbskatteavdrag kan ROT och RUT nämnas som jobbskapare, och sänkt restaurangmoms ger fler jobb, fler arbetade timmar och dessutom sänkta priser.

Herr talman! Jobben är grunden för hela samhällets utveckling – för jämlikhet, jämställdhet, välfärdens finansiering, förebyggande av utanförskap och inte minst tillväxt i hela landet. Eget arbete är fundamentalt för såväl frihet som trygghet för den enskilde. I BP14 ger alliansregeringen förutsättningar för fler jobb hos jobbskaparna runt om i företagen. Det är på väg åt rätt håll. Siffrorna pekar i rätt riktning.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.
(Applåder)

Anf. 104 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! När vi för ett år sedan – jag tror att det är på dagen i dag – debatterade budgetområdet arbetsmarknad och arbetsliv i kammaren inledde jag mitt anförande med att tala om ett tilltagande antal varsel på arbetsmarknaden. Då hade 20 000 personer varslets om uppsägning de senaste två månaderna. I dag är läget lite ljusare, och arbetsmarknaden är i alla fall mer än då på väg åt rätt håll.

Vår ekonomi i Sverige är exportberoende och påverkas i stor utsträckning av länderna runt omkring oss och av den globala utvecklingen. De svenska företagen tävlar med företag från hela världen i tuff konkurrens. Då måste vi i Sverige ha ett företagsklimat som uppmuntrar företag att stanna i och flytta till Sverige.

I en enkät som Dagens Industri presenterar i dag befarar 56 procent av företagsledarna att företagsklimatet skulle bli sämre om Socialdemokraterna styrde Sverige. Bara 5 procent tror att företagsklimatet skulle bli bättre. Företagsklimatet är ett väsentligt område att arbeta med, eftersom jobb skapas av företagare som investerar sitt engagemang, sin tid och ofta sina egna pengar i att förverkliga den idé man har som grund för sitt företag. Därför ska det vara enkelt och lönsamt att driva företag i Sverige. En politik för företagande är en politik för jobben.

Herr talman! Samtidigt som vi ser att det är lite ljusare går konjunkturuppgången ganska trögt, och arbetslösheten ligger fortfarande på en alldeles för hög nivå. Det är därför välkommet att alliansregeringen vidtar åtgärder som stimulerar hushållens ekonomi, skapar nya och bredare vägar för ungdomar in på arbetsmarknaden och förbättrar förutsättningarna för långtidsarbetslösa att komma i arbete. Det femte jobbskatteavdraget och avskaffandet av arbetslöshetsavgiften ger mer pengar i hushållens vardagsekonomi och bidrar till ökad sysselsättning.

Regeringens stöd till parternas yrkesintroduktionsanställningar, de så kallade YA-jobben, är ett bra första steg mot ett system som liknar de framgångsrika lärlingssystem som finns i exempelvis Tyskland. Enligt OECD finns det ett klart samband mellan väl utbyggda lärlingssystem och låg ungdomsarbetslöshet. Det är bra att det finns en bred enighet kring YA-jobben och att de företag som tar emot en ung YA-jobbare får ekonomiskt stöd för handledning.

Det är angeläget att minska gapet mellan jobb och utbildning. Därför är vi i Kristdemokraterna beredda att gå ännu längre än med yrkesintroduktionsanställningar. För att ta fler steg mot ett lärlingssystem också i Sverige tycker vi att den ganska nyligen utredda frågan om utbildningsanställningar även borde leda till förslag på hur vi parallellt med YA-jobben kan stärka ungas möjligheter att kombinera jobb och utbildning och få sitt första jobb tidigare.

De förstärkningar som har gjorts på de praktiska yrkesprogrammen behöver också ytterligare fortsätta. Kristdemokraterna anser att yrkesutbildningar behöver innehålla mer praktik och att skolan inte ska kunna tillhandahålla praktik för de egna eleverna i skolans lokaler – det är viktigt att minska gapet mellan jobb och utbildning.

Herr talman! När det gäller insatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden är det välkommet att regeringen arbetar kontinuerligt för att förbättra kvaliteten i jobb- och utvecklingsgarantin, i synnerhet i sysselsättningsfasen. Det är positivt att regeringen föreslår en satsning på

utvecklingsanställningar vid Samhall. Varje person som kan arbeta ska ges möjlighet att göra det utifrån sina egna förutsättningar. Varje person ska få möjlighet att jobba 100 procent av sin förmåga.

Funkautredningen har nämnts i debatten. Den lämnade förra året betänkandet *Sänkta trösklar – högt i tak. Arbete, utveckling, trygghet*. Utredningen föreslog förstärkningar och förändringar av de arbetsmarknadspolitiska insatserna för personer med funktionsnedsättning. Vi kristdemokrater tycker att Funkautredningen har kommit med många goda initiativ och bra förslag. Regeringen har genomfört vissa delar, men ytterligare insatser behövs.

Jag har förtroende för att regeringen jobbar med frågan och snart kommer till riksdagen med förslag, men jag tycker också att det är bra att vi enas om ett tillkännagivande där vi ber regeringen att återkomma med förslag som just tar sin utgångspunkt i Funkautredningen. Det här är angelägna frågor som vi i Kristdemokraterna tycker är viktiga att prioritera.

Arbetsförmedlingen har tagits upp i debatten vid flera tillfällen. Under flera år har Kristdemokraterna lyft fram Australien som ett exempel att lära av när det gäller matchningen på arbetsmarknaden. Det finns fler länder att titta på för att hitta nya vägar att effektivisera arbetsförmedlandet. Det är hög tid att gå vidare och pröva nya lösningar där offentliga och privata aktörer verkar på lika villkor.

Vi föreslår att privata arbetsförmedlare får ta över och att de får betalt när de hjälper personer att hitta jobb.

Regeringen har aviserat en bred översyn av Arbetsförmedlingen. Det är viktigt att denna översyn också ser över möjligheten att konkurrensutsetta Arbetsförmedlingens utförarorganisation.

Förändringarna på arbetsmarknaden och det faktum att vi kommer att behöva jobba allt längre ställer högre krav på en god arbetsmiljö. Med några års perspektiv pekar de indikationer som finns på arbetsmiljöområdet på en positiv utveckling. Det finns dock anledning att noga följa och analysera utvecklingen när det gäller antalet dödsolyckor och arbetsskador för att den långsiktiga minskningen ska kunna fortsätta.

En viktig fråga för ett hållbart arbetsliv på lång sikt är den psykosociala arbetsmiljön och att den är god. Ny teknik skapar nya möjligheter för anställda. I dag är många ständigt nåbara via telefoner och läsplattor. Det skapar förstås en flexibilitet och gör att den anställde ofta kan lägga upp sitt arbete mer självständigt, men det finns också risker med att ständigt vara uppkopplad och nåbar. Det behövs mer forskning och kunskap, men det viktigaste är att arbetsgivare och arbetstagare kommer överens. Att ta fram en mobilpolicy kan till exempel vara en bra väg att gå.

Herr talman! Som i de flesta frågor på arbetsmarknaden har arbetsmarknadens parter här ett stort ansvar. När gränsen mellan arbete, fritid och familjeliv blir mindre tydlig är det viktigt att både arbetsgivaren och den anställde vet hur de ska förhålla sig till den nya teknik som jag talade om.

Herr talman! Oppositionspartiernas förslag har *en* tydlig gemensam inriktning. Det är höjda skatter som gör det dyrare att anställa och arbeta. Vi i Alliansen kan inte ställa oss bakom en sådan prioritering eftersom den riskerar att leda till högre arbetslöshet och lägre sysselsättning.

Sammantaget innebär oppositionspartiernas skattehöjningar att kostnaderna för att anställa skulle öka med tiotals miljarder kronor och att det skulle löna sig mindre för den enskilde anställde att arbeta.

Det ska sägas att vissa av de arbetsmarknadspolitiska förslagen i oppositionspartiernas motioner är goda, men det mesta återspeglar insatser som regeringen redan har genomfört eller kommer att genomföra. Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

(Applåder)

(forts. 14 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.23 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 15.30 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.30.

10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 12 december

MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Punkt 5 (Miljörättvisa)

1. utskottet
2. res. 3 (MP, V)

Votering:

286 för utskottet

43 för res. 3

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 100 M, 23 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD

För res. 3: 25 MP, 18 V

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 7 (Utfasning av miljöskadliga subventioner)

1. utskottet
2. res. 5 (V)

Votering:

310 för utskottet

19 för res. 5

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 100 M, 24 MP, 23 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD

För res. 5: 1 MP, 18 V

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Punkt 4 (Konkurrenskraft)

1. utskottet

2. res. 3 (MP)

Votering:

182 för utskottet

25 för res. 3

122 avstod

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 M, 23 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD

För res. 3: 25 MP

Avstod: 104 S, 18 V

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 6 (Ekologisk produktion m.m.)

1. utskottet

2. res. 5 (S)

3. res. 6 (MP)

Förberedande votering:

107 för res. 5

25 för res. 6

197 avstod

20 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Huvudvotering:

181 för utskottet

104 för res. 5

43 avstod

21 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 M, 23 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD

För res. 5: 104 S

Avstod: 25 MP, 18 V

Frånvarande: 8 S, 8 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 7 (Myggbekämpning)

1. utskottet

2. res. 8 (SD)

Votering:

310 för utskottet

19 för res. 8

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2013/14:48
17 december

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 100 M, 25 MP, 23 FP, 22 C, 18 V, 19 KD

För res. 8: 1 S, 18 SD

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Anna Wallén (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 16 december

KU9 Tillgänglighet och deltagande i val

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Svenskt medborgarskap och deltagande i kommunval)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

310 för utskottet

18 för res.

21 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 100 M, 25 MP, 23 FP, 21 C, 18 V, 19 KD

För res.: 18 SD

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 2 C, 2 SD, 1 V

SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Punkt 3 (Administrationen i vården)

1. utskottet

2. res. 2 (S, V)

3. res. 3 (MP)

Förberedande votering:

122 för res. 2

25 för res. 3

182 avstod

20 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

183 för utskottet

121 för res. 2

25 avstod

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 100 M, 23 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD

För res. 2: 103 S, 18 V

Avstod: 25 MP

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 6 (Narkolepsi)

1. utskottet

2. res. 6 (SD)

Votering:

309 för utskottet

20 för res. 6

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 100 M, 25 MP, 23 FP, 22 C, 17 V, 19 KD

För res. 6: 1 S, 18 SD, 1 V

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 7 (Högbkostnadsskyddet inom vården)

1. utskottet

2. res. 7 (MP)

Votering:

304 för utskottet

25 för res. 7

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 100 M, 23 FP, 22 C, 18 SD, 18 V, 19 KD

För res. 7: 25 MP

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 10 (Nationellt samordningsansvar för sällsynta diagnoser)

1. utskottet

2. res. 8 (S, MP, V)

Votering:

182 för utskottet

147 för res. 8

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 M, 23 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD

För res. 8: 104 S, 25 MP, 18 V

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 11 (Ersättning för vanvård i samhällsvården)

1. utskottet
2. res. 9 (SD)

Votering:

311 för utskottet

18 för res. 9

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 100 M, 25 MP, 23 FP, 22 C, 18 V, 19 KD

För res. 9: 18 SD

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 12 (Ersättning för vanvård i samhällsvården efter 1980)

1. utskottet
2. res. 10 (MP, SD, V)

Votering:

268 för utskottet

61 för res. 10

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 100 M, 23 FP, 22 C, 19 KD

För res. 10: 25 MP, 18 SD, 18 V

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Punkt 1 (Mål för utgiftsområde 7)

1. utskottet
2. utskottets förslag till beslut med godkännande av motiveringen i res. 1 (SD)

Votering:

311 för utskottet

18 för res. 1

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 100 M, 25 MP, 23 FP, 22 C, 18 V, 19 KD

För res. 1: 18 SD

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 3 (Biståndsramen och anslagen för 2014 inom utgiftsområde 7)

1. utskottet

2. res. 4 (SD)

Votering:

293 för utskottet

18 för res. 4

18 avstod

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 100 M, 25 MP, 23 FP, 22 C, 19 KD

För res. 4: 18 SD

Avstod: 18 V

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 4 (Avräkningar – regelverk och information)

1. utskottet

2. res. 5 (S, MP, V)

Votering:

182 för utskottet

145 för res. 5

1 avstod

21 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 M, 23 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD

För res. 5: 104 S, 23 MP, 18 V

Avstod: 1 MP

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 MP, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 8 (Kapital- och skatteflykt)

1. utskottet

2. res. 11 (S, MP, V)

Votering:

182 för utskottet

147 för res. 11

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 M, 23 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD

För res. 11: 104 S, 25 MP, 18 V

Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 11 (Styrning, uppföljning och utvärdering)

1. utskottet

2. res. 16 (S)

Votering:

163 för utskottet

104 för res. 16

61 avstod

21 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 M, 23 FP, 22 C, 19 KD

För res. 16: 104 S

Avstod: 25 MP, 18 SD, 18 V

Frånvarande: 8 S, 8 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 12 (Biståndspolitisk plattform)

1. utskottet

2. res. 19 (SD, MP, V)

Votering:

266 för utskottet

61 för res. 19

22 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 100 M, 23 FP, 21 C, 19 KD

För res. 19: 25 MP, 18 SD, 18 V

Frånvarande: 9 S, 7 M, 1 FP, 2 C, 2 SD, 1 V

Punkt 17 (Sanitet)

1. utskottet

2. res. 24 (SD)

Votering:

292 för utskottet

18 för res. 24

18 avstod

21 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 99 M, 25 MP, 23 FP, 22 C, 19 KD

För res. 24: 18 SD

Avstod: 18 V

Frånvarande: 8 S, 8 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 18 (Klimatinsatser)

1. utskottet

2. res. 26 (V, MP)

Votering:

286 för utskottet

43 för res. 26

20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 104 S, 100 M, 23 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD
För res. 26: 25 MP, 18 V
Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 20 (Markinvesteringar)

1. utskottet
2. res. 28 (S, MP, V)

Votering:

182 för utskottet
147 för res. 28
20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 M, 23 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD
För res. 28: 104 S, 25 MP, 18 V
Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UFöU1 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan (ISAF) och framtida deltagande i Natos utbildningsinsats (RSM) i Afghanistan

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet
2. res. 1 (V)

Votering:

311 för utskottet
18 för res. 1
20 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 100 M, 25 MP, 23 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD
För res. 1: 18 V
Frånvarande: 8 S, 7 M, 1 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 2 (Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan (ISAF))

1. utskottet
2. res. 2 (SD)
3. res. 3 (V)

Förberedande votering:

19 för res. 2
20 för res. 3
289 avstod

21 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Huvudvotering:
292 för utskottet
18 för res. 3
18 avstod
21 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 104 S, 100 M, 25 MP, 22 FP, 22 C, 19 KD
För res. 3: 18 V
Avstod: 18 SD
Frånvarande: 8 S, 7 M, 2 FP, 1 C, 2 SD, 1 V

Punkt 3 (Framtida svenskt deltagande i Natos utbildningsinsats (RSM) i Afghanistan och utvecklingsamarbete)

1. utskottet
2. res. 4 (SD)
3. res. 5 (V)
Förberedande votering:

19 för res. 4
19 för res. 5
290 avstod
21 frånvarande

Tredje vice talmannen konstaterade att lika röstetal uppkommit. Utgången skulle avgöras genom lottning.

Tredje vice talmannen anmodade Hillevi Larsson (S) och Anette Åkeson (M) att fungera som kontrollanter vid lottningen samt Marianne Berg (V) att förrätta lottningen.

Den upptagna lottsedeln visade ett nej och kammaren hade således antagit res 5.

Huvudvotering:
290 för utskottet
18 för res. 5
18 avstod
23 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 103 S, 100 M, 25 MP, 21 FP, 22 C, 19 KD
För res. 5: 1 SD, 17 V
Avstod: 1 FP, 17 SD
Frånvarande: 9 S, 7 M, 2 FP, 1 C, 2 SD, 2 V

Punkt 4

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Sjukgymnasternas specialisering)

1. utskottet
2. res. 1 (MP, SD, V)

Votering:

267 för utskottet

60 för res. 1

22 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 100 M, 22 FP, 22 C, 19 KD

För res. 1: 25 MP, 18 SD, 17 V

Frånvarande: 8 S, 7 M, 2 FP, 1 C, 2 SD, 2 V

Punkt 3 (Införande av en svensk motsvarighet till yrkestiteln advanced nurse)

1. utskottet
2. res. 2 (MP, SD)

Votering:

284 för utskottet

43 för res. 2

22 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 100 M, 22 FP, 22 C, 17 V, 19 KD

För res. 2: 25 MP, 18 SD

Frånvarande: 8 S, 7 M, 2 FP, 1 C, 2 SD, 2 V

Punkt 5 (Utbildningskrav m.m. inom den sociala barn- och ungdomsvården)

1. utskottet
2. res. 4 (MP, V)

Votering:

285 för utskottet

42 för res. 4

22 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 100 M, 22 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD

För res. 4: 25 MP, 17 V

Frånvarande: 8 S, 7 M, 2 FP, 1 C, 2 SD, 2 V

Punkt 6 (Specialistutbildning inom den sociala barn- och ungdomsvården)

1. utskottet

2. res. 5 (V)

Votering:

309 för utskottet

17 för res. 5

23 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 99 M, 25 MP, 22 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD

För res. 5: 17 V

Frånvarande: 8 S, 8 M, 2 FP, 1 C, 2 SD, 2 V

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

TU1 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Punkt 2 (Sektorsmål för transportsektorns klimatutsläpp)

1. utskottet

2. res. 1 (S, MP, V)

Votering:

180 för utskottet

146 för res. 1

23 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 M, 22 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD

För res. 1: 104 S, 25 MP, 17 V

Frånvarande: 8 S, 8 M, 2 FP, 1 C, 2 SD, 2 V

Punkt 5 (Anslaget för Gotlandstrafiken)

1. utskottet

2. res. 3 (V)

Votering:

310 för utskottet

17 för res. 3

22 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 100 M, 25 MP, 22 FP, 22 C, 18 SD, 19 KD

För res. 3: 17 V

Frånvarande: 8 S, 7 M, 2 FP, 1 C, 2 SD, 2 V

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

13 § Aktuell debatt: De svenska skolresultaten i PISA-rapporten 2012

*Aktuell debatt:
De svenska skol-
resultaten i PISA-
rapporten 2012*

Anf. 105 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Det är något märkligt i debatten om resultaten i PISA. Barn får i dag inte de förutsättningar de ska få i skolan, men alla förslag som cirkulerar i debatten handlar om hur någonting ska kunna förändras sedan. Runt om i landet känner människor nu oro och ilska. Man förstår att det bakom varje dyster siffra och varje allvarstyggt uttalande finns barn som inte får en ärlig chans. Men oron och ilskan möts inte av den handlingskraft eller det ledarskap som svenska folket förtjänar. I stället ber man oss vänta.

Utbildningsministern ber oss att vänta och hoppas på att hans reformer ska få effekt någon gång i framtiden. Vi begärde denna debatt därför att det inte går att vänta. När det handlar om våra barn finns inte alternativet vänta och se. Då måste vi handla nu.

Forskningen är tydlig. Det finns en faktor som är mer avgörande än allt annat för att varje barn ska få med sig det som det behöver från skolan: att det möter kunniga, kompetenta och engagerade lärare. Men nio av tio lärare vittnar om att Jan Björklunds reformer har inneburit att de har fått ägna mer tid åt att fylla i papper och mindre tid åt att vara med sina elever. Samtidigt har Alliansen skurit i skolan. 12 500 pedagogiska medarbetare har försvunnit i svensk skola sedan 2006. Färre medarbetare har alltså fått ägna mer tid åt att fylla i papper, och det har blivit mindre tid över för eleverna.

Vi vill ändra på det här. Det går att ändra på det. Vi kan ge elever den tid de behöver med sina lärare och det stöd de behöver. Men då duger det inte att vänta och se. Då måste vi vara beredda att anställa fler i skolan och rensa lärares arbetsdag från byråkrati. Vi är beredda att göra det. Vi kan inte vänta.

(Applåder)

Anf. 106 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Nedgången i PISA är allvarlig. Den är allvarlig för våra ungdomar, den är allvarlig för Sverige och den är allvarlig för skolväsendet. Nedgången berör viktiga ämnen som läsförståelse, matematik och naturvetenskap.

Nedgången berör också attityder i skolan, till exempel att Sverige nu toppar sena ankomster och har stora problem med skolk och dåligt klassrumsklimat, det vill säga ordning i klassrummet. Nedgången är allvarlig. Den har dock varit förväntad. Den förutspåddes av professor Per Tullberg i den stora utredning han gjorde som han lade fram förra året. Jag har också varnat för att det sannolika utfallet av denna undersökning kommer att vara att resultatet går ned.

Sverige genomgår just nu ett utbildningspolitiskt systemskifte av mycket stor magnitud. Det är det största systemskifte som något land i

Europa nu genomför. Det är det största som har genomförts i Sverige sedan folkskolans införande på 1800-talet. 2011 års skollag och 2011 års läroplan har införts. 2011 års kursplaner har införts i varje ämne med tydliga kunskapskrav och fokuserat ämnesinnehåll. 2011 års betygssystem med fler betygsteg och betyg från årskurs 6 från 2012 har införts. 2011 års gymnasieskola har införts liksom 2011 års lärarutbildning med högre krav och bättre struktur, bland annat.

PISA-proven, som vi nu diskuterar, genomfördes i årskurs 9 för snart två år sedan, under läsåret 2011/12. Den årskull som då gick ut nian är den sista årskull som gick igenom det svenska skolväsendet innan våra reformer hade börjat genomföras. Jag har inget behov av att skylla på någon annan; det är jag som är ansvarig. Jag är ansvarig för att vrida om utvecklingen och lyfta resultaten. Men det är ändå en viktig utgångspunkt när man ska fundera över vad som har gått fel att detta var innan reformerna hade börjat genomföras.

Apropå Gustav Fridolins inlägg är jag också glad att lärartätheten av utbildade lärare i dag i svensk skola är högre än 2006, när jag trädde till. Den är högre i grundskolan, och den är högre i gymnasiet. Det är riktigt att det numerärt är färre lärare, men det är också väsentligt färre elever. Lärartätheten – lärare per elev – är alltså högre i dag än 2006, när de rödgröna lämnade ifrån sig regeringsmakten.

Vi har mer resurser till svensk skola i dag än 2006. Kommunerna ger mer. Staten ger ungefär 7 miljarder kronor mer varje år, till exempel 2014, till utbildningsväsendet än vad staten gjorde 2006. Vi har högre personaltäthet av elevvårdspersonal. Vi har fler skolsköterskor, fler skolkuratorer och fler skolpsykologer per elev räknat.

En mycket viktig effekt som nu går att avläsa är att söktrycket till lärarutbildningen ökar kraftigt. Eftersom det går att räkna på olika sätt ska jag vara noggrann. De senaste fem åren har antalet behöriga sökande ökat med 45 procent – från den katastrofutveckling som rådde i början på 2000-talet. Det tar tid innan de nya lärarna kommer ut, som var och en förstår. Men det är fantastiskt att detta sker, för det innebär att vi har fler sökande och att man kan välja fler av de lämpliga och duktiga studenterna varje år in i detta viktiga yrke för Sverige.

Det är tid att vara självkritisk. Jag kommer att vara det, och jag hoppas att också oppositionen kan vara det för den tid de hade. Ni ska vara självkritiska och fundera på om saker kunde ha gjorts annorlunda. Jag har funderat mycket på om vi kunde ha gjort annorlunda under de regeringsår som vi har haft ansvaret? Ja, det kunde vi i ett antal saker.

Vi borde tidigare ha tänkt om i Sverige när det gäller undervisningsmetoder. Det gick alldeles för långt med att elever skulle ta ansvar själva – eget ansvar, eget arbete och egna studier. Det var en inställning som fanns både politiskt och pedagogiskt under mycket lång tid. Nu har vi börjat vända detta, men det borde vi ha gjort redan 2006. Vi väntade därför att jag och vi tyckte att det går att ifrågasätta att staten har synpunkter på undervisningsmetodiken i klassrummet. Men i dag finns det mycket vetenskapligt underlag – apropå forskningsstöd – som visar att detta har varit fel. Det ökar resultatkllyftorna, och arbetargrabbarna har varit de stora förlorarna på de flummiga undervisningsmetoderna.

Vi har gjort för lite när det gäller ordning och trygghet i skolan; det är helt uppenbart. Jag personligen förknippas säkert mer med dessa frågor

än de flesta andra. Ändå har vi gjort för lite. Vi inför en del lagstiftning och annat, men det hjälper inte om den inte används. Det handlar om befogenheter att ingripa och befogenheter att flytta mobbare. Den typen av frågor blir ofta hett debatterade och kontroversiella. Men de är helt centrala. Den som läser PISA:s forskningsrapport kan se att det finns ett mycket tydligt samband mellan det som kallas för klassrumsklimat, det vill säga ordning och reda, att passa tider och att vara närvarande, och resultat.

Om man har stökigt i klassrummet sjunker resultaten. PISA är jättestygt med detta, och Sverige är ett av de länder som har mest stök i klassrummen, flest sena ankomster och mest skolk. Även om detta är kontroversiellt måste vi våga ta i det. Jag kan i dag informera riksdagen om att regeringen nu tillsätter en särskild utredning om frågor om ordning och reda och studiedisciplin i den svenska skolan.

Herr talman! Jag är övertygad om att utvecklingen går att vända – att Sverige både kan återhämta resultaten och på sikt komma tillbaka till toppen igen. För att sammanfatta: Nedgången är allvarlig för Sverige, men den var förväntad. Det är den slutliga spiken i kistan för den gamla svenska skolpolitiken, som många – nästan alla – partier delar ansvaret för under ett antal årtionden. Det är därför det är angeläget att nu fullfölja omläggningen av den svenska skolpolitiken. Det gäller de reformer som vi nu har gjort, och det kommer också att behövas fler. Sverige kommer att komma tillbaka.

(Applåder)

Anf. 107 IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Vi kan vara överens om att läget är allvarligt. För de allra flesta i vårt land är det nog en ren chock när det kommer en rapport som visar att de svenska eleverna de senaste åren har haft den sämsta kunskapsutvecklingen i hela OECD. Det är en chock kanske för oss alla, med undantag av utbildningsministern. Han påstår sig ha förväntat sig detta. Om utbildningsministern har förväntat sig detta – varför har han då inte gjort någonting för att häva det? Det är en bra fråga.

Skolverket pekar på att Sverige på tio år har gått från att bara tre länder i hela OECD-området hade signifikant bättre skolresultat vad gäller läsförmåga till att, i den senaste PISA-mätningen, bara tre länder i hela OECD har sämre resultat än Sverige. Det är en radikal förändring.

Läsförmågan är inte vilken förmåga som helst. Jag tror att alla inser vad som händer i ett samhälle när dess ungdomar, i det här fallet framför allt killar, inte kan läsa. Det gäller inte bara vad som händer i skolan, i alla ämnen, utan också vad som händer i ett samhälle när vi har en hel generation som inte kan ta jobb och inte kan hävda sig utan som blir defensiva och till och med kan bli destruktiva.

När denna chock kommer – vad är då regeringens reaktion? Det är en regering som har ansvaret och har haft ansvaret för detta land i snart åtta år. Utbildningsministern använde hela sin pressträff till att förklara att detta inte är hans fel. Det är lärarnas, elevernas, kommunernas, Lars Leijonborgs och naturligtvis Socialdemokraternas fel.

Den statsminister som kallade till pressträff när huliganer hotade trä- naren i hans favoritlag har hållit sig undan nu när det har kommit en rapport som visar att vi har den sämsta kunskapsutvecklingen i hela

OECD-området. Man kan fråga sig varför han har vägrat kommentera eller säga något. Beror det på att han inte vill bli förknippad med regeringens totala misslyckande eller på att han helt enkelt inte har något att säga nu när han har tömt ladorna med skattesänkningar år efter år? Det är svårt att säga, men jag menar att landets statsminister måste uppmärksamma landets lärare, elever och föräldrar. De förtjänar åtminstone samma uppmärksamhet som statsministerns favoritfotbollslag.

Herr talman! Vi behöver vidta åtgärder här och nu. Vi behöver prioritera den svenska skolan och sätta den före skattesänkningar. Vi behöver stärka skolan i grunden genom att ge lärarna de bästa förutsättningarna att göra sitt jobb.

Den viktigaste insats vi skulle kunna göra är att öronmärka ett stöd i statens budget för att minska klasstorlekarna. Jag tror att alla förstår att det är svårt att göra ett bra jobb om man har 28–29 sjuåringar i första klass och om några av dem kanske dessutom har särskilda behov eller är stökiga. Då blir det svårt att lära sig skriva, läsa och räkna.

Vi behöver anställa fler specialpedagoger så att de barn som har de största behoven också får hjälp och stöd. OECD, Skolverket och många föräldrar vittnar om att barnen i dag lämnas alldeles för mycket åt sitt eget öde. Det är inte rätt mot de barnen, det är inte rätt mot vår skola och det är inte rätt mot vårt land.

Vi vill dessutom investera i lärarna. Trots allt och allt annat lika är det lärarna som ska göra jobbet. Även om utbildningsministern är väldigt nöjd med situationen när det gäller lärarekryteringen är ju sanningen den att väldigt många av våra lärarutbildningar i dag är tomma eller halvtomma eller har högst en sökande per plats. Vi får rapporter om att det inte krävs mer än 0,1 på högskoleprovet för att komma in på lärarutbildningarna, men landets utbildningsminister är nöjd.

Socialdemokraterna är inte nöjda. Vi måste göra vårt yttersta för att stärka skolan i grunden. Det är därför vi är beredda att öronmärka 4 ½ miljard i statens budget just för att stärka skolan i grunden genom tidiga insatser, investeringar i lärarna och mindre klasser.

Herr talman! Det är också lätt att säga att var och en som tidigare hade haft starka uppfattningar om skolan direkt efter PISA kom fram med sina käpphästar. Utbildningsministern talar om att inleda ett storskaligt experiment med förstatligande – något vi aldrig har haft i Sverige. Det finns inte heller några internationella exempel på att det skulle fungera. Andra vill avskaffa det fria skolvalet eftersom det – mycket riktigt – finns avigsidor med det.

Socialdemokraterna menar att det inte räcker att skjuta från höften. Innan vi gör den typen av stora strukturreformer måste vi fråga oss: Kommer det att hjälpa? Därför vill vi med anledning av PISA-chocken tillsätta en skolkommision som både analyserar och lägger fram förslag som vi sedan, gärna över blockgränsen, kan jobba med att implementera.

Det är, utbildningsministern, inte business as usual. Läget är väldigt allvarligt. Därför är min fråga till dig: Är du och regeringen beredd att tillsätta en skolkommision för att gå till botten med detta innan ni skjuter från höften och gör den här typen av stora skolreformer?

Situationen har förändrats när de svenska skolresultaten i dag återfinns i botten av hela OECD. Då kan man bara inte fortsätta som om ingenting har hänt med budskapet: Vänta och se – våra reformer får

kanske genomslag 2021 eller 2024. Det är ett ganska magert recept till Sveriges elever, föräldrar och lärare.
(Applåder)

Anf. 108 TOMAS TOBÉ (M):

Herr talman! Det här är en mycket viktig debatt. Att vända de svenska skolresultaten är, vågar jag hävda, kanske den största framtidsutmaning vi står inför.

Det handlar i grunden om att vi vill ge alla en bra start i livet men också om att vårt land ska kunna ha ett utvecklande välstånd som säkerställer att vår ställning i världen inte försvagas utan snarare stärks.

För mig, Nya moderaterna och Alliansen är PISA-rapporten en tydlig signal om att det finns en bra bit kvar att vandra för att se till att våra svenska elever får ordentligt med kunskaper.

Vi tror att det är centralt att fortsätta med rätt satsningar. Här vill jag gärna betona att det är viktigt att satsningarna har stöd i forskning och beprövad erfarenhet för att säkerställa att vi prioriterar rätt. Jag tror nämligen, herr talman, att det behövs lugn och ro inte bara i klassrummet. Vi kommer också att behöva lugn och ro i reformtempot framöver.

Jag tror att prioriteringen ska handla om att se till att vi har skickliga lärare som får ordentligt med tid med eleverna, att vi följer upp kunskaper och inte utsätter skolan för oklara besked eller experiment.

Alliansen har tagit ansvar för skolan genom att genomföra de största reformerna sedan 1800-talet. De viktigaste pusselbitarna kom på plats 2011 och 2012.

I grunden handlar den kunskapslinje som Jan Björklund och Alliansen har satt på plats om att se till att vi får mer kunskapsuppföljning, mer lärarledd undervisningstid och högre status för läraryrket – allt det som vi nu ser att de länder som springer förbi Sverige har satsat på före oss.

Debatten borde egentligen handla om frågan om man anser att kunskapslinjen ska förstärkas eller försvagas. Det blir ibland lätt en diskussion om vem som har högst siffra eller störst satsning.

Låt mig konstatera, herr talman, att Alliansen har haft ordning och reda i ekonomin. Vi har säkerställt att det är 200 000 fler som arbetar i dag och att man får behålla mer av månadslönen. För en lärare handlar det om en hel extra månadslön.

Tack vare att fler arbetar har vi haft råd att satsa på den svenska skolan. Jan Björklund kan konstatera att han satsar 7 miljarder mer på utbildning i Sverige än före detta skolministern Ibrahim Baylan.

Vi kan konstatera att i de kommuner där Alliansen har ansvaret satsas det mer pengar på den svenska skolan. Det tror jag i grunden är bra. Det kommer att behövas fler speciallärare och mer resurser till svensk skola framöver. Men klarar man inte av ordning och reda i ekonomin och klarar man inte av jobben, då blir det inte heller några pengar till svensk skola.

Jag tror att det finns tre frågor som kräver ett särskilt utvecklingsarbete i politiken framöver.

För det första: tidigt stöd och kunskapsuppföljning. Nya moderaterna tycker att det är helt centralt att bryta den vänta-och-se-mentalitet som i alltför stor grad fortfarande präglar svensk skola. Ingen elev ska gå osedd genom skolan och tillåtas att misslyckas. Det handlar i grunden om att vi

Prot. 2013/14:48
17 december

*Aktuell debatt:
De svenska skol-
resultaten i PISA-
rapporten 2012*

måste se till att det särskilda stödet kommer in tidigt. Konkret handlar det om fler speciallärare till lågstadiet.

För det andra: mer undervisningstid – mer lärarledd undervisningstid. Det är mycket tydligt, som utbildningsministern påpekar, att den väg med ensamarbete som har tillåtits växa fram i svensk skola har varit förödande för väldigt många elever. Vi måste ge läraren ordentligt med tid att med eleverna se till att kunskaperna ökar.

Det här är ju fina och vackra ord, men det kräver också stora miljardinvesteringar. Låt mig här konstatera att det i grunden är bra att Alliansen till exempel har utökat undervisningstiden i matematik på lågstadiet och aviserat ytterligare ökning på mellanstadiet. Det vi behöver fundera på nu är om vi ska investera mer i ännu mer utökad undervisningstid i svenska och matematik.

För det tredje, herr talman: skickliga lärare. Jag vågar hävda att det är helt centralt att lärarna har bra förutsättningar att göra sitt arbete. Det är väldigt positivt att fler nu söker sig till lärarutbildningen, men vi måste se till att det blir svårare att komma in.

Vi ska vara öppna för att gå fram med mer av lämplighetstest. Allt som kan göra att läraryrket återigen blir mer attraktivt kommer att vara helt centralt för att Sverige, oavsett vilken skolreglering vi har, ska klara av att lyfta sig.

Herr talman! Avslutningsvis finns det ett antal frågor som också borde ställas i den här debatten. Vi i Alliansen kommer i grunden att förbereda oss väl för att ge gemensamma besked till väljarna inför valet 2014. Men vilka gemensamma besked kommer vi att få från de rödgröna partierna förutom att ni vill sitta i regering tillsammans?

Det vi vill veta är: Vilka är era besked till svensk skola? Var är era gemensamma besked om finansiering av de fina reformer ni talar om? Var är era gemensamma besked om de reformer som vi nu har lagt på plats? Vilka reformer är det ni vill riva upp?

Vi kommer att förbereda oss för att förstärka kunskapslinjen, inte försvaga den.
(Applåder)

Anf. 109 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Det finns en ljusglimt i PISA: Det finns länder som visar att det går att vända utvecklingen och att det går att göra det snabbt. I alla dessa länder har man varit beredd att låta på prestigen och samverka för skolans bästa. Det behöver vi göra i Sverige också.

Vi vill bjuda in till en bred skolkommision med företrädare för lärare, elever, skolledare, politiken och den pedagogiska forskningen. Kommissionen ska ha i uppgift att utifrån vetenskap och erfarenhet lägga förslag om hur vi utformar ett skolsystem för alla. Inget annat är gott nog.

Vi föreslår en bred skolkommision. Jan Björklund föreslår en utredning om ordning och reda och kepsar. Jan Björklund, det är dags att vakna! Du är inte längre oppositionellt skolborgarråd i kamp mot Göran Persson. Så ser inte skiljelinjerna ut längre. Du är utbildningsminister, och du har varit det i sju år, och du har ansvaret. I stället för en kepsutredning bör vi tillsätta en bred skolkommision som kan ta fram förslag

som är förankrade i lärarkåren och i vetenskapen när det gäller hur vi bygger ett bra skolsystem.

Det vi har att göra som tar tid får inte skymma det vi *nu* kan göra för att vända utvecklingen. Jag vill peka på två saker: behovet av tid och behovet av tidigt stöd.

I dag gick en miljon elever till skolan. De allra flesta gick dit med lust att lära och vilja att ta i för att utvecklas. Samtidigt gick nästan 100 000 lärare till skolan med kunskap, kompetens och engagemang. Ändå kommer många elever att gå på jullov med en känsla av att inte riktigt ha blivit sedda, och många lärare kommer att fira jul med lite ont i magen för att de inte hinner med sitt jobb.

Skolverket har visat att en lärare i genomsnitt har en dryg kvart på sig att förbereda och efterarbeta sina lektioner. På en kvart ska man förbereda lektioner, nå fram, producera det material som ska användas, ta hand om materialet efteråt, fundera ut feedback och ta ett spontant samtal med en elev som behöver det – allt detta på en kvart. Det är omöjligt! Jag har själv inte lyckats avsluta en lektion utan att det står några elever och deltagare som vill diskutera en uppgift som blivit sen, fråga lite mer om uppgiften man gav eller berätta något som de kanske inte ville dela med hela klassen. Då försvinner lätt en kvart.

Samtidigt möter jag lärare som berättar att de får slå ihop boken tre minuter innan lektionen är slut för att springa till nästa lektion. Så bygger man inte en skola där lärare får tid för sina jobb och elever tid med sina lärare. Vi måste rensa i byråkratin för lärare och anställa fler i skolan.

Sedan Alliansen bildade regering har 12 500 pedagogiska medarbetare skurits bort från svensk skola. Det är betydligt fler än de minskande elevkullarna motiverar, och nu vänder elevkullarna upp igen.

I den budget ni har lagt fram för riksdagen lägger ni 62 procent av satsningarna på skattesänkningar och 2 procent på skolan. Det är inte en prioritering som det svenska folket vill se. Vi vill i stället se att ni nu investerar i skolan.

Ska det vara mer tid för varje elev måste vi anställa fler lärare i skolan, och vi måste rensa i byråkratin för lärare.

Det andra som behövs är tidigt stöd. I svensk skola ger vi i dag mest särskilt stöd i nionde klass. För en elev som i nio år har halkat efter i flera ämnen är det svårt att få det stöd som gör att man hinner i fatt. I de bästa skolsystemen i världen ger man mest stöd i de tidiga årskurserna. Då förebygger man problem innan de hinner växa och bli oöverstigliga.

Vi vill ha en läsa-skriva-räkna-garanti. Det gick Jan Björklund till val på 2006, men det har inte blivit infört. Det handlar om att man från förskoleklass till tredje klass sätter in alla insatser med tydliga checklistor och tydlig uppföljning för att varje elev ska få med sig läsningen, skrivningen och räkningen, så att man också har möjlighet att klara av andra ämnen.

Förutsättningar i skolan avgörs i stor utsträckning i förskolan. Alliansen har låtit barngrupperna i förskolan växa, och nu accepterar ni att Skolverket tar bort riktlinjerna för barngruppernas storlek. Det är fel väg att gå. I stället ska vi investera i förskolan. Vi ska investera i fler speciallärare och utbyggd elevhälsa. Vi ska investera i en läsa-skriva-räkna-garanti. Det kostar, men det är investeringar vi är beredda att göra. Det går före nya skattesänkningar.

Prot. 2013/14:48
17 december

*Aktuell debatt:
De svenska skol-
resultaten i PISA-
rapporten 2012*

Detta är förslag på sådant som kan göras nu. Det handlar om insatser för att varje lärare ska få mer tid att prata med och nå varje elev. Det är insatser för att elever ska få det stöd de behöver i tid. Det behöver inte vänta. Det behöver inte vänta in någon ny utredning. Det behöver inte vänta in ett nytt val. Det kan vi göra nu.

Vi har fler förslag. Det är förslag om höjda lärarlöner, om att lärare ska få bra och kontinuerlig fortbildning, för läsning i skolan, för att öka elevernas glädje för matte, för att alla elever ska få tillgång till estetisk kompetens, för att man inte ska kunna ta ut vinst ur skolan, för att ingen ska behöva känna sig otrygg i skolan och för att luften i klassrummen inte ska göra en trött.

Det finns förslag på sådant vi kan göra nu. Utbildningsministern behöver faktiskt inte vänta. Det finns inget som hindrar dig, Jan Björklund, från att nu ta tag i skolans viktigaste utmaning och se till att varje elev får den tid med sin lärare som han eller hon behöver och få det stöd som behövs. Det finns inget som hindrar dig mer än att Moderaterna hellre använder pengarna till skattesänkningar.

(Applåder)

Anf. 110 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C):

Herr talman! Det är inte mer än ungefär en vecka sedan vi i utbildningsutskottet debatterade budgeten och då också uppehöll oss en hel del just vid resultaten i den PISA-undersökning som genomfördes 2012.

Debattens vågor har väl gått minst sagt höga från och till. Fokus, upp- lever jag, har varit på att hitta syndabockar och se vems fel det hela skulle kunna vara i stället för att se den komplexitet som skolans uppdrag faktiskt innebär.

Allting verkar bli så mycket lättare om man hittar de där självklara svaren på vad som behöver göras. Men sådana färdiga svar finns inte, för det är en mycket mer komplex verklighet vi har att ta del av. Därför blir det så fel när den ena lilla frågan efter den andra diskuteras.

Jag välkomnar Gustav Fridolin in i arbetet med utbildningsfrågorna. Det var spännande med din uppradning, för det dröjde ganska länge innan den skilde sig från det som har varit just Alliansens politik under ett antal år. Både när det gäller tidigt stöd och tidiga insatser är satsningen på speciallärarutbildning som alliansregeringen genomförde för ganska många år sedan en viktig del för att just ge resurser tidigt.

Vi behöver faktiskt inte alltid gå utomlands för att hitta svaren. Det finns ett antal kommuner och skolor i Sverige som visar precis hur man arbetar för att också få framgångsrika elever med gott resultat. Det vi kan behöva fokusera på är de skolor som av olika anledningar inte lyckas. Det är ett viktigt arbete vi har framför oss.

Hur sprider man de framgångsrika skolornas framgångsrecept? Det pågår ju ett stort arbete just nu. Sveriges Kommuner och Landsting har ett projekt som heter PRIO, där man jobbar för att sprida de framgångsrika exemplen. Man har börjat med Stockholms stad. Det finns spännande rapporter därifrån just nu. Det är inte något som ska börja hända.

Vi är oerhört oroliga över resultaten att svenska elever inte lär sig läsa, men det har inte stått stilla, utan det pågår hela tiden stora satsningar för att vända det resultat som vi har sett under ganska lång tid.

Jag känner stor respekt, tillit och beundran för de lärare och rektorer som har bestämt sig för att göra skillnad. Låt mig bara nämna exemplet Nossebro. Det har pågått ganska många år. Ibland har det varit ifrågasatt av lite olika anledningar. Men man bestämde sig tidigt för att man skulle göra skillnad, och man har visat att det går. Man behöver inte vänta in att någon annan ska ta ett visst beslut, utan man kan faktiskt göra väldigt mycket här och nu.

Jag har träffat många framgångsrika lärare och rektorer under den skolresa som jag har varit ute på, herr talman. Jag har också träffat många fantastiska förskollärare. Låt mig bara nämna att jag bad dem ge oss ett medskick till politiken om vad vi behöver titta extra på när det gäller de pedagogiskt skickliga och ansvariga förskollärarna på golvet i förskolan. Då sade de: Snälla, sluta prata om gruppstorlekar. Prata om det som är förutsättningar för att vi ska kunna ha en god kvalitet. Det ser väldigt olika ut. Det är inte ett visst antal barn som ger oss förutsättningar. En del grupper kan vara lite större. En del grupper behöver absolut vara mindre. Det beror på många olika saker. Men det är professionen som kan visa vad det är man behöver göra för att komma till rätta med de här delarna.

Det finns också stora utvecklingsmöjligheter i de satsningar som har gjorts. Vi ser att man behöver göra mycket mer av det. Det handlar om att satsa på den moderna tekniken och på vilket sätt den bidrar till ett ökat lärande.

Det finns fantastiskt spännande exempel på skolor som verkligen går före. Och vi har på olika sätt ett stort ansvar för att sprida den erfarenheten. Det har vi både som riksdagspolitiker och som kommunpolitiker, som många av oss också är. Skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den finns på många ställen, men det handlar om att sprida den till fler.

Jag har mött oerhört positiva reaktioner på många av de reformer som vi tyvärr ännu inte har sett börja verka ute i den svenska skolan. Det gäller till exempel de nya kursplanerna, den nya läroplanen och de nya lärarutbildningarna – det är så många saker att de, när man ska räkna upp dem, kommer i en annan ordning än vad man hade planerat.

Mattelyftet har nämnts av flera, likaså Läslyftet. Ursäkta, Gustav Fridolin, men läsa-skriva-räkna-garantin är en ganska gammal frågeställning. Detta har fått genomslag på ett antal ställen där man faktiskt har jobbat med en läsa-skriva-räkna-satsning. Att de eleverna inte har gått ut årskurs 9 än är en annan fråga, men de kommer dit också.

Vad kommer upp i debatten? Jo, en massa olika saker. Det var det jag inledde med att säga. Det finns en stor komplexitet. Det är inte ett förstatligande av skolan, att ta bort det fria skolvalet eller andra organisatoriska förändringar som är det viktiga. Det viktiga är att jobba med just det som händer mellan varje lärare och elev. Därför är det oerhört viktigt att satsa på lärares och rektorers kompetens. Det är en stor del av de satsningar som vi har gjort genom Lärarlyftet och de andra lyft som finns.

Det finns mycket mer att säga, herr talman. Jag är glad att vi får möjlighet att återkomma vid ett par tillfällen under debatten.
(Applåder)

Anf. 111 RICHARD JOMSHOF (SD):

Herr talman! Precis som väntat har debatten hittills handlat om vem som är mest dum och vem som var dum först. Alliansen skyller på de rödgröna. De rödgröna skyller på Alliansen. Men till saken hör, herr talman, att båda är precis lika skyldiga.

Jag tycker att det blir extra komiskt när Socialdemokraterna och Ibrahim Baylan försöker lägga all skuld på Alliansen, trots att det var just Socialdemokraterna som påbörjade nedmonteringen av svensk skola när man för drygt 20 år sedan bestämde sig för att kommunalisera skolan. Det blir extra komiskt när Ibrahim Baylan kallar ett återförstatligande för ett stort experiment. Men vad är då inte kommunaliseringen, Baylan? Det om något är väl ett stort experiment. Bra har det inte heller gått.

Trots ett starkt motstånd drevs kommunaliseringen igenom av Socialdemokraterna och Vänsterpartiet kommunisterna. I händerna på många gånger totalt okunniga kommunala skolpolitiker har kommunaliseringen skapat en segregerad skola med stora regionala och kommunala skillnader. Sedan skolan kommunaliserades har antalet obehöriga lärare ökat samtidigt som antalet vuxna i skolan har minskat, i takt med att kuratorer, studievägledare, skolsköterskor och inte minst speciallärare sparats bort i kommunernas spariver.

Skolan har under samma period blivit allt stökigare och alltmer otrygg. Det finns fortfarande elever, ganska många, till och med ett växande antal, vill jag påstå, som vittnar om ett hårdare skolklimat där mobbning, trakasserier, hot och våld har kommit att bli en del av vardagen. Flickor utsätts för tillmälen och trakasserier. Pojkar berättar om rån och misshandel. Trots att det i dag är tillåtet att flytta på den som mobbar sker det endast i undantagsfall. I stället blir det ofta den som är utsatt för mobbning, trakasserier, hot eller våld som tvingas bort. Det är skamligt.

Nästan var tredje lärare vittnar i sin tur om att de utsätts för våld eller hot om våld på jobbet. Hälften av landets lärare upplever att det har blivit vanligare med hot och våld i skolan. Nästan var femte lärare oroar sig över att gå till sitt arbete.

Herr talman! Det här är viktigt. En skola där lärarna tvingas ägna allt större tid åt allt annat än kunskapsförmedling är dömd att vara en skola med sjunkande studieresultat. Varje minut som en lärare tvingas lägga på att försöka få ordning i klassrummet är en förlorad minut. Vi ska komma ihåg att det finns ganska många lärare som vittnar om att en stor del av lektionstiden, ibland hälften av lektionstiden, går åt till att hålla ordning i klassrummet. Och med halva undervisningstiden tycker i varje fall inte jag att det är speciellt konstigt om eleverna lämnar skolan med ofullständiga betyg. I en sådan verklighet är det inte speciellt konstigt och förvånande om studieresultaten försämras.

Det blir inte bättre av att 68-vänstern, eller resterna av den, har bestämt sig för att ordning och reda är något negativt eller att det skulle vara fullt med disciplin i skolan. Och det blir inte bättre av att skolledningar i avsaknad av ett nationellt regelverk saknar kunskap och rutiner. Det är i alla fall vad många säger. Det handlar om rutiner och om kunskap om hur man ska hantera mobbning och hur man ska hantera trakasserier och våld i skolan.

Det blir lite komiskt, tycker jag, när Gustav Fridolin försöker skämta bort problemen genom att försöka få ned det till en fråga som handlar om

kepsar. Jag tycker att det är beklämmande. Situationen är betydligt allvarligare än så.

Till detta kommer en situation där allt fler skolor väljer att sopa problemen under mattan av rädsla för dåligt rykte. Att det finns skolor som är rädda om sitt rykte är inte konstigt med tanke på att skolan är att likna vid en öppen marknad. Problem med våld och mobbning eller dåliga betygssnitt kan vara förödande för en skola. Då är det bättre att försöka sopa under mattan och låtsas som att det regnar. Men skolan är inte som vilken marknad som helst. Att byta skola är inte som att byta från en vårdcentral till en annan eller att byta tandkräm, för den delen.

Friskolereformen har gått för långt, men till kommunernas försvar vill jag säga följande: Friskoleetableringar kan leda till en överetablering av skolor. I en kommun med ett bristande elevunderlag och där kommunens skolverksamhet är kalibrerad efter elevunderlaget riskerar friskoleetableringar att slå sönder den kommunala organisationen med skolor och skollokaler. Och eftersom kommunen sällan kan påverka huruvida en skola ska få starta eller inte är det ibland mycket svårt, om inte omöjligt, för en enskild kommun att skapa en långsiktig planering för kommunens skolverksamhet. Det kan leda till ökade kommunala kostnader. Och vad gör kommunerna när kostnaderna ökar? Jo, man sparar. Och när man sparar är det oftast på lokaler och på personal.

Vidare tvingas ibland kommunala skolor som bedöms som mycket bra, inte minst mindre byskolor, att läggas ned när friskoleetableringarna blir för många. Det kan ironiskt nog få följderna att valfriheten minskar, samtidigt som servicen minskar.

Herr talman! I en sådan situation är det inte speciellt förvånande om studieresultaten försämras.

Anf. 112 ROSSANA DINAMARCA (V):

Herr talman! Vilken plats Sverige hamnar på i den här PISA-mätningen är, ärligt talat, inte så relevant. Det som på riktigt oroar mig är att elever, oavsett om de anses vara hög- eller lågpresterande, tappar kunskap. Alla är förlorare på den skola vi har i dag.

Det står klart att det handlar om ett systemfel. Det handlar alltså inte om ämnesspecifika problem som går att lösa genom ett mattelyft, läxhjälp, katederundervisning, sommarskola, tidigare betyg, låsta dörrar, fler nationella prov och så vidare. Det är ett systemfel som gör att svensk skola inte längre anses vara likvärdig.

Politiken ska inte vara klåfingrig och peka ut hur lärarna och skolan ska organisera arbetet. Politiken ska ge skolan och lärarna förutsättningar och resurser för att uppfylla sitt uppdrag gentemot eleverna och ta ansvar för elevernas lärande. Det är nämligen de som har kompetensen och utbildningen.

Det är knappt att jag orkar gå igenom utbildningsministerns och regeringens bristande förmåga att ta ansvar för den allvarliga situationen som vi har sett de senaste veckorna. Utbildningsminister Jan Björklund skyl- ler i stället konstant ifrån sig. Det är lite som att Erik Hamrén skulle skylla på Lars Lagerbäck för att Sverige inte gick till VM eftersom de tränade för dåligt under Lagerbäck.

Björklund! Du har ansvaret. Ta det!

*Aktuell debatt:
De svenska skol-
resultaten i PISA-
rapporten 2012*

Det är den borgerliga utbildningspolitiken som vi ser effekter av i dag. De borgerliga partierna har genomfört två av tre stora skolreformer på 90-talet. De pekade ut som orsaker till systemfelet. Det är de borgerliga partierna som har författat de senaste läroplanerna, både nu och på 90-talet. Förutom de reformerna har lärartätheten sjunkit sedan 1990. Även om den har gått upp lite nu, Jan Björklund, är den inte på 90-talets nivå.

Jan Björklund har varit utbildningsminister i snart åtta år. Så länge har ingen annan innehaft posten före dig. Ändå vill du inte ta ansvar. Regeringens misslyckande med skolan är en katastrof för en hel generation unga människor, men utbildningsministern väljer att skylla ifrån sig.

På våren 2011 fattade riksdagen ett beslut om att utreda de stora skolreformerna. Utredningen skulle också återkomma med förslag på hur likvärdigheten skulle öka och segregationen minska. Regeringen och Jan Björklund har valt att tillsätta en utredare som ska utvärdera kommunaliseringen, men den ska inte återkomma med några förslag. Det är inte ens i närheten av det tillkännagivande som regeringen fick från riksdagen.

Fru talman! Det som uppriktigt bekymrar mig är att det politiska mod som behövs i det här läget inte verkar finnas. Det fria skolvalet är här för att stanna, säger alla här i kör, trots att det pekade ut som den främsta orsaken till den ökade skolsegregationen och därmed kunskapsstappet. Likvärdigheten urholkas, och studier visar att det fria skolvalet har medfört att vi har fått ett klassamhälle i skolans värld. Visionen om skolan som mötesplats, om att skolan skulle utjämna klyftorna genom sitt kompensatoriska uppdrag, är långt borta. Jämlikhetstanken ligger i en öppen grav. Jag säger öppen grav, därför att jag inte vill tro att det inte är något som det går att göra något åt. Men det krävs mod.

Förutom att man måste ta tag i de utpekade reformerna måste också lärartätheten öka ytterligare. Därför har vi i Vänsterpartiet föreslagit en stor satsning på 6 000 fler lärare i skolan. Dessutom vill vi förstärka förskolan med 4 600 fler anställda.

Fru talman! Valfrihet är inte att vissa mer välbemedlade ska kunna välja bort klasskamrater för sina barn. Valfrihet handlar om att mina och alla andras barn, oavsett föräldrar, ska kunna göra de val de vill i livet när de väl har kastat studentmössan i skyn. Det tål att upprepas att det fria skolvalet inte har varit till gagn för någon, inte ens för dem som har haft möjligheten att välja bort skolan. Vi måste därför ha en skola eleverna kan lita på. Oavsett vad föräldrarna gör ska de ha rätt till bra utbildning, bra lärare och en fräsch och modern skola. Alla elever ska känna att skolan är en positiv utmaning där de får det stöd och den stimulans de behöver.

Anf. 113 ANNIKA ECLUND (KD):

Fru talman! Vi kristdemokrater ser med oro på utvecklingen i de senaste PISA-mätningarna.

Att Sverige nu ligger i den nedre halvan av skalan för de 34 OECD-länderna i alla de tre mätta områdena, läsförståelse, matematik och naturvetenskap, är mycket oroande. Det är allvarligt vad beträffar den enskilde elevens framtid men också för vad försämrade skolresultat kan komma att betyda för vår gemensamma framtid i Sverige.

Alliansregeringen har genomfört stora viktiga reformer för att vända utvecklingen. Nu gäller det att verkligen hålla i de reformer vi tror så starkt på så att de får tid att verka.

Vi har en ny lärarutbildning, vi har infört lärarlegitimation och mer lärarledd undervisningstid – bara för att nämna några reformer. Vi kristdemokrater har också föreslagit ännu mer lärarledd undervisningstid i svenska med fokus på läsning. Att kunna läsa är grunden för all annan inläring och måste prioriteras.

Mycket tyder på att de sjunkande resultaten delvis kan förklaras av att den lärarledda undervisningstiden minskade på 90-talet när skolan gick mot mer och mer individualisering genom ökat eget arbete. Det måste vi råda bot på. Tiden för ämnesundervisning trängs också undan av att fler och fler uppgifter läggs på läraren. Skolans utökade roll som fostrare, lärare som experter inom olika områden och en ökad administrativ börda gör att mer ska rymmas inom den garanterade undervisningstiden. Problemet är att inget har tagits bort. En revisionsrapport från Stockholms stad visar att bara 40–50 procent av lärares totala arbetstid ägnas åt kärnverksamheten, det vill säga undervisning. För att öka den lärarledda ämnesundervisningen krävs det därför att olika uppgifter och ansvarsområden som lärare har ses över och vid behov rensas bort.

Vi är överens om att all forskning visar att den enskilt viktigaste faktorn för elevernas skolresultat är en duktig lärare. Då måste vi givetvis se till att lärarna får tid att undervisa.

Fru talman! PISA-resultatet behöver dock problematiseras. PISA är tillförlitlig gällande vad den mäter. Men den mäter inte alla kunskaper. Svenska elever visar goda kunskaper i engelska, har ett väl utvecklat kritiskt tänkande och är kreativa. Det är också glädjande att eleverna trivs bra i skolan och mår relativt sett bra om man jämför med till exempel Sydkorea, som har högst andel självmord bland ungdomar i OECD-länderna. PISA mäter alltså inte hela skolans uppdrag men är en mycket viktig del i det som är grundläggande för inläring.

Fru talman! PISA har också tittat på elevers attityder till skolan, och här ser vi en sorglig jämförelse med de länder som ligger i topp. I de asiatiska länderna, som också har de bästa resultaten, har skolan största prioritet hos både elever och föräldrar. Här måste alla hjälpas åt – politiker, lärare och föräldrar – att inskräpa vikten av skola och kunskap.

Givetvis finns det åtgärder i skolans värld som skulle kunna bidra till att förändra attityderna. Det handlar om sådant som att det ska råda god ordning i klassrum och på skolgårdar, att det ska vara en självklar rätt för lärare att förbjuda användandet av mobiltelefoner och ytterkläder i klassrum. Det handlar om att stärka läraryrket dels genom god löneutveckling och möjligheter att göra karriär, dels genom att höja betygskraven för att antas till lärarutbildningen.

Men kanske viktigare än något annat måste Sverige uppvärdera och återupprätta ett klassiskt bildningsideal. Det går inte att se skolans uppdrag enbart utifrån anställbarhet, utan vi måste uppvärdera kunskapen och visa på dess egenvärde och betydelse för människans personliga växande.

Fru talman! Alla barn förtjänar en skola i toppklass, och det är också en förutsättning för att Sverige ska stå sig väl i framtiden. Vi behöver återupprätta en utbildningstradition som bygger på tillit och förtroende

*Aktuell debatt:
De svenska skol-
resultaten i PISA-
rapporten 2012*

mellan elever, lärare och föräldrar där skolan förmedlar kunskaper och stimulerar elevernas intellektuella utveckling.
(Applåder)

Anf. 114 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Tomma tunnor skramlar mest. Ni rödgröna tävlar om att skrika mest i falsett om hur fel allting är. Men jag hör inga alternativ till den politik som nu förs. Det har funnits alternativ under de här sju åren. När vi införde nationella prov i årskurs 3 röstade ni nej. När vi införde betyg i årskurs 6 röstade ni nej. När vi införde den nya lärarutbildningen med högre kunskapskrav röstade ni nej. När vi införde den nya skollagen med högre krav på att lärare ska vara behöriga i de ämnen de undervisar i röstade ni nej. När vi införde den nya gymnasieskolan röstade ni nej.

Nu skäller ni för att de här reformerna inte ger effekt tillräckligt snabbt, det vill säga de reformer som ni själva har röstat emot. Det finns ett ord för det: hyckleri.

Jag tillsätter gärna forskarkommissioner. Men vi har redan ett antal tillsatta. Ni ropar efter och ställer krav på att vi ska tillsätta kommissioner, men sedan struntar ni i dem. Professor Per Thullberg är Sveriges främsta skolexpert. Han tillsattes av Ibrahim Baylan som generaldirektör för Skolverket, eller om det var Östros som gjorde det. Thullberg är gammal socialdemokrat. Han har gjort en mycket genomarbetad utredning där han säger att svensk utbildningspolitik är på rätt väg. Läs den!

Vi har forskarrapporter. Det kommer en till om ett par månader om kommunaliseringen från Sveriges främsta statsvetare, professor Leif Lewin. Kommer ni att lyssna på den innan ni kräver nya kommissioner? Jag lovar att om han kommer fram till att kommunaliseringen har varit lyckad kommer jag att lyssna på den. Men jag undrar hur Ibrahim Baylan eller Gustav Fridolin gör om han kommer fram till motsatsen. Kräv gärna nya kommissioner, men lyssna på dem som finns.

Skolforskningsinstitut inrättas nu. Sveriges främsta forskare när det gäller skola ska samlas där, naturligtvis. Vi kommer att ha hearingar i utskottet med de främsta forskarna och hearingar på Utbildningsdepartementet.

IFAU är ett av de mest välrenommerade forskningsinstituten och utreder just det som du, Rossana Dinamarca, sade inte utreds. De utreder just kommunaliseringen, det fria skolvalet och friskolereformen. De har ett mycket gediget forskningsuppdrag som ska redovisas i en rapport. Jag kommer att lyssna på deras slutsatser.

Men kommer du, Ibrahim Baylan, som kräver en massa nya forskningskommissioner att lyssna på dem som redan finns? Du kommer nämligen att avkrävas besked på det om några månader när utredningen om kommunaliseringen kommer.

Svaret från de rödgröna är mer resurser, fru talman, alltid mer resurser. Låt mig säga att de länder som ligger i topp i PISA har mindre resurser än Sverige har i sitt skolväsen. Jag säger inte att det är fel med mer resurser, men det är inte det allena saliggörande. Vi satsar 215 miljarder i Sverige varje år på skolan. Vänsterpartiet vill öka det med 9 promille nästa år, 9 promille, och det ska lösa allt. Socialdemokraterna och Miljöpartiet vill öka det med ungefär 15 promille, och det ska lösa allt. Är det någon som tror på det?

Vi satsar mer resurser nu än vad Sverige gjorde 2006, och vi kommer att föreslå mer resurser. Men tro inte att det är det enda. De länder som ligger över Sverige satsar mindre resurser, men de har trots det bättre resultat. Läs PISA!

Högre status på läraryrket, mer skoldisciplin i klassrummen – den typen av åtgärder är vad vi behöver fokusera på i Sverige.
(Applåder)

*Aktuell debatt:
De svenska skolresultaten i PISA-rapporten 2012*

Anf. 115 IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tomma tunnor skramlar mest. Sedan PISA-undersökningen kom för exakt två veckor sedan har utbildningsminister Jan Björklund gjort tre utspel. Det första handlade om att stänga ute försenade elever. Det andra var att tillåta vissa konfessionella inslag i utbildningen, och nu senast handlade det om att tillsätta en utredning om ordning och reda i skolan.

Det alla dessa tre förslag har gemensamt är att försöka häva det fallande förtroendet för regeringens skolpolitik. Som medicin mot de kraftigt försämrade skolresultaten är det ganska futtigt, utbildningsministern. Det går inte att dölja det genom att ta till brösttoner från denna talarstol och låtsas vara i opposition.

Du blev utbildningsminister hösten 2006, Jan Björklund. Sedan andra världskriget är det ingen utbildnings- eller skolminister som har suttit så länge på den posten. Det finns ingen individ i detta land som har haft så stort inflytande på den förda skolpolitiken. Nu går resultaten åt fel håll. De föresatser som regeringen haft och som du, Jan Björklund, som en skolengagerad person har haft inte varit fel, tvärtom. Det har varit goda ambitioner. Men jag förstår att det kan vara svårt att ta till sig när verkligheten inte blir som man vill, när man har suttit i snart åtta år och haft alla dessa goda ambitioner och det kommer svart på vitt att vi har den sämsta kunskapsutvecklingen i hela OECD. Då är det bäst att sätta sig ned och fundera: Vad är det som går snett?

Det är därför vi vill tillsätta en oberoende skolkommision, Jan Björklund, inte en utredning där man redan har beställt ett resultat, utan en skolkommision som består av de bästa forskarna i Sverige och utomlands så att det blir på ett bra sätt.

Ska jag uppfatta dig som att du stänger dörren för detta, Jan Björklund? I så fall är det oseriöst och ansvarslost.

Fru talman! Moderaterna hävdar att man har satsat på skolan. Låt mig gå igenom de satsningar som den här regeringen har genomfört. År 2007 var den största satsningen en skattesänkning på 40 miljarder, 2008 en skattesänkning på 10 miljarder, 2009 en skattesänkning på 45 miljarder, 2010 en skattesänkning på 13 miljarder, 2011 en skattesänkning på 7 ½ miljard, 2012 en skattesänkning på 5 ½ miljard, 2013 en skattesänkning på 7 miljarder. I den budget som vi ska behandla slutligt i morgon är regeringens förslag en skattesänkning motsvarande 15 miljarder, 20–30 gånger mer än vad man satsar på den svenska skolan.

Det är mot den bakgrunden som vi i dag har 12 607 färre lärare än vad vi hade 2006. Inte en enda krona har under något av de här åren öronmärkts för att anställa lärare, varken specialpedagoger eller vanliga klassrumslärare. Det är därför vi har allt större klasser. Det är därför situationen är så betungande för landets skolor. Det är därför skolresulta-

ten faller. Det är därför vi socialdemokrater föreslår att vi i detta mycket allvarliga läge öronmärker ett statligt stöd på 4 ½ miljard för att minska klasstorlekarna och göra tidiga insatser. Jag tror att alla förstår att om ett barn går med brister i läsförmågan genom ettan, tvåan, trean och fyran kommer detta inte att hävas senare, oavsett hur dyra eller tunga insatser som görs därefter.

Det är därför Socialdemokraterna vill prioritera skolan framför skattesänkningar. Vi vill göra det så tidigt som möjligt genom mindre klasser och fler specialpedagoger.

(Applåder)

Anf. 116 TOMAS TOBÉ (M):

Fru talman! Det är på sitt sätt intressant att följa och delta i den här debatten. Samma företrädare som säger sig vilja sätta sig ned och diskutera, oberoende, har hela bilden klar för sig. De vet exakt vad det är som är fel, och de vet exakt vilken medicin de har för detta. De menar att ansvaret i princip är kopplat till en person. Det är en oerhört intressant beskrivning av verkligheten.

Det är nästan så att man skulle kunna tro att skolan redan är förstatligad – för att nämna en aktuell diskussion.

Man vill över huvud tagit inte inse det faktum att man har ett eget ansvar. Varför satsar man mindre pengar på skolan i Göteborg och i Malmö? Varför har man sämre kunskapsresultat där?

Till dem som säger sig vilja ta ett gemensamt ansvar för skolan: Ja, var så god och gör det. Var så god att ta ert ansvar, och var så god att förbereda ert regeringsalternativ och vilka långsiktiga besked som ni vill ge till svensk skola.

Vi genomför gärna reformer tillsammans med er. Det är alldeles utmärkt att ni i dag ställer er bakom karriärtjänster för lärare. Det är utmärkt att Socialdemokraterna äntligen har förstått att en betygsfri skola inte är den enda vägen framåt för Sverige. Det är alldeles utmärkt. Men ge långsiktiga besked till skolan, för det kommer att behövas!

De som lyssnar på den här debatten vill nog ha besked om det som verkligen betyder någonting, och då är vi tydliga. Vi vill ha mer av tidigt stöd och särskilt fler speciallärare i lågstadiet så att varje klassrum i Sverige kan få ett ordentligt stöd. Det är viktigt.

Det är också viktigt att våga investera i mer undervisningstid och i fler lärarledda lektioner. Vi vill fortsätta att investera för att få ett läraryrke som är attraktivt. Men för att göra detta måste man ha ordning på ekonomin, och man måste se till att fler arbetar. Det är så vi har fått mer resurser i svensk skola.

Det är intressant att Gustav Fridolin är upprörd över att lärarna får behålla mer av lönen. Men det är inte Alliansen som Gustav Fridolin ska vara upprörd över. Han borde vara upprörd över sin partner Socialdemokraterna. Så fort nyårsraketerna går upp i skyn har Socialdemokraterna lovat bort exakt de pengar som du i debatten utlovar och ger sken av att de är verkliga.

Just nu är det 271 dagar, 1 timme och 43 minuter kvar tills vallokaler stänger. Det finns de som har sagt att lärarna har ungefär 15 minuter på sig att förbereda en lektion. Det är alldeles för kort tid. Lärarna

behöver mer tid för att förbereda sig och för att verkligen kunna fullgöra sitt uppdrag.

Men de rödgröna partierna, ni har tillräckligt med tid för att förbereda er och lämna era gemensamma besked. Vi ger våra besked om hur vi vill förstärka kunskapslinjen, och vi tar gärna gemensamt ansvar för en sådan färdriktning. Men vi vet ju över huvud taget inte vem som för er talan i den här debatten.
(Applåder)

Anf. 117 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! OECD har i PISA-mätningarna med understöd från Skolverket konstaterat att en av de viktigaste nycklarna för att man ska få med sig det man behöver från skolan och för att man ska kunna klara av PISA-proven är läsförståelse. När läsförståelsen brister speglar det resultatet i läsförståelse men också i matematik och i naturkunskap.

Det finns förslag om hur läsförståelsen skulle kunna öka. Den statliga Litteraturutredningen som Alliansen tillsatte har två mycket tydliga förslag.

Det ena förslaget är att alla elever ska ha tillgång till bemannade skolbibliotek. Skolbibliotekarien är på skolan en motor för arbetet med läsning och ett stöd för att väcka läslust hos alla barn. Alla barn förtjänar att hamna i bokslukaråldern.

Det andra förslaget är att alla förskolor ska ha läsombud. Det ska finnas ombud på förskolan som hjälper till med läsningen redan där.

Dessa två förslag från Litteraturutredningen har Alliansen valt att inte gå vidare med. Dessa två förslag är de viktigaste i Litteraturutredningen för att läsningen ska öka och på sikt för att Sverige ska kunna vända resultaten i PISA. Men Alliansen har valt att inte gå vidare med detta.

Man har inte heller gått vidare med den läsa-skriva-räkna-garanti som var en stor fråga för Jan Björklund i valet 2006. Man lovade en sådan garanti i de tidigaste årskurserna. Alla insatser skulle sättas in för att varje elev ska få det stöd och den tid som behövs för att man ska lära sig läsa, skriva och räkna och därigenom klara de ökade kunskapskraven i andra ämnen.

Det blev i stället en tillfällig budgetsatsning som nu är över och som ska utvärderas av dem som själva genomförde den. Den läsa-skriva-räkna-garanti som utlovades blev aldrig verklighet.

Jan Björklund säger att han inte hör om något alternativ till hans politik. Det beror ju på att han väljer att inte lyssna. Jag kan förstå att han inte vill lyssna när vi för fram vår politik. Ska den bli verklighet får vi möta väljarnas förtroende och byta regering efter nästa val.

Men det vore klädsamt om Jan Björklund och Alliansen i vart fall valde att lyssna på sina egna utredningar och sina egna vallöften. Hade ni gjort det, hade ni sett till att alla skolor hade bemannade skolbibliotek. Ni hade sett till att införa läsombud i förskolan och att införa den läsa-skriva-räkna-garanti som du gick till val på 2006. Men det gjorde ni inte.

Det finns ett alternativ till regeringens politik. I stället för att fokusera på psalmer och kepsar ska man efter PISA fokusera på de frågor som verkligen gör skillnad för varje elev. Då är det två saker som jag vill återkomma till i den här debatten: lärares tid och elevers behov av tidigt stöd.

Prot. 2013/14:48
17 december

*Aktuell debatt:
De svenska skol-
resultaten i PISA-
rapporten 2012*

Sedan Alliansen bildade regering har tolv och ett halvt tusen pedagogiska medarbetare skurits bort från svensk skola. Den största enskilda kategorin är speciallärare och specialpedagoger, just de som ni talade er så varma för. De har skurits bort under er tid i regeringen. Nu måste man i stället anställa fler speciallärare och mer personal i skolan så att lärare får vara lärare och att elever får tid med sina lärare.

När det gäller tidigt stöd redovisade Skolverket för några månader sedan att nu efter sju års alliansregering sätts det mesta av det särskilda stödet in i nionde klass. Vilka förutsättningar ger det att hinna i fatt om stödet inte kommer förrän i nionde klass? Stödet måste sättas in i tid.

Det finns förutsättningar att till höstterminen nästa år införa en ordinationsrätt för lärare. De möjligheterna finns. Ni har redan utrett frågan om åtgärdsprogrammen. Ni kan nu avisera att man ska anställa fler i skolan och att ordinationsrätten är på väg, om ni tar PISA-resultaten på allvar.

(Applåder)

Anf. 118 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C):

Fru talman! Läskunnighet är oerhört viktigt. Att kunna ta del av de satsningar som alliansregeringen har gjort i olika budgetar är oerhört viktigt. Att kunna läsa Skolverkets utvärderingar av dessa satsningar är också oerhört viktigt.

2008–2012 satsades 1 ½ miljard kronor på en läsa-, skriva- och mattesatsning.

(Applåder)

Visst är det bra? När det görs en utvärdering tittar Skolverket på den, men det är också oberoende utvärderare som tittar på den och i dialog med huvudmännen diskuterar: Har den lett till ökad måluppfyllelse?

Den största delen av satsningen har gått till årskurs 1–3. Det handlar om tidiga insatser och är därför ett viktigt stöd.

Man pekar på ökad måluppfyllelse. Vissa satsningar har också vänt sig till de äldre årskurserna. Där har man inte kunnat se någon större måluppfyllelse i det stora hela.

Man har satsat mer på de elever som har störst behov för att verkligen se till att försöka att få dessa elever att nå resultat.

Det är jätteviktiga satsningar. Men jag kan ärligt säga att det inte räcker. Vi behöver göra mycket mer. Därför är det viktigt att påminna om att den speciallärarutbildning som Alliansen nu har infört togs bort av en annan regering.

Jag hade kolleger i skolan som sade: Tänk om jag som har varit lågstadielärare i många år kan få speciallärartjänsten när den blir ledig, för jag brinner för detta med läsinlärning. Är man proffs på det vill man hjälpa dem som har det allra tuffast att knäcka koden.

Det finns många bra exempel på den verksamheten ute i svensk skola. Men de måste nå fler elever tidigt. Därför satsar vi på tidiga insatser. Vi satsar på speciallärarutbildning.

Det finns ett stort antal framgångsrika skolor i Sverige, men det låter tyvärr inte så i debatten. Det låter inte så när man pratar om statistiken. Jag är också bekymrad över att det är för många skolor som inte når upp till resultaten, men vi måste se de duktiga pedagoger och de duktiga rektorer som jobbar för den här utvecklingen.

Det var en spännande uppläsning av Gustav Fridolin när det handlade om mycket av den politik som också är Alliansens politik. Hans kollega i utbildningsutskottet, Jabbar Amin, stod här i förra veckan och sade att vi springer åt fel håll, vilket upprepades vid ett antal tillfällen. Med den uppräkningslista som Gustav Fridolin gjorde i dag känns det mycket mer tryggt, för den ligger betydligt närmare det som är Alliansens politik. Tack för det!

När det handlar om vad vi behöver göra: Vi behöver satsa resurser. Jag började med att säga att vi har satsat 1 ½ miljard på läsa-skriva-räkna-satsningen. Vi är beredda att satsa mer. Vi är beredda att satsa på tidigt stöd av olika slag. Vi är beredda att göra rejäla satsningar på att öka tiden i skolan, som också nämndes i tidigare inlägg.

Vi har en stor utmaning framför oss i att visa på vikten av både utbildning och, som Annika Eclund från Kristdemokraterna lyfte upp, bildningsidealet och de viktiga frågorna. Det handlar om den breda, komplexa verkligheten och att ta den på allvar. Att då också satsa på lärarutbildningen, som Alliansen har gjort, har varit oerhört viktigt.

Speciallärare och specialpedagoger är viktiga, men den lärare som möter eleverna största delen av tiden under de första skolåren är en mycket viktig förebild. Det krävs att den läraren har en god kompetens när det gäller läsinlärning. Läsombud och skolbibliotekarier i all ära, men det är den som möter eleverna varje dag som kan bidra till att engagera, motivera och öppna ögonen på dem när de kommer in i slukaråldern. Vi jobbar för att gynna det ännu mer.

(Applåder)

Anf. 119 RICHARD JOMSHOF (SD):

Fru talman! Nu tänker jag diskutera elefanten i rummet, nämligen massinvandring och den totalt misslyckade integrationspolitiken.

Det är nämligen där vi hittar en mycket viktig förklaring till att det ser ut som det gör, en förklaring till ett splittrat och segregerat Sverige. Eftersom Sverige är en spegelbild av det omkringliggande samhället är det också där vi hittar en huvudförklaring till den alltmer splittrade, den alltmer segregerade och den alltmer ojämlika skolan med dess sjunkande resultat i en rad olika ämnen.

Vi har i dag en situation där allt fler elever kommer från länder där det knappt finns skolsystem, om jag tillåts citera Jan Björklund. Naturligtvis är det mer svårjobb i de skolor som tar emot dessa barn – det är väl en självklarhet. Det är inte speciellt förvånande att barn i dessa skolor går ut grundskolan med ofullständiga betyg.

Om vi exempelvis tittar på inrikes föddas gymnasiebehörighet har den legat ungefär konstant kring 90 procent sedan 2000. Samma statistik visar att gymnasiebehörigheten för dem som är födda utomlands är betydligt lägre. Mest illavarslande är statistiken för gruppen utlandsfödda utanför EU som invandrat efter ordinarie svensk skolstartsalder. Här har gymnasiebehörigheten minskat från 63 till 44 procent mellan åren 2000 och 2011.

Vi tar det igen. Gymnasiebehörigheten har legat ungefär konstant kring 90 procent hos gruppen inrikes födda. Den har däremot sjunkit kraftigt från 63 till 44 procent under samma period i den växande gruppen utlandsfödda utanför EU.

*Aktuell debatt:
De svenska skol-
resultaten i PISA-
rapporten 2012*

Här har vi en viktig förklaring till de fallande resultaten i svensk skola. Här, fru talman, har vi en elefant i rummet.

Enligt statistik över analfabetism och läsförståelse i världen kan 16 procent i Syrien inte läsa eller skriva. Siffran för Somalia är 37 procent. Om vi ser till Migrationsverkets statistik för 2013 är just syrier och somalier de största invandrargrupperna som erhållit uppehållstillstånd i Sverige. Naturligtvis påverkar det svensk skola och svensk skolas resultat. Jag menar att det inte bådär gott för skolresultaten i framtiden – tvärtom.

Man kan tycka att det är bra. Man kan tycka att det är dåligt. Man kan tycka precis vad som helst. Men om man inte erkänner problemen, hur ska man då kunna se till att problemen åtgärdas?

Jag menar följande. Mitt framför våra ögon kan vi se hur Sverige splittras, segregeras och slits sönder. Och inte nog med det: Det växande antalet invandratäta skolor är dessutom kostnadsdrivande, och det innebär att de tar resurser från andra skolor och andra barn. Vi kan tycka att det är bra. Vi kan tycka att det är dåligt. Men så ser verkligheten ut. Jag menar att det inte är hållbart.

Tyvärr är det så att övriga partier blundar för dessa problem, om de ens erkänner dem – jag vet inte.

Om vi då befinner oss i en situation där svenska föräldrar till exempel i en invandratät stad som Malmö väljer bort de invandratäta skolorna, innebär det att föräldrarna agerar fel? Nej, jag tycker faktiskt inte det. Jag menar att det är en helt naturlig reaktion. Föräldrarna vill naturligtvis endast sina barns bästa, och ges man möjlighet att välja bort en stökig skola med fallande skolresultat väljer många att göra det.

Men valmöjligheten gäller naturligtvis också dem med invandrarbakgrund. Till exempel kan boende i Rosengård välja en annan skola för sina barn, en skola med fler svenska barn.

Hur man kan tycka att det är någonting dåligt, att den valmöjligheten skulle vara ett problem, förstår jag inte.

Slutsats: Skulden för den alltmer segregerade skolan ska inte läggas på de föräldrar som använder det fria skolvalet. Den ska läggas på de partier som har skapat denna situation. Jag tycker att man bör ta ansvar för sitt misslyckande.

Anf. 120 ROSSANA DINAMARCA (V):

Fru talman! Det är ganska frustrerande att följa och delta i den här debatten när alla inte förmår se det som faktiskt är problemen.

Jan Björklund – kanske den tommaste tunnan av oss alla här – pratar om disciplinproblem i skolan.

Finland och Sverige har sämst resultat när eleverna har fått ta ställning till påståenden om klassrumsklimat och relation till lärare, den så kallade stökigheten. Men Finland ligger ju i topp i PISA. Hur förklarar Jan Björklund det? Nederländerna och Kanada har också ganska dåliga resultat när det gäller stökigheten. Också de ligger betydligt högre än vad Sverige gör.

Kan du inte prata om det som faktiskt är det som gör skillnad, Jan Björklund?

Ulrika Carlsson från Centerpartiet var uppe och pratade om satsningarna på mattelyftet och så vidare. Men det handlar ju inte om ämnesspe-

cifika problem. Det står väldigt tydligt: Det här är inte ämnesspecifika problem. Det är ett systemfel.

Det är inte disciplinproblem, Jan Björklund. Det är ett systemfel.

Och till Bevara Sverige svenskt-Sverigedemokraterna: Det är inte invandringen som är ett problem. Det är ett systemfel.

Varför är det ingen här som har vågat prata om det fria skolvalet och dess segregeringseffekt och därmed effekten på kunskaperna? Forskning har ju tidigare visat att det är direkt kunskapshämmande. Det fria skolvalet segregerar och är därmed kunskapshämmande.

Att kritisera det fria skolvalet är inte att skjuta från höften. Det är någonting som Skolverket har sagt under ganska många år nu.

Jag har ingenting emot en skolkommision. Men vi har ett skolverk som varje år ger oss lägesrapporter där man samlar forskningen. När ska vi börja lyssna på Skolverket? Jag tror att en skolkommision riskerar att bara skjuta problemen framåt. Det riskerar att ta tid – tid som vi inte har, eller framför allt tid som våra elever, våra unga, inte har. De går bara nio år i grundskolan. De har inte tid att vänta. Vi måste göra någonting nu om vi inte vill förlora fler unga i framtiden.

Jag tycker att det är beklämmande att vi hamnar i diskussioner om att förbjuda mobiltelefoner, i stället för att prata om hur vi gör skolan mer modern och hur vi gör skolan mer relevant. Det finns en intressant sak i PISA-rapporten, nämligen att svenska elever står ut i engelska. Det beror på att de anser det vara relevant. Skolan måste bli mer relevant. Då går det inte att sitta och säga att ”vi förbjuder er att ha kepsarna på” eller ”vi förbjuder er att ha mobiltelefonerna”.

Använd mobiltelefonerna! Använd den moderna tekniken! Jag vill inte känna igen mig i din gamla skola, Jan Björklund, eller i min gamla skola. Jag vill komma in i mina barns skola och känna mig chockad av att jag inte känner igen mig. Det är de som ska visa mig det nya, inte tvärtom. Det är den skolan jag vill se.

Låt oss prata om det som är problemen, och säg gärna någonting om vad du tänker göra åt det fria skolvalet. Tänker du låta det fortsätta att segregera den svenska skolan?

Anf. 121 ANNIKA ECLUND (KD):

Fru talman! Vi kristdemokrater ser allvarligt på Skolverkets rapporter om minskad likvärdighet i den svenska skolan, men vi delar inte oppositionens slutsatser. De attackerar friheten att välja och friheten att etablera nya skolor. Vid ett tillfälle kunde vi läsa att Socialdemokraterna vill att kommunerna ska se till att skolklasserna är socialt och etniskt heterogena och att skolor som bidrar till ökad segregation inte ska få tillstånd att starta. Hur de ska uppnå detta är höljt i dunkel, men vi ser framför oss politiskt godtycke och minskad valfrihet. Det gynnar inte den svenska skolan.

Men minskad likvärdighet är ett problem. Om den hade minskat enbart för att de bästa skolorna blivit bättre vore det en sak, men så är det inte. Vi har problem med skolor som blivit sämre, där uppemot en tredjedel av eleverna går ut utan fullständiga betyg.

Alliansregeringens reformer med inriktning på ordning och reda, extra satsningar på utsatta områden, tidigare betyg, bättre uppföljning, vassare tillsyn och satsningar på lärarnas kompetens och fortbildning har

*Aktuell debatt:
De svenska skol-
resultaten i PISA-
rapporten 2012*

varit helt rätt och kommer att få effekt. Att i detta läge inskränka friheten att välja skola skulle vara förödande.

För det första har föräldrar och elever en principiell rätt att välja skola. Man måste kunna få välja bort en skola som inte fungerar, oavsett om skälet är mobbning, pedagogisk inriktning, lärarnas bemötande eller något annat. Barn får aldrig ses som medel för att skapa så kallade heterogena klasser.

För det andra, ett skolsystem som medger valfrihet och mångfald kan under rätt förutsättningar vara kvalitetsdrivande. Det är naivt att tro att man genom att låta kommunstyrelsens ordförande bestämma vilken skola mina barn ska gå på kan driva fram en högkvalitativ skola.

För det tredje finns det ett rättviseargument för fritt skolval. Det är betydligt lättare att välja skola än att behöva välja bostad i det område där den bra skolan ligger.

Men fritt skolval leder inte per automatik till en bra och rättvis skola. För att uppnå detta behöver vi förbättra skolsystemet på ett antal punkter. Vi behöver utveckla system som ger bättre förutsättningar att göra informerade val. Vi behöver utreda ett ersättningssystem som styr mot kvalitet. Mer pengar ger inte per automatik en bättre skola. Det är snarare så att det är dyrt att ha en dålig skola. Det viktiga måste vara hur man använder pengarna.

Skolinspektionen måste också våga stänga skolor. Det är de dåliga skolorna som är problemet, inte de bra. Det är viktigt att lyfta de svaga skolorna, inte att hålla tillbaka de bra.

Sist men inte minst behöver vi stävja betygsinflationen. Om betyg får användas som konkurrensmedel riskerar det att en press uppåt skapas på betygen. Ökad användning av externa examinatorer och nationella prov i fler ämnen kan stävja tendenser till betygsinflation.

Fru talman! Det är mycket som behöver göras för att stärka den svenska skolan. Vi behöver höja läraryrkets status, förbättra ledarskapet och organisationen och återupprätta en utbildningstradition med klassiska kunskaps- och bildningsideal som grund.

(Applåder)

Anf. 122 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Med det enormt uppskruvade tonläge som oppositionen har undrar man vad som är alternativet till den utbildningspolitik som vi för. Jag hör att ni vill öka resurserna med 16 promille, men ni kan ju inte på allvar tro att det skulle lyfta Sverige från 38:e plats till tio i topp i PISA. De länder som ligger högst har dessutom mindre resurser än vad vi har. Det här är inte seriöst.

Vad är det ni vill riva upp? Alla väsentliga reformer som vi har lagt fram har ni röstat emot. Hade ni suttit kvar vid makten de här åren hade samma gamla politik bara fortsatt. Nu lägger vi om den. Vad vill ni riva upp? Berätta i nästa anförande, Ibrahim Baylan, vad det är i de stora reformerna som ni vill riva upp. Vill du inte ändra någonting, så säg det! Erkänn att de här reformerna som vi har gjort är ganska bra. Men tala om vad det är som du vill riva upp, för du kan inte på allvar mena att 16 promille i ökade resurser – jag tror säkert att vår budget kommer att innehålla mer än det nästa år – skulle lyfta oss. Det är inte seriöst.

Rossana Dinamarca, du fick som vänsterpartist igenom ett ganska viktigt yrkande här om att vi skulle utvärdera de stora skolreformerna om fritt skolval, friskolor och kommunalisering. Det uppdraget har getts till ett av Sveriges mest välrenommerade forskningsinstitut, IFAU, men du har ju redan bestämt dig. Vad är det för idé att kräva forskningsutvärderingar om ni inte inväntar resultaten?

Dessutom, Rossana Dinamarca, i den här rapporten från PISA sägs det att den socioekonomiska segregationen i det svenska skolväsendet har legat still sedan 2003, när ni styrde. Den har legat still. Den är bland de lägsta i hela den industrialiserade världen. Förhåll dig till det. Det är ju ingen idé att ni kräver forskningskommissioner och allt möjligt som ni kallar det när ni struntar i vad de kommer fram till.

Anna Ekström är chef för Skolverket, en opolitisk och neutral sådan, men hon var tidigare socialdemokratisk statssekreterare. Hon har ett råd: Håll fast vid de reformer som nu har genomförts. Det är Skolverkets råd och slutsats av den PISA-rapport som nu har lagts fram. Lyssna på Skolverket!

(Applåder)

Anf. 123 IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! År 2006 förlorade Socialdemokraterna valet därför att väljarna i Sverige ansåg att vi inte såg utmaningarna vi hade med arbetslösheten och utmaningarna vi hade i skolan när det gällde andelen elever som inte nådde behörighet till gymnasieskolan.

Vi har under de sju år som gått självkritiskt granskat vår politik. Vi har förnyat den. Vi har i dag en skolpolitik som fokuserar på kunskap, studiero och likvärdighet.

Har då utvecklingen gått åt rätt håll? Finns det anledning att i dag vara mindre oroliga än vi var 2006, då vi inte heller var nöjda med utvecklingen? Tyvärr inte. Det är i dag 20 procent fler elever som inte når gymnasiebehörighet. Vi har gått från att tillhöra toppen i OECD när det gäller läsförmåga till att i dag tillhöra den absoluta botten. Vi har därför anledning att känna stor oro över utvecklingen.

Vad säger då regeringen, som är ytterst ansvarig för landet? När man blickar ut från blockbunkern tycker man sig ha gjort allt som behöver göras, och nu behöver man bara vänta och se. Man beställer till och med en utredning som, liksom en siarkula, ska tala om när de här reformerna ska få effekt. Utredningen har kommit fram till att man inte vet om de har någon effekt, men *om* de har det kanske den kommer 2021–2022. Vi ska alltså sitta lugnt och vänta och se. Under tiden går tiotusentals ungdomar som inte har de grundläggande färdigheter som krävs i vårt samhälle ut skolan.

Socialdemokraterna vägrar göra detta. Det är därför som vi i vår budget föreslår öronmärkta satsningar på skolan. De avfärdas av utbildningsministern, men de skulle räcka till att anställa 4 000 lärare i de lägre åldrarna. Det, utbildningsministern, är betydligt bättre än att prioritera skattesänkningar i varje budget.

Anf. 124 TOMAS TOBÉ (M):

Fru talman! I den här debatten har det varit en del budgivning från oppositionspartierna om vems felet är. Invandrarna, friskolorna, resur-

*Aktuell debatt:
De svenska skol-
resultaten i PISA-
rapporten 2012*

serna och valfriheten har nämnts. Det är grunden för dem som tror att det finns *en* snabb lösning för att vända de svenska skolresultaten. Jag tycker att det är rätt allvarligt. Det här handlar i grunden om att vi borde kunna enas om att alla förtjänar en bra start i livet.

Och då borde vi också samla oss kring det som verkligen betyder något: mer tidigt stöd, mer uppföljning, mer tid för lärare, mindre administration, satsa på fler skickliga lärare, se till att läraryrkets status är hög men också studiero i klassrummet.

Jag hälsar utbildningsutskottet varmt välkomna till den gemensamma hearing vi ska ha i början av nästa år, då vi ska fördjupa oss i PISA-resultatet och lyssna på och diskutera forskning och beprövad erfarenhet. Kanske kan det leda till att vi får lite mer av det gemensamma ansvar som alla talar om men inte verkar vilja ta för svensk skola.

Till dem som följer den här debatten kan Nya moderaterna och Alliansen ge tydliga besked. Vi tar läget på stort allvar. Vi är beredda att fortsätta att satsa på skolan. Det reformutrymme vi ser för nästa mandatperiod ska landa i svenska klassrum.

Vi lovar dessutom att förbereda oss. Vi tror nämligen att svensk skola förtjänar långsiktighet och ordentliga besked, fru talman.

(Applåder)

Anf. 125 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! Jag för min del skulle vilja avsluta den här debatten med att läsa en kärleksförklaring som en skolutvecklare och tillträdande rektor skrev på sin blogg på lucia:

I en tvåa följer jag två lärare som i varenda detalj under 45 minuter jobbar språk- och kunskapsutvecklande. En så enkel sak som att kommentera hur många grader det är utomhus (den första riktiga snödagen) blir en matematikövning där både statistik och subtraktion övas och provas.

I en fyra skriver eleverna brev till Emil i Lönneberga, och i gruppen på drygt 20 elever har läraren järnkoll på varenda en: A behöver sitta för sig själv, B och C får var sin klapp på axeln, D blir uppmuntrad att pröva sin tanke fullt ut, E får en extra förklaring på sitt modersmål bara så där i förbifarten, F och G får Ipads för att få uppläsningssöd och därmed jobba vidare med stavningen och H får en tålmodig förklaring till varför hen inte får sitta bredvid sin bästis.

I ett grupprum läser högstadiel elever dagens tidning tillsammans med sin lärare. De diskuterar innehållet, stannar upp vid komplicerade begrepp och drar paralleller till sin egen vardag.

Barn har svårigheter, tuffa ryggsäckar och ibland en till synes oändlig räckta hinder för kunskapsutveckling. Lärare är superhjältar som aldrig ger upp. De är kompetenta, passionerade och yrkesskickliga och har ögon i nacken och bläckfiskarmar. Vi vanliga dödliga blir stressade av att ha barnkalas med tolv ungar i huset en gång om året. I skolan är det kalas varje dag, hela tiden.

Det här, Jan Björklund med meddebattörer, är styrkan i svensk skola. Elever som går till skolan med nyfikenhet och lärare som går till skolan med stor lust, engagemang och stor kunskap. Det är den styrkan vi kan bygga vidare på, men då måste lärare få tid att göra sitt jobb.

Man blir inte superhjärte om man bara har en kvart på sig att förbereda lektionen. Man måste slå ihop boken tre minuter innan nästa lektion ska börja. Elever får inte det stöd de behöver om lärare inte får tid att göra sitt jobb.
(Applåder)

Anf. 126 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C):

Fru talman! Ja, Gustav Fridolin, jag tror att vi är många som har delat den där texten på Facebook. I bloggen beskrivs en verklighet som är alldeles fantastisk och där lärare verkligen ser de olika eleverna.

Vad behövs då för att tända allas vår motivation till att vilja denna förändring? Det handlar inte om en eller två personers eller utbildningsutskottets engagemang utan om att vi alla på olika sätt behöver åstadkomma både en förändring i arbetssätt och en attitydförändring.

Det behövs en skola där varje enskilt barn blir synligt och där lärares kompetens hela tiden utvecklas. Vi satsar på lärarutbildningen. Den är jätteviktig.

Sedan är det oerhört viktigt att det sker en kontinuerlig kompetensutveckling hela tiden. Det ser man i de framgångsrika exemplen i Europa och andra delar av världen där man har vänt utvecklingen. Man satsar mycket på lärares kompetensutveckling. Det har också alliansregeringen gjort, genom grundutbildning men även vidare.

Det är en viktig del där jag vet att många kommuner, även via SKL, tittar på vilken kompetens som kommer att behövas framöver för att göra detta på ett riktigt bra sätt.

Detta är en jätteviktig diskussion. Låt oss inte glömma den när julgröt och annat står för dörren och man slappnar av i det politiska arbetet. Vi behöver behålla denna motivation efter julen och med än större styrka gå in i det engagemanget och visa på den förändring som kan ske. Det finns framgångsrika skolor som visar vägen. Låt oss peka på de goda exemplen och på vad vi kan uppnå.

Det finns fantastiskt många bra verksamheter. Jag vill kanske inte bli chockad, Rossana Dinamarca, när jag går in i mina barns skola, men jag vill åtminstone säga "Wow!" för att det blir en så fantastisk bild av samhället. Det tror jag att vi på olika sätt kan uppnå när vi tar in den moderna tekniken.

Jag vill avsluta med att önska mina kolleger i debatten en god jul. Framför allt vill jag önska alla lärare och elever där ute och likaså fru talmannen en god jul och ett gott nytt år.

(Applåder)

Anf. 127 RICHARD JOMSHOF (SD):

Fru talman! Problemen i dagens skola kan inte avhjälpas genom en enstaka åtgärd även om någon tror att det är så vi tycker. Det gör vi inte.

Det krävs naturligtvis en rad åtgärder för att över huvud taget kunna göra någonting åt de problem vi brottas med i dag.

Ett första steg – och det står vi fast vid – är att återförstatliga skolan. Vi menar att vi då kan få till en rättvis fördelning av resurserna. Det är först då vi kan få till en satsning på lärarkåren, inte minst lönemässigt. Det är jättebra att Gustav Fridolin säger att lärarlönerna ska höjas, men det är trots allt upp till kommunerna att göra de satsningarna om de vill.

*Aktuell debatt:
De svenska skol-
resultaten i PISA-
rapporten 2012*

Det finns en massa exempel på kommuner där Miljöpartiet är med och styr men där lärarna inte har höga löner. Vi menar att det behövs ett återförstatligande för att det ska vara möjligt.

Inte minst bör vi införa ett tydligt och nationellt regelverk där det ska framgå vilka rättigheter och skyldigheter den enskilda läraren har men också hur man ska agera när en elev inte fungerar i skolsituationen. Vi menar att det till exempel ska vara regel och inte undantag att flytta på elever som mobbar och slåss.

Det handlar om att skapa studiero. Det handlar om att skapa en fungerande skola för alla inblandade.

Andra viktiga satsningar vi brukar lyfta fram är att öka antalet vuxna, inte minst specialpedagoger, men också kuratorer, studievägledare och så vidare. Det handlar om att renodla lärarrollen.

Vi vill se över friskolesystemet. Det är ingen hemlighet. Vi menar att det ska vara svårare att starta friskola än vad det är i dag.

Det handlar om att få till en fungerande helhet och en effektiv fördelning av resurser, inte minst från kommunens sida, innan skolan är förstatislagad. Och nej, Tomas Tobé, det är inte invandrarnas fel. Det är bland annat ert fel, och det är någonting helt annat.

Avslutningsvis kanske Rossana Dinamarca inte känner till att skolan var segregerad även tidigare, innan vi hade ett fritt skolval. Jag vill bara meddela att det hette bostadssegregation och var ganska vanligt.

Problemet är att vi sedan dess har fått ett samhälle som är mycket mer splittrat och segregerat. Det är naturligtvis något som slår igenom även i skolan. Den samhällsutvecklingen har ni varit med om att skapa.

Anf. 128 ROSSANA DINAMARCA (V):

Fru talman! När det gäller friheten att välja undrar jag vems frihet vi pratar om. Det är inte alla som har friheten att välja. Vi är inte alla fria.

De som har haft möjligheten att välja är de som har haft resurserna att göra det, de som har kunnat skjutsa sina barn till en annan skola och de som har kunnat köpa ett busskort eller ett SL-kort för att deras barn ska åka till en annan skola. De har haft den möjligheten.

Men varför ska de som väljer att vara kvar på den skola som ligger närmast nöja sig med att möjligen få en skitskola? Varför ska vissa få gå i den där skolan som inte fungerar?

Anledningen till att det ser ut på det här sättet är att vi har öppnat upp ett konkurrenstänk i svensk skola där vi har accepterat att det finns bra och dåliga skolor. Det är något Vänsterpartiet aldrig kommer att acceptera.

Vi kräver att varenda elev i Sverige ska få gå i en bra skola. Det fria skolvalet har inte brutit bostadssegregationen. Den ser precis likadan ut nu som den gjorde då.

Visst har det fria skolvalet haft effekt, Jan Björklund. Du har kanske inte läst det, men den viktigaste delen i den sammanfattande PISA-rapporten är den avslutande diskussionen, nämligen där det sägs att ”mycket talar för att skolsegregationen, utifrån såväl resultat som socioekonomisk sammansättning, har påverkats negativt av skolvalet. ... I Skolverkets rapport från 2012 påvisades också en kraftigt ökad mellan-skolvariation sedan slutet av 1990-talet och fram till 2011.” Fram till 2011, inte 2003, Jan Björklund.

Anf. 129 ANNIKA ECLUND (KD):

Fru talman! Jag tror att jag redovisade mina argument för det fria skolvalet tidigare. Det har i dag raljerats en del från oppositionens sida om arbetsro och trygghet. Jag tycker att det är en mycket viktig fråga.

I en rapport från Skolverket uppger närmare 20 procent av eleverna att situationen i klassrummet är stökig och otrygg. Dessutom är skolk och ogiltig frånvaro vanligare i Sverige än i jämförbara länder, och i PISA-mätningen toppar svenska elever när det kommer till sena ankomster. Det är djupt oroande.

Skolans uppdrag ska vara att ge alla elever likvärdiga chanser att förverkliga sina livsdrömmar genom ett tydligt fokus på bildning och kunskap. Om det ska vara möjligt måste ordning och reda råda i klassrummet. Eleverna ska komma i tid och fokusera på lektionens innehåll. För detta krävs en tydligare ansvarsfördelning mellan skolan och hemmet.

Nästan alla skyldigheter som skollagen fastslår i dag åligger lärare, skola och rektor. Utöver skolplikten har elever och föräldrar bara rättigheter. Det skapar dåliga förutsättningar för en ömsesidig respekt. Jag tycker att det därför är nödvändigt att göra förändringar i skollagen där föräldraansvaret tydliggörs liksom vilka skyldigheter eleven har.

Ordning, arbetsro, mobbning och kränkningar har diskuterats så länge det har funnits skolor. Tecknen på att situationen i skolan i vissa avseenden har förvärrats måste tas på allvar. Ska skolmiljön för eleverna förbättras och läraryrket stärkas så att de bäst lämpade lockas till yrket måste det råda balans mellan lärarnas befogenheter, elevernas inflytande och föräldrarnas ansvar för sina barn.

Skolan är barnens arbetsplats och endast i en skola med trygghet och arbetsro skapas förutsättningar för lärande.

(Applåder)

Anf. 130 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! PISA-resultatet är mycket allvarligt, och jag är glad att det finns en enighet om det. Det är inte självklart. Flera av dagens debattörer har egentligen i 20 år stått och hävdats att kunskaper inte går att mäta och varit emot kunskapsmätningar i svensk skola. Jag är mycket glad att vi nu är eniga om att kunskaper går att mäta och att vi alla erkänner PISA-mätningarna. Jag minns hur man på den gamla regeringens tid inte ville erkänna att PISA-mätningarna visade att de svenska skolresultaten sjönk. Nu erkänner alla det. Det är en mycket bra utgångspunkt att vi inser att läget är allvarligt.

Frågan vem som är ansvarig har väckts. Det finns ett svar på det: Jag är ansvarig. Jag tar det ansvaret genom att lägga om hela den svenska utbildningspolitiken. Det är på grund av att resultaten sjunkit i 20 år som vi gör de stora reformerna. Det är den största omläggningen sedan 1840-talets folkskolereform. Enligt min mening måste reformerna nu fullföljas. Det är också Skolverkets rekommendation. Även den statliga utredning som gick igenom reformarbetet rekommenderade att reformerna skulle fullföljas.

Jag menar att det kommer att behövas mer, och jag hoppas att vi kan återkomma till det under nästa år. Det behövs fler speciallärare i svensk skola. Jag är glad att vi nu har 1 000 som antas till speciallärarutbildningen varje år. År 2006 antogs bara 600 till specialpedagog- och speci-

alläro-utbildningen. Vi behöver mer betyg ännu tidigare för ett ökat resultatfokus. Vi behöver mer arbetsro i skolan. Som ni vet tycker jag att vi behöver återförstatliga skolan. Gör vi inte det behöver vi i alla fall ökad statlig styrning.

Valet nästa år kommer att handla om ifall vi ska fortsätta att föra den kunskapsorienterade politik som Sverige nu har slagit in på eller ifall vi ska gå tillbaka till den politik som är roten till problemen. För Alliansen är det valet mycket enkelt.

Jag vill tacka alla för en mycket bra utbildningsdebatt.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § (forts. från 9 §) Arbetsmarknad och arbetsliv (forts. AU2)

Anf. 131 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Under hösten har jag rest i Sverige. Jag har mött många unga som på olika sätt tagit sig över tröskeln och in på arbetsmarknaden. Jag har samtalat med Linda i ostbutiken i Linköping. Jag har talat med Ahmad på Volvos verkstadsgolv i Eskilstuna. Jag har talat med Alice som inte alls hade tänkt arbeta inom äldreomsorgen men som kom in där via ett ungdomsjobb i Umeå kommun och nu berättade hur nöjd hon var med att jobba inom äldreomsorgen. De har alla en sak gemensamt. De har fått in en fot på arbetsmarknaden. De har också fått den första och kanske viktigaste raden till sitt cv.

Jag har även mött många unga som berättat om arbetsgivare som har en väldigt tuff kravlista på den perfekta arbetstagaren, en kravlista som i vissa fall till och med är större än det behov som ska fyllas. Det blir lätt en cirkel som är svår att bryta. Utan det första jobbet ingen erfarenhet, och utan erfarenhet inget jobb. Därför är det viktigt att vi fortsätter att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden.

Ett jobb är så mycket mer än en lön. Det är gemenskap med arbetskamrater. Det ger trygghet och frihet. Ett jobb bygger upp självkänslan. Det bygger upp en stolthet. Det ger möjligheter att växa och vara med och bidra. Jobben ger också resurser till allt det som är vårt gemensamma, en god vård, en bra skola, en bra omsorg för de äldre. Vårt mål måste därför vara att alla som kan arbeta ska ha ett arbete att gå till, för alla behövs.

Fru talman! Jobb skapas främst i företag som startar, växer och anställer. För Sveas Bageri i Kumla, där drygt 30 av de 100 anställda är unga, har den lägre kostnaden för att anställa unga, och den halverade restaurangmomsen, inneburit en skillnad. I stället för att tvingas hålla tillbaka under krisen har bageriet kunnat investera och ge möjlighet för fler att arbeta.

Även Crenna Plåt i Enköping växer. De har anställt 18 personer det senaste halvåret, varav 14 är unga. En av dem är Gustav, som sedan tre månader tillbaka känner stoltheten över att gå till jobbet varje morgon. Också här berättar arbetsgivaren, vd:n, att den sänkta arbetsgivaravgiften har gjort skillnad.

Fru talman! Sverige är ett litet land och vi lever i en global ekonomi. Vi påverkas i hög grad av vår omvärld. Den ekonomiska krisen och en utdragen lågkonjunktur har påverkat våra företag, påverkat sysselsättning och arbetslöshet. När länder i vår närhet stått inför nedskärningar som slår mot jobb och välfärd har Sverige varit ett av få länder i Europa som förmått öka sysselsättningen. Vi tillhör de länder som har bland den lägsta långtidsarbetslösheten, och vi har bland Europas starkaste offentliga finanser. Företag har startat, stannat och växt i Sverige. Det är ingen slump. Det har inte hänt av sig själv. Det är resultatet av en reforminriktad politik, en målmedveten jobbpolitik.

Fru talman! Vår arbetsmarknad står inför fortsatta utmaningar. Alltför många saknar fortfarande ett arbete att gå till. Särskilt fokus måste därför läggas på grupper som har svårast att ta sig in på arbetsmarknaden, på unga och nyanlända så att de får det där första jobbet men också på dem som har svårt att återvända till arbetsmarknaden, som stått utan arbetskamrater och utanför våra arbetsplatser alldeles för länge.

Förmågan att skapa nya jobb och ge människor en chans på arbetsmarknaden är det som bygger vårt samhälle starkt. Sverige behöver en politik som fortsatt stöttar tillväxt och framväxten av en mångfald av jobb, både kunskapsintensiva arbeten och arbeten med lägre trösklar.

Vi behöver en politik som ökar sysselsättningen och fortsätter att bekämpa utanförskapet. Det ställer krav på konkreta förslag för hur jobben ska växa till och hur jobben ska komma fler till del.

Fru talman! Vårt arbete har genom åren handlat om att stärka såväl efterfrågan som utbud av arbetskraft, men också om att förbättra matchningen. De åtgärder som föreslås i budgeten för 2014 fokuserar på att fler ska få jobb. Vi fortsätter arbetet med att stärka jobbchanserna för unga. Långtidsarbetslösa och de som av andra skäl har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden finns också i fokus i vår budget. Totalt satsar regeringen drygt 20 miljarder kronor för 2014 på åtgärder för tillväxt och jobb.

Hösten 2011 tog regeringen initiativ till trepartssamtal med arbetsmarknadens parter. De branschvisa avtal om yrkesintroduktion som parterna tecknat innebär större inslag av arbetsplatsförlagt lärande. Allt sker inom ramen för den svenska modellen. Det är avtalsenliga löner och villkor. En del av tiden används för utbildning och handledning. Regeringen bidrar, som vi tidigare har hört, med ekonomiskt stöd till anställning och handledning. Med YA-jobben öppnas en väg in på arbetsmarknaden för Sveriges unga. Det handlar helt enkelt om att lära sig jobbet på jobbet.

Ungas förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden är mycket olika. Därför är det viktigt att arbetsförmedlaren gör en individuell behovsbedömning och att individuell hjälp finns från dag ett. Vi vill att unga som avslutat sin utbildning snabbt ska kunna komma i arbete. Därför sänker vi anställningskostnaderna ytterligare för unga under 23 år och gör de arbetsmarknadspolitiska insatserna effektivare.

En grupp som drabbats särskilt hårt av lågkonjunkturen är de långtidsarbetslösa. Regeringen föreslår därför en rad åtgärder för att motverka och bryta långtidsarbetslöshet. Det handlar bland annat om att permanenta det bredare utbudet av insatser samtidigt som vi satsar mer på anställningsstöd. Dessutom investerar vi i en rad åtgärder för att förbättra möjligheterna till uppföljning och återkoppling från Arbetsförmedlingen till den som söker jobb.

En väl fungerande arbetsmarknad måste vara flexibel och trygg. Med det som målsättning föreslår regeringen stöd till korttidsarbete och åtgärder för stärkt omställningsförmåga på arbetsmarknaden. Det behöver bli enklare att fylla på med kunskap och kompetens mitt i livet. Vi sänker också a-kasseavgiften för drygt två miljoner människor och sjesätter en bred översyn av Arbetsförmedlingen.

Fru talman! Jobbpolitiken är den största framtidsutmaningen och även nyckeln till Sveriges framtida utveckling. Därför driver regeringen en politik med en bred förstärkning av arbetsmarknadens funktionssätt för att göra det enklare att komma in, för att göra det enklare att anställa och för att man ska kunna behålla arbetskraft även när ekonomin viker.

Vad är då de fyra olika oppositionspartiernas svar inför framtiden? När Sverige behöver fler unga i jobb svarar Socialdemokraterna med att tredubbla arbetsgivaravgiften för unga. När vi behöver sänka trösklarna, så att arbetsmarknaden kommer fler till del, vill Socialdemokraterna återgå till en politik med ett arbetslöshetsmål som drivit ut människor i långvarigt utanförskap. När Sverige behöver konkurrenskraftiga företag som växer och anställer svarar Socialdemokraterna med kraftigt ökade skatter på produktion. När Sverige behöver fler jobb svarar Socialdemokraterna med tusentals nya Amsplatser. När Alliansen står upp för att Sverige ska vara ett öppet land svarar Socialdemokraterna med protektionism och delvis med stängda dörrar. Socialdemokraterna har inte ett enda konkret förslag på hur jobb ska komma till. De har 30 miljarder i skattehöjningar på jobb och arbete. Då har vi inte ens kommit in på vad Vänsterpartiet och Miljöpartiet föreslår i skattehöjningar på produktion.

Det är 271 dagar kvar till valet. Skiljelinjerna i svensk politik är tydliga. De fyra partierna i Alliansen förbereder sig väl genom att ta fram gemensamma förslag för hur jobben ska bli fler och komma fler till del. Socialdemokraterna väljer att fokusera på skatte- och bidragshöjningar, samtidigt som man inte talar om hur samarbetet med Miljöpartiet och Vänsterpartiet ska se ut. Vi får se när vi får besked i dessa frågor.
(Applåder)

Anf. 132 YLVA JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! När man lyssnar på arbetsmarknadsministern är det nästan så att man blir lite orolig för de områden som ska utsättas för regeringens prioriteringar. Arbetsmarknadsministern säger att hon ska fortsätta att öka jobbchanserna för unga. Fortsätt inte för mycket, för resultatet har hittills blivit att arbetslösheten bland unga ökat katastrofalt och att långtidsarbetslösheten tredubblats! Är det på den vägen vi ska fortsätta?

Ministern säger att regeringen ska fortsätta att satsa på bättre matchning. Tyvärr är resultatet av regeringens ansträngningar att matchningen allvarligt har försämrats på svensk arbetsmarknad.

Detta är nästan lite grann av nyspråk. Man oroas något över vad som ska hända när regeringen fortsätter med sin politik.

Fru talman! Jag vill fokusera på en fråga. Du talar om stoltheten över att ha ett jobb att gå till, ministern. Jag instämmer i att det är oerhört viktigt för individen. Men med den politik som du administrerar har vi en ungdomsarbetslöshet som är så hög att vi kommer i fråga för EU:s krisstöd. Du säger själv att Sverige är ett av få länder i Europa som har starka finanser och som i många avseenden har goda förutsättningar på arbets-

marknaden. Trots det har vi en ungdomsarbetslöshet som är så hög att vi får stöd från EU för att hantera den. Hur stolt är du när du går till jobbet?

Prot. 2013/14:48
17 december

Anf. 133 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

*Arbetsmarknad och
arbetsliv*

Fru talman! Jag har varit här några timmar i dag, och jag lyssnade såklart på Ylva Johanssons huvudanförande. Under tre minuter och 50 sekunder talade hon om unga. Men under den tiden presenterade Socialdemokraterna inte ett enda förslag om hur jobben ska bli fler för de unga.

Jag lyfte i mitt anförande fram förslag som syftar till att fler unga ska ha ett jobb att gå till. Framför allt är det detta riksdagen ska fatta beslut om i morgon.

Ylva Johansson använder vackra ord, men det är tom retorik. Ylva Johansson tänker tydligen inte berätta vad som står i Socialdemokraternas budget. Hon vill inte berätta att man har skattehöjningar på 30 miljarder som i hög grad kommer att påverka ungas förutsättningar att få jobb. Hon tänker inte berätta att hon ämnar tredubbla arbetsgivaravgiften för att anställa unga under 23 år. Vi har för vår del vidtagit konkreta åtgärder som gör att fler unga kan ha ett jobb att gå till.

Man tar miljarder från de unga för att finansiera transfereringssystem. Man tar miljarder från de unga för att återigen massivt bygga ut en arbetsmarknadspolitik av gammalt snitt. Jag menar att detta är prövat och utvärderat. Det är bevisat att det inte har kvalitet.

För oss fyra partier är de unga viktiga. Ja, vi är en del av EU, och EU brottas med att fler unga behöver ett jobb att gå till. Man ser utmaningen, men hittar också lösningar. Lösningarna går ut på att få jobben att fortsätta att växa till och att se till att även de unga får del av de jobb som kommer till.

Anf. 134 YLVA JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Vi ska ta beslut om de förslag som regeringen har lagt fram i budgetpropositionen och som innebär att vi fortsätter att köra fast i hjulspår där Sverige redan sitter fast. Men vi ska också ta beslut om de konkreta förslag som Socialdemokraterna har lagt fram. Vi lägger ungefär 10 miljarder mer på jobbpolitiken än vad regeringen gör. Det vet ministern precis lika väl som jag.

Om jag vore arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson skulle jag ta det lite försiktigt med att skilja på retoriken och verkligheten. Ert största problem är just verkligheten, ministern. Ni byter enkelt retorik utifrån vad som passar. En höjning av avgiften till a-kassan ansåg ni tidigare vara en jättebra åtgärd för att minska arbetslösheten. Nu presenteras det som en förbättring att man tar bort den. När regeringen föreslår höjda arbetsgivaravgifter för dem som är över 23 år framställs det av ministern som en effektivisering av arbetsmarknadspolitik. Men när vi föreslår detsamma är det ett dråpslag mot ungdomar. Var lite försiktig med retoriken! Det är trots allt verkligheten du är ansvarig för.

Du och många andra har sagt vackra saker här i talarstolen. Men resultatet av er politik är att långtidsarbetslösheten bland ungdomar är tre gånger högre än innan ni började praktisera er politik. Trots att Sverige i jämförelse med många länder i Europa har goda förutsättningar är vår ungdomsarbetslöshet så hög att vi betraktas som ett krisland i Europa och

får del av EU:s krisstöd för att klara ungdomsarbetslösheten, eftersom man inte tror att vi klarar den själva. Är du stolt när du går till jobbet?

Anf. 135 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Nu hade Ylva Johansson två minuter på sig att berätta om de förslag som de har för att sänka tröskeln till jobb för unga så att de har ett jobb att gå till. Vi presenterar våra förslag.

Jag har läst budgetar om 25 000 YA-jobb som ska komma till nästa år. Jag förstår att de inte så gärna vill tala om dem. Ylva Johansson inser nog att om Socialdemokraterna med ett pennstreck i en budget befäller fram 25 000 YA-jobb ute hos arbetsgivarna kommer inte jobben till. De växer inte till på det sättet.

Jobben växer till när arbetsgivare anställer och när vi ger förutsättningar. Men vi kan inte genom ett pennstreck bestämma hur många det ska bli. Det är tom retorik och inte riktig politik.

Jag är väldigt stolt över att Sverige har klarat krisen så bra som vi har gjort. Jag kommer aldrig att vara stolt och nöjd med att så många unga inte har ett jobb att gå till. Det är därför vi lägger fram de konkreta förslagen.

Det är därför vi satsar på att fortsätta att sänka trösklar. Det är därför vi så intensivt jobbar med att just unga ska ha ett jobb att gå till.

När det gäller långtidsarbetslösheten är det alldeles för många unga som har varit arbetslösa för länge. Trots allt detta, och det vet jag att Ylva Johansson kanske inte heller vill tala om, har vi den lägsta långtidsarbetslösheten i Europa. Vi ligger i botten.

De allra flesta unga som blir arbetslösa i Sverige – och det skriver till och med Socialdemokraterna i sin budget – är det under en väldigt kort tid. Därför gäller det att göra rätt insats för rätt person. Vi gör det konkret och från budget till budget.

Vi kommer aldrig att vara nöjda innan fler unga har ett jobb att gå till. Det är därför vi fyra tillsammans lägger fram konkreta förslag till skillnad mot de andra fyra partierna här i riksdagens kammare.

(Applåder)

Anf. 136 ALI ESBATI (V) replik:

Fru talman! Jag ska fortsätta på spåret med verklighet och retorik. Det är nödvändigt efter drygt sju år av den borgerliga regeringens mantran där ord får ett eget liv så att man inte längre vet vad de betyder.

Det har upprepats gång på gång att den arbetslinje som den borgerliga regeringen säger sig stå för handlar om att öka drivkrafterna för arbete och att man därigenom får fler i jobb. De har inte materialiserats. Sysselsättningsgraden är densamma eller något lägre, och arbetslösheten är högre.

Vad är kärnan i diskussionen? Det skulle vara fint att få höra det. Visst bygger det på förståelsen att man väljer mellan arbete och fritid och att arbetslösheten därför i grund och botten beror på att de som är arbetslösa har valt fritid framför arbete och att det är vad regeringens politik bygger på.

Det skulle vara bra för människor som lyssnar, funderar och utvärderar för sig själva vilken politik som är den rimliga att få höra arbetsmarknadsministern diskutera detta.

Sänkta trösklar har upprepats gång på gång. Visst talar vi här om lägre löner och sämre villkor. Varför är det så att denna politik, när den har genomförts i Sverige och i andra jämförbara länder, inte har lett till generellt högre sysselsättning och lägre arbetslöshet?

Vad är problemet där? Varför fortsätter ni att använda termen sänkta trösklar utan att förhålla er till verkligheten? Det skulle vara fint att få höra om detta.

Anf. 137 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M) replik:

Fru talman! Kanske vill Ali Esbati att vi hellre ska diskutera national-ekonomi, fritid och lön. Låt mig komma till verkligheten. Vad är arbetslinjen i verkligheten?

Arbetslinjen handlar om att göra det lönsamt att jobba. Arbetslinjen handlar om att vi prioriterar det som skapar fler arbetstillfällen i ett samhälle. Det handlar om att se till att företag kan växa och anställa. Det handlar om att vi underlättar för människor som står långt bort och har arbetsförmåga att komma in. Det är ett sätt att sänka trösklar.

Sänkta trösklar handlar inte om låglönejobb. Om Ali Esbati vet någonting om verkligheten, vilket jag tror att han vet, vet han också att reallöneutvecklingen i Sverige har varit god trots dessa år. Vi har inte haft en dålig reallöneutveckling.

Arbetslinjen handlar helt enkelt om att göra det mer lönsamt att jobba och se till att vi har en politik som gör att jobben växer till. Det gör det inte med Vänsterpartiets 80 miljarder i skatteökningar.

Jobben växer inte till när man höjer transfereringssystem så mycket som Vänsterpartiet vill. Jobben växer inte till om vi tar bort RUT och ROT och tar bort sänkningen av restaurangmomsen. Det är inte så jobben växer till.

Ska människor ha ett jobb att gå till i Sverige, känna trygghet, vara med och bidra och känna att de har en egen försörjning måste vi underlätta för jobben att växa fram.

Det kanske är jobbigt för Ali Esbati att jobben har kommit i privat sektor dessa år. Jag ser i era budgetar att det inte är där som ni vill att jobben ska växa fram.

Det är en grundförutsättning i arbetslinjen att jobben växer fram i företag där vi kan få ökade skatteintäkter för att jobben ska kunna växa fram i offentlig sektor där de så väl behövs för våra barn och för våra äldre.

Ekvationen är ändå att jobben måste växa till i företag.

Anf. 138 ALI ESBATI (V) replik:

Fru talman! Nej, det var inte så att jag tänkte att man skulle diskutera de teoretiska modellerna. Dess värre är det de teoretiska modellerna utan förhållningssätt till verkligheten som präglar regeringens politik och motiveringen för den.

Det är inte så att politiken har handlat om att det ska vara lönsamt att jobba. Det har handlat om att det ska vara lönsamt att ha ett jobb, och det

ska vara mer lönsamt att ha ett jobb med hög inkomst. Det är vad skattepolitiken har handlat om. Det är så den har varit utformad.

När det handlar om att sänka trösklarna på det sätt som ministern här beskriver, att människor ska få hjälp att komma tillbaka till arbetsmarknaden, är den hjälp som de fått med den borgerliga politiken ett straff. Det är nästan som *Lorry*-sketchen att man ska komma på något straff att ge i gåva till chefen.

Det är inte så att människor har fått hjälp när de får ytterligare mindre marginaler som arbetslösa. Det är inte så att de har fått hjälp när de har blivit utkastade från sjukförsäkringen. Det är inte så att de har fått hjälp när de har fått begränsad tillgång till rehabilitering.

Det är väldigt märkligt att kalla detta för hjälp. Det är en bestraffning som människor har drabbats av. Idén med det har varit att de ska skärpa sig, hoppa upp och ta ett jobb. Problemet är att det inte är så människor fungerar. Det är inte så arbetsmarknaden fungerar. Det är inte så människors val har sett ut i verkligheten.

I verkligheten är det som skett att arbetslösheten har blivit högre. Det är inte fler som blivit sysselsatta. Däremot är det fler av dem som är utanför arbetsmarknaden som har blivit fattiga och har lägre inkomster.

Det är så. Det vet vi från lång tid av erfarenhet av hur samhällen fungerar. När människor under lång tid har dåliga inkomster och hamnar i en dålig situation blir de inte mer benägna att kunna komma tillbaka till samhället utan hamnar snarare mer utanför.

Anf. 139 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-
SON (M) replik:

Fru talman! Jag talar väldigt gärna om Alliansens politik. Jag förstår att oppositionspartierna inte gärna talar om sin egen politik eftersom den inte leder till fler jobb.

Ali Esbati sade för några sekunder sedan att vi inte haft någon ökad sysselsättning. Du får nog svårt att bevisa den tesen. Det är över 200 000 fler i dag som har ett jobb att gå till än 2006. Jobben har vuxit till trots att det varit en kris.

De jobben har vuxit fram i privat sektor. Det har bidragit till att vi har kunnat upprätthålla en god vård, skola och omsorg eftersom det hänger ihop.

Det är inte så att vi kastar ut människor från sjukförsäkringen. Det är viktigt att komma ihåg att vi inte heller har det som tidigare regeringar gjorde som affärsidé, helt enkelt att förtidspensionera bort människor.

Alliansen har inte det som affärsidé. Vi har som en grund och en vision att alla människor som har arbetsförmåga också ska få komma till sin rätt på arbetsmarknaden i stället för att förtidspensioneras bort.

Speciellt gäller det väldigt många kvinnor i Sverige som år efter år var långtidssjukskrivna och aldrig fick någon hjälp. Till slut blev de förtidspensionerade och lever i dag på en väldigt liten inkomst.

Vi ser och tror på människors förmåga och vill att varje människa som har möjlighet ska kunna vara med och bidra. Det är inte alltid enkelt. Det är en tuff utmaning.

Det är också det vi ser i sammansättningen av arbetslösheten i dag. Många personer har svårare att komma tillbaka. Här behöver vi fortsätta våra insatser för att speciellt många kvinnor men också många män ska

kunna komma tillbaka. Vi ser människor. Vi glömmer och gömmer dem inte.

Även för de personer som nu är långtidsarbetslösa behövs en politik som leder till fler jobb och som fortsätter att leda till fler jobb. Då funkar det inte med att höja skatten på företagande. Det funkar inte att öka i transfereringssystemen så kraftigt som Vänsterpartiet vill göra, för det slår ut svenska jobb.

Anf. 140 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Fru talman! Jag vill fråga statsrådet angående fas 3. Det är någonting som riksdagen, då statsrådet satt i riksdagen, hade ett tillkännagivande om. Jag undrar vad statsrådet kommer att göra annorlunda i förhållande till hennes företrädare. Kommer det att finnas en handlingsplan för hur hanteringen kommer att vara?

Jag läser i betänkandet, och där står det när det gäller sysselsättningsfasen att utskottet anser att man bör beakta att de arbetsökandes förutsättningar kan förändras över tid och att det därför är viktigt att insatserna i tillräcklig utsträckning tar hänsyn till individuella behov och förutsättningar. Gott så.

Vidare står vad regeringsunderlaget verkar tycka i frågan, nämligen att utskottet välkomnar att regeringen föreslår att den möjlighet som funnits under 2012 och 2013, alltså efter tillkännagivandet, till programinsatser genom sysselsättningsfasen permanentas. Utskottet välkomnar också att regeringen i sitt budgetförslag för 2014, alltså kommande år, föreslår att det särskilda anställningsstödet och det förstärkta särskilda anställningsstödet permanentas.

Jag läser upp detta så att statsrådet inte behöver säga det själv, för det här vet vi. Men faktum kvarstår att det finns ett tillkännagivande.

Jag undrar vad statsrådet avser att göra med detta. Den här typen av kosmetiska förändringar har inte gjort någon större skillnad. Det har gjort skillnad i marginalen. Det må se bättre ut när det inte längre heter fas 3 utan sysselsättningsfas, men i praktiken är det ingen större skillnad.

Anf. 141 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag tror att min företrädare och även jag har svarat på denna fråga tidigare. Vi har mött upp tillkännagivandet på det sätt att vi nu har infört fler insatser. Vi möter upp det genom att vi permanentar det.

Jag tror fortfarande att människor som har varit arbetslösa länge inte – som det var tidigare – ska behöva gå hemma, inte ha en aktivitet och inte finnas med i ett sammanhang. Jag tror att det är otroligt viktigt att man finns med i en arbetsgemenskap och att man får en plats där personen också utvecklas.

Så är inte fallet. En del uppger att de inte är nöjda med sin plats, och då ska man hitta någonting som är bättre. Varje person är unik. Ingen behöver exakt samma insats, och ingen ska vara på samma plats eller ha precis samma typ av arbetsinsats. Men grunden ligger i att jag tror att det är viktigt att inte dessa personer glöms och göms, utan att de finns med ute i gemenskap.

Jag tycker att det här är spännande. Här har vi det tredje oppositionspartiet som tar replik på mig och på mina kolleger som fortfarande inte

riktigt berättar om hur den stora utmaningen för dem som är i sysselsättningsfasen ska kunna mötas, det vill säga: Hur ska jobben bli fler?

Jag vet att Mehmet Kaplan tycker att det här med restaurangmomsen inte är en helt dum idé, till exempel. Vi ser också att det ger fler jobb. Samtidigt är det så att de som Mehmet Kaplan gärna vill samarbeta med framöver – fast det vet vi ju inte heller riktigt trots att det verkar så – inte riktigt gillar det här med restaurangmomsen.

Jag vet att ni också diskuterar a-kassan, och där finns många fler utgångspunkter. Ni diskuterar arbetskraftsinvandring som en möjlighet på svensk arbetsmarknad framöver. Där finns också många olika utgångspunkter bland de fyra oppositionspartierna.

Hur ska jobben bli fler? Ska de bli det genom höjda transfereringar? Ska de bli det genom att vi tar bort restaurangmomsen? Ska de bli det genom höjda skatter på företag? Ska de bli det genom att vi bromsar in arbetskraftsinvandringen? Jag tror att alla dessa frågor behöver ett svar i en diskussion om jobb.

Anf. 142 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Fru talman! Jag tackar Elisabeth Svantesson för klargörandet. Det kanske inte är vårt område som vi är inne på nu, men jag kan ändå redovisa att Miljöpartiets ingång när det gäller jobben handlar om att vi tror att det är i de små och medelstora företagen som jobben kommer att skapas.

Vi tror nämligen inte att politiken direkt kan skapa så många jobb. Tyvärr blir det väldigt dyra jobb; allting pekar på att skattesänkningen på moms inte skapade den mängd jobb som det spekulerades i. Vi visste delvis detta sedan tidigare, men när tiderna är sådana som de är med lågkonjunkturer i världen och inom EU-området griper man efter halmstrån. Vi får se. Detta ska utvärderas; det har sagts.

Små och medelstora företag skapar tio gånger så många nya jobb som storföretagen. Miljöpartiet har länge drivit de förslag som företagen själva efterfrågar. Företagareförbundet har gjort en undersökning som visar att majoriteten av deras medlemmar, småföretagarna, ansåg att sjuklöneansvaret är ett stort hinder för att anställa. Vi förordar en kraftig sänkning av arbetsgivaravgifterna för just dessa företag.

Vi driver också ett slopat sjuklöneansvar för företag med upp till tio anställda. Det kanske låter som om det skulle vara få företag, men faktum är att 96 procent av alla företag har tio eller färre anställda.

Detta är vad företagarna själva vill. Vi har idéer, tankar och funderingar på hur det här ska hanteras. Men det är inte politiken som skapar jobben. Politikerna skapar inte jobb. Det är därför det är beklämmande att se att det enda man har gjort med fas 3 är att döpa om det till sysselsättningsfasen. Det är där man skulle kunna göra skillnad som politiker, och det är tyvärr så att regeringen lämnar walk over i den kanske viktigaste frågan när det gäller dem som står längst bort från arbetsmarknaden.

Anf. 143 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Gång på gång säger Mehmet Kaplan att jobben inte skapas av oss politiker. Det är jag glad för, och det uppskattar jag. Jobben skapas där ute, främst i små och medelstora företag. Det är just där-

för det är så märkligt att ni på många sätt låter beskatta just dessa företag så hårt.

Dessutom tycker jag att det är viktigt att Mehmet Kaplan läser igenom några andra budgetmotioner från kollegerna i Sveriges riksdag, där man med pennstreck försöker skapa jobb. Det är ungefär som om jobben skulle komma till på Sveavägen 68. Man säger: Så här många nya jobb ska vi skaffa, och så här många extratjänster ska vi trycka fram på ett år! Det är inte realistiskt, för jobben måste växa till i företaget. Det är detta som är vår huvudpoäng.

Det vi från riksdagen och regeringen kan göra för den person som i dag av olika anledningar har drabbats av långtidsarbetslöshet – det finns många olika anledningar till det – är att personen ska rustas. Man ska matchas, komma närmare och komma in i jobb. För detta krävs också att jobben blir fler. Och jobben blir fler när man lägger konkreta förslag här på riksdagens bord som gör att jobben fortsätter att växa till. Det är ingen slump att det är så många fler som har ett jobb att gå till just i de små och medelstora företagen. Det beror på en tydlig, reforminriktad jobbpolitik.

Anf. 144 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Till att börja med måste jag instämma i vad en del av de övriga från oppositionen har lyft fram. Jag är lite häpen över bristen på ödmjukhet hos Alliansen i dagens debatt.

Ministern nämnde att det är en sak att prata och att använda tom retorik och att verkligheten är en annan. Om man tittar på verkligheten har regeringen misslyckats. Oavsett hur man mäter och oavsett hur man räknar måste resultatet av regeringens sju år vid makten ses som ett misslyckande i förhållande till vad ni lovade före valet och vad ni har sagt att ni ville göra.

Ministern har gjort en stor sak av enighet inom Alliansen och oenigheten hos oppositionen. Hon lyfte också fram det faktum att jobben skapas i små och medelstora företag. Med anledning av det skulle jag vilja veta om vi kan få ett besked från den samlade Alliansen om hur man tänker hantera frågan om sjuklöneansvaret, som många företag har lyft fram som ett av de största problemen när det gäller att bromsa anställningsbenägenheten.

Jag har en annan fråga som jag tycker att det skulle vara intressant att få svar på. Moderaterna och regeringen har sagt att deras övergripande mål är full sysselsättning. Samtidigt kan vi se hur den invandringspolitik som regeringen har bedrivit står i direkt kontrast till detta. Det gäller inte bara den här regeringen utan också tidigare regeringar. I decennium efter decennium har sysselsättningsgraden bland utlandsfödda i princip legat still eller minskat. Inga av de åtgärder som man har vidtagit har gett något resultat, och regeringen har inga nya lösningar när det gäller hur detta ska kunna förändras. Alltså finns det en motsats däremellan.

Jag skulle vilja veta vad alliansregeringen väljer. Väljer man full sysselsättning, eller väljer man att hålla fast vid västvärldens mest extrema invandringspolitik? Jag tror att väljarna vill ha svar på den frågan.

Anf. 145 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Nu börjar det bli spännande.

Om det vore så att restriktiv invandring vore mirakelmedicinen för att få hög sysselsättning, låg statsskuld och bra offentliga finanser, då borde ju Sverige vara sämst i klassen. Det är alltså inte det som är mirakelmedicinen. Vi är ett land som är generöst mot andra människor som kommer och söker skydd. Vi är också generösa mot människor som vill komma hit och arbeta genom arbetskraftsinvandring.

Vi är, vare sig Mattias Karlsson, Ylva Johansson, Mehmet Kaplan eller Ali Esbati vill hålla med om det eller ej, ett av de länder i Europa där sysselsättningen har vuxit till starkast. Vi är ett av de väldigt få länder i EU där statsskulden dramatiskt har minskat i stället för att dramatiskt ha ökat under krisen. Och vi är ett av länderna i Europa med allra starkast ekonomi.

Om Mattias Karlssons och Sverigedemokraternas ekvation vore den sanna skulle Sverige alltså vara i totalkatastrofläge när det gäller ekonomi, sysselsättning och statsskuld. Så är ju faktiskt inte fallet. Fallet är ju precis tvärtom.

När det gäller företag och sjuklöneansvar är det samlade svaret – jag lägger mina ord i deras munna – att regeringen nu har aviserat en snabbutredning av högkostnadsskyddet, som jag tror är det viktigaste när det gäller just sjuklönekostnader.

Anf. 146 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Givetvis är inte invandringen den enda faktorn som spelar roll för ett lands ekonomiska utveckling. Det finns många andra saker som också spelar in.

Men ministern kan inte bortse från det faktum att regeringen inte har lyckats komma till rätta med utanförskapet och arbetslösheten bland utlandsfödda. Samtidigt späder man hela tiden på den problematiken genom att fortsätta föra västvärldens mest extrema invandringspolitik.

Regeringen har själv lyft fram i sina budgetskrivelser att sysselsättningsgraden bland utlandsfödda står still. Vi ser också hur kunskapsnivåerna i skolorna och så vidare sjunker. Man har ingen lösning på detta men fortsätter ändå. Det har inte hänt någonting på ett par decennier. Ändå fortsätter man med samma politik. Det talar för att det finns en motsättning. Ni kan inte blunda för det. Det finns en motsättning mellan invandringspolitiken ni för och målet om full sysselsättning.

Om ni blir tvungna att välja, vad anser ni då vara viktigast? Och när kan vi förvänta oss ett gemensamt förslag från Alliansen om sjuklöneansvaret?

Anf. 147 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Utanförskapet har minskat med 200 000. 150 000 av de nya jobb som har vuxit fram går i dag till människor som är födda i ett annat land. Det kanske Mattias Karlsson tycker är ett problem; det vet jag inte. Men en stor majoritet av de nya jobb som vuxit fram är det faktiskt en utrikesfödd som har.

Jag vill upprepa det jag började med: Om det vore en mirakelmedicin att ha ett starkt samband mellan restriktiv invandring och bra ekonomi skulle det vara katastrof i Sverige. Så är ju faktiskt inte fallet.

För mig är det viktigt att varenda person som kommer och bor i Sverige ska ha ett jobb att gå till. Det är därför vi fyra partier fortsätter att lägga fram förslag efter förslag för att jobben ska växa till.

Det här är mitt sista inlägg i dagens debatt om jag inte har alldeles fel. Efter att ha hört de fyra olika oppositionspartierna kan jag konstatera att det saknas en trovärdig gemensam jobbpolitik.

Vi representerar fyra partier som under sju år har lagt fram förslag som – mitt i en kris – har lett till att väldigt många fler har ett jobb att gå till. Är jag nöjd? Jag kommer inte att vara nöjd förrän ännu fler har ett jobb att gå till.

Jag inser också att vi har utmaningar. Dem måste vi hantera på det sätt som är rätt. Hur hittar vi lösningar för personer som till exempel förlorade jobbet på Esab i Laxå när de var 57 och hade låg utbildning? Hur ska vi hjälpa människor tillbaka som kanske inte har hög utbildning och kanske inte är beredda att utbilda sig igen? Hur ska vi kunna matcha människor och få dem tillbaka i jobb? Jo, vi behöver många olika typer av jobb på svensk arbetsmarknad.

Våra fyra partier är beredda att fortsätta att arbeta med detta och med att få jobben att växa fram i den högteknologiska sektorn. Det är så vi bygger mycket av vår framgångssaga. Men framgångssagan blir aldrig en framgångssaga om inte alla människor får plats på svensk arbetsmarknad, både i de jobb som kräver hög utbildning och i dem som kräver lite lägre utbildning. Det kommer vi att fortsätta jobba med, och det är uppenbart att det blir en viktig fråga i valet.

(Applåder)

Anf. 148 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Nu är vi i debatt en sen kväll i Sveriges riksdags kammare. Vi kanske inte riktigt inser det, men jag tror att vi i efterhand kommer inse att vi skriver historia här i dag. Historia skrivs ju ofta så att säga i det vardagliga, och man ser kanske inte riktigt vad det var som hände förrän efteråt. Men det vi bevittnar i dag, fru talman, är hur den sista spiken i den moderatledda regeringens kista slås in.

Regeringen ville alltså mätas och vägas i fråga om jobben. Och när man mäter och väger regeringen i fråga om jobben väger den för lätt och når inte ens upp till pinnen som man ska stämma av höjden med. Regeringen klarar alltså inte av de här uppgifterna.

Sedan regeringen kom till makten har den inte lyckats. Under åtta budgetår, åtta år, har vi stått här och debatterat regeringens politik. Nu är det, fru talman, hit men inte längre.

De första åren kom det många förslag. Det fanns en entusiasm hos regeringen. Den trodde på sin politik.

Nu under de sista åren finns det en påtaglig trötthet och en stigande uppgivenhet. Resultaten har uteblivit. Inga förslag läggs.

Propositionslistan som kom i höstas skulle beskriva hur Sveriges regering skulle hantera en 8-procentig arbetslöshet, en tredubblad långtidsarbetslöshet och en skyhögt ungdomsarbetslöshet. Propositionslistan från arbetsmarknadsministern innehöll en skrivelse från ILO och en skrivelse från Riksrevisionen – inte ett enda regeringsförslag, inte ett enda initiativ, inte en enda ansats till en ny politik för att ta hand om den allvarliga situation som svensk arbetsmarknad befinner sig i.

Fru talman! Det här är anmärkningsvärt. Det är någonting som syns och märks. Det är någonting som de arbetslösa får betala. Det är någonting som företag som inte får tag i anställda får betala. Trots stigande arbetslöshet har vi en stigande vakansgrad. Det finns inget tydligare sätt att beskriva en misslyckad arbetsmarknadspolitik än att man samtidigt har en ökande vakansgrad och en ökande arbetslöshet.

Vi har, fru talman, 400 000 arbetslösa. Vi har jobb i riktiga företag som inte blir tillsatta eftersom den här regeringen inte lyckas rusta de arbetslösa för att ta de jobb som faktiskt finns.

Det här är en politik som har misslyckats. Det ger eko ut över våra gränser. I EU är man bekymrad och oroad över arbetsmarknadsministrernas misslyckande och beredd att ställa medel till regeringens förfogande. Sverige tillhör nämligen, när vi åker ned till EU, de länder som har kommit att ligga så illa till när det gäller arbetslösheten att de är berättigade till stöd.

Skillnaden, fru talman, har dagens debatt gjort väldigt tydlig. Den stora skillnaden är synen på arbetslöshet. Regeringen står för en syn på arbetslöshet som går ut på att arbetslösheten finns eftersom 400 000 människor inte vill arbeta.

Vi socialdemokrater har en politik som går ut på att se till att människor kan arbeta genom att rusta dem för att ta de jobb som finns och skapa de jobb som behövs.

Det är det som är skillnaden. Nästa år när vi står här kommer vi att göra en nystart i de här frågorna, och då kommer vi att lägga fram en politik för full sysselsättning.

Anf. 149 YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Där kom den ju, ministrernas favoritrepublik: Jobben växer inte till på Sveavägen 68. Dess värre kom den i ett replikskifte med min vän Mehmet Kaplan och inte med mig. Det var därför jag satte upp mig nu.

Nej, jobben växer inte till på vårt partikansli. Men, Elisabeth Svantesson, jobben växer till. Det kommer nya jobb i it-sektorn. Det behövs fler civilingenjörer i industrin. Det behövs fler anställda i skolan. Det finns stora behov inom sjukvården. Det finns stora behov inom förskolan.

Många av de här jobben kan inte tillsättas därför att regeringen misslyckas med att rusta människor för att ta de lediga jobben. Detta problem har förvärrats under regeringens tid. Matchningen fungerar inte.

Den politik som regeringen nu har praktiserat i drygt sju år handlar om privatiseringar, försämrade arbetslöshetsförsäkring, införande av fas 3, nedskärning av vuxenutbildning, nedskärning av arbetsmarknadsutbildning, nedskärning av högskoleutbildning, regelstyrning av Arbetsförmedlingen och nej till insatser från första dagen för dem som är arbetslösa.

Fru talman! Politik gör skillnad. Jag kan förstå att Elisabeth Svantesson vill försöka ge sken av att den höga arbetslösheten inte har med regeringens politik att göra medan däremot ett nytt jobb som skapas i det privata näringslivet förstås är regeringens förtjänst. Detta är ju inte trovärdigt! Antingen tar man ansvar för situationen på arbetsmarknaden, eller så gör man det inte.

Valet nästa år handlar om ifall Sverige ska fortsätta i de hjulspår där vi redan har kört fast eller om vi ska byta spår och satsa på en ny politik för jobb och kunskap.

Jag sade det tidigare och upprepar det igen: Jag önskar mina med- och motdebattörer god jul. För egen del är jag i alla fall helt säker på att 2014 kommer att bli ett väldigt mycket bättre år. Det är nämligen det år då vi har möjlighet att byta spår i jobbpolitiken.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 18 december.)

15 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Motioner

med anledning av prop. 2013/14:46 Regionalt utvecklingsansvar i Jönköpings, Örebro och Gävleborgs län
2013/14:K9 av Peter Eriksson m.fl. (MP)
2013/14:K10 av Björn von Sydow m.fl. (S)
2013/14:K11 av Eva Sonidsson m.fl. (S)
2013/14:K12 av Karin Åström m.fl. (S)

med anledning av skr. 2013/14:50 Riksrevisionens rapport om Sverige i Arktiska rådet
2013/14:U7 av Urban Ahlin m.fl. (S)

EU-dokument

KOM(2013) 860 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om makroekonomiskt stöd till Republiken Tunisien

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 17 december

2013/14:202 Allmän vaccination mot hepatit B

av *Agneta Karlsson* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2013/14:203 Underbehandling av benskörhet

av *Agneta Karlsson* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2013/14:204 Skyddslagstiftning för sund konkurrens

av *Krister Örnfjäder* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:205 Svar på brev

av *Krister Örnfjäder* (S)

Prot. 2013/14:48
17 december

till statsrådet Tobias Billström (M)
2013/14:206 Svartslakt av hästar
av *Christina Oskarsson* (S)
till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2013/14:207 Krav på giftfria leksaker

av *Christina Oskarsson* (S)

till statsrådet Ewa Björling (M)

2013/14:208 Ersättning för skador efter stormarna Hilde och Ivar

av *Gunnar Sandberg* (S)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2013/14:209 Ökad jämställdhet i arbetslivet

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till statsrådet Maria Arnholm (FP)

2013/14:210 Bostadsförsörjning på vikande bostadsmarknad

av *Lars Eriksson* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2013/14:211 Dal–Västra Värmlands Järnväg (DVVJ)

av *Jörgen Hellman* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Prot. 2013/14:48

17 december

17 § Kammaren åtskildes kl. 18.51.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med 7 § anf. 29 (delvis),

av tredje vice talmannen därefter till och med 7 § anf. 70 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 101 (delvis),

av tredje vice talmannen därefter till och med 13 § anf. 112 (delvis) och

av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Ansökan om fortsatt ledighet.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval	1
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
5 § Ärenden för hänvisning till utskott	2
6 § Ärenden för förnyad bordläggning	2
7 § Kommunikationer	3
Trafikutskottets betänkande 2013/14:TU1	3
Anf. 1 ANDERS YGEMAN (S)	3
Anf. 2 STINA BERGSTRÖM (MP)	6
Anf. 3 TONY WIKLANDER (SD)	8
Anf. 4 BENGT BERG (V)	9
Anf. 5 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	10
Anf. 6 ANDERS YGEMAN (S) replik	13
Anf. 7 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M) replik	14
Anf. 8 ANDERS YGEMAN (S) replik	15
Anf. 9 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M) replik	15
Anf. 10 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	16
Anf. 11 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M) replik	16
Anf. 12 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	17
Anf. 13 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M) replik	17
Anf. 14 BENGT BERG (V) replik	18
Anf. 15 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M) replik	18
Anf. 16 BENGT BERG (V) replik	18
Anf. 17 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M) replik	19
Anf. 18 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	19
Anf. 19 ANDERS YGEMAN (S) replik	22
Anf. 20 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik	22
Anf. 21 ANDERS YGEMAN (S) replik	23
Anf. 22 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik	23
Anf. 23 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	24
Anf. 24 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik	25
Anf. 25 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	25
Anf. 26 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C) replik	25
Anf. 27 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M)	26
Anf. 28 ANDERS YGEMAN (S) replik	29
Anf. 29 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M) replik	30
Anf. 30 ANDERS YGEMAN (S) replik	30

Anf. 31	JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M) replik	31
Anf. 32	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	31
Anf. 33	JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M) replik	32
Anf. 34	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	32
Anf. 35	JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M) replik	33
Anf. 36	BENGT BERG (V) replik	33
Anf. 37	JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M) replik	33
Anf. 38	BENGT BERG (V) replik	34
Anf. 39	JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M) replik	34
Anf. 40	LARS TYSKLIND (FP)	35
Anf. 41	ANDERS YGEMAN (S) replik	38
Anf. 42	LARS TYSKLIND (FP) replik	38
Anf. 43	ANDERS YGEMAN (S) replik	39
Anf. 44	LARS TYSKLIND (FP) replik	39
Anf. 45	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	40
Anf. 46	LARS TYSKLIND (FP) replik	40
Anf. 47	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	40
Anf. 48	LARS TYSKLIND (FP) replik	41
Anf. 49	ANDERS ÅKESSON (C)	41
Anf. 50	ANDERS YGEMAN (S) replik	43
Anf. 51	ANDERS ÅKESSON (C) replik	44
Anf. 52	ANDERS YGEMAN (S) replik	44
Anf. 53	ANDERS ÅKESSON (C) replik	45
Anf. 54	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	45
Anf. 55	ANDERS ÅKESSON (C) replik	45
Anf. 56	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	46
Anf. 57	ANDERS ÅKESSON (C) replik	46
Anf. 58	BENGT BERG (V) replik	47
Anf. 59	ANDERS ÅKESSON (C) replik	47
Anf. 60	BENGT BERG (V) replik	48
Anf. 61	ANDERS ÅKESSON (C) replik	48
Anf. 62	ANNELIE ENOCHSON (KD)	48
Anf. 63	MONICA GREEN (S)	50
Anf. 64	ANDERS ÅKESSON (C) replik	53
Anf. 65	MONICA GREEN (S) replik	53
Anf. 66	ANDERS ÅKESSON (C) replik	53
Anf. 67	MONICA GREEN (S) replik	54
Anf. 68	ANNIKA LILLEMETS (MP)	54
Anf. 69	SIV HOLMA (V)	56
Anf. 70	LARS TYSKLIND (FP) replik	58
Anf. 71	SIV HOLMA (V) replik	59
Anf. 72	LARS TYSKLIND (FP) replik	59
Anf. 73	SIV HOLMA (V) replik	59
Anf. 74	LOTTA FINSTORP (M)	59
Anf. 75	ROZA GÜCLÜ HEDIN (S)	61
Anf. 76	EDWARD RIEDL (M)	63
	(Beslut fattades under 12 §.)	65
8 §	Elektroniska vägtullssystem	65
	Trafikutskottets betänkande 2013/14:TU4	65

(Beslut fattades under 12 §.)	65
9 § Arbetsmarknad och arbetsliv	66
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2013/14:AU2	66
Anf. 77 YLVA JOHANSSON (S)	66
Anf. 78 MEHMET KAPLAN (MP).....	69
Anf. 79 MATTIAS KARLSSON (SD)	71
Anf. 80 ALI ESBATI (V)	74
Anf. 81 JESSICA POLFJÄRD (M)	77
Anf. 82 YLVA JOHANSSON (S) replik	79
Anf. 83 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	80
Anf. 84 YLVA JOHANSSON (S) replik	80
Anf. 85 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	81
Anf. 86 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	81
Anf. 87 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	82
Anf. 88 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	82
Anf. 89 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	83
Anf. 90 ALI ESBATI (V) replik	83
Anf. 91 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	83
Anf. 92 ALI ESBATI (V) replik	84
Anf. 93 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	84
Anf. 94 CHRISTER NYLANDER (FP)	84
Anf. 95 YLVA JOHANSSON (S) replik	87
Anf. 96 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	88
Anf. 97 YLVA JOHANSSON (S) replik	88
Anf. 98 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	89
Anf. 99 ALI ESBATI (V) replik	89
Anf. 100 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	90
Anf. 101 ALI ESBATI (V) replik	90
Anf. 102 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	91
Anf. 103 ANNIKA QARLSSON (C).....	92
Anf. 104 ANDREAS CARLSON (KD).....	94
(forts. 14 §).....	97
Ajournering.....	97
Återupptagna förhandlingar	97
10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 12 december	97
MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	97
MJU2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	98
11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 16 december	99
KU9 Tillgänglighet och deltagande i val	99
SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.....	99
UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	101
UFöU1 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan (ISAF) och framtida deltagande i Natos utbildningsinsats (RSM) i Afghanistan	104
SoU2 Vissa frågor om behörighet för personal i hälso- och sjukvården och socialtjänsten.....	106

12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	107
TU1 Utgiftsområde 22 Kommunikationer.....	107
TU4 Elektroniska vägtullssystem.....	108
13 § Aktuell debatt: De svenska skolresultaten i PISA-rapporten 2012.....	108
Anf. 105 GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	108
Anf. 106 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	108
Anf. 107 IBRAHIM BAYLAN (S).....	110
Anf. 108 TOMAS TOBÉ (M).....	112
Anf. 109 GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	113
Anf. 110 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C).....	115
Anf. 111 RICHARD JOMSHOF (SD).....	116
Anf. 112 ROSSANA DINAMARCA (V).....	118
Anf. 113 ANNIKA ECLUND (KD).....	119
Anf. 114 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	121
Anf. 115 IBRAHIM BAYLAN (S).....	122
Anf. 116 TOMAS TOBÉ (M).....	123
Anf. 117 GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	124
Anf. 118 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C).....	125
Anf. 119 RICHARD JOMSHOF (SD).....	126
Anf. 120 ROSSANA DINAMARCA (V).....	127
Anf. 121 ANNIKA ECLUND (KD).....	128
Anf. 122 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	129
Anf. 123 IBRAHIM BAYLAN (S).....	130
Anf. 124 TOMAS TOBÉ (M).....	130
Anf. 125 GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	131
Anf. 126 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C).....	132
Anf. 127 RICHARD JOMSHOF (SD).....	132
Anf. 128 ROSSANA DINAMARCA (V).....	133
Anf. 129 ANNIKA ECLUND (KD).....	133
Anf. 130 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	134
14 § (forts. från 9 §) Arbetsmarknad och arbetsliv (forts. AU2)	135
Anf. 131 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	135
Anf. 132 YLVA JOHANSSON (S) replik.....	137
Anf. 133 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	138
Anf. 134 YLVA JOHANSSON (S) replik.....	138
Anf. 135 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	139
Anf. 136 ALI ESBATI (V) replik.....	139
Anf. 137 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	140
Anf. 138 ALI ESBATI (V) replik.....	140
Anf. 139 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	141
Anf. 140 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	142

Anf. 141 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	142
Anf. 142 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	143
Anf. 143 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	143
Anf. 144 MATTIAS KARLSSON (SD) replik.....	144
Anf. 145 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	144
Anf. 146 MATTIAS KARLSSON (SD) replik.....	145
Anf. 147 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	145
Anf. 148 PATRIK BJÖRCK (S).....	146
Anf. 149 YLVA JOHANSSON (S)	147
(Beslut skulle fattas den 18 december.).....	148
15 § Bordläggning.....	148
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	148
17 § Kammaren åtskildes kl. 18.51.	149

Tryck: Elanders, Vällingby 2014